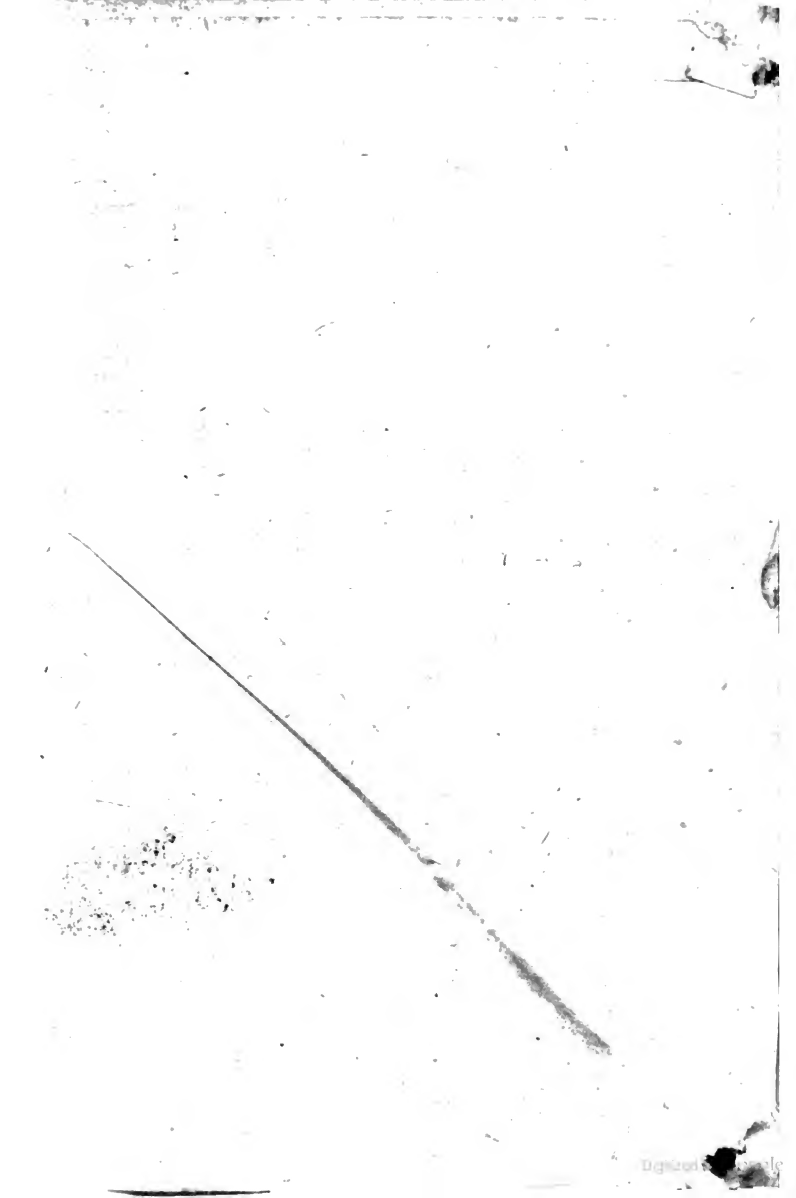

TRACTATUS DE POENITENTIA

DISTRIBUTUS

In duas partes, alteram de VIRTUTE, & alteram de SACRAMENTO.

AUTHORE

P. JOANNE BAPTISTA GORMAZ

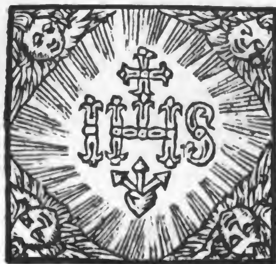
Societatis JESU.

Dicatus Emin.mo ac Rev.mo Principi

PETRO OTTHOBONO

S. R. E. CARD. VICECANCELLARIO.

PARS SECUNDA.

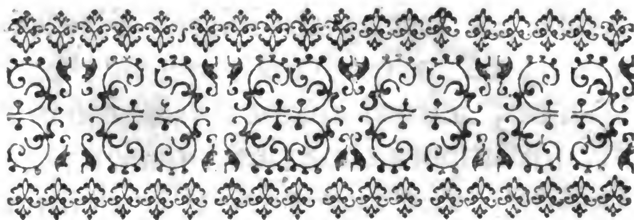

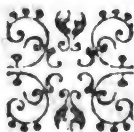
ROMÆ M. DC. XCVII.

Typis Antonii de Rubeis propè S. Sylvestrum de Capite in Via Vitis.

SUPERIORUM PERMISSU.

AD LECTOREM.

O tandèm deventum eſt, Amice Lector, quò præcipuè tua te ſalus invitat, ad Pœnitentiæ ſcilicèt Sacramentum. Procelloſum quippè, ſparſumque generis humani

naufragiis navigatur Mare, dùm vivitur; & in conſpectu portûs, patriæque, mirum quantum, inſano fluctuum impetu miſerrimus quiſque abripiatur. Ex alto tamèn Tridentini Concilii vox, quaſi de Cœlo, audita dicentis ſeſs. 6. cap. 14. *Qui verò ab accepta juſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rursùs juſtificari poterunt, cùm excitante Deo, per Pœnitentiæ Sacramentum merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procuraverint. Hic enim juſtificationis modus eſt lapſis reparatio, quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ Tabulam Sancti Patres aptè nuncuparunt*. Hanc igitur fidentèr arripe, plurimaſque Chriſti miſericordiæ gratias habens, ex naufragiis felicitèr enavigato. Se enim quodammodò major miſericordia, & benignitas Salvatoris noſtri Dei, in hujus Sacramenti inſtitutione, nobis apparuit:

cùm

cùm non solùm perfectæ contritionis actum, cum quo in lege antiqua homines justificabantur, ad constituendum Sacramentum extulerit, verùm etiàm attritionem, quæ sine Sacramento satis ad conferendam gratiam non erat. In eum fermè modum; quo ad gignendam in Matrimonio gratiam contractum elevavit, qui ante Sacramenti institutionem gratiam gignere minimè poterat. Quod etiàm est in reliquis omnibus Sacramentis videre; dùm verba, & materiam elevavit ad gratiam in Sacramento pariendam, quam extrà Sacramentum non valebant. Quidni igitur jure merito Christus profiteatur Matth. 11. *Jugum enìm meum suave est, & onus meum leve*. Jugum, quis neget, & arduum illud sanè fuit ad aperienda peccata superimpositum: quantâ verò delinitum facilitate, quàm leve, si Attri-

tionis actum facili negotio adhibendum reſpicias, per quem in Sacramento juſtificationem conſequi poſſis? Vale.

THY-

THYRSUS GONZALEZ

Præpositus Generalis
Societatis Jesu.

CUm Librum, cui titulus, *Tractatus de Pœnitentiâ*, à Patre Joanne Baptistâ Gormaz Societatis nostræ Sacerdote compositum, aliquot ejusdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi posse probaverint, facultatem facimus, ut typis mandetur, si iis, ad quos pertinet, ità videbitur; Cujus rei gratiâ has litteras manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Romæ 8. Novembris 1696.

Thyrsus Gonzalez.

APPRO-

APPROBATIO.

EX commiſſione Reverendiſs. P. Paulini Bernardinii Sac. Apoſt. Pal. Mag. Ord. Prędicat. Ego infraſcriptus attentè legi, & percurri opus, cui titulus *Tractatus de Pœnitentia &c.* & deprehendi doctrinam in eo traditam profundis Sac. Theol. principiis, Summorum Pontificum, Sacrorum Canonum, pręſertim Oecumenicæ Tridentinæ Synodi Decretis ſolidè fulciri, graviores in materia de Pœnitentia difficultates accuratè diſcuti, & dilucidè reſolvi, exquiſita eruditione abundare, nihil bonis moribus, vel orthodoxæ Fidei adverſum continere, dignumque planè eſſe, ut in lucem publicam edatur: Ita ſentio. Romę ex Collegio S. Iſidori Ordinis Fratrum Min. Hibernorum Provinciæ Hiberniæ, hac die 27. Decembris 1696.

Fr. Franciſcus Porter Ord. Fratrum Min. Hibernorum Sac. Theologiæ Lector bis Jubilatus, Suæ Majeſtatis Britannicæ Theologus, & Hiſtoricus.

IN-

INDEX
DISPUTATIONUM, ET SECTIONUM,
Quæ in hâc Secundâ Parte continentur.

SE-

lu-

Im-

Imprimatur,

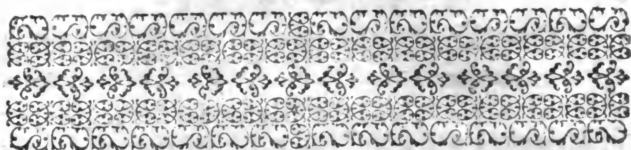
Si videbitur Reverendiſs. Patri Magiſt. Sac. Pal. Apoſt.

Sperellus Epiſc. Interamn. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Paulinus Bernardinius Ord. Præd. Sac. Apoſt. Pal. Magiſter.

TRA-

TRACTATUS DE POENITENTIA PARS SECUNDA.

De Sacramento.

1. POENITENTIAM habere rationem Sacramenti negarunt olim Montanistæ, qui appellationem habuerunt à Montano: Montanus autem erat natione Phryx, exindeque dicebantur etiam ejus discipuli Catophryges; tum etiam & Pepusiani à Pepusia vico Phrygiæ. Postmodùm Novatiani, sic dicti à Novato Episcopo Africano, qui corrupit Novatianum Presbyterum Romanum, licèt absolutè non negaverint peccata remitti; docebant tamen illam remissionem non fieri per ministros Ecclesiæ, sed à solo Deo,

adeoque pertinaciter reſpuebant Pœnitentiæ Sacramentum, & neceſſitatem confeſſionis, eo hæretico principio ducti, quod in Eccleſia Dei nulla eſſet collata miniſtris poteſtas abſolvendi à peccatis: ac proinde nequaquam exigi debere peccatorum confeſſionem. Andiani, & Meſsaliani tempore Valentiniani ſenioris docebant, nullam in confeſſione Sacramentali imponendam fore pœnitentiam, & ſic joco potiùs, quàm ſeriò miniſterium confitendi uſurpabant, ideoque pœnitentes exiſtimantes confeſſionem peccatorum à ſe exigi per jocum, ſolùm levia quædam peccata confitebantur, ut nunc Lutherani faciunt. Wicleffus ex Thoma Waldenſi tom. 2. de Sacram. cap. 135. apertè confeſſionem Sacramentalem negare cœpit, aſſerens ex ſola papali inſtitutione eſſe inductam. Petrus de Oſma circa annum Chriſti 1371. temporibus Sixti IV. & poſtea Rhenanus, & Eraſmus in adnotat. ad epiſt. Hieronymi intendebant, confeſſionem nec eſſe de jure divino, nec fuiſſe in antiquo uſu Eccleſiæ. Lutherus lib. de captiv. Babylonica cap. de pœn. ſcribit, *confeſſionem ſecretam, ſicuti nunc fit, ſibi placere multùm, illam tamen non poſſe probari ex ſcriptu-*

ptura, nec esse necessarium confiteri omnia peccata Sacerdotibus, ac denique damnandos esse illos, qui volunt, circumstantias peccatorum, etsi mutantes speciem, esse aperiendas. Propter hanc Lutheri clausulam, omnes Lutherani negant integritatem confessionis, nec volunt singula peccata esse aperienda. Calvinus denique lib. 3. institutionum cap. 4. negat, confessionem esse juris divini, docens illius usum, quamvis vetustissimum, semper fuisse in Ecclesia liberum. Contra has omnes hæreses Concil. Trid. sess. 14. Can. 6. ita definit. *Si quis negaverit, Confessionem Sacramentalem, vel institutam, vel ad salutem necessariam esse jure divino, aut dixerit modum secretè confitendi soli Sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit, & observat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inventum esse humanum, anathema sit.* Hanc autem catholicam Trid. doctrinam in hac prima disput. ex Scriptura, Conciliis, & PP. probabimus, ostendendo Christi Domini institutionem, Sacramenti virtutem, & fidelium obligationem. Ex quo inferemus doctrinam moralem, simulque argumenta hæreticorum convellemus.

DISPUTATIO PRIMA.

De institutione, & necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

2. CONSTANS est omnium catholicorum ſententia, Chriſtum Dominum ante mortem promiſiſſe, & aliquomodò inchoaſſe inſtitutionem Sacramenti Pœnitentiæ. Ratio eſt, quia Matth. 18. dixit Apoſtolis: *quæcumque ſolveritis ſuper terram, erunt ſoluta, & in Cælis; & quæcumque alligaveritis ſuper terram, erunt ligata, & in Cælis*. Quibus in verbis continetur promiſſio dandi Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus poteſtatem ligandi, & ſolvendi. Sic in illis verbis Chriſti ad Petrum, Matth. 16. *Tibi dabo claves regni Cælorum*: continebatur vera promiſſio dandi Petro, ejuſque ſucceſſoribus ſupremam clavium poteſtatem, quam tunc non dedit, ſed poſtea Jo: ult. quando dixit: *paſce oves meas*. Undè tunc Chriſtus præcipuè inſtituit Sacramentum Pœnitentiæ, quando Apoſtolis dedit completam poteſtatem abſolvendi. Quando autem dedit radicalem, ſeu inchoatam,

tam, tunc dicitur quaſi inſtitutionem inchoaſſe. Cùm autem in nocte cœnæ, quando Chriſtus ordinavit Apoſtolos, contulerit illis characterem Sacerdotalem, qui eſt fundamentũ poteſtatis abſolvendi, & inchoatio poteſtatis completæ, ea de cauſa dicitur, tunc inchoatã fuiſſe Sacramenti Pœnitentię inſtitionem; tunc verò præcipuè Sacramentum iſtud inſtitutum fuiſſe, quando poſtea dedit eis poteſtatem peccata remittendi. Sic modò in Eccleſia iſtæ duæ poteſtates ſunt ſeparabiles: etenim cùm Epiſcopus dicit: *accipite poteſtatem offerendi ſacrificium in Eccleſia*: ſuſcipitur actualis poteſtas conſecrandi; Cùm verò poſtea dicit: *accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, &c.* ſuſcipitur actualis poteſtas abſolvendi. Cæterùm quia per prima verba confertur character ordinis, qui non confertur novus per alia verba, ſed tantùm augetur, aut extenditur juxta varias ſententias, ideo poteſtas radicalis traditur per prima, & completur per ſecunda verba. Quęrimus modò, quando Chriſtus hanc poteſtatem abſolvendi dederit, ſive quando præcipuè Sacramentum Pœnitentiæ inſtituerit.

SECTIO PRIMA.

De tempore institutionis, & necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

§. I.

3. ASSERO primò: tunc præcipuè instituit Christus Dominus Sacramentum Pœnitentiæ, quando post resurrectionem suam dixit Apostolis Jo: 20. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Conclusio est de fide, & constat ex Tridentino sess. 14. cap. 1. dicente: *Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cùm à mortuis excitatus insufflavit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse comunicatam, universorum PP. consensus semper intellexit.* Probatur facilè pri-

primò ex dictis num. superiori. Tunc præcipuè instituit Christus Sacramentum Pœnitentiæ, quando non modò radicalem, sed completam quidem potestatem dedit Apostolis, ejusque successoribus absolvendi à peccatis: sed quamvis in nocte cœnæ dederit potestatem radicalem; post resurrectionem suam dedit completam potestatem absolvendi à peccatis: ergo &c. Confirmatur: potestas, quam Apostoli, eorumque successores acceperunt à Christo ad absolvendum à peccatis, erat judicialis, adeoque, & Sacramentum Pœnitentiæ institutum fuit per modum judicii: sic enim acceperunt potestatem judicandi in terra, ut judicium ratum haberetur in Cælo, ut constat ex verbis Christi, & diximus cum SS.PP.num.442. de virtute. Atqui nullum institui potest judicium, si nulla adsit potestas judicialis: ergo tunc præcipuè instituit Christus istud Sacramentum, quando post resurrectionem suam dedit Apostolis, eorumque successoribus Jo:20. eam potestatem judicialem.

4. Respondebis ex hæreticis: ex Christi verbis non inferri, Pœnitentiam esse Sacramentum: quia ab antiquis Ecclesię PP.non ita

intellecta sunt, neque ab ipsis Pœnitentia Sacramentum vocatur. Contra tamen primò, quia hæc responsio magnam continet inscitiam, & SS.PP.ignorantiam; August.enim in expositione psal.146.versum illum interpretans: *qui sanat contritos corde, & alligat contritiones eorum*: ita differit: *quæ sunt ista alligamenta, nisi temporalia Sacramenta*: & in exemplum adducit Euchariſtiam, & manûs impositionem, quâ per presbyterum peccatores reconciliantur. Unde planè patet, ipsum loqui de Sacramēto propriè dicto. Item Greg. Nyss.in lib.de vita Moysis sic habet: *Moysem per lapidem inundare aquis eremum fecit: quæ res, quantum, qualèque sit Pœnitentiæ Sacramentum, docet.*

5. Contra secundò. PP.primorum Ecclesiæ sæculorum per exomologesim Sacramentum Pœnitentiæ intelligebant, sive signū sensibile remissivum peccati, vel, ut ipsi dicebant, extinctivum gehennæ: ergo falsò, & imprudenter asserunt hæretici, Patres primorum Ecclesiæ sæculorum non vocasse Sacramentum, Pœnitentiam à Christo institutam. Probatur Antec: licèt nomine exomologesis aliquando à PP. comprehendatur contritio, confessio,

fessio, & simul satisfactio; aliquando sola sacramentalis confessio, nunquam tamen apud ipsos est hujus nominis significatum sine sacramentali confessione, sive signo sensibili gratiæ, aut extinctivo gehennæ, ut constat ex Tertul. qui floruit circa annum 200. Hic enim, lib. de pœn. agens de iis, qui à confessione ex pudore ac verecundia abhorrebant, ait: *Plerosque hoc opus, ut publicationem sui, aut suffugere, aut de die in diem differre præsumunt, pudoris magis memores, quàm salutis*. Et circa finem libri: *Si de exomologesi retractas, gehennam in corde considera, quam tibi exomologesis extinguit*. Tum & Origenes, qui floruit circa ann. Christi 224. hom. 2. in Levit. ait: *Est adhùc septima, & dura per pœnitentiam remissio peccatorum, cùm non erubescit Sacerdoti Domini indicare peccatum suum, in quo impletur, & illud, quod Apostolus dicit: Si quis infirmatur, vocet presbyteros*. Quod etiam tradunt alii plurimi PP. infra citandi: ergo &c. Exinde.

6. Probatur secundò Conclusio contra omnes hæreses relatas num. 1. Signum sensibile collativum gratiæ à Christo Domino institutum est verum legis novę Sacramentum: atqui Christus Dominus eo cap. 20. Joannis insti-

instituit signum sensibile collativum gratiæ: ergo, & instituit verum legis novæ sacramentum; adeoque sacramentum pœnitentiæ est unum ex sacramentis verè à Christo Domino in lege nova institutis. Cons. tenet, & Ma: admittitur etiam ab hæreticis, cum sit ipsum constitutivum sacramenti ex num. 14. de sacramentis. Mi: verò probatur. Potestas judicialis, quâ judex reum juridicè absolvit, non exercetur, nisi per signum sensibile manifestativum remissionis, vi cujus, & judex absolvit, & reus manet absolutus, ac proinde cùm Christus hanc conferebat potestatem, verissimè constituebat signum illud sensibile: atqui signum illud sensibile erat collativum gratiæ, sive, quod idem est, remissivum peccati, cùm peccata nunquam à Deo nisi per gratiæ infusionem remittantur: ergo &c. Confirmatur: verba Christi, utpotè sapientissimi Legislatoris, accipienda sunt in sensu proprio, quando nulla ratio in contrarium cogit, ut & ipsi hæretici fatentur ex Aug. citato n. 443. de virtute: atqui sensus propositus istorum verborum Christi significat signum sensibile à Christo institutum, quo Apostoli, eorumque successores per hanc potestatem verè pecca-

ta

ta remittant,adeoque, & ſunt verè conſtitutiva ſacramenti pœnitentiæ, prout à Romana Eccleſia traditur,ergo &c. Mirum eſt in quot, & quantos dicendi modos argumenta iſta heresiarcas diviſerint.

7. Reſpondent primò Montaniſtæ, & Novatiani: per illa verba non conferri poteſtatem Eccleſiæ miniſtris ad remittenda peccata, cùm ſolus Deus peccata remittat. Ratio eorum eſt, quia nunquam ab Eccleſia Dei, aut SS.PP. in ſenſu noſtro intellecta fuerunt ea verba. Cæterùm ex dictis facilè apparet,quàm debilis ſit iſta reſponſio,& quàm ingens mendacium contineat, Quapropter contra primò; licèt Deus ſit cauſa principalis peccatorũ remiſſiva, & ſacerdotes hoc ſacramentum conficientes ſint cauſa minùs principalis,utpote non ſuo,ſed nomine Chriſti,& ut Chriſti miniſtri operantes; attamen per poteſtatem à Chriſto acceptã verè peccata remittunt:non enim dicit Chriſtus:*accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſero peccata,ſed quorum peccata remiſeritis*;ergo &c.Contra ſecundò:ex iſtis verbis inferunt SS. PP. peccata declaranda eſſe Eccleſiæ miniſtris, ut ea remittant, ne claves Eccleſiæ Dei ipſis fruſtrà collatæ ſint.

Sic

Sic Aug. lib. 50. homiliarum hom. 49. *Agite pœnitentiam, qualis agitur in Ecclesia: nemo dicat sibi, occultè ago, apud Deum ago, novit Deus, qui mihi ignoscit, quia in corde ago: ergo sine causa dictum est: quæ solveritis in terra, soluta erant in Cælo? ergo sine causa sunt claves datæ Ecclesiæ Dei? frustramus Evangelium Dei, frustramus verba Christi?* ergo &c.

8. Respondent secundò Andiani, & Messaliani: Christum per ea verba non instituisse sacramentum, quale ministratur in Ecclesia Dei, cum non dederit potestatem, ut pœnitentibus imponerentur pœnitentiæ, & satisfactiones, uti imponuntur, sed solùm ad purè remittenda peccata. Contra tamen primò: Per illa verba dedit Christus Apostolis potestatem judicialem, ut constat ex SS.PP. cit. num. 3. sive potestatem clavium, ut constat ex ipsis verbis Christi, & expresse habet Aug. cit. num. superiori: atqui Judex non solùm habet potestatem ad peccata utcumque remittenda, sed etiam ad imponendam mulctam, & satisfactionem: ergo per eam potestatem à Christo collatam, acceperunt Apostoli, & Ecclesiæ ministri potestatem ad imponendam mulctam, & satisfactionem. Contra

tra

tra ſecundò, quia ejuſmodi poteſtas adeò clarè includitur in ea poteſtate judiciali à Chriſto Domino collata, ut nullum ſit Eccleſiæ catholicę œcumenicum Concilium, quod eam non definierit, quoties ſeſe obtulit occaſio. Sic Laodicenum circiter quartum ſæculum Can.2. dixit. *His, qui diverſorum peccatorum lapſus incurrunt, & inſtant orationi, confeſſioni, & pœnitentiæ, pro qualitate peccati tempus pœnitentiæ tribuendum eſt*: ergo &c. Vide alia plura Conc. à num. 12.

9. Reſpondent tertiò Wicleffus, & Eraſmus; confeſſionem (qualem docet Eccleſia Romana) non eſſe ſacramentalem: Ratio eorum eſt, quia non eſt de jure divino, ſed de Summi Pontificis inſtitutione. Contra tamen primò, quia tale ingens mendacium ab hæreticis ſolùm potuit confingi: Pontifex enim, aut Eccleſia nequit ſacramenta inſtituere, neque circa ſubſtantiã aliquid immutare, ut Eccleſia Dei ſemper conſtantiſsimè tenuit, & docet Trid. ſeſs. 21. cap. 2. ut diximus num. 59. de ſacram. neque dare valet poteſtatem homini ad remittenda peccata, quam Chriſtus non dederit. Chriſtus autem eam dare potuit, & dedit, ut conſtat ex num. 3. ergo confeſsio ſa-

ſacramentalis, qualis fit in Eccleſiâ Dei, non quidèm à Romano Pontifice, ſed à Chriſto Domino habet inſtitutionem. Cōtra ſecundò: Confeſſio ſacramentalis, qualis fit in Eccleſia Dei, ab eo habet inſtitutionem, à quo Eccleſia habet poteſtatem clavium: atqui Eccleſia non habet poteſtatem clavium à Summo Pontifice, ſed à Chriſto Domino, aliter qui virtute ſua fruſtraret poteſtatem clavium non fruſtraret verba Chriſti, ſed verba Pontificis contra expreſſam Auguſtini doctrinam traditam num. 7. ergo. Contra tertiò, quia nullus eſt aſsignabilis Romanus Pontifex, neque ipſius verba, ex quibus, vel apparenter confingi poſsit ſacramentalis confeſſionis inſtitutio: aſsignantur autem, & clariſſimè Jo:20. verba Chriſti Domini, ex quibus habetur talis inſtitutio: ergo &c.

10. Reſpondent quartò Lutherus, & Calvinus: confeſsionem, qualem docet Eccleſia Romana, non eſſe à Chriſto inſtitutã, quia Chriſtus, inquit Lutherus, non exegit, quod ſingula peccata ſacerdotibus manifeſtarentur, ſive quia, ut inquit Calvinus, talem confeſsionem non præcepit, ſed liberam facultatem fidelibus reliquit, ut qui ſua peccata letha-

thalia vellent confiteri, poſſent; qui autem nollent, poſſent etiam licitè confeſsionem peccatorũ ſuorum, aut omnium, aut aliquorum pro libito omittere: ad eum modum, quo inſtituit ordinem, & matrimonium, ut poſſent, qui vellent ea ſacramenta ſuſcipere: qui autem nollent, poſſent licitè illa omittere. Contra tamen, quia hęc reſponſio ſolùm tradi poteſt ex ſpiritu hæreticali, & malitia ſe perdendi, alioſque decipiendi, cum manifeſtè pugnet contra veritatem Scripturæ, Conciliorũ, & PP. juxtà communem totius univerſalis, & antiquæ Eccleſiæ intelligentiam: ergo &c. Cæterùm ut hoc meridianâ luce clarius appareat.

§. II.

11. Aſſero ſecundò contra Lutherum, & Calvinum: jure divino obligantur fideles ad pœnitentiã ſacramentalem. Probatur primò ex Scriptura. Licèt enim privati poſsint componere lites, quas habent cum aliis privatis, quin recurrere velint ad judices à principe conſtitutos, attamen lites, quas habent cum principe, non poſſunt componere, nolendo recurrere ad judices conſtitutos à principe ad tales lites componendas, modo, quo princeps

recur-

recursum exigit, sive in re, sive in voto: atqui sacerdotes constituti sunt à Deo judices ad solvendum, vel ligandum peccata, quibus homines rei sunt apud Deum, ut constat à n. 3. ita ut nunquam Deus velit fidelium peccata remittere sine recursu vel in re, vel in voto ad eos judices: ergo &c. Probatur Mi: ex una parte Deus justificationem promisit verè contritis, sive Deum super omnia diligentibus ex num. 350. de virtute; ex altera verò parte voluit omnia peccata ad judices ab ipso constitutos deferri ex num. 3. adeoque qui per contritionem justificatur, obligatus manet ad subjicienda iis judicibus ea peccata, sicque contritio dicitur votum pœnitentiæ; sed in hoc stat doctrina Ecclesiæ catholicæ, quod peccata non remittantur sine pœnitentia vel in re vel in voto; adeoque, & quod fideles obligati sint ad sacramentum pœnitentiæ modo dicto: ergo &c. Confirm. ex Basilio, qui floruit circa ann. 360. in regulis brevioribus reg. 228. dicente: *necessariò iis peccata aperiri debent, quibus credita est dispensatio regni cœlestis*; tum ex Ambr. qui floruit circa annum 364. lib. 2. de pœn. cap. 6. dicente: *Si vis justificari, fatere delictum tuum: solvit enim cri-*

mi-

minum nexus verecunda confeſſio peccatorum: Quod autem Ambroſius confeſsiones ſacramentales audire ſolitus fuerit, habetur in ejus vita ſcripta à Paulino his verbis: *Quotieſcumq; illi aliquis ob percipiendam pœnitentiam lapſus ſuos confeſſus fuiſſet, ita flebat, ut illum flere compelleret*: ergo ex SS.PP. primorum ſæculorum, juxta Scripturæ doctrinam, fidelis, qui vult juſtificari, obligationem habet confitendi; adeoque ſine ſacramento pœnitentiæ, vel in re, vel in voto non obtinetur juſtificatio. Vide Sozomenum num. 15.

12. Probatur ſecundò: Inſtitutio divina ſacramentalis confeſsionis nunquam fuit ab Apoſtolis prædicata, ut libera, neque ab Eccleſia Dei fuit unquam, ut libera reputata, ſed ut neceſſaria pro fidelibus, qui habent peccata mortalia. Sic in Concilio Carthaginenſi III. ante 1100. annos, Can. 31. præcipitur Epiſcopis: *ut pœnitentibus ſecundùm peccatorum differentiam, Epiſcopi arbitrio, pœnitentiæ tempora decernantur*: eo enim tempore non conferebatur juriſdictio presbyteris, niſi abſente Epiſcopo, & urgente neceſſitate, ut habet ibi Can. 32. *Ut presbyter inconſulto Epiſcopo non reconciliet pœnitentem, niſi ab-*

ſente Epiſcopo, & neceſſitate cogente. Unde ibi clarè agitur de poteſtate miniſtri ad pœnitentiam determinandam; de libertate autem pœnitentis ad confitendum, vel non confitendum ſua peccata, nulla fit mentio; ſed omnino ſupponitur ex vi pęnitentię obligatio, ita ut Concilium Cabilonenſe primum circa annum 800. Can. 32. increpet eos, qui non plenè confitentur peccata ſua ſacerdotibus, ſimulque præcipiat, ut ſolerti indagatione omnia peccata ex fragilitate animæ, & corporis commiſſa inquirantur: atqui ſi fideles non tenerentur confiteri peccata ſua, nulla illis eſſet obligatio adeò accuratè examinandi, & inquirendi ſua peccata, ut ea confiterētur, neque eſſet poteſtas in miniſtris ad obligandum ad talem accuratam confeſſionem, & ad ſuſcipiendam pœnitentiam pro eorum peccatis: ergo &c.

13. Probatur tertiò: Et explicatur ulteriùs hæc ratio fundamentalis: obligatio, quam ex vi hujus ſacramenti inſtitutionis habent fideles, optimè colligitur ex conſtanti, & immemorabili totius Ecclesię uſu: ſed ex illo peccatores fideles accedunt ad hoc ſacramentum ex obligatione, & alligatione à Chriſto

im-

impoſita: ergo &c. Probatur Mi: Ab initio Eccleſiæ, per ſingula antiqua ſæcula, conſtat, peccatores fideles acceſſiſſe ad hoc ſacramentum; nullibi autem ſit vel minima mentio de eo, quod obligati non eſſent ad confeſſionem; imò contrarium conſtat ex Oecumenicis antiquis Conciliis, obligationem hanc ſupponentibus, eamque ad nos, tamquam fide certam, tranſmittentibus ex Laodiceno cit. nu. 8. ex ſexta Syn. ſive Trullanâ cit. n. 442. de virt. omnibuſque aliis Eccleſiæ Græcæ Conciliis, ut ex eo manifeſtè patet, quod in Concilio Florentino, ubi plura capita à PP. Latinis contra Græcos objecta fuere, nulla circa hanc obligationem lis oborta fuerit inter Eccleſiam Græcam, & Latinam Quinimò Hieremias Patriarcha Conſtantinopolitanus in cenſura confeſſionis Auguſtanæ cap. 11. increpavit Lutheranos dicentes, non eſſe neceſſarium omnia peccata per ſingulas ſpecies confiteri, adeoque Eccleſia Orientalis ſemper ab initio eam obligationem agnovit. Pariter Eccleſia Occidentalis, ut conſtat ex Conc. III. Carthag. cit. nu. ſuperiori, ex Turonenſi circa ann. 800. ex Moguntino ſub Rabano Archiepiſcopo, & Wormacenſi eodem ſæculo

congregatis, idemque præſcribunt generalia Concilia, Lateranenſe ſub Innocentio III. capit. 21. anno 1225. Coſtantienſe ſeſſ. 8. Florentinum in decreto Eugenii IV. & Trid. ſeſſ. 14. ſed obligatio, quę ab univerſa Eccleſia agnoſcitur jure divino recepta, quamque Concilia provincialia ſupponunt, & generalia Concilia definiunt, ut divino jure præceptã, talis eſt, ut non ſit liberum fidelibus eam pro libito ſuo adimplere, vel non adimplere: ergo &c.

14. Reſpondebis ex Calvino: pœnitentiam eſſe verum ſacramentum, ſive ſignum ſenſibile collativum gratiæ, aut remiſſivum peccati; cæterùm non diſtingui à baptiſmo, ſed eſſe ipſum baptiſma ſolâ apprehenſione, fide, & memoriâ repetitum. Contra tamen primò. Si ſacramentum pœnitentiæ eſſet ipſum ſacramentum baptiſmi, ſolâ memoriâ, fide, & apprehenſione repetitum, ſicut adulti non tenentur fateri peccata ſua ad ſuſcipiendum baptiſma, ita neque tenerentur confiteri ad ſuſcipiendum ſacramentum pœnitentiæ, ſed hoc expreſsè eſt contra ſcripturam, & SS. PP. citatos nu. 11. ergo &c. Contra ſecundò: Chriſtus dedit Apoſtolis, ejuſque ſucceſſoribus

bus poteſtatem retinendi peccata, ut conſtat ex ſcriptura, & PP. à num. 3. atqui non dediſſet poteſtatem ad retinenda peccata, ſi ſacramentum pœnitentiæ eſſet ipſum ſacramentum baptiſmi ſolâ apprehenſione, fide & memoriâ repetitum, cum non dederit eis poteſtatem, quâ facerent, ut baptizati, vel non eſſent baptizati, vel non haberent apprehenſionem, fidem, & memoriam, ut crederent, ipſis per baptiſmum remiſſa fuiſſe peccata: ergo &c. Contra tertiò: Nulla ratio patitur, ut Deus faciliùs ignoſcat iis, qui ſcienter poſt fidem, & baptiſmum peccarunt, quàm iis, qui antequam eſſent domeſtici fidei, deliquerunt: atqui ex data reſponſione id fieret, cùm facilius ſit cogitare de baptiſmo, quàm illum ſuſcipere: ergo &c.

15. Contra quartò: Quia SS. PP. de baptiſmo, & de pœnitentia, ut de ſacramentis omninò diverſis loquuntur: Sic Chryſoſtomus lib. 3. de ſacerdotio: *Non ſolùm ſacerdotes regenerant, ſed etiam condonandorum peccatorum obtinent poteſtatem*. Cyrillus Alexan. lib. 12. in Jo: cap. 56. *Duobus modis Dei ſpiritu pleni, vel afflati homines, peccata remittunt, ac retinent, vel cum dignos admittunt ad baptiſmum, ac in-*

dignos excludunt, vel cùm filios Ecclesiæ peccantes corripiunt, ac pœnitentibus ignoscunt. Item Ambr.lib.1.de pœn.cap.7.de poteſtate remittendi peccata, dicens: *non intereſt utrùm per pœnitentiam, an per lavacrum hoc jus ſibi datum vendicent ſacerdotes: idem in utroque myſterio eſt*. Sozomenus lib.7. hiſt. cap.16. *Pœnitentibus, quamvis frequenter deliquiſſent, veniam dare, Deus juſſit, & ad impetrandam veniam confiteri peccata neceſſe eſt*: ergo &c. Exinde Trid.ſeſſ.14. cap.2 definit, ſacramentum pœnitentiæ diſtingui à ſacramento baptiſmi ratione materiæ, & formæ, quæ in utroque diverſæ ſunt, & ratione fructûs, qui in baptiſmo eſt regeneratio, adeoque, & plena peccatorum remiſſio, quo ad culpam, & pœnam, ad quem fructum per pœnitentiam, *ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, divina id exigente juſtitia, pervenire nequaquam poſſumus, ut meritò quidem pœnitentia laborioſus quidam baptiſmus à SS.PP.dictus fuerit: eſt autem hoc ſacramentum pœnitentiæ lapſis poſt baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, ut nondum regeneratis ipſe baptiſmus*: Ex quo, & catholica veritas definita, & anathematizati manent errores hæreticorum.

§.III.

§. III.

16. Aſſero tertiò: non ſolùm obligantur fideles ad confeſsionem ſacramentalem utcumque faciendam, ſed etiam ad omnia, & ſingula peccata à tempore baptiſmi commiſſa in confeſſione explicanda. Probatur primò ex ſacra Scriptura; ex qua univerſalis Eccleſia, omnia, & ſingula lethalia clavibus ſubjicienda eſſe cognovit: etenim Act. 19. dicitur: *multi credentium veniebant confitentes, & annunciantes actus ſuos*: ibi enim agitur de fidelibus, qui dicebantur credentes: ſed iſti confitebantur peccata ſua in particulari, quæ Lucas vocat actus ſuos, non quidem ſoli Deo, ſed Paulo miniſtro Chriſti inſtituto, ad quem accedebant: ergo &c. Confirmatur primò ex Paulo 2. ad Cor. 5. de ſe, aliiſque hujus ſacramenti miniſtris dicente: *Dedit nobis miniſterium reconciliationis, & poſuit in nobis verbum reconciliationis: pro Chriſto ergo legatione fungimur*: ubi adeò clarè loquitur de poteſtate clavium, ut neque ipſe Calvinus negare audeat lib. 1. inſtit. cap. 1. atqui legatis à Rege miſſis non licet pro arbitrio ſuo inauditos abſolvere, ſed oportet, ut peccata agnoſcant,

ſalutaremque imponant ſatisfactionem juxta regis præſcriptum; ad cujus præſcripti adimpletionem, ut ex num. ſuperiori conſtat, opus eſt in noſtro caſu, ut pœnitentes de ſingulis peccatis ſe accuſent: ergo &c.

17. Confirmatur ſecundò ex primâ Jo: 1. *Si confiteamur peccata noſtra, fidelis eſt, & juſtus, ut remittat nobis peccata noſtra*: ibi enim non agitur de confeſſione ſoli Deo facta, ſed ipſius miniſtris, ut indicant illa verba *fidelis, & juſtus*, quæ referuntur ad promiſſionem Chriſti ſuis miniſtris factam Jo:20. neque agitur de confeſſione peccatorum in cõmuni, ſed in particulari, aliter non diceret: ſi confiteamur peccata noſtra, ſed ſi confiteamur, nos eſſe peccatores: ergo &c. Confirmatur tertiò ex Jacobi 5. *Confitemini alterutrum peccata veſtra*: ibi enim agit de confeſſione juxta doctrinam ſcripturæ, ut optimè notavit Beda in expoſitione hujus loci, Hugo à S. Victore lib. 2. de ſacr. pag. 14. cap. 1. quaſi diceretur: *O'vos, qui abſolutione indigetis, confitemini illis, qui poteſtatem habent abſolvendi*: atqui confeſſio juxtà doctrinam ſcripturæ debet eſſe de ſingulis peccatis: ergo &c. Quapropter locum iſtum intelligunt de confeſſione ſacerdotibus

fa-

facienda ex ſecundo ſæculo Origenes hom.2. in Levit. ex quarto ſæculo Chryſoſtomus lib.6. de ſacerdotio, & Auguſt.lib.50. homil. hom.12. ex quo hanc veritatem Concluſionis noſtræ definierunt Concilia generalia citata num.13.

18. Probatur ſecundò Concluſio à primis Eccleſiæ ſæculis ex SS. PP. quos admittunt hæretici: Irenęus enim Apoſtolorum diſcipulus, qui floruit circa ann. Dom.160. lib. 1. cap.9. loquens de quibuſdam fœminis, quas Marcus hæreticus circumvenerat, ait: *Hæ ſæpiſſimè converſæ ad Eccleſiam Dei, confeſſæ ſunt,* ibiq; de una ex illis addit: *cùm magno labore eam fratres convertiſſent, omne tempus exomologeſi conſumavit plangens*. Idem in ſecundo ſæculo docent Tertull. & Origenes num. 5. citati. Sic etiam Cyprianus, qui floruit circa ann.226. ſer.5. de lapſis ait: *Denique quantò, & fide majore, & timore meliore ſunt, qui quamvis nullo ſacrificii, aut libelli facinore obſtricti, quia tamen de hoc, vel cogitaverunt hoc ipſum, apud ſacerdotem Dei dolenter, & ſimpliciter confitentes, exomologeſim faciunt*. Idem docet in tertio ſæculo Lactantius lib.4. divinarum inſtitut.cap.17. & Baſilius cit.num.11.

De-

Denique in quarto ſæculo Chryſoſtomus homil. 13. in Gen. Hieron. ad cap. 16. Matth. & Auguſt. cit. num. 4. & 7. qui homil. 12. ejus libri docet, confeſſionem peccatorum à Deo eſſe præceptam, quam explicat Sanctus Petrus Damian. ſer. de S. Andrea dicens: *Quartus gradus eſt confeſſio oris, hæc purè facienda eſt, quia non eſt pars peccatorum dicenda, & altera retinenda*, ubi loquens de confeſſario hæc habet: *Videat ne unquam de his, quæ de ſignaculo confeſſionis accepit, aliquam faciat mentionem*: ergo ante Concilia, & decreta Pontificum uſus confeſſionis ſingulorum peccatorum ex præcepto, & jure divino agnitus eſt in Eccleſia, adeoque non fuit humano jure introductus. Vide alia SS. PP. teſtimonia apud Bellarm. toto lib. 1. de pœnitentia.

SECTIO II.

Illationes doctrinæ moralis.

§. I.

19. FIT primò contra Lutherum, & Calvinum: verba abſolutionis ſacramentalis

lis non esse concionatoria ad excitandam fidem pœnitentis, quâ ipsi peccata remittantur, sed esse verè judicialia, & peccatorum remissiva: Ratio est, quia Christus non instituit hoc sacramentum, ut pœnitens sibi peccata remittat, sed ut sacerdos ea verè remittat, quando conficit istud sacramentum, ut manifestè constat ex ipsis Christi verbis num. 3. 11. & 14. Neque Christus instituit actum fidei in sacramentum, sed contritionem, confessionem, & satisfactionem, ut infra dicemus, & constat ex num. 110. de sacram. vide ibi à num. 63. Fit secundò: ex jure divino teneri omnes fideles baptizatos, postquam rationis usum attigerint, confiteri omnia sua peccata mortalia post baptismum, aut in susceptione Baptismi commissa: Ratio est, quia hoc sacramentum institutum est ad remissionem peccatorum mortalium, quæ ab homine Christiano committuntur, ut deferantur ad judices à Christo institutos, ut constat à nu. 11. atqui homo, & post baptismum, & in instanti baptismi jam est Christianus: ergo jure divino tenetur confiteri omnia sua peccata mortalia, vel post baptismum, vel in instanti baptismi commissa. Quapropter

cùm

cùm Trid. dicit.seß.14. cap.5. *Hoc sacramentum esse necessarium lapsis post baptismum*, ly *post* intelligitur negativè, sicuti quando dicimus, hominem non esse capacem peccandi, nisi post usum rationis, ly *post* sumitur negativè, negando tempus præcedens ad usum rationis: cum etiam in ipso instanti usûs rationis sit capax peccandi ex num. 39. de baptismo.

20. Fit tertiò: ex jure divino teneri per se fideles ad confitenda peccata sua mortalia, saltem in articulo mortis: Ratio est, quia præceptum divinum confeßionis per se aliquando obligat; si aûtem aliquando, maximè in articulo mortis. Per articulum, aut periculum mortis intelligitur, nedùm gravis morbus, sed & navigatio periculosa, vel prœlium, aut quæcumque alia occasio, in qua moraliter mors imminet. Ratione hujus præcepti Pius V. ann.1566. renovavit prohibitionem latam in cap. *Cùm infirmitas*, de pœnitentiis, & remißionibus factam medicis, ne curarent infirmos, quin monuerint eos priùs de confeßione facienda, ibique addit Pius V. ne medici ultra tertium diem visitent ægrotum, nisi de illius cõfeßione sibi constet per fidem

con-

confeſſarii in ſcriptis datam, & ut ante gradum doctoratûs exigatur ab iis juramentum hanc conſuetudinem ſervandi, quod ita fit. Hoc autem non de omni ægritudine; ſed de morbo gravi, vel de quo prudenter judicat medicus in principio, periculum morale eſſe, ne grave fiat, intelligendum eſſe, cenſet communis ſententia Theologorum.

21. Circa hoc autem præceptum Exim. Doctor diſp. 35. ſect. 3. num. 5. hæc valdè notanda habet: Secundò eſt notandum hoc authores docere, ſatisfacere medicum huic obligationi, admonendo, & inducendo infirmum, non tamen teneri illum deſerere, ſi confiteri nolit, quia hoc videtur repugnare charitati, quod quidem juxta antiquum jus non habet difficultatem. Tamen Pius V. videtur ampliùs præcipere, & hanc imponere veluti juſtam pœnam ei, qui in illo articulo confiteri non vult. Quia tamen videtur hæc lex ſic expoſita valdè rigida (hoc enim modo conſtituitur proximus in gravi periculo corporis, & animæ) ideò videtur lenienda: nam ſi non immineat probabile periculum, poteſt, & fortè debet medicus abſtinere à curatione ejus, ſi nolit hanc legem obſervare; ſi tamen pro-

babi-

babile mortis periculum ſit, ſi illum deſerat, & tamen æger pertinax ſit, non credo teneri, nec debere medicum illum deſerere, quia non credo, hanc fuiſſe mentem Papæ, neque legem cum hoc rigore receptam eſſe. Tertiò addit Cajetanus, & alii, ſatisfacere medicum, ſi admoneat infirmum, vel per ſe, vel per eos, qui ejus curam gerunt, ſi ſint fide digni, & timorati, & hanc credo eſſe communẽ conſuetudinem, juxta quam jam non ſervatur, ut medicus exigat fidem confeſſarii in ſcriptis. Unde juxta hanc conſuetudinem erit interpretandum juramentum ſervandi hanc legem, ſcilicet prout uſu recepta eſt, & obligat: cùm enim hæc lex poſitiva ſit, non eſt dubium, quin in totum, vel in partem potuerit conſuetudine abrogari, ut Cajet. & alii dicunt.

22. Eodem præcepto divino mulier, quæ primâ vice paritura eſt, aut quæ jam peperit cum periculo vitæ, tenetur ad confeſſionem; ſicuti & condemnatus ad mortem, & ægrotus, qui in diuturno morbi periculo peccavit poſt confeſſionem factam: licèt enim non teneatur de novo Euchariſtiam ſumere, quam antea ſumpſit (quia non eſt medium ad ſa-

lu-

lutem absolutè necessarium) tenetur autem confiteri iterum. An autem extra periculum mortis,& independēter ab Ecclesiæ determinatione teneatur aliquis per se de jure divino confiteri peccata? negant D.Thom. & Scotus in quartum dist.17.art.4. Alii verò probabiliùs cum Bonav. sentiunt, quod si Ecclesia non determinasset præceptum confessionis ad singulos annos, non exinde differri posset usque ad mortem, sed debere adimpleri intra tempus, quod juxtà prudentum judicium destinandum esset: ne longa appareret mora, omissio adimpletionis talis præcepti; sic ante ullam determinationem Ecclesiæ,præceptum diligendi Deum super omnia ita obligat, ut non possit ultra quinquennium differri ex Innoc.XI.num.284.de virt.sed de his latiùs in disp.de præcepto pœn.

23. Fit quartò: præceptum divinum de confesſione aliquando etiam per accidens obligare, nimirum quando aliquis intendit id, ad quod jure divino necessària est confessio. Sic qui conscius peccati mortalis Euchaſtiam sumere intendit, tenetur jure divino ad confesſionem,pro eo quidem casu,dum adest copia confessarii, non sufficit contritio; Con-

cil.

cil. enim Trid. ſeſs. 13. cap. 7. definit, hanc neceſsitatem confeſsionis eſſe de jure divino ex verbis Apoſtoli 1. Cor. 11. dicentis: *Probet autem ſe ipſum homo, & ſic de pane illo edat*, ut conſtat ex num. 368. de virtute. Ad ſuſceptionem autem aliorum ſacramentorum vivorum non requiritur confeſſio, ſed ſufficit perfecta contritio, cùm nullum ſit præceptum divinũ, aut eccleſiaſticum de confeſsione pro eo caſu. Unde Trid. ſeſſ. 24. cap. 1. de reform. matrimonii hortatur quidem conjuges, ut confiteantur peccata, antequam contrahant, non tamen præcipit. Quod ſi urgente neceſſitate ſacerdos abſque confeſsione celebraverit cum ſola contritione, tenetur poſt celebrationem, quàmprimum confiteri, ideſt primâ, quæ haberi poſsit, copia confeſſarii. Hoc autem præceptum non eſt divinum, ſed tantùm eccleſiaſticum latum in Concil. Trident. ea ſeſs. 13. cap. 7.

24. Quapropter laici, qui acceſserunt ad altare ſumpturi Euchariſtiam, & recordantur alicujus peccati mortalis, quod ob ſcandalum non poſſunt confiteri ante communionem, non tenentur poſt illam citiùs confiteri peccatum, quia Concilium obligat tan-

tùm

tùm ſacerdotes; & leges rigorosè extendi non debent. Cæterùm quia præceptum confitendi ad ſuſcipiendam Euchariſtiam ordinatur ad dignam Euchariſtiæ ſumptionem, adeoque ad unum actum virtutis perfectè conſtituendum; exindè qui ſine confeſſione indignè accederet ad Euchariſtiam, quando aliundè non teneretur confiteri, non committeret duo peccata, unum nempè contra præceptum confeſsionis, & alterum contra præceptum ſuſcipiendi dignè Euchariſtiam, ſed unum tantùm peccatum committeret: ſicut & ille, qui non jejunus Euchariſtiam ſuſciperet; ut habet communis ſententia cum Exim. Doctore. Ratio eſt, quia tranſgreſsio præceptorum, quæ ad unum eundem finem tendunt, eſt unum ſolùm peccatum; Sic quando aliquis in die vigiliæ ſimul, & Quadrageſimæ jejunium frangit, non committit duo, ſed unum peccatum, cùm duo illa præcepta tendant ad eundem finem macerationis corporis.

25. Si verò præcepta ad diverſum finem tendant, tunc peccata diverſa ſunt: ſic qui die Quadrageſimæ vovet jejunium, illudque frangit, duo peccata committit; unum qui-

dèm contra jejunium, ſive honeſtatem macerationis corporis, ad quod tendit Eccleſiæ præceptum; alterum verò contra religionem, ad quod reſpicit votum. Sic enim præcepta annuæ confeſſionis, & annuæ communionis, cùm reſpiciant diverſos fines, ut conſtabit à num. 31. per eorum tranſgreſsionem committuntur duo peccata. Unde qui excuſatus eſt à cõmunione, non exinde manet deobligatus à confeſsione. Quapropter pueri, qui mortaliter peccavere, tenentur ad confeſsionem; quamvis non teneantur adhuc eo tempore ad communionem. Qua de cauſa Trid. ſeſſ. 14. can. 8. anathematizat eos, qui dixerint, ad confeſsionem ſacramentalem, *non teneri omnes, & ſingulos utriuſq; ſexus Chriſti fideles juxta magni Concilii Lateranenſis conſtitutionem ſemel in anno*: ubi loquitur indepẽdenter à pręcepto Euchariſtiæ; cujus nulla ibi fit mentio. Neque adimplentur hęc præcepta per confeſſionẽ, & cõmunionem ſacrilegas. Qua de cauſa Alex. VII. damnavit 14. propoſit. quæ ſic habebat: *Qui facit confeſſionem voluntariè nullam, ſatisfacit præcepto Eccleſiæ*. Et Inn. XI. damnavit 55. quæ ſic habebat: *Præcepto communionis annuæ ſatisfit per ſacrilegam domini manducationem.*

26. Fit

§. II.

26. Fit quintò cum communi Doctorum: Ecclesiam habere à Christo Domino potestatē determinandi tempus, pro quo obliget divinum præceptū de confessione ante articulum mortis. Ratio est, quia Ecclesia habet potestatem judicandi de peccatis, ut constat à nu.3. ergo habet potestatem determinandi tempus, in quo fieri debeat tale judicium: cùm tale tempus expressè à Christo Domino determinatum non sit: Eaq; de causa semper visum est, factam esse ab Ecclesia talē determinationem; ideoque sentiunt gravissimi Doct. contingere nō posse, quod hoc aliquandò Ecclesia non determinet: nam esset intolerabilis error. Olim ter in anno obligabātur fideles ad confessionem, ut constat ex Fabiano Papa cap. *Etsi non frequentiùs &c.* De consec. dist. 2. & ex Conc. Turon. 3. cap. 50. Posteà verò ad confessionem faciendam saltem semel in anno imposita fuit obligatio per Concil. Lateranense, ut habetur in cap. *Omnis utriusque sexus de pœnitentiis, & remissionibus*, sub his verbis: *Omnis utriusque sexus fidelis postquàm ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus*

peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio sacerdoti, & injunctam sibi pœnitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiẽs reverentèr ad minus in Paschate Eucharistię Sacramentum. Quapropter obligatio ad confessionẽ oritur ex pręcepto divino: determinatio verò ad confessionem intrà annum oritur ex præcepto ecclesiastico, quod satis expressè tradit Trid. sess. 14. cap. 5. per hæc verba: *Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod jure divino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed ut præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, & singulis, cùm ad annos discretionis pervenissent, impleretur*. Quod autem hoc ecclesiasticum statutum non sit pura exhortatio, sed præceptum obligans sub mortali, constat ex poena gravissima, quæ ferenda statuitur contra ejus transgressores, ejectio scilicet ab Ecclesia; & carentia ecclesiasticæ sepulturæ: Tùm ex Can. 8. Trid. cit. num. superiori. Quinimò in pluribus diœcesibus insuper est apposita poena excommunicationis, quæ omnia manifestè demonstrant præceptum, quod agnoscit Ecclesia obligans sub mortali.

27. Fit sextò: decisionem illius dubii,

quod

quod Scotus, Richardus, & Navarrus latè promovent: an ſcilicèt Summus Pontifex obligetur hoc præcepto annuæ confeſſionis: pendere à principiis, quæ unuſquiſque jacit in materia de legibus. Communis noſtrorum cũ Exim. Doctore ſententia eſt, quod quando Legislator fert legem, eademque eſt ratio in actu præcepto pro ipſo, & pro aliis, obligatur ad ſervandas hujuſmodi leges à ſe latas, quoad vim directivam, non quoad coactivam. Ratio eſt, quia ipſum dictamen rationis naturalis poſtulat, ut caput confirmetur corpori ſuo: unde veluti ſub hac conditione intelligitur princeps accepiſſe poteſtatem ferendi leges: ex quo principio fit, non obligari Pontificem quoad vim coactivam ad obſervantiam hujus præcepti, cùm ſit ſupremus Legislator, & ſupra ipſa Concilia generalia ferentia legem; obligari tamen quoad vim directivam, cùm ratio, propter quam lata eſt lex, non minùs reperiatur in ipſo, quàm in aliis orbis Chriſtiani membris, ut rectè notavit Covarruvias, alios referens in Cap. Alma mater par. 1. cap. 1. §. 5.

28. Fit ſeptimò cum communi contra Alenſem, & alios: præceptum annuæ con-

fesſionis non obligare per ſe eos, qui non peccavere mortaliter, ſolùmque habent venialia; ſed ſolùm obligare habentes mortalia, quæ debent confiteri, & intra annum nondùm ritè de illis confesſi ſunt. Ratio eſt, quia ut definit Tridentinum cit. num.26. hoc præceptum nullam obligationem imponit, quæ non eſſet divino præcepto mandata, præter temporis determinationem: atqui ex præcepto divino non tenentur confiteri, qui ſolùm habent venialia, ſed ſolùm, qui habent mortalia, quæ nondùm ritè confesſi ſunt: ergo &c. Ex qua doctrina inferunt plures Theologi: ſufficere ſacramentum validum, & informe, non ſolùm ad non tranſgrediendum, ſed etiam ad implendum præceptum. Verùm, ut infrà dicemus, nullum eſt ſacramentum pœnitentiæ validum, quod non ſit fructuoſum, adeòque præceptum nunquam adimpletur, niſi per ſacramentum validum, & formatum. Meliùs inferunt ex hoc principio Card. de Lugo diſp.15. ſect.8. à num.164. Arriaga diſput.52. ſect.8. à num.55. & communiter Recentiores, illum, qui hoc anno ſemèl confesſus eſt de mortalibus, quæ poſt diligens examen memoriæ occurrebant, non teneri intra

eun-

eundem annum ampliùs confiteri, licèt denuò peccet mortaliter, immò licèt aliquorum oblitus esset inculpabiliter: nam Ecclesia solũ præcipit confessionem semel in anno, ad quam tenemur ex præcepto divino, ut ait Trid. quod sess. 14. cap. 5. ita explicat præceptum divinum, ut teneatur homo confiteri omnia peccata, quæ examine diligenti præmisso memoriæ occurrunt; atqui per primam confessionem totum hoc præstitum est isto anno: ergo ille ex vi præcepti annuæ confessionis per se non tenetur ad aliam confessionem intra eundem annum.

29. Quando verò aliquis non confessus esset omnia lethalia, quæ memoriæ occurrebant, sed ob justas causas reticuit aliqua, v.g. vel quia timebat fractionem sigilli, vel quia habens lethalia reservata, & non reservata, & ad tollendum scandalum debebat celebrare, nec habebat confessarium potentem absolvere à reservatis; ideoque ea reticuit, & alia dixit, vel ob alios similes casus juxta varias sententias, tunc enim licèt sacramentum fuerit validum, & formatum, videtur probabilius, quod contra Scotum, & Cordub. docet Arriaga, nempè teneri illum ad confitenda ea

peccata, si possit, intra eundem annum. Ratio est, quia licèt ille non trangressus fuerit divinum præceptum de confesſione, tacendo ob justas causas ea peccata, quæ memoriæ occurrebant, nõ tamen videtur adimplevisse divinum præceptum, prout traditur à Trident. num. superiori: ergo tenetur ad confesſionem eorum peccatorum, quâ præceptum adimpleatur. Addit Card. de Lugo aliam rationem pro casu reservatorum, nempè quod ille non esset proprius sacerdos pœnitentis; confessio autẽ adimpletiva præcepti debet fieri proprio sacerdoti, ut expresſè habet Lateran. citat. num. 26. Pariter, qui intra annum confessus fuisset sæpè sola venialia, & postea mortalia committeret, teneretur ad confessionem de mortalibus eo anno: Ratio est, quia ex numero superiori divinum pręceptum non obligat ad confessionem venialium, sed ad confessionem mortalium. Præceptum autem ecclesiasticum annuæ confessionis est determinatio temporis, quo adimpleri debet præceptum divinum, ut constat ex num. 26. ergo &c. Quid autem dicendum de illo, qui toto anno noluit confiteri, utrùm inchoato novo anno teneatur quàmprimum confite-

fiteri,resolvemus à numero trigesimo quinto.

30. Cæterùm quamvis hæc, quæ hùcusque diximus ita se habeant, si loquamur de obligatione per se ex præcepto annuę confessionis; potest adhuc suboriri obligatio per accidens, si talis homo, aut debeat, aut velit communicare juxta dicta à num.24. Qua de causa si ante communionem Paschalem recordetur peccati obliti, tenetur illud confiteri ex num.353.de virt. Si autem omnia lethalia, quæ diligenti præmisso examine memoriæ occurrebant, sint ritè confessa, & speciatim in confessione declarata, nec intra totum annum habeat ullum mortale, tenetur saltem in Paschate ratione sumendæ Eucharistiæ suum proprium sacerdotem adire,& dicere,se non habere conscientiam peccati mortalis, ideoque sine confessione accedere ad Eucharistiam, cui esset fides adhibenda, quando contrarium evidenter non constaret : quia in hoc foro unicuique credendum est, tam pro se, quàm contra se loquenti . Verùm cùm adeò facile hujusmodi homini esset, confiteri venialia; & faciliùs ei adhiberetur fides intrà, quàm extrà confessionem de eo, quod lethale non haberet, ut conferretur ei Eucharistia

ad

ad adimplendum præceptum Paſchalis communionis: ea de cauſa illi, qui nullo ſunt lethali gravati, ad confeſſionem eo tempore accedunt. Unde caſus adeundi proprium Parochum, ut aliquis ſe excuſet à confeſſione annuali, aut rarò, aut nunquam venit ad praxim.

31. Fit octavò cum communi Doctorum contra Petrum Sotum, & alios: hanc eſſe differentiam inter præceptum annuæ confeſsionis, & annuæ communionis, quod præceptum annuæ communionis per ſe obligat in determinata parte anni; præceptum verò annuæ confeſsionis non obligat per ſe in determinata parte anni, ſed relinquitur determinatio fidelium arbitrio intra annum: Sicuti præceptum audiendi ſacrum die Dominica obligat tempore matutino, non tamen pro determinata hora illius, ſed hoc relinquitur hominis arbitrio. Ratio eſt, quia ex Tridentino cit. num.25. & Lateran. cit. num.26. nullum eſt determinatum tempus pro confeſsione; ſed ſolùm imponitur obligatio ad confeſsionem ſemel in anno. Pro communione verò determinatur tempus Paſchale, ut conſtat ex illis Concilii Lateranenſis verbis, *ſaltem ſemèl in*

anno

anno fideliter confiteatur proprio ſacerdoti, ſuſcipiens reverẽter ad minùs in Paſchate Euchariſtiam, niſi fortè de proprii ſacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam ab hujuſmodi perceptione duxerit abſtinendum ad tempus. Ex quibus conſtat: Concilium voluiſſe obligare per ſe ad communionem pro determinata parte anni, ideoque illam partem expreſsiſſe; ad confeſsionem verò noluiſſe obligare per ſe pro determinata parte anni, ideoque nullam partem expreſsiſſe, ſed ſolùm dicit ſemel in anno. Inſuper ſuſceptio Euchariſtiæ per ſe obligat, licèt homo nunquam peccaverit, intenditque inter alia per eam Concilium augmentum fervoris fidelium, & vinculum charitatis ex num.40. de Euchariſtia, & propter memoriã inſtitutionis hujus ſacramenti, quæ eo tempore facta fuit à Chriſto, adeoque voluit,ut pro aliquo anni tempore univerſa Eccleſia conveniret in participatione tanti ſacramenti.

32. Præceptum verò confeſsionis non obligat per ſe, niſi ſuppoſita culpa mortali,& ex vi ſua tendit in illius remedium. Cùm autem valdè expediens ſit, ut ſtatim poſt commiſſum peccatum adhibeatur illius remedium,

dium, noluit Concilium occaſionem ullam præbere, ut differretur, præcipiendo pro aliqua determinata parte anni ſuſceptionem ſacramenti pœnitentiæ: ideoque ſolùm indeterminatè præcipit ſemel in anno. Tempus autem Paſchale pro Euchariſtia non ſumendum eſt indiviſibiliter, ſed moraliter, complectendo dies, qui in ſingulis Diœceſibus deſtinati ſunt pro adimpletione præcepti de Paſchali communione. Pro quo communiter deſignatum eſſe ſolet totum tempus inter Dominicam Palmarum, & Dominicam in Albis incluſum, & in aliquibus locis paulò ampliùs. Poteſt autem proprius Sacerdos ob rationabilem cauſam conſulere, ut pœnitens abſtineat à communione Paſchali, ut fieri ſolet reſpectu puerorum. Habetur hæc facultas in capite. *Omnis utriuſque ſexus*: ut diximus numero ſuperiori; ubi, ut notavit Boivin quæſtio tertia de Euchariſtia, Concluſione ſecunda, per proprium Sacerdotem intelligitur quilibet Sacerdos, qui eo tempore excipere poteſt confeſſionem.

33. Quomodò autem debeat annus Eccleſiaſticus, quoad præceptum confeſſionis

nis computari, variæ ſunt Doctorum ſententiæ. Prima docet, computandum eſſe à primo peccato mortali poſt confeſſionem. Secunda ab ultima confeſſione. Tertia ab uſu rationis uniuſcujuſque. Quarta à Paſchate in Paſcha. Cæterùm hæ ſententiæ impugnantur facilè, quia initium anni, ſumpto anno abſolutè, & abſque addito limitante, ut à Lateranenſi, & Tridentino ſumitur, non pendet à peccato, neque à confeſſione, neque ab vſu rationis peccatoris: neque per initium anni, abſolutè in Eccleſia Catholica ſignificati, intelligitur unquam, niſi prima dies Januarii; ſicuti per finem anni abſolutè dicti, intelligitur ſolùm ultima dies Decembris: ergo computatio anni pro adimpletione præcepti annuæ confeſſionis facienda eſt, à prima die Januarii vſque ad ultimam diem Decembris. Inſuper voces abſolutè ſumptæ accipiendæ ſunt in ſenſu vulgari, quem habent: Senſus autem vulgaris, quem ſine ullo addito limitante habet apud Catholicos hæc vox *annus*, dumtaxat comprehendit illud tempus, quod intercedit inter primam diem Januarii, & ultimam Decembris: ergo &c. Quapropter hanc ſententiam tenet Vazquez, Nuñus,

nus, Sylvius, Diana, Lugo, Arriaga, & communiter Doctores. Exindè

34. Quandò Concilium Trident. sess. 14. cap. 5. dicit: *unde iam in uniuersa Ecclesia cum ingenti animarum fidelium fructu obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ, quem morem hæc Sancta Synodus maximè probat, & amplectitur, tanquam pium, & meritò retinendum*, non præcipit confessionem eo tempore faciendam (aliter contra ipsos adversarios determinatum esset ab Ecclesia tempus confessionis, sicut tempus Communionis) Concilium enim cùm haberet potestatem præcipiendi, si eam consuetudinem voluisset reddere obligatoriam, usum fuisset claris verbis id significantibus, à quibus cùm abstinuerit, satis apertè ostendit, non voluisse ad eam obligare, ideò verò eam consuetudinem probat, & laudat, quia cùm Communio debeat esse circa illud tempus; pro majori dispositione ad illam expedire videtur, ut confessio immediatè antè fiat, licèt in rigore, qui antè fuit confessus, & non habet conscientiam mortalis, non teneatur confiteri ante Communionem. Si autem habeat novum lethale,

le, aut occurrat aliquod priùs oblitum, tenetur per accidens eo tempore ad confeſſionẽ, ideòque ex dictis num. 30. rarus, aut nullus accedit eo tempore ad Communionem ſine Confeſſione. Quò tendunt verba Sixti IV. in Extravag. 2. de tregua, & pace dicentis, Parochianos teneri ſaltem in Paſchate proprio Parocho confiteri; aſſignat enim illud tempus ratione Communionis, & quia tunc Parochi inquirunt de adimpletione præcepti Confeſſionis, ut exponunt Doctores, & colligitur clarè ex novo Jure Tridentini præcipientis, non quidem, iuxta Sixti IV. ſed iuxta Lateranenſis cõſtitutionem indeterminatè ſemel in anno confeſſionem. Undè conſuetudo Fidelium eo tempore confitendi nullam inducit obligationem per ſe de annua confeſſione eo tempore facienda, ut rectè declarat Ex. Doctor diſput. 36. ſect. 3. num. 4. & reliqui Doctores cum ipſo.

§. III.

35. Fit nonò cum communi Doctorum contra Tabienam, Megalam, Sylveſtrum, & alios, illum qui lethali gravatus, non eſt confeſſus intra annum, teneri ſtatim confiteri initio ſequentis anni. Ratio eſt, quia dupliciter

ter

ter possunt præcepta respicere tempus, nimirum, vel assignando aliquid, ut onus unius, & non alterius temporis, ut præceptum jejunii, auditionis Missæ, recitationis Officii, & sic de aliis, vel assignando onus, quod debeat impleri, aut intra hoc, aut intra aliud tempus, præcipiendo simul, ut intra hoc impleatur, v.g. quando præfigitur certum tempus debitori ad solvendum, & ille jurat se intra illud tempus soluturum: inter utramque hanc obligationem est magnum discrimen, quòd in primo casu, transacto tempore, præceptum, & obligatio expirat: Sic qui die Dominica non audivit Sacrum, non indè tenetur illud audire die Lunæ; in secundo autem casu obligatio non expirat transacto tempore. Sic qui eo præfixo tempore non solvit, non exindè excusatur à solutione, quàmprimùm possit: atqui præceptum Ecclesiasticum de annua confessione non habet tendentiam, iuxtà genus primæ, sed iuxta genus secundæ obligationis: ergo qui non satisfecit hoc anno præcepto annuæ confessionis, tenetur anno sequenti, quàm primùm possit, confiteri. Ma: & Conseq. tenent: Mi: verò patet: quia intentum Concilii est, ne nimis differatur Confes-

sio:

ſio: Si autem tranſeat integer annus, creſcit dilatio, adeòque non ceſſat, ſed creſcit intentum Eccleſiæ præcipientis: illa enim Lateranenſis verba, *ſaltem ſemel in anno confiteatur*, æquipollent iſtis, ne ultra annum confiteri differat, ſicuti dicebamus de debitore: ergo &c.

36. Quapropter qui omiſit per aliquos annos confeſſionem (idem ſuo modo eſto de Communione) tenetur quàmprimùm poſſit confiteri: ea autem confeſſio ſatis erit ad adimplendum præceptum illius anni, cùm iam ſit verum, quod homo ille ſemel in anno ſit confeſſus; nec tenetur ad repetendas tot confeſſiones, quot omiſit, cum per eam confeſſionem omnia ſua debita, ſive omnia ſua peccata diſſolvantur, adeòque & habeatur Eccleſiæ intentum, ut benè notauit Cardinalis de Lugo diſput. 15. ſect. 7. à n. 180. Quando autem aliquis poſt diligens conſciētiæ ſuæ examen, ſolùm recordaretur peccati mortalis dubii, & de eo confiteretur; ſi poſt factam confeſſionem peccaret mortaliter, teneretur intra annum ad confeſſionem iuxta ſententiam ferè omnium Doctorum, dicentium, teneri illum ad confitendum peccatum du-

dubium, non tamen esse validum Sacramentum, si peccatum re ipsa non præcessit, de quo postea: iuxta sententiam verò eorum, qui docent, Sacramentum illud esse certò validum, non teneretur ille homo per se, ex vi præcepti ad ulteriorem confessionem intra annum propter rationem datam num. 28. ut notauit Arriaga disput. 52. sect. 8. nu. 61. qui cum expositione à nobis data intelligi debet.

37. Fit decimò, illum qui probabiliter valdè timet, aut certò scit, quod si modò non confiteatur, ante finem anni non poterit confiteri, quia nimirùm navigaturus est in longinquam patriam, in qua non habeat copiam confessarii, teneri confessionem anticipare, & confiteri, antequam annus compleatur: Ratio est, quia cùm confessio non sit onus anni, sed onus, quod implendum est cum præcepto, ne differatur ultra annum ex num. 35. qui intra annum modò potest, & posteà non, ex nullo capite excusari potest, si modò illam obligationem non adimpleat. Si autem aliquis non posset confiteri, nisi per interpretem, communis sententia docet, non teneri tunc ad Cõfessionem, quia Lateranense citatum

tum num. 26. quando dicit: *Omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur*: per ly *solus* excludit interpretes, neque Christus talem præcepit confessionem, ut infertur ex Tridentino sess. 14. cap. 5. dicente: *Cæterùm quoad modum confitendi secretò apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tùm ob Ecclesiæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit; non est tamen hoc Divino præcepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publicâ essent confessione aperienda*: atqui confessio per interpretem non fieret apud solum Sacerdotem: ergo &c.

38. Quapropter qui solùm posset confiteri scripto peccata sua in circunstantiis, in quibus eorum revelationem prudenter timeret, non teneretur tunc ad confessionem. Ex quo cōmunis sententia docet, non teneri scribere sua peccata illum, qui timet ne statim obliviscatur, cùm non teneatur, se exponere periculo, ut aliter quàm apud solum Sacerdotem revelentur. Si autem pœnitens ita posset confiteri scripto, ut non timeretur

prudenter revelatio confeſſionis, & ſi aliter confiteri non poſſet, tunc teneretur ad confeſſionem apud Sacerdotem, ut conſtat ex dictis. Addunt aliqui, in articulo mortis teneri Fideles confiteri per interpretes, aut coram aliis, ſi aliter non poſſint: quia licèt ad id non obligentur ex præcepto Divino, obligantur tamen ex præcepto Charitatis erga ipſos etiam cum notabili detrimento famæ. Ratio eſt, quia cùm in eo articulo agatur de æterna animæ ſalute, quæ præponderanda eſt omni temporali bono, non debemus propter omiſſionem temporalis famæ, quæ ex peccatorum confeſſione ſequeretur, dubiam reddere æternam noſtram ſalutem. Cæterùm communis ſententia apud Arriagam diſputat. 51. ſect. 7. num. 53. adhuc pro eo caſu negat, illum teneri ad confeſſionem per interpretem, quia ut conſtat ex nu. ſuperiori, Chriſtus ad eam confeſſionem non obligavit; nec confeſſio eſt tunc unicum medium ad ſalutem, cùm per perfectam contritionem poſſit haberi ſalus. Hæc ſententia pro aliquibus fortaſſe erit favorabilis; de communi autem fidelium non credam, quod poſſint, & nolint in eo articulo confiteri.

39. Fit

39. Fit undecimò: præceptum Ecclesiasticum de annua confessione obligare omnes baptizatos, cùm ad annos discretionis pervenerint, itaut non solùm Catholici, verùm etiam hæretici, & publici peccatores teneantur ad confessionem. Ratio est, quia Lateranense nomine *Fidelis* intelligit idem, ac Christianus, aut Baptizatus, ut fusè demonstrat Lugo, & patet, quia ex Tridentino citato num. 26. hoc præceptum est determinatio præcepti Divini: atqui præceptum Divinum omnes Christianos obligat: ergo &c. Quod autem posito hoc præcepto Ecclesiastico habeant Hæretici plura peccata, quàm haberent, si latum non esset, parùm refert, quia hoc non ex culpa Ecclesiæ, sed ab eorum nequitia desumitur. Tempus autem, in quo Christiani obligari incipiunt, est tempus discretionis, seu usus rationis ex numero 26. Pueri tamen iuxta communem, & veriorem sententiam puniri non solent Ecclesiasticis pœnis usque ad duodecimum, vel decimum quartum annum: Pœnæ autem habentur in eo cap. *Omnis utriusque*: sub his verbis: *Ut arceantur ab ingressu Ecclesiæ, & priventur sepulturâ.* Quæ, ut ait Ex. Doctor, non si-

gnificant pœnam latam, ſed ferendam. Cæterùm quia ibi apponitur pœna contra eos, qui utrumque præceptum, nempè Confeſſionis, & Communionis non impleverint, ſufficit ad incurrendum pœnam, vel unius ex his præceptis tranſgreſſio. Quando verò in aliquibus Diœceſibus ſtatuitur pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda, ſtatim incurritur, etſi delictum ſit occultum.

40. Pueri autem, iuxta communem Eccleſiæ conſuetudinem, intelliguntur excluſi, ſi poſitivè non includantur in ordine ad pœnam, ex Gregorio IX. dicente: *Pueros ſæpè delinquere, non tamen in illis punienda eſſe delicta, ſicut in majoribus*. At verò in aliquibus Diœceſibus includuntur in excommunicatione lata contrà omnes, qui poſt octavum ætatis annum non confitentur, ut in quadam Synodo Compoſtellana refertur factum. Videatur Cardin. de Lugo diſput. 15. ſect. 7. num. 150. Quoad poteſtatem autem Eccleſiæ diſputant plures, utrùm ſi Chriſtus libertatem reliquiſſet ad Confeſſionem, poſſet Eccleſia illam præcipere, vel an poſſit præcipere confeſſionem venialium, vel plures eorun-

rundem mortalium confessiones. Cæterùm hæc nihil conducunt ad praxim, & pro utraque parte inueniuntur Auctores. Si autem in aliquibus Religionibus inueniatur statutum confitendi semel, & iterùm eadem peccata, cùm illud statutum non obliget absque implicito, vel explicito subditorum consensu, ut notavit Carleton. nequit ad casum nostrum adduci.

41. Fit duodecimò: Sacramentum Pœnitentiæ necessarium esse, vel in re, vel in voto lapsis in mortale post Baptismum. Ratio est, quia ut constat ex num. 11. & 14. ministri hujus Sacramenti acceperunt à Christo Domino potestatem non solùm ad remittenda, sed etiam ad retinenda peccata contrà Deum commissa, sivè quibus homines fideles constituti sunt inimici Dei: atqui si Sacramentum istud necessarium non esset, vel in re, vel in voto, nulla esset potestas ad retinenda peccata, ut per se patet: ergo &c. Unde cùm hæc potestas per se primò data sit propter peccata mortalia, quæ cùm simpliciter sint injuria Dei, claudunt homini januam Cœli; claves ad aperiendum, & claudendum per hanc potestatem, sive quod

idem est ad remittenda, & retinenda peccata, per se datæ sunt respectiuè ad mortalia. Per extensionem verò data est per se ea potestas ad venialia cum debita proportione, nimirum ad remittendum: sunt enim temporale impedimentum ad intrandum in Cœlum, cùm illis debeatur pœna temporalis, adeòque potestas sufficiens in Judice ad tollendum impedimentum perpetuum benè sufficiet ad tollendum, & remittendum temporale. Potestas autem clavium non est data ad retinenda venialia, quia illud impedimentum temporale in Purgatorio potest auferri, adeòque non est necessarium Sacramentum pœnitentiæ, neque in re, neque in voto ad remittenda venialia. Videatur Exim. Doctor disput.17.sect.2. à num.22. Exindè.

42. Sacramentum pœnitentiæ non solùm est necessarium necessitate medii, sed etiam necessitate præcepti, ex dictis supra, & habet Trid. sess.14. cap.1. & 2. Ratio est, quia omnia, quæ sunt necessaria necessitate medii, sunt etiam necessaria necessitate præcepti, si sint in nostra libertate. Ex eo enim, quod homo teneatur ad procurandam vitam

æter-

æternam, tenetur ad id, quod apponere potest, & ſine quo vitam æternam non obtinebit: atqui ſacramentum pœnitentiæ in re, vel in voto eſt neceſſarium neceſsitate medii ex dictis, & inſuper eſt in noſtra poteſtate illud ſuſcipere: ergo &c. Unde nulla tenet paritas ad primam gratiam, quæ neceſſaria eſt neceſsitate medii, non autem neceſsitate præcepti, quia prima gratia non eſt in noſtra poteſtate, ſed miſericorditer fit à Deo in nobis ſine nobis liberè concurrentibus. Quodnam autem ſit diſcrimen inter neceſsitatem medii, & præcepti, diximus num. 459. de virtute, ibique num. 358. aſſignavimus diverſitatem, quâ contritio eſt votum ſacramenti pœnitentiæ, aut votum reſtitutionis alterius rei ab hoc ſacramento diſtinctæ. Quinimò ex eo, quòd contritio, aut attritio generalis à Chriſtiano elicita ſit virtuale votum hujus ſacramenti, quatenùs præcepti, & inſtituti à Chriſto Domino, ut per ſe remiſsivi peccatorum, reſpicit hoc ſacramentum, tanquam neceſſarium neceſsitate medii in re, vel in voto; ſecùs alia, de quibus eſt votum, cùm non reſpiciat illa, tanquam inſtituta à Chriſto, ut per ſe remiſsiva peccatorum: Etenim ob hanc rationem in non bapti-

baptizato contritio dicitur votum baptismi, tanquam necessarii in re, vel in voto ad salutem, & non ita dicitur votum aliarum rerum, quæ per se non sunt à Christo institutæ, ut remissivæ peccati. Qua de causa ait Boivin quæst. 1. de poen. Conclus. 3. necesse non est discrimen aliud quærere. Cæterùm Exim. Doctor disp. 17. sect. 2. num. 7. aliam rationem tradit: quia nimirùm sacramentum pœnitentiæ est complementum contractûs, ratione cujus, tanquam virtutis per se ad hoc institutæ, peccata remittuntur, quod non habent alia, quorum contritio est votum. Hæc autem ratio non pugnat, sed potiùs corroborat rationem à nobis assignatam eo num. 358. de virtute.

SECTIO III.

Solvuntur opposita.

§. I.

43. OBJICIES primò contrà primam Conclusionem. Tunc institutum fuit sacramentum pœnitentiæ, cùm potestas clavium Apostolis collata est: sed talis potestas fuit ipsis collata Matth. 18. quando Christus

ſtus ante ſuam reſurrectionem illis dixit: *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis ſuper terram, erunt ligata, & in Cælo*: ergo tunc fuit inſtitutum ſacramentum pœnitentiæ. Reſp. concedo Ma: & nego Mi: quia poteſtas clavium collata fuit Jo:20. poſt Chriſti reſurrect. Per illa quippè Matth. verba, non dedit poteſtatem clavium, ſed eam promiſit, ut conſtat ex num. 2. Quare autem Jo: 20. poteſtatem illam contulerit Chriſtus, nulla aſsignabilis eſt ratio à priori, præter voluntatem ipſius, à qua omnia ſacramenta ſunt inſtituta. Congruentiam verò aſsignavit D. Thom. nimirùm remiſsionem peccatorum fieri mediâ charitate. Cùm autem Spiritus Sanctus ſit charitas, congruentiſsimum fuit, ut Chriſtus Apoſtolis eam poteſtatem conferret, quando per myſticam illam inſufflationem contulit illis Jo:20. Spiritum Sanctum, tùm quia per baptiſmum renaſcimur, per peccatum morimur, per pœnitentiam reſurgimus, adeòque poſt reſurrectionem Chriſti inſtitutum fuit hòc ſacramentum in ſymbolum reſurrectionis noſtræ. Addunt ex doctrina D. Thomæ aliqui Recentiores, poſſe etiam cõcedi, per illa Matth. verba, datam fuiſſe Apoſtolis poteſtatem

ſtatem ad punienda peccata in foro exteriori, puniendo rebelles pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis, ut colligi poteſt ex ipſo textu: nam ibi Chriſtus poſito præcepto ordinis ſervandi in correctione fraterna addit: *Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi, ſicut ethnicus, & publicanus*, ideſt ſeparatus, & excommunicatus per ſententiam excommunicationis latam ab Eccleſia. Ut autem appareat efficacia poteſtatis eccleſiaſticæ ad hanc pœnam inferendam, immediatè ſubjungit Chriſtus: *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis ſuper terram &c.* Ubi ait D. Th. *Sic dicitur alligare, quia non ſolvit, vel quia excommunicat.*

44. Objicies ſecundò ex Montaniſtis, & Novatianis ea omnia teſtimonia Scripturæ, & PP. quæ dedimus à num 98. de virtute, ex quibus conſtat, peccata poſt baptiſmum commiſſa eſſe irremiſſibilia: atqui non eſſent irremiſsibilia, ſi Chriſtus inſtituiſſet ſacramentum pœnitentiæ ad remittenda peccata poſt baptiſmum commiſſa: ergo &c. Confir. ex Concilio Çabilonenſi II. Can. 33. dicente: *Secundùm conſtitutionem Apoſtoli confiteamur alterutrum peccata noſtra*: ergo ſacramentum pœnitentiæ non fuit inſtitutum à Chriſto, ſed

à Ja-

à Jacobo Apostolo. Resp. nego suppositum Ma: ex illis enim Scripturæ, & PP. testimoniis nequaquam infertur peccata post baptismum commissa esse irremissibilia, etsi plura sint finalia, quæ non remittentur, non quidèm ex eo, quòd desit sacramento pœnitentiæ virtus ad ea remittenda, sed quia hæc virtus non applicabitur, ut latè patet ex dictis ab eo num. 98. de virt. Ad Conf. nego Conseq. quia illa Concilii verba nequaquam significant, institutum fuisse ab Apostolo pœnitentiæ sacramentum, sed declarari, per eam Apostoli constitutionem, Canonicam institutionem à Christo factam: in hac enim providentia nunquam agnovit Ecclesia Dei, sibi collatam à Christo potestatem ullam ad instituenda sacramenta, ut constat à num 9.

45. Objicies tertiò: ad omne sacramentum requiritur verbum, & elementum ab aliquo ministro adhibitum, juxta illud Augustini tract. 80. in Jo: *Accedit verbum ad elementum, & fit sacramentum*: sed in pœnitentia nullum est elementum: ergo pœnitentia non est sacramentum. Resp. primò: nego Antecedens: nam Augustinus ibi non loquitur de sacramento quolibet, sed de baptismo tantùm

tùm

tùm,ut ex textu manifeſtum eſt, ſic enim habet: *Quare non ait, mundi eſtis propter baptiſmum, quo loti eſtis, ſed ait propter verbum, quod locutus ſum vobis: niſi quia, & in aqua verbum mundat? detrahe verbum, & quid eſt aqua, niſi aqua? accedit verbum ad elementum, & fit ſacramentum.* Reſp.ſecundò: quod ſi dictum illud Auguſtini extendatur ad alia novę legis ſacramenta, non debet ſumi elementum ſtrictè, & propriè; alioqui ne quidem Euchariſtia eſſet ſacramentum: nam panis, & vinum, quæ ſunt ipſius materia non ſunt elementum ſtrictè, & propriè, ſed per ly *elementum* intelligenda eſt quæcumque res ſenſibilis à Chriſto inſtituta, quo in ſenſu poſſumus dicere,verbum in ſacramento pœnitentiæ accedere ad elementum, ſcilicet ad confeſſionem pœnitentis.

46. Objicies quartò: in lege veteri pœnitentia non erat Sacramentum: ergo neque in nova. Probatur Conſequent. Non minùs pœnitentia fuit neceſſaria ad remiſsionem peccati in lege veteri, quàm in nova: ergo ſi pœnitentia legis veteris non fuit ſacramentum, neque pœnitentia legis novæ erit ſacramentum. Confirmat. Non minùs præcipiebatur

à Deo

à Deo peccatorum confeſſio in lege veteri, quàm in nova, ex illo Numerorum 5. *Vir, ſive mulier cùm tranſgreſſi fuerint mãdatum Domini, confitebuntur peccatum ſuum*: ergo ſi illa antiquæ legis confeſſio non fuit ſacramentum, neque iſta novæ legis confeſsio erit ſacramentum. Reſp. Concedo Anteced. & nego Conſeq. Ad prob. diſt. Anteced. Non minùs, & eodẽ modo, nego: & diverſo, concedo Antecedens, & nego Conſeq. quia in lege veteri non fuit dictum, ſicut in nova: *quorum remiſeritis peccata &c.* neque voluit Deus hoc beneficium ad remiſsionem peccatorum antiquis conferre, quod reſervabat filiis legis novæ, adeòque non erat eodem modo neceſſaria pœnitentia ad peccatorum remiſsionem in lege antiqua, ac in nova.

47. Ad Confirm. diſt. Anteced. Non minùs præcipiebatur confeſsio aliqua legalis, concedo: confeſsio ſacramentalis, ſive omniũ peccatorum, nego Anteced. & Conſeq. Ratio eſt, quia in lege veteri ſolùm præcipiebatur confeſsio de aliquibus peccatis exterioribus, non de internis, quæ nos ipſi tenemur fateri, adeòque ea Confeſsio erat tantùm figura noſtræ. Confitebantur autem illi ea peccata externa

terna graviora per certa quædam ſacrificia, quæ pro illis peccatis deſtinabantur, & quæ tenebantur offerre, in quo ſacrificio conſiſtebat illorum confeſsio: ea verò confeſsio nequaquam inſtitura erat ad remittenda peccata, neque gratiam cauſabat: Sacerdotes enim tunc diſcernentes inter lepram, & lepram, ſolùm agebant de lepra corporali, judicantes, qualis eſset lepra, & an eſset perfectè ſanata; illi verò neque lepram corporalem, neque ſpiritualem ſanare poterant, cùm nequaquam ipſis datæ fuerint claves regni Cœlorum: noſtra autem confeſsio non ſolùm eſt de aliquibus, ſed de omnibus peccatis, tùm externis, tùm internis, conſtituitque cum ſacerdotali abſolutione, & actibus pœnitentis ſacramentum peccatorum remiſsivum, ad quod data fuit poteſtas à Chriſto Domino miniſtris hujus ſacramenti, ut conſtat à nu. 3. adeoque Confeſsio noſtra eſt verè ſacramentalis; ſecùs autem confeſsio legis antiquæ.

48. Objicies quintò ex Calvino. D. Aug. lib. de nuptiis, & concupiſcentia cap. 33. ait *lavacro regenerationis non tantùm peccata præterita, ſed etiam poſteriùs admiſſa remittuntur*: ergo non indigemus ſacramento pœnitentiæ di-

distincto à baptiſmo ad obtinendam remiſſionem peccatorum, adeòque ad hoc ſufficiet baptiſmus in memoriam revocatus, per quam excitetur fides, quâ peccata remittuntur. Confirmatur ex Fulgentio lib.de fide ad Petrum cap.30.ubi baptiſmum vocat: *ſacramentum fidei, & pœnitentiæ*, juxtà id,quod de Joan.dicitur Lucæ 3.*Venit prædicans baptiſmũ pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum*:ergo &c. Reſp.nego Conſeq.quia Auguſtinus non tribuit baptiſmo virtutem per ſe proximam ad remittendum peccata poſt ipſum commiſſa, ſed radicalem, quatenus per baptiſmum, qui eſt janua omnium ſacramentorum,ex nu.88. de Confirmat. capaces reddimur ad ſuſcipiẽdum ſacramentum pœnitentiæ, ſi peccavimus. Quod autem hæc interpretatio legitima ſit,patet tùm ex his verbis, quæ ibidem addit: *quid enim prodeſſet, vel ante baptiſmum pœnitentia, niſi baptiſmus ſequeretur, vel poſtea, niſi præcæderet?* tum etiam quia epiſtola 23.apertè docet, aliquod ſacramentum à baptiſmo diſtinctum neceſſarium eſſe ad delenda peccata poſt baptiſmũ commiſſa;ait enim:*Si parvulus baptizatus grandævus factus, propria inceperit habere peccata, per quam gratiam remit-*

tentur? Non regeneratione, ſed alia curatione reſarciri poſſunt. Ad Confirm. nego Conſeq. quia Fulgentius ex eo vocat baptiſmum ſacramentum pœnitentiæ, quatenùs in adultis, qui lethaliter peccarunt, ante ſuſceptionem baptiſmi requiritur ad legitimā illius, & fructuoſam ſuſceptionem aliquis actus virtutis pœnitentię, ex illo Petri Act. 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrûm*: Verùm hæc longè diſtant à re præſenti, in qua non agimus de pœnitentia virtute, ſed de pœnitentia ſacramento.

§. II.

49. Objicies ſextò ex Luthero, & Calvino contrà ſecundam Aſſertionem. Primus, qui Confeſſionem inſtituit, fuit Innocentius III. electus anno 1198. ille enim in cap. *Omnis utriuſque ſexus* annuam confeſſionem præcipit omnibus Chriſti fidelibus, ſub pœna, quod vivens *arceatur ab ingreſſu Eccleſiæ, & moriens Chriſtianâ careat ſepulturâ*: ergo ſacramentum pœnitentiæ, ſaltem quantùm ad confeſſionem peccatorum, non fuit immediatè à Chriſto inſtitutum, adeòque nullum eſt Chriſti præceptum de confeſſione. Confirmatur

tur primò ex Nectario Patriarcha Constantinopolitano prædecessore Chrysostomi. Nectarius enim, ut referunt Socrates lib.5. hist. cap.19. Sozomenus lib.6.cap.16. & Nicephorus lib.12.cap.28. confessionem abrogavit: ergo non fuit à Christo præcepta. Confirmatur secundò ex Chrysostomo successore Nectarii, qui multis in locis confessionem abrogare videtur, præcipuè hom. 2. in psal.50. ubi sic habet: *Peccata tua dicito, ut deleas illa: si confundaris alicui dicere, quæ peccasti, dicito ea quotidiè in anima tua: non dico, ut confitearis ea conservo tuo, qui exprobret, dicito Deo, qui curat ea:* ergo &c.

50. Resp. nego Antecedens: Innocentius enim III. confessionem peccatorum nequaquam instituit, sed solùm determinavit tempus, præcipiendo, quòd non differretur confessio ultrà annum ex dictis num.26. Præceptum enim Christi de sacramentali confessione facienda ab initio Ecclesiæ agnitum fuit ex num.11. Sic August. lib.50. homiliarum, hom.12. *Deus noster, quia pius est, & misericors vult, ut peccata confiteamur in hoc sæculo, ne pro illis postmodùm confundamur in futuro:* & hom.41. docet, homines debere absti-

nere à peccatis, tradens rationem, quâ peccatorem convincat, per hęc verba: *quia si ad ultimum vitæ steterit, nescit, si ipsam pœnitentiam accipere, ac Deo, & sacerdoti peccata sua confiteri poterit*: ubi non loquitur de pœnitentia, quam agimus, sed de pœnitentia, quam suscipimus, adeòque de sacramento pœnitentiæ juxtà ea, quæ contra Lovanienses diximus num. 473. de virtute. Unde semper in Ecclesia Dei fideles pœnitentiæ sacramentum suscepere ex Scriptura, & PP. primorum sæculorum à num. 16. Sic enim Chrysostomus homil 30. in Gen. expressam facit mentionem de sacramentali confessione; quæ juxtà antiquum Ecclesiæ jus, de quo nu. 26. & 51. in hebdomada sancta fieri solebat: ait enim Chrysostomus: *quia in magnam hanc hebdomadam pervenimus, Dei gratiâ nunc maximè, & jejunii cursus intendendus: & magis continuandæ sunt preces: faciendaque diligens, & pura Confessio peccatorum*. Quod autem ad illam sacerdotis ministerium requirat, cõstat ex lib. 2. de sacerdotio, ubi sic ait: *Quamobrẽ multâ quidèm arte opus est, ut qui laborant Christiani, ultrò sibi persuadeant, sacerdotum curationi sese submittere oportere*, & lib. 3. dicit, Leviticos non purgasse

à le-

à lepra corporali, ſed tantùm de ſanata lepra judicium tuliſſe: ſacerdotes autem Evangelicos non declarare ſolùm, ſed verè ſanare à lepra ſpirituali.

51. Plura ſunt etiam Concilia ante Lateranenſe celebrata, in quibus fit expreſſa mentio de confeſſione ſacramentali, nempè Concilium Laodicenſe ſub Sylveſtro Papa celebratum, Cabilonenſe ſub Vitaliano, Turonenſe, & Rhemenſe ſub Leone III. Moguntinum ſub Leone IV. Wormatienſe ſub Adriano II. ut diximus à num. 12. Hunc confeſſionis uſum habuit ab initio Eccleſia Catholica, ut patet ex Scriptura nu. 16. & PP. primorum ſæculorum n. 18. Ex quibus conſtat, quàm falsò ſcripſerit Calvinus in antidoto Tridentini ſeſſ. 6. cap. 15. per mille annos nullum fuiſſe uſum confeſſionis ſacramentalis in Eccleſia, *donec*, inquit, *Innocentius III. cum pauculis cornutis beſtiis* (ſic mille ducentos PP. qui Concilio Lateranenſi interfuerunt, ſanctitate, & doctrina conſpicuos impudens hæreſiarca appellat) *laqueum hunc populo Chriſtiano induit, quem Tridentini PP. adſtringunt.* Tanta quidèm eſt hæreſiarcarum excæcatio, ut ne ipſam quidèm lucem conſpicere valeant. Ete-

nim in Ecclesia Dei nunquam fuit minor obligatio singulis annis ad confessionem, quàm ad communionem: ex quo infert Exim. Doct. disp. 36. sect. 1. num. 1. ex jure antiquo fuisse olim fideles obligatos ad confessionem ter in anno faciendam, cùm obligati fuerint ter ad communicandum. Fabianus quidèm Papa de consecratione dist. 2. Can. 16. ita habet: *Etsi non frequentiùs, saltem in anno ter laici homines cõmunicent (nisi fortè quis majoribus quibuslibet criminibus impediatur) in Pascha videlicet, & Pentecoste, & Natali Domini.* Expressè etiam sacramentalis confessionis antiquus usus habetur in decreto 26. quæst. 7. can. 1. & 27. quæst. 1. Can. 5. & sæpè alibi. Exindè

52. Ad primam Conf. concedunt aliqui Antecedens, & negant Conseq. quia Nectarius confessionem è sua Ecclesia sustulit, deceptus ab hæreticis Novatianis, quorum consilio in rebus ad fidem pertinentibus sæpè utebatur teste Socrate apud Baronium ann. 56. num. 28. Sed meliùs respondetur cum Exim. Doct. & Bellarm. negando Anteced. quia Nectarius nequaquam abrogavit sacramentalem confessionem; hujus rei signum evidens

dens eſt, quod Eccleſia Conſtantinopolitana nunquam apud veteres de hoc errore malè audivit, neque à Summis Pontificibus de illo reprehenſa eſt; ſed abrogavit confeſſionem publicam, quæ ultra auricularem, & ſecretam fieri ſolebat, cujus rei cauſa fuit iſta. Mos inoleverat, ut in qualibet civitate deputaretur ſacerdos pœnitentiarius, qui exciperet confeſſionem quorundam peccatorum publicorum, aut graviorum ad imponendam pro illis pœnitentiã. Aliquandò causâ majoris humiliationis pœnitentis, & ad audientiũ ædificationem, & terrorem, fieri ſolebat hæc confeſſio publicè, & inter ſolemnia miſſarum. Quâdam autem die mulier nobilis ſe accuſando, accuſavit Diaconum, cum quo peccaverat, de qua re grandis tumultus factus eſt in Eccleſia, quem audiens Nectarius prohibuit, ne deinceps publicè fierent confeſſiones, cùm ad remiſſionem peccatorum ſatis eſſet ſecreta, & ſacramentalis confeſſio; ad pœnitentiam verò agendam pro peccatis neceſſe non eſſet ea poſteà hominibus dicere, ſed ſatis erat, ſi corde verè pœnitente dicerentur coràm Deo.

53. Ad ſecundam Confirmationem. Re-

ſpondeo, Chryſoſtomum neque in illo, neque in ullo alio loco abrogaſſe confeſſionem ſacramentalem, quam à Chriſto inſtitutam eſſe ubique docet, ut conſtat ex nu. 50. eamque ex verbis Chriſti probat hom. 85. in Jo: dicens: *Inſufflauit enim, & dixit: Accipite Spiritum Sanctum, quorumcumque remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt: quemadmodum enim Rex præfectos mittens, ut in carcerem reos introducant, ut liberent, poteſtatem præbet; ita Jeſus diſcipulos dimittens hac munivit auctoritate.* Et infrà docens, non conſiderandos eſſe ſacerdotes, tanquam conſervos, ſed tanquam Dei miniſtros à Deo inſtitutos, ait: *Quare Paulus dixit: pro Chriſto legatione fungimur, tanquam Chriſto exhortante per nos: nonnè videtis ſæculi principibus omnes ſubeſſe, & ſæpè genere, vitâ, & prudentiâ potioribus deteriores præponi? Nihilominùs principis, qui eos præpoſuit, reverentia, nihil quales illi ſint, cogitat; quod ſi homo aliquem conſtituerit, tantus ſubit metus, ſi Deus, quem conſtituit deſpicimus, maledicimus, innumeris afficimus contumeliis; & cùm fratres noſtros judicare prohibemur, contrà ſacerdotem linguam*

acui-

acuimus. Ex quo juxta phrasim Chrysostomi, honor, reverentia, & confessio facta sacerdoti non est facta conservo, sed soli Deo.

54. Chrysostomus igitur nullatenùs abrogavit confessionem, quam Christus instituit, ut hæretici vanè gloriantur, sed rejecit eam aliam confessionem publicam abrogatam per Nectarium antecessorem suum ex num. 52. Docet itaque Chrysostomus, quòd postquam pœnitens sua peccata confessus fuerit sacerdoti, non tanquam homini, nec tanquam conservo suo, sed tanquam Deo, cujus vices tenet, posteà secretam pœnitentiam faciat de peccatis suis, non illa declarando iterùm hominibus, ut fieri solebat, sed soli Deo inter privatos parietes: hoc enim significant illa Chrysostomi verba: *non dico, ut confitearis ea conservo tuo, ne exprobret*, in quibus apertè loquitur de confessione publica, ex qua opprobriũ, & confusio pœnitentium sequi solebat. Id etiam constat ex hom. 4. de Lazaro circa medium, ubi hæc habet: *Cave enim homini dixeris, ne tibi exprobret: neque enim conservo confiteris, ut in publicum proferas, sed ei, qui Dominus est, ei qui tui curam gerit, & qui humanus est, & qui medicus est, ostendis vulnera.*

nera. Et infra inducit Deum ſic cum peccatore loquentem. *Non cogo te in medium prodire theatrum, ac multos adhibere teſtes: mihi ſoli dic peccatum privatim, ut ſanem ulcus, teque dolore liberabo*. Et hom. 31. in epiſtolam ad Hebr. ſic exponit dicenda peccata: *non dico tibi, ut ea tanquam pompam in publicum proferas, neque ut te accuſes, ſed ut pareas Prophetæ dicenti: Revela Domino viam tuam, apud Deum ea confitere, apud judicem confitere peccata tua, orans ſi non linguâ, ſaltem memoriâ, ideſt confitere apud ſacerdotem à Chriſto judicem conſtitutum, petens veniam cum contritione, vel attritione habita, ſi non exteriùs linguâ, ſaltem interiùs memoriâ*. Quibus in locis ſolùm intendit eam publicam confeſſionem abrogare, quæ hominibus fieri ſolebat; non autem ſecretam, & ſacramentalem, quæ fit ſacerdoti conſtituto judici à Deo, illamque audienti nomine Dei, adeòque dicitur non homini, ſed ſoli Deo facta: ſic homil. 85. in Jo: dicit: *quidquid enim conatur ſacerdos, ſolius Dei donum eſt*. Ex quibus apparet, quàm longè diſtet verus Chryſoſtomi ſenſus à prava hæreticorum expoſitione.

55. Ex his apparet etiam magna, quæ ſemper adfuit, concordia in ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ inter Eccleſiam Occidentalem, & Orientalem, nam illam confeſſionem publicam, quæ fieri ſolebat, non ſolùm rejecit Eccleſia Orientalis, verùm etiam ſuſtulit illam Occidentalis, ut conſtat ex Leone Magno epiſt. 80. ad Epiſcopos Campaniæ, ubi hæc habet: *Illam etiam contra Apoſtolicam Regulam præſumptionem, quam nuper agnovi à quibuſdam illicitâ uſurpatione committi, modis omnibus conſtituo ſubmovere, ne de ſingulorum peccatorum genere libellis ſcripta confeſſio publicè recitetur, cùm reatus conſcientiarum ſufficiat ſolis Sacerdotibus judicari confeſſione ſecreta. Quamvis enim plenitudo fidei videatur eſſe laudabilis, quæ propter timorem Dei apud homines erubeſcere non veretur; tamen quia non omnium ſunt hujuſmodi peccata, ut qui pœnitentiam poſcunt, non timeant publicare; remoueatur tàm improbabilis conſuetudo, ne multi à pœnitentiæ remedijs arceantur &c. ſufficit enim illa confeſſio, quæ primùm Deo offertur, tum etiam Sacerdoti, qui pro delictis pœnitentium precator accedit.* Quin imò Tridentinum, ex num. 37. non ſolùm declarat, nullum eſſe Di-

vi-

vinum præceptum de confeſſione publica facienda, verùm addit, quod talis confeſſio non ſatis conſultè humana aliqua lege præciperetur, adeòque ex facto Nectarij, & Chryſoſtomi, potiùs roboratur concordia inter Eccleſiam Occidentalem, & Orientalem in adminiſtratione hujus Sacramenti, quàm impugnetur Chriſti inſtitutio, quam Uniuerſa agnoſcit Eccleſia.

§. III.

56. Objicies ſeptimò contra tertiam Concluſionem. Ex illis verbis Joan. 20. quibus Chriſtus inſtituit Sacramentum pœnitentiæ, non ſolùm inferimus poteſtatem ad remittenda mortalia, ſed etiam venialia: atqui non eſt obligatio declarandi in confeſſione omnia, & ſingula venialia: ergo neque omnia, & ſingula mortalia. Confirmatur primò ex Calvino: Contritio non eſt minoris efficaciȩ in lege gratiæ, quàm in lege veteri: atqui in lege veteri peccator elicita contritione juſtificabatur, abſque ulla obligatione manifeſtandi alteri omnia, & ſingula ſua peccata, adeòque quin contritio eſſet votum Sacramenti pœnitentiæ: ergo etiam in lege Gratiæ.

tiæ. Confirmatur ſecundò: ex verbis Chriſti non colligitur, datam fuiſſe Apoſtolis poteſtatem inſtar judicii, ut eis omnia peccata manifeſtarentur, & pœnitentiam imponerent: ergo ex verbis Chriſti non poteſt inferri obligatio manifeſtandi omnia peccata. Confirmatur tertiò: in aliis judiciis remitti ſolent peccata, quin omnia declarentur, neque maneat obligatio ea declarandi: tum etiam quin reus omnia declaret, ſufficitque quod per alium ea manifeſtet, ſivè reus ſit præſens, ſivè abſens: ergo ex poteſtate, quantumvis collata eſſet per modum judicii, non oritur hæc obligatio manifeſtandi omnia, & ſingula peccata. Confirmatur quartò: non minùs ex inſtitutione Baptiſmi confertur Miniſtro poteſtas ad ligandum, & ſolvendum, quàm ex inſtitutione pœnitentiæ, cùm non minùs ſit neceſſarius, neceſſitate medii, Baptiſmus, quàm pœnitentia: atqui poteſtas ad baptizandum non eſt per modum judicii: ergo neque poteſtas ad abſolvendum.

57. Reſp. diſtin. Ma: Inferimus eodem modo, nego: proportione ſeruata, concedo Ma: & conceſsâ Mi: nego Conſeq. Ratio eſt, quia ſicut Dominus, quando dat famulo poteſta-

estatem faciendi magnas Eleemosynas, dat etiam faciendi exiguas, & non è contrà; ita Christus quando dedit potestatem ministris remittendi peccata gravia, dedit etiam potestatem remittendi levia. Cęterùm cùm ea potestas clavium sit ad aperiendum Cœlùm peccatori clausum propter peccatum, vel ad retinendum clausum, si peccatum non remittatur, & inter peccatum mortale, & veniale sit hoc grande discrimen, quod per mortale clauditur Cœlum, nec aperitur, si in hoc Mundo non remittatur; secùs autem per veniale, quod potest in alia vita remitti in Purgatorio; exindè mortale manet materia confessionis necessaria; veniale verò materia libera, adeòque licet non sit obligatio confitendi materiam liberam, malè exindè infertur, non esse obligationem confitendi materiam necessariam. Ad primam Confirmat. distin. Ma: Non est minoris efficaciæ, neque invenit in lege gratiæ obligationem, quam non inveniebat in lege veteri, nego; & invenit, concedo Ma: & concessâ Mi: nego Conseq. quia contritio est ex se votum saltem implicitum adimplendi omnia, ad quæ homo tenetur, vt sæpè diximus, cùm autem non tene-

teneretur ad confeſſionem in lege veteri, & teneatur in lege nova, ex eo non erat votum confitendi omnia, & ſingula peccata in lege veteri; benè vero in lege nova. Quod quidem immemores ſui docent adverſarii de contritione infidelis adulti, reſpectivè ad Baptiſmum, quę eſt in lege nova, apud ipſos, votum ſuſcipiendi Baptiſmum, & in lege antiqua non erat tale votum; non autem propter aliam, niſi propter rationem à nobis aſſignatam.

58. Ad ſecundam Confirmat. nego Antecedens: quia ex verbis Chriſti Domini habetur poteſtas, non ſolùm ad remittendum, ſed etiam ad retinendum peccata: retinere autem propriè ſignificat aliquod poſitivum, quo res aliqua retinetur, adeòque in præſenti dicit, tanquam munus primarium, actum judicialem, non quidèm meram negationem abſolutionis, ſed ſententiam latam retentionis, donec pœnitens reſtituerit, occaſionem aliquam peccandi præſciderit &c. à quibus peccatis, ne per contritionem quidèm pœnitùs ſe liberare poteſt, niſi animũ habeat ſe Sacerdotis arbitrio, & ſententiæ ſubmittendi. Retentio itaque propriè eſt actus judicia-

dicialis in ſubditum prolatus, quando diſpoſitus accedit ad abſolutionem validè recipiendam, ſed nondùm fecit, quæ Confeſſarius neceſſariò facienda judicat, eaque fieri præcipit ante abſolutionem. Si enim accedat indiſpoſitus, non eſt, propriè loquendo, retentio, cùm nullum in eo effectum habeat circa permanentiam peccati; eodem quippè modo permaneret, licèt Sacerdos actu illo id non retineret. Munus ſecundarium hujus poteſtatis ligandi eſt obligatio ad ſatisfactionem, non tamen eſt propriè retentio peccatorum, cùm ea iam remiſſa ſint per ſententiam judicialem, nec ulteriori ſacerdotis judicio ſubmitti debeant. Vndè licèt poſſit etiam Sacerdos differre alicujus Baptiſmum; hoc tamen non eſt retinere alicujus peccata propriè, & juridicè, cùm non fiat in ſubditum, nec causâ cognita, nec per ſententiam judicialem, adeòque ad ſummum poteſt vocari retentio impropria, & negativa. Quo in ſenſu explicandi ſunt aliqui PP. ut notauit. Exim. Doctor diſput. 17. ſect. 2.

59. Ad tertiam Confirmationem, nego Conſeq. quia pro diverſitate Principum inſtituentium judicium, habentur reſpectu il-

lius

lius diverſæ obligationes, & requiſita: Chriſtus autem non minùs potuit, quàm alii Principes, requiſita propria apponere pro Judicio ab ipſo inſtituto. Sic voluit, quod Sacramentalis abſolutio non conferretur abſenti; quod judicium hoc eſſet ſecretum, nec indigeret teſtibus, ſed ipſe pœnitens eſſet reus, & accuſator ſui, ut conſtat ex uniuerſæ Eccleſiæ conſenſu, à num. 11. & ex Regula, quam tradit Auguſt. lib. 4. de Bapt. cap. 24. vbi ſic ait: *Quod Uniuerſa tenet Eccleſia, nec Conciliis inſtitutum, ſed ſemper retentum eſt, nonniſi authoritate Apoſtolica traditum rectiſſimè creditur.* Ad quartam Confirm. diſtin. Ma: non minùs, & eodem modo, nego, & diverſo modo, tranſeat Ma: & conceſsâ Mi: nego Conſeq. quia per inſtitutionem Baptiſmi, nulla fuit collata poteſtas ad inquirenda peccata baptizandi, neque ad imponendam ſatisfactionem pro peccatis; adeòque neque ad retinenda peccata propriè per modum judicii: neque unquam hanc judicialem poteſtatem agnovit Eccleſia Dei in miniſtro Baptiſmi, ut conſtabit à num. 71. benè verò in Miniſtro Sacramenti pœnitentiæ, ut conſtat ex dictis: Miniſter enim Baptiſmi ſolùm habet poteſta-

tem ad retinendum negativè, & impropriè, ex numero superiori, quatenùs ex judicio privato repellit indignos: non verò ex judiciali potestate collata à Christo pro remissione peccati, & retentione propriè, & absolutè dicta, qualem habet minister Sacramenti Pœnitentiæ.

60. Objicies octauò ex Kemnitio. Jo:20. dixit Christus Apostolis: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos*: atqui Christus ad absolvendum à peccatis non exigebat singulorum peccatorum confessionem, ut constat de Magdalena, Lucę 7. & de Paralytico, Matth. 9. ergo, ut Ministri absolvant à peccatis, non exigitur singulorum peccatorum confessio. Confirmatur primò. Confessio publica abrogata fuit, & mutata in privatam tempore Decii Imperatoris; confessio autem privata abrogata fuit tempore Nectarii, ideòque pręter Chrysostomum, Cassianus, Collat. 20. c. 8. Origenes Hom. 9. in Levit. Aug. lib. 10. Confess. cap. 3. & Ambros. lib. 10. in Lucam c. 96. satis clarè insinuant, Confessionē Sacramentalem non esse Juris Divini: ergo &c. Confirmatur secundò: quia Confessio, quâ debeant declarari singula peccata, est carnificina Conscien-

ſcientiarum, nullam in Verbo Dei promiſſionem habens, in legem enumerationis peccatorum transformans Evangelium, & ſubſtituens gratuitæ Chriſti remiſſioni meritum enumerationis, & ſatisfactionis, adducendo conſcientiam in dubitationem, & deſperationem, cùm præcipiatur res impoſſibilis: conſtat enim, nos plura peccata, nec intelligere, nec meminiſſe: ergo &c. Hæc ſunt fundamenta Kemnitii, quibus imprudenter ſe jactat.

61. Reſp. diſtin. Ma: ſumpto ly *ſicut* per identitatem, nego; per ſimilitudinem, concedo Ma:& conceſsâ Mi:nego Conſeq. Ratio eſt, quia ut detur ſimilitudo inter poteſtatem unius, & alterius; nequaquam requiritur, quòd ſit eadem in utroque poteſtas, aliter non eſſet ſimilitudo, ſed identitas, quam & ipſi negant inter Apoſtolos, & Chriſtum. Ad ſimilitudinem autem non requiritur, quod Apoſtoli habeant illam poteſtatem excellentiæ, quam habebat Chriſtus, ut remittere poſſet peccata, non ſolùm intra, ſed etiam extra Sacramentũ, ut præſtitit cum Magdalena, & Paralytico; ſed ſat eſt, quod habeant poteſtatem participatam ad remittenda pec-

cata intra Sacramentum, quę quoad ſpeciem, & numerũ debent Fideles ad Miniſtros Chriſti deferre, prout ex jure Divino tradidit ab initio ſemper Eccleſia, ut conſtat à num. 11. Ad primam Confirmat. nego Antecedens, etenim tempore Decii Imperatoris non fuit abrogata, ſed potiùs introducta publica confeſſio, ut latè oſtendit Bellarmin. lib. 3. de pœnitentia. Quidquid tamen de hoc ſit, privata, & ſecreta confeſſio jure Divino præcepta, nunquam fuit in Eccleſia Dei abrogata, neque tempore Nectarii, ex num. 52. ſed ab initio Eccleſiæ fuit ſemper in uſu, ut conſtat ex Scriptura, à num. 16.

62. Solùm ergo fuit abrogata ſecunda confeſſio publica peccatorum, de qua dumtaxat loquitur Caſſianus, Chryſoſtomi diſcipulus: Auguſt. autẽ loquitur ibi de peccatis, quę ipſe commiſit ante Baptiſmum, ſicuti & Ambroſius, eo loco ab adverſariis adducto, loquitur de peccatis, quæ Petrus commiſit, antequàm inſtitutum eſſet Pœnitentiæ Sacramentum, cùm autem peccata ante Baptiſmum commiſſa, non ſint materia Sacramenti Pœnitentiæ, in vanum affertur locus ille Auguſtini, qui aliter loquitur de peccatis poſt Bapti-

ſmum

imum commissis, ex nu.7.18.48.& 50. Tum etiam cùm peccata Petri, quæ remissa fuere, antequàm institutum esset Pœnitentię Sacramentum, non fuerint remissa per hoc Sacramentum, sed per contritionem perfectam, imprudenter affertur pro re præsenti ille locus Ambrosii, qui aliter loquitur de remissione peccatorum fidelium post hujus Sacramenti institutionem, ex num.11. Ex quo ad secundam Confirmat. nego Antecedens, in quo solùm continentur imposturæ Kemnitii contra potestatem expressam, quam Christus dedit suis ministris, & contra totius Ecclesiæ sensum, ut constat ex Scriptura, & PP.adductis, à num.16. Quapropter meritò Tridentinum sess.14.cap.5. & per 15. insuper Canones Pœnitentiæ errores illos singillatim condemnat.

§. IV.

63. Objicies nonò, contra doctrinam nostrarum illationum. Ex testimoniis Lateranensis, & Tridentini à nobis adductis non colligitur, obligari fideles ad confessionem validam semel in anno: ergo doctrina nostra ex his principiis deducta nulla est. Probatur Antecedens: quando dicimus,

præceptum Ecclesiasticum determinare tempus, in quo fieri debeat istud Sacramentale judicium, vel intelligimus determinare tempus, præcipiendo confessionem; vel solùm intelligimus determinare tempus, ut fiat confessio, non quidem præcepta ab Ecclesia, sed à solo Christo? Si primum: ergo pugnamus contra Tridentinum num. 26. citatum, dicens: *Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur*. Si secundum: ergo cùm præceptum non impositum violari non possit, qui non confitetur, non violat pręceptum Ecclesiasticum de confessione facienda, adeòque ad nihil tenetur, vi talis pręcepti Ecclesiastici. Confirmatur. Confessio Sacramentalis dolorem de peccatis exigit, & includit: atqui dolor, cùm sit actus purè internus, non potest cadere sub præcepto Ecclesiæ, actus enim purè interni, cùm per se non cadant in notitiam sensibilem, non possunt esse intra sphæram humanę gubernationis, solùmque subjiciuntur illi, qui omniū hominum secreta novit: ergo confessio Sacramentalis non potest cadere sub præcepto Ecclesiæ.

64. Resp. nego Antecedens. Ad probatio-

tionem dico: Ecclesiam determinando tempus præcipere, ut confessio à Christo præcepta, & instituta, adeòque valida fiat eo tempore, neque per hoc opponimur Tridentino, quod eo loco solùm intendit docere, Concilium Lateranense non statuisse, confessionem fieri, quasi præciperet, quod Christus non præceperat; non autem negat, quod Lateranense pręceperit confessionem à Christo præceptam fieri, semel saltem in anno, immò hoc supponit Tridentinum variis in locis; pręcipuè sess. 14. Can. 8. dicens: *Si quis dixerit, confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia servat, esse impossibilem, & traditionem humanam, à piis abolendam, & ad eam non teneri omnes, & singulos utriusque sexus Christi fideles, juxta Magni Concilii Lateranensis constitutionem, semel in anno,::::: anathema sit.* Cùm autem constitutio Concilii Lateranensis non sit Consilium, sed rigorosum præceptum, ex num. 26. exindè manifestè patet, per Lateranense, & Tridentinum præcipi confessionem à Christo præceptam, determinando, ut saltem fiat semel in anno. Quinimò si Ecclesia confessionem non præciperet, qui non confiteretur, non transgrederetur Eccle-

ſiæ præceptum:nemo enim violat pręceptum Eccleſiæ, quando Eccleſia præceptum non impoſuit: dicere autem non violari tunc Eccleſiæ præceptum,damnatum eſt ab Alexandro VII.ex num.25.

65. Ad Confirmationem, concedo Ma: & diſtin.Mi:Non poteſt cadere ſub præcepto Eccleſiæ dolor purè internus, nudè ſumptus, permitto: dolor conſtituens totum mixtum ex interno, & externo, nego Mi: & Conſeq. Ratio eſt, quia Eccleſia poteſt præcipere, ut actus externus dignè moraliter fiat; cùm autem, ut fiat dignè moraliter,requiratur opus mixtum ex interno, & externo, præcipit directè totum mixtum ex interno actu, & externo.Sic quando Tridentinum citatum num. 23. ait, quod percipiatur Euchariſtia dignè, & ſine conſcientia peccati mortalis, in caſu,quo Sacerdos debeat celebrare,& non ſit copia Confeſſarii,clarè docet,illum debere elicere perfectum actum contritionis conſtituentem unum totum morale cum externa ſumptione, ſimulque præcipiens, ut Sacerdos, quàm primùm poſſit,confiteatur, directè præcipit contritionem internam conſtituentem unum totum morale cum confeſ-

ſione

ſione externa. Finis enim poteſtatis Legislativæ, quam Chriſtus Dominus contulit Eccleſiæ, eſt in ordine ad finem ſupernaturalē, ad quem non conducit opus externum, niſi quando conſtituit totum cum interno, adeòque ſe extendit ad præcipiendum directè opus mixtum ex interno, & externo; aliter qui ſolùm haberet peccatum purè internum, non obligaretur ex præcepto Eccleſiæ ad annuam confeſſionem, quod dici non poteſt.

66. Qua de cauſa in jure Canonico ſunt plures textus, in quibus Eccleſia directè præcipit, aut prohibet hæc opera mixta, quos textus habes apud Exim. Doctorem lib.4. de leg.cap.13.nu.3. per hæc verba: *Primum ſit caput, Omnis utriuſque, de pœnitentiis, & remiſſionibus, quatenùs præcipiendo confeſſionem annuam, præcipit dolorem neceſſarium, & confeſſionem cogitationum merè internarum. Secundum eſt caput, Dolentes de Celebrat. Miſ. & Clementina 1. ubi præcipitur Clericis recitatio attenta, & devota. Tertium ex Cap. Commiſſa §. Cæterùm, de electione in ſexto, ubi punitur qui recipit beneficia, abſque intentione ſuſcipiendi debitum ordinem intra annum, niſi mutatâ volunta-*

te ordinetur. Quartò ex Clement.1. §. Verum de Hæreticis, ubi Inquisitores, qui ex odio, vel intentione turpis lucri omittunt contra justitiam, & conscientiam procedere contra aliquem in casu fidei, excommunicantur. Quintò ex Clement.1. de Statu Monach. ubi Monachus Benedictinus, sine licentia se conferens ad Curiam animo accusandi Prælatum, excommunicatur, & non sine tali intentione. Sextò ex cap. si quis octauo distin.30. ubi excommunicatur, qui ex contemptu, vel externa superstitione jejunium Ecclesiasticum non seruaverit, & non aliàs, cùm tamē contemptus, actus interior sit. Et eodem modo solent jura Canonica excommunicare facientes hoc, vel illud scienter, aut temerè &c. Hùcusque Exim. Doctor.

67. Consultò dixi in responsione: Ecclesiam præcipere directè opus mixtum, ne incongruenter loquerer cum illis, qui dicunt, Ecclesiam præcipere in opere mixto directè actum externum, & indirectè internum, contra quos vehementer invehitur, & meritò Caramuel in theologia fundamentali editionis anni 1657. fundamento 24. num. 700. Ratio est, quia illa præcipiuntur indirectè, sine quibus poni non possunt, quæ præcipiuntur dire-

directè: atqui ſine attentione interna (idem ſuo modo de aliis) poteſt poni mera, & pura pſalmorum lectio externa: ergo cùm mera lectio externa directè præcipitur, non ex eo precipitur indirectè attentio interna. Conſultò etiam permiſi, quod Eccleſia non poſſit præcipere actum internum nudè ſumptum, nam probabilius judico, quod Eccleſiæ poteſtas etiam ſe extendit ad ita imperandum: nam cùm Chriſtus Dominus conceſſerit poteſtatem illimitatam Eccleſiæ ad ea omnia, quæ conducunt in gubernatione ad vitam æternam conſequendam, & non ſolùm condu-cant opera mixta, ſed etiam actus purè interni, non eſt ratio, cur limitetur ea poteſtas ad actus externos. Quinimò ſi Eccleſia exercet poteſtatem directè in actum mixtum, præcipiendo directè internum, & externum, cur potens præcipere duo, non poterit præcipere unum, nimirùm ſolum internum? Quapropter D.Thom. & alii, qui negare videntur hanc poteſtatem, eam reverâ non negant quoad poteſtatem directivam obſtringentem conſcientiam, neque quoad coactivam internam, quâ Eccleſia præcipiat ſub pœna latæ excommunicationis actum purè internum;

ſed

ſed ſolùm quoad poteſtatem coactivam, quâ per publicam ſententiam ſtatim poſt commiſſum delictum ferat ſententiam contra tranſgreſſorem, quam poteſtatem Eccleſia non habet, cùm occulta cordis non agnoſcat. Videatur Cardenas ſupra propoſitiones ab Innocentio XI. damnatas diſſert. 34. cap. 2. num. 17.

68. Objicies decimò: Qui ſingulis annis tenetur ſolvere unum nummum aureum, ſi præterito anno non ſolvit, tenetur anno præſenti duos ſolvere, unum quidem pro anno præterito, & alium pro præſente: ergo idem dicendum erit de eo, qui ſingulis annis tenetur ad unam confeſſionem faciendam. Confirmatur: Eccleſia præcipiens confeſsionem ſemel in anno præcipit, ut fiat confeſſio de omnibus peccatis, quæ commiſſa ſunt intra annum: illa enim verba, *omnia ſua ſolus peccata ſaltem ſemel in anno confiteatur*, non ſolùm ſignificant, teneri quempiam ad confitendum eo anno omnia peccata, quæ habet, quando confitetur, ſed etiam quæ poſt illam confeſſionem committat intra eundem annum; aliter poſſet abſque hujus præcepti violatione per 23. menſes non confiteri, nimirum ſi hoc anno

anno ad initium Januarii, & anno ſequenti ad finem Decembris confiteretur: ergo &c. Reſp. concedo Antec. & nego Conſeq. Ratio eſt, quia ſolutio illa præcipitur propter æqualitatem juſtitiæ conſtituendam, quæ non ſervatur, niſi ſolvantur duo nummi aurei; at verò confeſſio præcipitur, ut quis cum Deo reconcilietur, ſubjiciendo Eccleſiæ clavibus omnia, quę poſt diligens conſcientiæ examen memoriæ occurrunt, quod jam obtinetur per illam unicam confeſſionem, quod etiam adverſarii fatentur, docentes, non teneri intra hunc annum facere 30. confeſſiones, qui 30. annis non eſt confeſſus. Ad Confirmat. nego Anteced. illa enim verba nequaquam ſignificant obligationem confitendi iterum intra eundem annum alia peccata mortalia, quæ poſt ultimam eam confeſſionem committantur: Neque ullum eſt in eis verbis fundamentum ad talem expoſitionem. Qui enim hodiè confitetur omnia peccata, quæ poſt diligens conſcientiæ examen memoriæ occurrunt, adimplet præceptum à Chriſto, & Eccleſia impoſitum ex num. 28. adeòque, qui in caſu appoſito per 23. menſes non confiteretur, ſi aliunde confeſſus eſſet

ſemel

ſemel in anno omnia peccata, quæ poſt diligens conſcientiæ examen memoriæ occurrebant, nequaquam tranſgrederetur præceptum de annua confeſſione. Si autem poſt eam confeſſionem peccaret, ſicut non tenebatur tunc ad confitenda peccata futura, ita neque ad ea eo anno iterum confitenda ex vi adimpletionis præcepti, quod jam adimpletum erat. Neque unquam fideles de tali tranſgreſſione ſe accuſant, neque Eccleſia ullibi talem obligationem proponit. Reliqua argumenta, quæ hìc fieri poſſent, præoccupata jam ſunt in fundamentis doctrinæ noſtræ.

DISPUTATIO II.

De eſſentia Sacramenti Pœnitentiæ.

69. DUPLEX eſt in quovis ſacramento compoſitio ex num.42. de ſacramentis: prima ex rebus, & verbis, v.g. in baptiſmo ex ablutione, & verbis, in Confirmatione ex unctione chriſmatis, & verbis, in Pœnitentia ex actibus pœnitentis, & verbis. Res autem dicuntur materia, & verba dicuntur forma primæ hujus compoſitio-

nis.

nis. Cæterùm quia hæc compoſita accidentalia, & ad placitum inſtituta ſunt à Chriſto in ſacramentum, reſultat ſecunda compoſitio ex talibus compoſitis, & Chriſti inſtitutione. In hac autem ſecunda compoſitione totum primum compoſitum eſt materia, & inſtitutio Chriſti forma. Sic in ramo, ut eſt ſignum vini venalis, conſideratur duplex compoſitio, prima ex partibus phyſicis rami, ex quibus una eſt materia, & altera forma. Cæterùm quia totum illud compoſitum rami ex materia, & forma inſtituitur à voluntate hominum in ſignum vini venalis, reſultat ſecunda compoſitio, in qua inſtitutio hominum eſt forma; compoſitum autem ex materia, & forma rami eſt materia talis inſtitutionis. Sacramentum iſtud fuiſſe inſtitutum à Chriſto, conſtat ex tota diſputatione pręcedenti, adeòque & conſtat ratio, propter quam inſtitutio Chriſti eſt forma ſecundæ compoſitionis. Quærimus modò, quid inſtituat Chriſtus in hoc ſacramento: ſivè quænam ſit materia, & forma primæ compoſitionis.

SE-

SECTIO I.

De metaphysico, & physico constitutivo.

§. I.

70. ASSERO primò. Sacramentum pœnitentiæ theologicè sumptum pro significatione practica effectus interioris, ita metaphisicè definitur: *Sacramentum per se remissivum peccatorum ab homine Christiano commissorum*. Probatur primò, & explicatur simùl Conclusio: *Sacramentum per se remissivum peccatorum*: *est genus*, quo pœnitentia convenit cum baptismo, nec convenit cum ullo alio sacramento; ideòque strictissimè est genus proximum. Neque damus hìc definitionem sacramenti, quam notam supponimus ex tractatu de sacramentis, pro qua apponimus particulam *sacramentum*, ut præcidatur scrupulus apponendi definitum in definitione; reliquę autem particulæ sunt differentia, quâ hoc sacramentum distinguitur à sacramento baptismi. Neque dicimus: peccatorũ hominis Christiani, sed ab homine Christiano commissorum, ut natura hujus sacramenti

menti clariùs innotescat. Peccata enim adulti baptizati, quæ commisit ante baptismum fictè susceptum, sunt modò peccata hominis Christiani, & tamẽ sacramentum pœnitentiæ non est per se remissivum illorum peccatorum: quia peccatum solùm committitur quando fit, adeòque illa sunt peccata commissa ab homine non Christiano; sacramentum verò pœnitentiæ per se solùm est remissivum peccatorum, quæ ab homine Christiano commissa sunt: ergo data definitio per rectum genus, & differentiam explicat naturam hujus sacramenti.

71. Probatur secundò, & explicatur ulteriùs Conclusio contra novam aliquorum Recentiorum sententiam: peccata ante baptismum commissa nullatenùs sunt materia remota sacramenti pœnitentiæ, adeòque qui ea sola confiteretur, vel qui ab illis absolveret, peccaret mortaliter contra institutionem hujus sacramenti: ergo adæquatum, & metaphysicum constitutivum sacramenti pœnitentiæ stat in definitione à nobis exposita. Probatur Antecedens contra eos Recentiores, qui hac tempestate acerrimè defendunt, peccata ante baptismum commissa esse

materiam ſacramenti pœnitentię,nõ quidem neceſſariã,ſed ſufficientem: etenim ſacramentum pœnitentiæ ſolùm poteſt remittere peccata, ad quorum remiſſionem fuit à Chriſto inſtitutum: atqui non fuit inſtitutum ad remittenda peccata commiſſa ante baptiſmum, ſed ſolùm ad remittenda commiſſa poſt baptiſmum, ſive quod idem eſt ab homine Chriſtiano: ergo &c. Probatur Minor ex Tridentino ſeſſ.6. cap.14. dicente: *Etenim pro iis, qui poſt baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Jeſus ſacramentum inſtituit pœnitentiæ, cùm dixit: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt. Unde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multò aliam eſſe à baptiſmali.* Sic etiam ſeſſ.14. cap.1. *Sacramentum pœnitentiæ, quo lapſis poſt baptiſmum beneficium mortis Chriſti applicatur:* tum etiam cap.2. *conſtat certè, baptiſmi miniſtrum judicem eſſe non oportere, cùm Eccleſia in neminem judicium exerceat, qui non priùs in ipſam per baptiſmi januam fuerit ingreſſus. Quid enim mihi (inquit Apoſtolus) de iis, qui foris ſunt judicare? Secùs eſt de domeſticis fidei, quos Chriſtus Dominus lavacro baptiſmi, ſui corporis mem-*

bra

bra semel effecit. Nam hos, si se postea crimine aliquo contaminaverint, non jam repetito baptismo ablui, cùm id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc Tribunal, tanquam reos sisti voluit. Ergo &c.

72. Confirm. ex Consensu ferè omnium theologorum: etenim Exim. Doctor disp. 18. sect. 1. cum D. Thoma, & antiquis theologis de peccatis ante baptismum commissis hæc habet: *Talia peccata non tantùm non sunt materia necessaria, verùm nec sufficiens, nec debet illa quis sacramentaliter confiteri, cùm ab eis non possit sacramentaliter absolvi. In quo etiam Theologi conveniunt, quamvis sine fundamento sentiat oppositum Angelus, verbo confessio.* Idem docet Vazquez quæstione 90. dub. 2. art. 1. Turrianus disput. 2. de pœnitentia dub. 1. & Martinus Perez disput. 16. sect. 5. num. 2. ajunt, hoc esse certum. Bonacina disput. 5. de pœnitentia, quæst. 3. punct. 1. num. 4. dicit, hoc videri, tanquam de fide definitum, quod apud reliquos theologos adeò certum est, ut potiùs hanc veritatem supponant, quàm probent. Aliter eâdem libertate, quâ dicitur, peccata sola post baptismũ commissa esse materiã necessariã; secùs autem sufficien-

tem, adeòque Tridentinũ, quando dicit instiutum hoc ſacramentum pro hominibus poſt baptiſmum lapſis, intelligi de neceſſitate; ſecùs de facultate illud ſuſcipiendi; poſſet etiam dici, peccatum originale non eſſe materiã neceſſariam, benè verò ſufficientem ſacramento pœnitentiæ; adeòque quando Tridentinum dicit, dolorem de peccato commiſſo eſſe materiam hujus ſacramenti, intelligi de materia neceſſaria, ſecùs de ſufficiente, ad quam ſufficeret dolor de peccato contracto: ſed hoc neque ipſi adverſarii audent dicere: ergo &c.

73. Aſſero ſecundò: Contritio, Confeſſio, & ſatisfactio ſunt partes materiales intrinſecæ ſacramenti pœnitentiæ in prima ſui compoſitione: Abſolutio verò eſt pars formalis intrinſeca. Conſtat Concluſ. ex tract. de ſacram. à num. 29. Nunc autem probatur facilè ex Trident. ſeſſ. 14. cap. 3. ubi hæc habet: *Docet præterea ſancta Synodus, ſacramenti pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ejus vis ſita eſt, in illis miniſtri verbis poſitam eſſe: Ego te abſolvo &c.* & ſubjungit: *Sunt autem quaſi materia hujus ſacramenti ipſius pœnitentis actus, nempè contritio, confeſſio, & ſatisfactio.* Modò ſic

ſic: in ea parte formali conſiſtit præcipuè vis ſacramenti pœnitentiæ, quæ eſt pars formalis intrinſeca; pars enim extrinſeca non eſt adeò præcipua, ſicut intrinſeca: atqui abſolutio ex Tridentino eſt forma, in qua vis hujus ſacramenti præcipuè conſiſtit: ergo eſt forma, ſive pars formalis intrinſeca. Rurſus: non poteſt dari forma intrinſeca alicujus totius abſque materia intrinſeca, neque virtus magis principalis abſque minùs principali: atqui ex Tridentino forma abſolutionis conſtituit hoc ſacramentum, tanquam cum materia, cum contritione, confeſſione, & ſatisfactione: ergo contritio, confeſſio, & ſatisfactio ſunt partes intrinſecæ hujus ſacramenti, licèt minùs principales.

74. Reſpondebis: Tridentinum non dixiſſe de contritione, confeſſione, & ſatisfactione eſſe materiã, ſed quaſi materiam, adeòque exindè non inferri, eſſe partes intrinſecas, ſed extrinſecas. Contra tamen primò: ly *quaſi* licèt ſignificet aliquandò ſimilitudinem, etiã ſignificat aliquando identitatem, ut conſtat ex Jo: 1. ubi de Chriſto dicitur: *Vidimus gloriam ejus, quaſi Unigeniti à Patre*: Sic quando admiramur Regem magno cum ſplendore

venientem, dicimus venit quasi Rex, adeòque significatio illius particulæ, an sit de identitate, an de similitudine, inferenda est ex contextu: sed ex contextu constat, ly *quasi* significare identitatem, seu materiam intrinsecam: ergo &c. Probatur Mi: in illo textu Tridentinum non loquitur de absolutione, tanquam de forma extrinseca, sive quasi forma, solùm per similitudinem, sed de absolutione, quę est vera, & intrinseca forma, ut constat ex numero superiori: atqui non potest dari intrinseca forma totius, absque intrinseca totius materia: ergo quando Tridentinum pro materia, quâ absolutio componit hoc sacramentum, assignat contritionem, confessionem, & satisfactionem, non loquitur de materia extrinseca, adeòque ly *quasi* non significat apud Concilium similitudinem, sed identitatem. Contra secundò ex Catechismo Romano titulo de pœnitentia, de actibus pœnitentis ita loquente: *neque enim hi actus, quasi materia à sancta Synodo appellantur, quia veræ materiæ rationem non habeant, sed quia ejus generis materia non sint, quæ extrinsecùs adhibeatur, ut aqua in Baptismo, & crisma in Confirmatione:* ergo &c. Ex his autem oritur nova difficul-

tas,

tas, nam partes intrinſecæ aliæ ſunt eſſentiales, aliȩ integrales, ut conſtat ex aliis compoſitis. Quærimus ergo inter iſtas partes: quænam ſint eſſentiales, & quænam integrales.

75. Aſſero tertiò: Abſolutio, contritio, & confeſſio ſunt partes eſſentiales; ſatisfactio verò eſt pars integralis ſacramenti pœnitentiæ. Probatur primò: Illæ ſunt partes eſſentiales, quæ ſunt partes intrinſecæ totius, & quibus deficientibus totum deficit: Sic materia prima, & anima rationalis ſunt partes eſſentiales hominis; illa verò eſt pars integralis, quæ eſt pars intrinſeca tôtius; attamen illâ deficiente, non ex eo deficit totum. Sic brachium dicitur pars hominis integralis: atqui licèt abſolutio, contritio, confeſſio, & ſatisfactio ſint partes intrinſecæ ſacramenti pœnitentiæ ex nu. 73. ita tamen illud conſtituunt, ut deficiente abſolutione, contritione, vel confeſſione, deficiat ſacramentum, ſecùs autem deficiente ſatisfactione: ergo &c. Probatur Mi: deficiente abſolutione, & accuſatione deficit judicium abſolutivum rei, adeòque & ſacramentum pœnitentiæ, quod ut definit Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 5. inſtitutum eſt per modum judicii.

76. Deficiente etiam contritione, ut & ipſi adverſarii fatentur, ſacramentum deficit, quod eſt reconciliativum hominis fidelis cum Deo, ut definit Tridentinum ea ſeſs. 14. cap. 1. quæ reconciliatio in hac Divina providentia requirit actum pœnitentiæ ex illo Lucæ 13. *Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimul peribitis*. Quinimò hoc ſacramentum dicitur pœnitentia ab actu pœnitentię, quo eſſentialiter conſtituitur, ideòque ut definit Tridentinum cap. 4. actus contritionis eſt præcipuus inter pœnitentis actus hujus ſacramenti conſtitutivos: undè non minùs deficeret ſacramentum ex defectu contritionis, quàm confeſſionis. Cæterùm deficiente ſatisfactione, non exindè deficit ſacramentum, ut patet quando confeſſarius invincibiliter obliviſcitur injungere pœnitentiam, vel quando illam injungere non poteſt, ut conſtat in moribundo ſenſibus deſtituto, quibus in caſibus, ut conſtat ex praxi, & totius univerſalis Eccleſiæ conſenſu, datur eſſentiale ſacramentum pœnitentiæ: ergo &c.

77. Probatur ſecundò ex Tridentino ſeſſ. 14. cap. 3. dicente: *Sunt autem, quaſi materia hujus ſacramenti, ipſius pœnitentis actus,*

nem-

nempè contritio, confessio, & satisfactio, qui quatenus in pœnitentia ad integritatem sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione pœnitentiæ partes dicuntur Ex quibus cõstat, non solùm loqui Concilium de partibus à Deo institutis ad essentiam, sed etiam ad sacramenti integritatem habendam, adeòque ex contextu Concilii, & praxi Ecclesiæ, à Theologis inferendum est, quænam ex his sint essentiales, quęnam autem integrales; certum enim est, Concilium non loqui de his partibus, tanquam de puris dispositionibus ad sacramentum requisitis; sed ut institutis à Christo Domino ad essentiam, & integritatem sacramenti pœnitentiæ constituendam: absolvit enim præsens caput per hæc verba: *Hæc de partibus, & effectu hujus sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui pœnitentiæ partes incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.*

78. Terrores autem conscientiæ dispositiones congruæ sunt, ut peccator obtineat remissionem peccatorum: fides etiam est dispositio essentialiter requisita, ut constat ex ipso Concilio sess. 6. cap. 8. dicente: *Fides est hu-*

humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire, ut diximus num. 110. de Sacramentis, adeòque ex eo, quod ex hac definitione Concilii, diverso modo requirantur ex Christi institutione contritio, confessio, & satisfactio, quàm fides, certum est eas non requiri, ut extrinsecè se habentes, sed ut intrinsecè, ex Christi Domini institutione, Sacramentum istud constituentes, ac proindè, tanquam partes essentiales, aut integrales, cùm istæ solùm partes sint intrinsecè constitutivæ totius: atqui ex praxi, & usu totius Ecclesiæ satisfactio non est pars essentialis: benè verò absolutio, contritio, & confessio, ut constat ex numero superiori: ergo &c.

79. Confirmatur ex Catechismo Tridentini doctrinam nostram, titulo de Pœnitentia, clarè tradente per hæc verba: *Hæ autem partes ex earum partium genere esse dicuntur, quæ ad aliquod totum constituendum necessariæ sunt: quoniam quemadmodùm hominis corpus ex pluribus membris constat; manibus, pedibus, oculis, & aliis hujusmodi partibus, quarum aliqua si desit, meritò imperfectum videatur; perfectum*

ctum verò, si nulla desideretur, eodem etiam modo pœnitentia ex hisce tribus partibus ita constituitur, ut quamvis, quoad ejus naturam attinet, contritio, & confessio, quibus homo justus efficitur, satis sit: tamen nisi etiam tertia pars, idest satisfactio, accedat; aliquod ei omninò ad perfectionem desit necesse sit: ergo &c. Ex quibus præoccupatę manent adversariorum responsiones, quas dedimus, & impugnavimus à num. 39. de Sacramentis. Exindè.

§. II.

80. Fit primò: absolutionem, contritionem, & confessionem, utpotè partes essentiales hujus concreti moralis *Sacramentum*, debere omnes existere moraliter per virtualem ipsarum permanentiam, ut Sacramentum constituatur, ex num. 132. de Sacramentis. Ratio est, quia sicut partes physicæ requiruntur ad constituendum compositum physicum; ita partes morales requiruntur ad constituendum compositum morale: atqui partes, quæ simul physicè non existunt, non possunt simul constituere compositum physicum: ergo partes, quæ simul moraliter non existunt, nequeunt constituere simul compositum morale. Permanentia autem

tem

tem moralis partium, ut aliquis effectus adhuc ab ipsis oriri possit, non potest ex alia regula, quàm ex prudentum judicio definiri, consideratâ uniuscujusque partis naturâ: etenim secundùm diversam naturam, & significationem partis deducenda est sufficiens, vel insufficiens illius existentia, & permanentia. Quapropter absolutio, cùm tendat in præsentem, ut patet ex illis verbis *absolvo te*, non potest constituere unum totum morale cum reliquis partibus, si conferatur absenti, ut infra ex Conciliis probabimus. Sic etiam contritio, sive perfecta, sive imperfecta, quæ ex dictis à num.430. de Virtute, satis est ad constituendum hoc Sacramentum, si taliter non permaneat, ut ex vi illius adhuc ille, qui confiteatur, verè pœnitens reputari possit, non erit sufficiens; benè verò, si ita permaneat virtualiter, idque certum esse, iuxta omnes Theologos, testatur Exim. Doctor disput.20.sect.4.

81. Fit secundò: non sufficere ad praxim opinionem solùm speculativè probabilem de sufficientia doloris, sed requiri tutam ex Innocentio XI. citato num.470.de Virtute, & latè diximus à num.308.de Sacramentis. Materia

teria autem tuta eſt dolor antecedens confeſſionem, relatè ad illam elicitus, vi cujus confeſſio fit. Totum hoc fieri communiter ſolet, quando quis recogitat peccata ſua in ordine ad confitendum illa, & tunc dolet de peccatis in ordine ad confeſſionem. Ratio eſt, quia ut defendunt Coninck diſput.4.dub.6. Layman lib.5.cap.4.aliique Recentiores, & favere ſatis videtur Exim. Doctor diſput.20.ſect.4.nu.29. cùm ſola confeſſio, & dolor ſint inter actus pœnitentis partes eſſentiales Sacramenti, & iſtæ debeãt fieri ſenſibiles; dolor, qui in ſe ſenſibilis immediatè non eſt, debet fieri ſenſibilis per confeſſionẽ: atqui ſi confeſſio ex eo dolore non procedat, non poteſt reddere dolorem ſenſibilẽ: ergo debet procedere ab eo dolore, adeòque dolor debet eſſe prior confeſſione cũ ea prędicta relatione ad illam. Quamvis enim hęc ratio demonſtrativa non ſit, contrariũq; doceãt plures Doctores, quos citat, & ſequitur Arriaga diſp.37.ſect.2.& Tamburinus in Methodo lib.2.c.2. §.4. nihilominùs eſt probabilis, & tutior, adeòque in praxi amplectenda.

82. Qua de cauſa, quando aliqui bonâ fide confeſſi ſunt, abſque prævio dolore ante abſolutionem, admonentur à Confeſſario,

ut

ut dolorem eliciant de illis peccatis in ordine ad absolutionem: manifestatio autem illius doloris in eis circunstantiis in ordine ad confessionem est accusatio, & confessio peccatorum, quorum particularem notitiam habet iam confessarius, ac proindè sufficiens est, vt validè; & licitè impendatur absolutio, prior enim accusatio verbalis quasi retrotrahitur, ut ex Ecclesiæ praxi satis constat. Quinimò Cardenas dissertat.2. num.88. judicat, dolorem ita elicitum esse certò validum, quantumvis uno, vel duobus diebus ante confessionem habeatur, si postea absque illius retractatione homo ex tali dolore moveatur ad confessionem. Ratio illius est, quia cùm tempus unius, vel alterius diei sit adeò breve, optimè intelligitur, quomodò dolor ille possit in confessionẽ influere; secùs autem si diuturnitas temporis esset major, cùm valdè dubium sit apud prudentes, an post majorem temporis distantiam dolor ille possit influere. Cæterùm si iste author loquatur de dolore nullum sui effectum relinquente, non benè illum appellat moraliter permanentẽ, & virtualiter perseverantem, ex num.132. de Sacramentis. Si verò aliquem relinquat ef-

fectum

fectum ſui, non eſt cur, ſi ad duos dies extendi poſſit, non valeat etiam ad aliquod ampliùs extendi, & majorem habere durationem, ut patet in illo, qui ex intenſo dolore per plures dies conſcientiam examinat, & ſe ad abſolutionem diſponit. Videatur Gobat tract.6.de contr.caſu 6.à nu.46.vſque ad 148. Exindè.

83. Fit tertiò: ſententiam docentem, non requiri novum dolorem, quando quis confitetur peccata jam olim confeſſa, non manere practicè probabilem, licet re verâ probabilis ſit ſpeculativè, ut defendunt Cardin. de Lugo, Dicaſtillo, & plures alii, quos citat, & ſequitur Moya tom.1.ſelect.tract.3. diſput.5. quæſt. 8. Ratio eſt, quia iſta opinio non eſt certa, neque ſui Authores defendunt illam, ut certam, ſed ut probabilem. Quinimò Enriquez in ſumma lib.4.cap.26. num.7. Filliucius tom.1. tract.6. pluresque alii oppoſitam ſententiam defendunt, eâ ducti ratione, quòd non minùs requiratur dolor, ut pars eſſentialis, quàm confeſſio: ſed unica confeſſio non poteſt deſervire ad duas abſolutiones, ſeu ad duo Sacramenta numero diſtincta conſtituenda: ergo neque idem dolor. Vnde ea opi-

opinio non manet practicè, sed solùm speculativè probabilis, cùm probabile sit, sufficere eundem dolorem ad duas absolutiones; sicuti idem Christi Corpus ad constituendum duo Sacramenta Eucharistię numero diversa.

84. Fit quartò, cum Cardin. de Lugo, Cardin. Pallavicino, Dicastillo, & aliis: propositum vitandi mortalia, & venialia, ex motivo universali conceptum, non intelligi retractatum per aliquod veniale postea commissum; adeòque sufficere ad confessionem mortalium, imò & ad venialium diversæ speciei, quorum dolor retractatus non est: Ratio est, quia dolor, licèt sit universalis de omnibus peccatis, inæqualiter tamen ad illa, juxta eorum inæqualitatem, terminatur, ita ut magis mortalia, quàm venialia detestetur, ut ex ipsa virtuosi actus natura manifestè constat. Quapropter licèt per veniale commissum post illum dolorem, & ante absolutionem retractetur dolor, prout ad venialia illius speciei terminatus, perseverat tamen, prout ad mortalia, & venialia graviora se extendit, quod satis est, inquiunt Authores citati, ut sine scrupulo possit quis non iterato doloris actu recipere absolutionem.

85. Fit

85. Fit quintò: confeſſionem formaliter integram requiri neceſſitate Sacramenti; Confeſſionem verò integram materialiter neceſſariam eſſe neceſſitate præcepti. Ratio eſt, quia confeſſio materialiter integra eſt ea, in qua declarantur omnia peccata mortalia, quæ habet pœnitens, aliàs nondùm ritè confeſſa; formalis verò eſt ea, in qua aperiuntur omnia modo, quo hìc, & nunc pœnitens tenetur, & poteſt; etiamſi aliundè taceat, quæ declarare non tenetur. Ratio eſt, quia qui confitetur omnia, ad quæ tenetur, adimplet obligationem ad validam Confeſſionem, & ſui accuſationẽ requiſitam, adeòque & poteſt elicere veram contritionem, ſivè perfectam, ſivè imperfectam, conſtitutivam Sacramenti; ſicque Sacerdos impendere poteſt abſolutionem, atqui poſita vera Confeſſione, contritione, & abſolutione, datur verum pœnitentiæ Sacramentum, quod dari non poteſt deficiente requiſito eſſentiali Sacramenti: ergo confeſſio formaliter integra eſt neceſſaria neceſſitate ſacramenti; ſecùs integra materialiter. Quando autem aliquis culpabiliter non facit confeſſionem materialiter integram, neque poteſt elicere contritionem ad Sacra-

mentum requisitam, utpotè cum actuali peccato incompossibilem, adeòque non recipiet validum pœnitentiæ Sacramentum. Cæterùm de his infra latiùs agemus, quando de causis ab integritate materiali confessionis excusantibus sermo sit.

86. Fit sextò: Satisfactionem non esse partem essentialem Sacramenti Pœnitentiæ, non solùm ut opere impletam, verùm neque ut injunctam à confessario, neque ut acceptatam à pœnitente: Ratio est, quia Sacramentum pœnitentiæ dari potest secundùm tota sua essentialia, quin detur satisfactio opere impleta, vel injuncta, vel acceptata, ut patet in casibus appositis num. 76. vel quando constaret, omnem pœnam esse remissam, & opus non esset ulla pœnitentia medicinali, vel quando confessio esset ultima diligentia, ad lucrandum Jubilæum, vel Indulgentiam Plenariam: cùm enim in his casibus detur tota essentia Sacramenti, quin detur satisfactio, aut opere impleta, aut injuncta, aut acceptata, talis pœnitentia nequit esse pars essentialis Sacramenti pœnitentiæ. Vnde in eo Sacramento, in quo satisfactio est pars intrinseca, non est essentialis, sed integralis, cùm

hoc

hoc ſit diſcrimen aſſignatum à Philoſophis, & Theologis inter partem eſſentialem, & integralem. Si verò peccata jam ſint omninò remiſſa, quoad culpam; cum tunc pœnitentia neceſſaria non ſit, ne aliquid de perfectione Sacramenti deficiat, Sacramentum illud non erit abſque ſatisfactione imperfectum, adeòque ſatisfactio non erit pars integralis illius Sacramenti: ſic capilli in barba ſunt de integritate hominis adulti; ſecùs autem pueri: quia licèt ſint perfectio ſtatûs adoleſcentiæ, non ſunt perfectio ſtatûs pueritiæ. Pariter ſatisfactio Sacramentalis eſt perfectio Sacramenti, quando adeſt pœna remittenda, ut conſtat ex num. 77. ſecùs autem quando non adeſt, ut ex dictis, & ex univerſali praxi Eccleſiæ conſtat.

SECTIO II.

Solvuntur oppoſita.

§. I.

87. OBJICIES primò, contra primam Concluſionem. Sacramentũ pœnitentiæ, non ſolùm eſt per ſe remiſſivum

peccatorum ab homine Christiano commissorum, sed etiam commissorum ante baptismum, si postea ab homine Christiano clavibus Ecclesiæ subjiciantur: ergo data definitio non explicat adæqvatam essentiam Sacramenti pœnitentiæ. Probatur Antecedens: Jurisdictio in foro Sacramentali potest exerceri in personam subditam, licèt delictum commissum fuerit ab illa persona, quãdo subdita non erat: Sic qui Neapoli, dum subditus esset ejus Episcopi, delicta commisit gravia, & postea transiit Mediolanum, ibique domicilium figit, debet ab illis absolvi ab Episcopo Mediolanensi, cui subditur tẽpore confessionis, quamvis subditus non esset, quando ea peccata commisit: persona enim modò huic Episcopo subjecta, quæ extra ejus Diœcesim peccatum aliquod commisit, non potest absolui ab eo Episcopo, in cujus Territorio peccauit, sed à suo proprio, cui subjecta est. Quod ut certum docet Exim. Doctor disputat. 25. sect. 1. num. 18. qua de causa potest quis in Religione absolvi à peccatis, quæ commisit in sæculo, quia licèt non esset subditus Religioni, quando ea commisit; subditus tamen est, quando ea confitetur, ut docet

cet Cardin. de Lugo diſput. 19. num. 9. & Arriaga diſput. 39. num. 34. ergo eodem modo qui commiſit peccata, quando non erat ſubditus Eccleſię, poterit abſolui ab illis in Sacramento pœnitentiæ, quando jam eſt Chriſtianus, & Eccleſiæ ſubditus.

88. Confirmatur primò. Partes eſſentiales Sacramenti Pœnitentię ſunt, ultrà abſolutionem, confeſſio, & dolor de peccatis commiſſis: ſed circà peccata ante baptiſmum commiſſa poteſt dari confeſſio, & dolor: ergo &c. aliter ſi requirerentur peccata poſt Baptiſmum commiſſa, eſſent pars eſſentialis Sacramenti pœnitentiæ, contra doctrinam Tridentini citati à num. 73. Confirmatur ſecundò. Peccata jam ſemel per Sacramentum pœnitentiæ remiſſa, ſunt materia ſufficiens ad Sacramentum pœnitentiæ: ergo etiam peccata ſemel jam per Baptiſmum remiſſa. Probatur Conſequentia, quia ad materiam remotam parùm refert, quod fiat ante, vel poſt Baptiſmum, ut conſtat paritate aliorum Sacramentorum: etenim quod hoſtia conſecranda confecta ſit à fideli, vel infideli, nihil conducit ad valorem Sacramenti Euchariſtiæ, idemque ſuo modo eſt de oleo, &

balſamo reſpectu Unctionis,& Confirmationis : cùm enim Sacramenta non conſiſtant in materia remota,ſed in proxima;ſufficit,quod hæc fiat à debita perſona,quidquid ſit de materia remota : atqui ex parte pœnitentis materia proxima pœnitentiæ eſt contritio, & confeſſio, quæ modò apponuntur ab homine fideli circà peccata, quæ ante Baptiſmum commiſit : ergo &c. Confirmatur tertiò : Si adultus poſt Baptiſmum, reddatur perpetuò amens, ita ut poſt illum nec venialiter peccare potuerit; poteſt nihilominùs recipere Sacramentum extremæ unctionis, & in eo verificari forma ratione peccatorum, quæ commiſit ante Baptiſmum, ut cum Exim. Doctore docet Diana par. 3. tract. 4. reſolut. 181. ergo etiam, quando manet ſui compos,poterit ſuſcipere Sacramentum Pœnitentiæ, & in eo verificari forma abſolutionis ratione peccatorum, quæ commiſit ante Baptiſmum. Hæc ſunt fundamenta,quæ paucis ab hinc annis maximas apud Recentiores lites excitarunt, eaque hic breviter colligere placuit : non enim ea inuenies apud Doctores, cùm à ſuis Patronis nondùm ſint hùc uſque typis data.

89. Re-

89. Resp.nego Antecedens. Ad probat. distin. Antecedens: potest exerceri in personam subditam, si adsint omnia requisita, ab institutione Christi Domini sibi essentialiter præfixa; concedo: si non adsint, nego Antecedens, & Conseq. Ratio est: quia Sacramentum est concretum ad placitum ex materia, & forma, à voluntate Christi Domini institutum, ex num.69. institutio autem illa Christi præfixit sibi plures terminos, quibus deficientibus non datur illa institutio, circa illam materiam, & formam; ac proindè neque Sacramentum; sicuti evenit in reliquis signis ad placitum, ut latè diximus à num.98. de Sacramentis, quæ in præsenti omninò videnda sunt. Sic voluntas hominum instituit non quidèm januam, sed ramum in signum vini venalis; verùm quia non vult instituere ramum, quando non appenditur, sed quando appenditur ad januam; appensio, & janua dicuntur puri termini illius institutionis, quibus deficientibus non datur institutio circa illum ramum; ideòque ramus, dum manet in arbore, vel in agro, non est institutus in signum vini venalis. Pariter in casu nostro. Institutio Christi circa Sacramentum

pœnitentiæ præfixit ſibi, tanquam purum terminum, peccata poſt Baptiſmum commiſſa, circà quæ verſari deberent confeſſio, & dolor ex Tridentino citato num 71. ac proindè ſi non præcedunt talia peccata, nulla datur inſtitutio Chriſti circa confeſſionem, & dolorem; adeòque neque materia proxima Sacramenti pœnitentiæ.

90. Peccata verò ab homine baptizato commiſſa, vel extra hanc Diœceſim, vel extra Religionem, jam ſunt peccata commiſſa poſt Baptiſmum, adeòque poſſunt remitti, vel ab hoc Epiſcopo, vel à Prælato, cujus modò pœnitens ſubditus eſt. Quinimò cùm voluntas inſtituens ad placitum præfigat ſibi liberè hunc terminum, & non illum; non quidèm per argumentum à paritate, aut ex cerebro noſtro, ſed per Scripturam, aut Concilia, aut Patres, debemus quærere, quem ſibi terminum præfixerit, quemnam autem non: Paritas enim in his rebus facilè viam aperit ad hæreſes inducendas, ut patet in exemplis ab adverſariis adductis: etenim Fidelis, qui in aliena Diœceſi commiſit peccata, quando non erat ſubditus hujus Sacerdotis, aut Epiſcopi, tenetur modò ea con-

fiteri

fiteri huic Sacerdoti, aut Episcopo, cujus subditus est: ergo Infidelis, qui commisit peccata, antequam esset subditus Ecclesiæ, tenetur modò ea confiteri Ecclesiæ, cujus est subditus? en hæreticam Consequentiam ex ipsissima adversariorum paritate deductam. Exindè.

91. Ad primam Confirmat. distin. Ma: de peccatis commissis ab homine Christiano; concedo, ab infideli, nego Ma: & distinguo Mi: Confessio, & dolor à Christo institutus, nego, non institutus, Concedo Mi: & nego Conseq. Neque exindè fit, quod peccata post Baptismum commissa sint pars essentialis Sacramenti, sed purus terminus, ex num. 89. Ad secundam Confirmat. concedo Antecedens, & nego Conseq. Ad probat. distin. Ma: parùm refert; si fieri ante, vel post Baptismum, non sit terminus ab ea Christi institutione sibi præfixus, concedo: si sit, nego Ma: & distinctâ, ut suprà Mi: nego Conseq. Ratio est, quia ex eo quòd peccata post Baptismum commissa sint, tanquam materia remota, terminus ab institutione Christi præfixus, ut confessio, & dolor instituantur, deficiente illâ materiâ remotâ, deficit institu-

tio

tio Christi circa illam confessionem, & dolorem; adeòque arguitivè deficit Sacramentum ex defectu talis materiæ remotæ, & formaliter ex defectu institutionis. Quod manifestum fit in ipsis exemplis adductis ab adversariis: Nam ex eo quòd Chrisma ex oleo, & balsamo (idem suo modo de oleo) non sit nudè sumptum materia remota confirmationis, sed Chrisma benedictum ab Episcopo, ex num. 28. de Confirmatione; quamvis detur Chrisma, si non sit ita benedictum, non datur materia remota, circa quam cadat materia proxima à Christo instituta. Pariter igitur in nostro casu.

92. Ad tertiam Confirmationem dist. Antecedens: potest recipere sacramentum extremæ unctionis, si peccata post baptismum commissa sint purus terminus respectu institutionis illius sacramenti, nego; si non sint, concedo Anteced. & nego Conseq. quia peccata post baptismum commissa sunt materia remota sacramenti pœnitentiæ, & terminus sibi præfixus ab institutione hujus sacramenti ex Trident. cit nu. 71. & ex omnium theologorum consensu num. 72. An verò ita se habeant respectu sacramenti extremæ unctio-

ctio-

ctionis,non eſt conſtans apud Theologos,neque hùc uſque definitum eſt à Conciliis. Undè qui judicant,non eſſe purum terminum talis inſtitutionis, ſed ſufficere, quòd adultus baptizatus ſit ratione ægritudinis in articulo mortis; concedunt, poſſe illi miniſtrari ſacramentum extremæ unctionis,quod non ſolùm tendit ad remittenda peccata, ſi ſint; ſed ad conferendam gratiam, & allevandum infirmum,ſi expediat. Ideòque cum pluribus docet Arriaga, Beatam Virginem extremã unctionem recepiſſe. Qui autem docent,peccata poſt baptiſmum commiſſa eſſe purum terminum reſpectu talis inſtitutionis, conſequentèr negant, poſſe conferri illi, qui poſt baptiſmum non peccavit. Eligant modò adverſarii quamcumque ex his ſententiam voluerint, & in illa invenient noſtram ſolutionem.

§. II.

93. Objicies ſecundò contra ſecundam Aſſertionem ex Scoto: Sola abſolutio ſignificat remiſſionem peccati; non verò actus pœnitentis: ergo ſola abſolutio erit de conſtitutivo ſacramenti pœnitentię;ſecùs actus pœnitentis. Confirmatur primò: pœnitens non

re-

remittit peccata, ſed ſolus ſacerdos, qui ſolus eſt miniſter: ergo actus pœnitentis non ſunt partes hujus ſacramenti remiſſivi peccatorum: aliter ſicùt in matrimonio uterque contrahens eſt miniſter, quia uterque præſtat conſenſum, qui eſt pars illius ſacramenti, ita in hoc ſacramento, & ſacerdos, & pœnitens eſſent miniſtri. Confirmatur ſecundò: dolor non eſt ſenſibilis: ergo neque pars ſacramenti, quod eſſentialiter eſt ſenſibile. Reſpon.diſt.Ma: ſola abſolutio ſecundùm ſignificationem, quam habent verba, impoſitam ab hominibus, concedo; ſecundùm ſignificationem, quam habet ſacramentum, impoſitam à Chriſto, nego Antec.& Conſeq.ut latè conſtat à num.50. de ſacramentis. Ratio eſt, quia ea omnia ſignificant remiſſionem peccati juxta Chriſti inſtitutionem, quæ à Chriſto ſunt inſtituta ad conſtituendum iſtud ſacramentum: cùm autem conſtituant illud non ſolùm abſolutio, ſed etiam actus pœnitentis, exindè, & abſolutio, & actus pœnitentis ſignificant remiſſionem peccati juxta ſignificationem à Chriſto impoſitam.

94. Cæterùm non ſunt miniſtri, neque remittunt peccatum omnes, qui partes illas

appo-

apponunt, ſed qui nomine Chriſti apponant formam ad conſtituendum illud concretum, ex num. 193. de ſacramentis. Cùm autem in pœnitentia ſolus ſacerdos apponat formam, licèt in matrimonio eam apponat uterque contrahens; exindè in ſacramento pœnitentiæ ſolus ſacerdos remittit, & eſt miniſter, licèt in ſacramento matrimonii uterque contrahens ſit miniſter. Ad ſecundã Confir. diſt. Antec. non eſt ſenſibilis immediatè, & per ſe, conc. mediatè, & per confeſſionem validam, humilem, & devotam, nego Antec. & Conſeq. quia in illis circunſtãtiis iſta ſunt ſigna doloris ſufficientia ad reddendum apud homines dolorem ſenſibilem, ita ut ſi apparentia ſit recta, reddatur rectè ſenſibilis, & ſimulatè, ſi apparentia ſit ſimulata, prout cõtingere poteſt in prolatione verborum, aliiſq; ſacramentorum conſtitutivis, ex num. 56. de ſacram.

95. Objicies tertiò ex Soto. Tridentinum ſeſſ. 14. can. 4. tres ſolas partes ſacramenti pœnitentiæ enumerat; nimirùm actus pœnitentis: ergo abſolutio non eſt pars hujus ſacramenti; aliter daretur quarta pars contra Tridentinum. Confirmatur: abſolutio non eſt actus pœnitentiæ: ergo non conſtituit pœniten-

tentiam ſacramentum. Reſp. diſt. Anteced. ſecundùm quod ſe habet ex parte materiæ, concedo; ex parte formæ, nego Anteced. & Conſeq. quia ipſum Tridentinum ultrà eas tres partes, quas aſſignat,ut materiã; aſſignat etiam abſolutionem,ut formam, ex nu.73.Ad Confirm. diſt. Antec. non eſt actus pœnitentiæ virtutis,concedo: pœnitentiæ ſacramenti, nego Antec.& Conſeq. abſolutio enim,utpotè actus judicialis, eſt præcipuus actus pœnitentiæ ſacramenti conſtituti per modum judicii, ut ait Tridentinum citatum. Neque video conſequentiam Soti. Quid enim refert, quod abſolutio non conſtituat pœnitentiam virtutem, ne conſtituat pœnitentiam ſacramentum; quandoquidem apud ipſum confeſſio verbalis conſtituit pœnitentiam ſacramentum, quin conſtituat pœnitentiam virtutem?

96. Objicies quartò, contra tertiam Aſſertionem. Ad valorem ſacramenti pœnitentiæ requiritur acceptatio, ſive propoſitum adimplendi pœnitentiam; cùm requiratur propoſitum adimplendi omnia, ad quæ pœnitens tenetur, & teneatur acceptare pœnitentiam juſtam, quam confeſſarius imponit: atqui

atqui ea omnia, quæ ſunt neceſſaria ad valorem, ſunt de eſſentia ſacramenti: ergo acceptatio pœnitentiæ eſt de eſſentia ſacramenti. Confirmatur primò: judicium ſacramenti pœnitentiæ debet eſſe eſſentialiter juſtum: ſed tale non eſſet abſque ſatisfactione: ergo ſatisfactio eſt pars eſſentialis ſacramenti pœnitentiæ. Confirmatur ſecundò: ſi ſatisfactio eſſet ſolùm pars integralis, poſſet dari hoc ſacramentum ſine ſatisfactione, ſed hoc implicat: implicat enim ſacramentum integraliter mutilum, quale eſſet abſque ſua parte integrali: ergo &c. Confirmatur tertiò: Tridentinum eodem modo loquitur de ſatisfactione, ac de aliis actibus pœnitentis: ergo ſatisfactio eſt pars eſſentialis, nõ minùs quàm alii actus. Reſp. diſt. Ma. requiritur acceptatio diſtincta à contritione, nego; indiſtincta, quando pœnitentia obligat ſub gravi, concedo Ma: & diſtinguo Mi: Sunt de eſſentia, ſi ſint de conſtitutivo contritionis, confeſſionis, & abſolutionis, concedo: Si non ſint, nego Mi: & Conſeq. Ratio eſt, quia contritio, ut ſæpè diximus, eſt votum adimplendi ea omnia, ad quæ homo ſub gravi tenetur; adeòque quando ſub gravi tenetur ad admittendam, & implendam pœni-

ni-

nitentiam, eſt votum, & acceptatio illius; At non quærimus de acceptatione in hoc ſenſu, an ſit de ſacramenti conſtitutivo eſſentiali, ſed de acceptatione ſumpta pro actu diſtincto à contritione, & confeſſione, de qua dicimus, non eſſe partem eſſentialem ſacramenti, cùm ſine illa poſſit ſtare tota eſſentia ſacramenti, ex num. 75.

97. Ad primam Confirmationem diſt. Ma: eſſentialiter juſtum, ideſt juſtificativum, remiſſivum, aut ſanctificativum, concedo, compenſativum per ſatisfactionem, aut pœnam impoſitam, nego Anteced. & Conſeq. Ad ſecundam Confirmationem: concedo Ma: & nego Mi: ſicut enim homo ſine brachio dicitur integraliter mutilus, ita ſacramentum pœnitentiæ ſine ſatisfactione, quando hæc requiritur ad partem pœnæ delendam, dicitur mutilum integraliter, quamvis tale non ſit, quando neceſſaria non eſt ſatisfactio ex num 86. Ad tertiam Confirmationem, diſt. Antecedens: eodem modo loquitur ſub conceptu communi abſtrahente à partibus eſſentialibus, & integralibus, concedo; ſub concepτu ſpecifico contracto ad partes eſſentiales præ integralibus, nego Anteced. & Conſeq.

Ra-

Ratio eſt, quia Tridentinum quando loquitur de his partibus intrinſecis,agit de illis prout requiſitis non ſolùm ad eſſentialẽ peccatorum remiſſionem, ſed etiam ad integralem, ex num.77. ſub quo conceptu non ſolùm includuntur partes eſſentiales, ſed etiam integrales. Quapropter inferendum eſt per principia theologica,quænam ex illis ſint eſſentiales, quænam verò integrales. Ex principiis autem theologicis in univerſali Eccleſiæ praxi fundatis, clarè deducitur, ſatisfactionem non eſſe partem eſſentialem, ſed integralem, ut conſtat ex dictis. Quinimò, ſi quando ſatisfactio imponi debet, eſſet pars eſſentialis; ipſa deficiente, deficeret ſacramentum, quãvis ex culpabili, vel inculpabili oblivione confeſſarii deficeret:cùm autem ex defectu illius ſacramentum non deficiat, exindè manifeſtè fit, non eſſe partem eſſentialem.

98. Obiicies quintò:pars integralis ſacramenti pœnitentię pertinere dumtaxat poteſt, vel ad materiam, vel ad formam: atqui ſatisfactio, neque ad materiam pertinet, neque ad formam: ergo &c. Probatur Mi: materia debet antecedere formam, quæ ſolùm ſe habet ex parte miniſtri; ſed ſatisfactio, neque

ſe habet ex parte miniſtri, ſed ex parte pœnitentis; neque antecedit formam abſolutionis, ſed eam ſubſequitur: ergo &c. Confirmatur: materia eſt illa, quæ ad conſtituendum ſuum compoſitum cum forma determinatur à forma: ſed ſatisfactio non determinatur à forma: illa enim verba formæ: *Abſolvo te à peccatis*, ſolùm ſignificant abſolutionem à culpa, & pœna æterna, habentque totam ſuam verificationem, quamvis nulla ſit imponenda ſatisfactio: ergo &c. Reſp. concedo Ma: & nego Mi: Ad prob. nego Ma: Materia enim, quæ ab homine per nutritionem acquiritur, eſt vera pars integralis compoſiti humani, & non præcedit formam, ſed eam ſubſequitur; unde neceſſe non eſt, quod materia integralis præcedat formam; adeòque parũ refert, quod ſatisfactio ſubſequatur formam, ne ſit pars integralis.

99. Ad Confirmationem diſt. Ma: determinatur à forma, vel eſſentiali, vel integrali, concedo; ſolùm eſſentiali, nego Ma: & diſt. Mi: nego Conſeq. Ratio eſt, quia licèt forma eſſentialis conſiſtat in illis verbis: *Abſolvo te à peccatis*: integratur tamen per præceptum ſatisfactionis exhibendæ impoſitum à confeſſa-

rio,

rio; ſive verbis, ſive nutibus imponatur, cùm impoſitio ſatisfactionis ſit de integritate judicii, & ſententiæ judicis. Qua de cauſa quodcumque opus pœnale faciat pœnitens poſt abſolutionem, non erit ſatisfactio ſacramentalis, niſi à confeſſario injungatur, qui eſt verus judex à Chriſto inſtitutus in hoc ſacramento, ut definit Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 5. per hæc verba: *Dominus noſter Jeſus è terris aſcenſurus ad Cœlos, ſacerdotes, ſui ipſius Vicarios, reliquit, tanquam præſides, & judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Chriſti fideles ceciderint, quo pro poteſtate clavium remiſſionis, aut retentionis peccatorum ſententiam pronuncient.*

DISPUTATIO III.

De materia remota, & obligatione Pœnitentis.

100. MATERIA remota Sacramenti pœnitentiæ ſunt peccata, quæ pœnitens confiteri tenetur, aut licitè poteſt, in ordine ad abſolutionem: Cùm autem talia ſint peccata poſt baptiſmum commiſſa; ſecùs

autem ea, quæ commissa fuerunt ante baptismum ex num. 71. ea de causa illa, & non ista sunt materia remota sacramenti pœnitentiæ. Peccata autem jam ritè confessa, sive venialia, sive mortalia, sunt materia libera, & sufficiens, ut constat ex Benedicto XI. citato num. 54. de virtute. Peccata verò mortalia quoad speciem, & quoad numerum peccatorum, adeòque, & quoad circunstantias mutantes speciē, sunt materia necessaria, si nondùm sint ritè confessa, ex num. 16. & ex Tridentino sess. 14. Can. 7. ubi hæc habet: *Si quis dixerit, in sacramento pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino, confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorū memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima decalogi præcepta, & circunstantias, quæ peccati speciem mutant, sed eam confessionem tantùm esse utilem ad erudiendum, & consolandum pœnitentem, & olim observatam fuisse tantùm ad satisfactionem canonicā imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle divinæ misericordiæ ignoscendum; aut demùm, non licere confiteri peccata venialia, anathema sit.* Exindè

dè ortum habent plures, & gravissimæ apud theologos difficultates, in hac disputat. decidendæ jam circa peccata dubia, jam circa circunstantias, intra eandem physicam speciem notabiliter aggravantes, jam circa modum peccata confitendi, sive sacerdoti absenti, sive præsenti, sive verbo, sive scripto; jam circà obligationem manifestandi iterùm peccata aliàs ritè confessa, si confessarius necessarium esse judicet ad pœnitentis consuetudinem agnoscendam, ad quorum claram, & solidam decisionem, oportet plura in præsenti notare, ne inter se, quæ valdè diversa sunt, confundantur. Pro quo sit.

SECTIO I.

De principiis ad disputationem requisitis.

§. I.

101. CONCILIUM Tridentinum sess. 14. cap. 5. sex apponit principia, quæ ad Canonem 7. nu. superiori citatum, posteà detulit, ex quibus ferè tota hujus disputationis resolutio dependet. Primum est: *ex institutione sacramenti pœnitentiæ jam explicata, uni-*

universa Ecclesia semper intellexit, *institutam etiam esse à Domino integram peccatorum confessionem*; *& omnibus post baptismum lapsis jure Divino necessariam existere*. Secundum. *Constat enim: sacerdotes judicium hoc, incognitâ causâ, exercere non potuisse, neque æquitatem quidèm illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat; & non potiùs in specie, ac singillatim sua peccata ipsi declarassent*. Tertium. *Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint, & tantùm adversus duo ultima decalogi præcepta commissa*. Quartum. *Qui verò secùs faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil divinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt*. Quintum. *Colligitur præterea, etiam eas circunstantias in confessione explicandas, quæ speciem peccati mutant*. Sextum. *Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eâdem confessione inclusa esse intelliguntur*. Ex quibus constat: triplicem esse integritatem materialem: alia quidem est specifica, in qua omnes peccato-

rum

rum ſpecies:alia numerica, in qua omnes numeri: & alia circunſtantiarum, in qua omnes circunſtantiæ declarantur. Pro claritate, & brevitate ſex illa Tridentini principia ad hæc tria membra, illorumque explicationem reducemus. Circa primum igitur diviſionis membrum.

102. Suppono primò: peccata mortalia dupliciter poſſe ſpecie diſtingui, primò ſpecie phyſica, & materiali, nimirùm quando actus habent objecta ſpecie phyſicâ diſtincta v.g. furtum auri, & furtum argenti. Secundò ſpecie morali; nimirum quando malitiæ notabiliter diverſę ſunt in ordine ad mores. V.g. furtum rei profanæ, & furtum rei ſacræ. Exinde Exim.Doct. diſput.22. ſect.2. Sotus, Coninck, Bonacina, & alii docent, explicandas eſſe ſpecies morales; non autem eſſe neceſſarium ad integritatem confeſſionis ſacramentalis, explicare omnes ſpecies purè phyſicas peccatorum. Ratio eſt, quia, ut conſtat ex Trident. cit.num. ſuperiori, eatenùs debent declarari jure divino peccatorum ſpecies, quatenùs confeſſarius judicium exercere non poteſt, incognitâ cauſa; adeòque neque curationem, & medicinam afferre valeat

opportunam,atqui ſpecies purè phyſicæ non immutant judicium confeſſarii; benè verò ſpecies morales: etenim in humana æſtimatione, & in ordine ad judicium confeſſarii, perinde eſt,ſi furtum quatuor juliorum committatur, furando aurum, vel argentum; E' contrà verò ſæpè contingit, ut peccata non differant ſpecie phyſicâ, & tamen differant ſpecie morali, ut peccatum veniale, & mortale ejuſdem ſpeciei phyſicæ in eadem materia, v.g. auri, vel argenti, ut furtum unius argentei, & furtum, quod habet aliquid ampliùs. Idemque eſt de duobus peccatis in eadem materia, quorum unum fiat cum perfecta advertentia, & deliberatione; aliud verò cum imperfecta. Sic etiam comeſtio carnis die Jovis,& die Veneris phyſicè ejuſdem ſpeciei ſunt, & tamen moraliter diſtinguuntur ſpecie. Cæterùm de his infra latiùs agemus.

103. Suppono ſecundò, cum omnibus Theologis recentioribus, teſte Gobat. tractat. 6. numero 357. adversùs Cajetanum, & Navarrum: debere exprimi in confeſſione non ſolùm ſpecies ſupremas, & ſubalternas, ſed etiam infimas,& ultimas in eſse moris; ita ut liberè omitti non poſſint, quæ notæ ſunt

theo-

theologis benè doctis; quamvis ignotæ sint theologis mediocriter doctis. Ratio est, quia cùm Tridentinum num.101.citat. doctrinam tradat instructivam morum, debet intelligi de speciebus in esse moris:atqui dùm definit, explicandas esse has omnes species, & circunstantias mutantes speciem, nullam excipit, sive nota sit, sive ignota solùm mediocriter doctis: ergo &c. Qua de causa Vazquez, quæst.91. dub.1. num.9. contrariam sententiam falsissimam vocat, & Tridentini verbis repugnantem: exindè non satis est occidenti, & furanti, dicere: commisi duo peccata contrà justitiam: sed opus est dicere: commisi homicidium, & furtum.

104. Neque satis est dicere:commisi duo peccata contra religionem, quando aliquis violavit votum, & præceptum audiendi sacrum. Neque satis est dicere: peccavi contrà temperantiam, & justitiam; sed necesse est dicere,in qua specie injustitiæ,& intemperantiæ: Valdè enim in esse moris diversæ sunt,judiciumque per se variant confessarii,licèt per accidens ratione ignorantiæ non varient. Peccata autem acromantiæ,hydromantiæ, & alia similia, quorum meminit S. Thom. 2.2.

quæ-

quæstion.95. art.3. probabile est, non esse distinctas specie in esse moris, sed purè in esse physico: tota enim peccati ratio stat in pacto cum dæmone ad divinandum: quod autem exerceantur in hac, vel illa materia, aquâ vel terrâ, non variat per se rationem malitiæ, ac proindè juxta hanc sententiam opus non erit, in ejusmodi peccatis, diversas species physicas explicare: nisi fortè aliquandò adsit pactum explicitum, & aliquando solùm implicitum: quia illud, & non istud addit commercium cum dæmone, & malitiam notabiliter diversam; quod dictum etiam habet de similibus casibus.

105. Suppono tertiò: opus non esse pluribus actibus specie morali distinctis, ut dentur plures malitiæ distinctæ in confessione explicandæ: Ratio est, quia in eodem actu possunt dari plures malitiæ specie morali distinctæ: actus enim cùm extrinsecè specificentur ab objectis, & intrinsecè ex suo modo tendendi circa illa, ut habet S.Thom. 1.2. quæst.18. art.2.3.4. ex eo sunt boni, vel mali, quia ad objectum bonum, vel malum, bono vel malo fine tendunt, induuntque speciem bonitatis, aut malitiæ, in qua est objectum.

Qua-

Quapropter quandò circunſtantiæ diverſam ſpeciem bonitatis, aut malitiæ addunt objecto, refunditur in actum præcipuè juxta finem ipſius actus Sicut enim contingit in una ſpecie peccati, dari plura individua, & numerum peccatorum majorem, vel minorem; ita etiam contingit, in eodem actu realiter indiviſibili, dari plures ſpecies malitiæ invicèm formaliter ſeparabiles, & ſecundùm conceptum formalem diſtinctas: etenim qui furatur in Eccleſia propter mæchiam, & cum ſcandalo adſtantium, exercet realiter unum actum, cui tamen ineſt multiplex ſpecies malitiæ, nimirùm furti, ſacrilegii, luxuriæ, & ſcandali, ex quibus quælibet ex ſuo conceptu, & quidditate eſt diſtincta, & ſeparabilis à reliquis.

106. Inter prædictas autem realiter identificatas formalitates, illa, quæ eſt veluti fundamentum, & ſubjectum cæterarum, eò quòd ſit univerſalior, vel majoris indifferentiæ, vel magis nota, vel ex ſe, aut per rationem prior, cùm ſit id, quod intenditur ab operante; ut in prædicto exemplo ratio furti; dicitur communitèr pertinere ad ſubſtantiam actûs; reliqua verò ad circunſtantias. Cæterùm

rùm quænam circumſtantia addat malitiam ſpecie diverſam, infertur, vel ex eo quòd opponatur diverſæ virtuti; adeòque ſpectet ad diverſum vitium, ut ajunt Moya tr.3. ſect.1. & Tamburin. lib.2. de expedita confeſſione cap.1.vel ut ait Scotus in quartum diſt.17. ex eo quòd ſpeciali, & diverſa prohibitione interdicatur, vel ut clariùs D.Thom. in quartum,diſt.16. quæſt.3.art.2.ex eo quòd habeat ſpecialem repugnantiam cum ratione, diverſam ab ea, quæ eſt in ipſa ſubſtantia actûs. Undè quotiès actio ex motivo duplicis virtutis prohibetur, ut occiſio clerici ex juſtitia, & religione: vel ex eadem ſuprema virtute ſub diverſo formali titulo notabiliter diſtincto, ex quo ſubſtantię actui diverſa advenit repugnantia cum ratione: ut omiſſio actionis debitæ ex voto, & juramento: totiès datur circunſtantia addens ſubſtantię actui malitiam ſpecie diſtinctam.

107. Quando ergo tales circunſtantiæ mutant ſpeciem graviter, declarandæ ſunt; adeòque ſi quis occidat clericum,non ſatisfaciet dicendo:occidi hominem:quia ea occiſio, præter malitiam homicidii,habet etiam malitiam clericidii. Pariter ſi conjugatus, vel ligatus

tus

tus voto castitatis, peccaverit cum consanguinea, vel conjugata, vel habente votum castitatis; non satis erit, si explicet peccatum fornicationis; sed debet explicare circunstantiam adulterii, vel sacrilegii, vel incestûs, & sic de aliis similibus, de quibus infrà. Si autem circunstantiæ speciem solùm leviter mutent: V.g. si aliquis occidat ob levem vanam gloriam, vel juret falsò cum modico præjudicio proximi, sicut non obligatur ad confitendum peccatum veniale, ita neque ad illam circunstantiam, solùm venialiter malam. Et hæc pro præambulis circa primum assignatę divisionis membrum.

108. Suppono quartò circa secundum membrum divisionis: teneri pœnitentem certum, ac determinatum numerum peccatorum declarare, in quem finem tenetur diligens conscientiæ examen præmittere; non minorem diligentiã adhibendo, quàm adhibere solent prudentes ad res graves obtinendas, ut benè notavit Gasp. Hurtado disp. 9. diff. 8. quo satisfit obligationi examinandi conscientiã. Ratio est, quia Deus non præcipit impossibilia, sed ea, quæ humano, & prudenti modo agendo, valent adimpleri: atqui apponere diligen-

ligentiam, quæ adhiberi solet à prudentibus, ad res graves obtinendas, est humano, & prudenti modo agere: ergo &c. Undè neque satisfit per levem conscientiæ discussionem, neque requiritur exquisitissima, quæ potiùs ad generandos scrupulos, quàm ad certificandum pœnitentem de adimpletione præcepti, deserviret. Quapropter adhibito examine modo explicato; ea, quorum pœnitens obliviscitur, in ea confessione comprehensa esse intelliguntur, juxtà doctrinam Tridentini traditam num. 101. Notat opportunè Exim. Doctor disp. 22. sect. 5. illum, qui multa commisit peccata solo numero distincta, non teneri ea successivè narrare, sed sufficere, si dicat numerum uno verbo, v.g. mille juramenta: etenim quando Tridentinum ait, singula singillatim esse aperienda, solùm significat aperiri debere, ostendendo, unum peccatum distingui ab alio; quod satis præstatur, declarando uno verbo eorum numerum: siquidem qui dicit esse mille, satis declarat, ea distincta esse. An autem oblita comprehendantur ratione examinis, vel ratione doloris, diximus agendo de virtute, & infrà latiùs constabit.

109. Suppono quintò: quando post diligens

gens conſcientiæ examen, non occurrit numerus omninò certus; benè verò talis, qui plùs, minùſve creditur, parùm à certo diſtare eo modo, quo memoriæ occurrit; declarandum eum numerum eſse. Ratio eſt, quia ſic fit, quod humano, & prudenti modo agi debet; adeòque ſufficit ad pœnitentis obligationem implendam; ſecùs autem implerctur, ſi numerus ille non ita exponeretur, ut eſt in conſcientia. Quapropter reus eſſet mortalis criminis, qui certus de contracto majori numero peccatorum, confiteretur illum, apponendo minorem numerum cum particula circiter. V.g. qui certò ſcit pejeraſſe duodeciès, ſi dicat: pejeravi circiter deciès, paulò plùs, minùſve. Ratio eſt, quia ille haberet peccatum in conſcientia, & non confiteretur illud, ut certum; ſed ut dubium; adeòque non confiteretur illud, prout eſt in conſcientia, contra textum Tridentini datum principio tertio. Ex quo Catechiſmus Tridentini tit. de pœnit. ita habet: *ea enim confeſſio eſſe debet, quæ nos tales ſacerdoti aperiat, quales nos ipſos novimus, certaque pro certis, ac dubia pro dubiis demonſtret*. Quod maximè notandum eſt pro his, quæ infrà circa peccata dubia dicemus.

110.Un-

110. Unde si quis modò confitetur, dicens: peccavi deciès paulò plùs minùsve, & posteà occurrat numerus certus duodecimus; probabilius judico, ipsum teneri posteà aperire, ut certa, ea duo peccata, quæ confessus fuerat, ut incerta; licèt plures Doctores oppositum censeant: Ratio est, quia ille nunquam confessus fuit illa peccata, prout sunt in conscientia: atqui tenetur illa confiteri, prout sunt in conscientia; certa quidèm pro certis, & dubia pro dubiis: ergo &c. Quinimò, & apud ipsos adversarios; si aliquis confiteatur modò peccatū, ut dubium, & posteà agnoscat, se certò illud perpetrasse, tenetur posteà illud confiteri: atqui nō ex alio titulo, nisi ex ratione à nobis assignata: ergo &c. Sin autem rogo: ille, qui dicit: deciès paulò plùs, minùsve pejeravi: cōfitetur duo suprà deciès, ut certa, vel ut dubia? Si primum: ergo non confitetur illa, ut sunt in conscientia: Si secundum: ergo si quando confitetur peccatum, ut dubium, tenetur postea illud confiteri, si appareat, ut certum: eodem pacto qui dicit decem paulò plùs, minusvè, si posteà certò sciat, fuisse duodecim, tenebitur confiteri, ut certa illa duo; secùs esset, si postea inve-

ve-

veniret, non fuiſse decem, ſed octo, quia illa octo, quæ certò ſunt in conſcientia, jam fuerunt confeſsa, ut certa. Quidquid tamen ſit de probabilitate ſententiæ contrariæ.

§. II.

111. Suppono ſextò: Doctores ſententiæ contrariæ nobiſcum convenire in eo quod teneatur pœnitens confiteri, ut certum numerum, quem ſub illis particulis, *paulò plùs, minuſve*, confeſſus fuerat, ut incertum; ſi poſtea appareat notabilis exceſſus ſupra numerum priùs expreſſum. Quantum autem requiratur ad notabilem exceſſum, non eſt conſtans apud Doctores. Aliqui enim dicunt, eas voces *paulò plus*, *minuſve* ſolùm extendi ad duo peccata; rectiùs tamen plures alii Doctores, quos ſequitur Diana par. 3. tract. 4. reſol. 94. dicunt, id eſſe judicio prudenti committendum, quamvis prudenter ſolùm poſſint extendi ad paruum numerum. Card. de Lugo diſput. 16. num. 96. ait, in hoc judicio ſervandam eſſe hanc regulam, ut quò major eſt numerus, qui exprimitur; eò etiam major, proportione ſervatâ, poſſit ſub illis verbis comprehendi.

Gobat num.422. ait,quod ipſe non compelleret iterum confiteri illum, qui confeſſus, ſe centiès pejeraſſe paulò plùs, minuſve, poſtea inveniret deciès ampliùs ſe pejeraſſe. Card.de Lugo num.86. eodem modo diſcurrit de illo, qui deciès quinquiès, & poſtea inveniret viciès pejeraſſe. Largiùs locutus eſt Tannerus quęſt.7.dub.3. n.45.dicens:qui 20.circiter pejeraſſe confeſſus eſt, non teneri, ſi poſtea deprehenderit, eſſe 30. Largiſſimè autem omnium Vivaldus in candelabro de confeſſione num.7. excuſans eum, qui confeſſus eſt, ſe circiter centiès blaſphemaſſe, & poſtea benè memor invenit,id contigiſſe ducentiès: quem meritò omnes rejiciunt.

112. Quando autem factâ debitâ diligentiâ, neutro ex dictis modis poteſt affirmari certus numerus peccatorum:ſufficiet declarare conſuetudinem peccandi, quam pœnitens habuit, & tempus,quod in illa perduravit, & modum frequentiæ per dies, aut hebdomadas, aut menſes, aut annos, ad quod explicandum, debet quoque confeſſarius juvare pœnitentem modo, quo poſſit, ſicque licitè, & validè conficietur ſacramentum. Ratio eſt, quia ille homo hoc modo adimpleret,

quod

quod docet Tridentinum; nimirùm aperire peccata ſua poſt diligens examen, prout ſunt in conſcientia: ergo qui poſt diligens cõſcientiæ examen, non poteſt alio modo ea in ſpecies, & numerum redigere; benè verò modo à nobis expoſito, licitè, & validè confitetur, ſuam conſcientiam eo modo manifeſtando. Quinimò confeſſarius in his caſibus certiorem numerum non debet inquirere, nec pœnitentem extorquere, cùm hoc ſufficiens ſit, ut morale, & rectum judicium concipiat circa pœnitentem: accuratiorem enim numerum definire, eſt moraliter impoſſibile, vel ita incertum, ut nulla fides poſſit adhiberi, ut notavit Exim. Doctor diſput. 22. ſect. 5. num. 39. Sciendum tamen eſt, in quo mortale differat à veniali; ſecundùm quod in tractatu de peccatis docent Theologi; ut confeſſarius rectè procedere poſſit in hoc ſacramento. Illud quippè eſt peccatũ mortale Theologicè ſumptum, quod ſub gravi à Deo prohibetur, ſicque affert jus ad determinatam inimicitiam, eſtque valdè diſſonum naturæ rationali, ſecundùm ſe conſideratæ. Peccatum autem veniale ob ſuam levitatem, ſive non adeò notabilem cum rationali natura difformitatem,

non affert jus ad determinatam inimicitiam; adeòque neque à Deo ſub gravi prohibetur; etſi fervorem charitatis minuat, & temporalem pœnam mereatur.

113. Neque conducit ad praxim quæſtio illa, quam Doctores exagitant circa numerum peccatorum: An ſcilicet quando per unum actũ vis occidere decem homines, dentur ibi decem peccata numero diſtincta, vel unum peccatum habens decẽ malitias: quia, ſive plura peccata ſint; ut docent plures cum Vazquez; ſive unum, plures malitias continens, ut alii docent cum Bonacina; cùm hoc unum illis decem æquivaleat, explicari debet in confeſſione; nec ſufficit dicere: volui ſemel occidere plures. Ratio eſt: quia ſicut furtum leve unius julii, & furtum grave quatuor juliorum ſunt una, & eadem ſpecies phyſica; non verò una, ſed duplex ſpecies moralis; ita actus, quo vis occidere decem homines, etſi ſit unum peccatum phyſicè, non eſt unum, ſed decem peccata moraliter, utpotè decem peccatis æquivalens: atqui nequit explicare peccatum pœnitens, prout eſt in conſcientia, qui moraliter habet decem peccata, & ea non confitetur: ergo &c. Eodem modo, qui per mul-

multum temporis perſeverat in voluntate prava, tot multiplicat actus, quot objecta variat, & quot interruptiones immiſcet, ſive minimas, ſive voluntarias, ſive involuntarias, ſive ex quacumque diſtractione naturali, vel ſomno, etiam modici temporis; ut habet Exim. Doctor diſp.22. ſect 5. Ratio eſt, quia nequit variari objectum actus peccaminoſi, quin actus peccaminoſus varietur, adeòque detur novum peccatum: neque poteſt voluntas, poſt interruptionem, priſtinum objectum amplecti, niſi per novum moralem actum, adeòque, & per novum peccatum: talia enim peccata, cùm per diſtinctum uſum libertatis committantur, diverſis, coram Deo, pœnis punientur, habentque malitias moraliter diſtinctas, adeòque augent numerum peccatorum.

114. Præceptum autem confeſſionis non induxit novum modum diſtinguendi numero peccata, ſed ſuppoſita diſtinctione, quam in ſe habent, obligat ad numerum illum declarandum, ſive, quod idem eſt, ad ea peccata ſingillatim aperienda, ut definit Trident. num.101. Ob hanc namque rationem peccata, quæ in eſſe peccatorum inter ſe ſpecie di-

ſtinguuntur, etiā inter ſe diſtinguuntur in ordine ad confeſſionem; ſive illa diſtinctio ſit magna, ſive parva, ſive cognitu facilis, ſive difficilis, ex num. 103. Undè peccata, quæ inter ſe numero diſtinguuntur, talia etiam ſunt in ordine ad confeſſionem; ac proinde tenetur homo confiteri eam multitudinē eo modo, quo poteſt. Quapropter cùm quis ea peccata confitetur per modum unius moræ in peccando, juxta dicta num. 112. non eſt confiteri illa per modum unius peccati, ſed per modum unius confuſæ multitudinis in illa mora incluſæ, quæ neque aliter ab homine fieri ſolet, neque aliter poteſt ab homine cognoſci, aut explicari. Si autem aliqui agnoviſſent adeò groſſam diſtinctionem inter unum peccatum, & unam moram in peccando, agnoviſſent etiam metaphyſicam concordiam, quam ſemper inter ſe obſervat Exim. Doctor.

115. Quando verò actus internus peccaminoſus, vel ex natura ſua, vel ex humano operandi modo, ordinatur ad actum externum; declaratio peccati externi cenſetur communiter apud Doctores ſufficiens ad declarandam multitudinem peccatorum con-

cate-

catenatorum. Sic declarato peccato fornicationis, censentur declarati tactus, & actus impudici præcedentes in ordine ad talem finem eliciti; secùs autem subsequentes, cùm illi, & non isti ordinentur ad eum finem peccaminosum, eaque de causa sint, quasi partes ejusdem integri peccati; quod ad tactus subsequentes, extendit Lugo cum pluribus, eo quod sint complementum actus præcedentis, adeòque constituant unum integrum peccatum. Etsi doctrina hæc extendi non possit ad secundam copulam, cùm unaquæque sit ex natura sua opus consumatum, nec ad aliam ordinetur. Hæc doctrina propter Doctorum auctoritatem probabilis est, & ad tollendos plures scrupulos, tum in pœnitente, tum in confessario; licèt probabilius judicem, obligationem ea singillatim manifestandi, modo, quo pœnitens possit, cùm debeat se talem manifestare coram confessario, qualẽ se noscit coram Deo, ut constat ex nu. 109. illaque omnia sint verè, & coram Deo peccata numero distincta, ex num. 113.

116. Exindè qui volens interficere inimicum, parat arma, occasionem quærit, & alia ad finem intentum præstat, plures immi-

ſcens interruptiones, quamvis occiſio non ſequatur; non benè confitetur, dicens dumtaxat: volui occidere inimicum; cùm ea verba non ſatis exprimant numerum peccatorum, juxta noſtram datam doctrinam de numerica multiplicitate; etſi Doctores, num. ſuperiori citati, conſequenter ad ſua principia doceant, conſtitui ex omnibus his mediis, prout ordinatis ad finem, unum ſolùm peccatum, cum non diſcontinuentur moraliter, etſi diſcontinuentur phyſicè. Juxta noſtra verò principia tot ſunt peccata, quot etſi minimæ interruptiones. Qua de cauſa Exim. Doctor diſp.22.ſect.5. num.29. hæc habet: *Itaque non ſatis erit dicere: deſideravi occidere hominem: ſed oportet dicere: decrevi, & deliberavi, & de mediis ad interficiendum mecum ſtatui*. In quibus, & ſimilibus caſibus meliùs exprimitur numerus, declarando illum per modum unius moræ, quod facilè fieri poteſt, quàm ad ulteriora deſcendendo ex regula, & ratione data ex nu.112. Actûs verò intenſio, inquit Exim. Doctor, non ſolet eſſe ab homine diſcernibilis, niſi per effectus, in quos prorumpit, aut prorumpere intendit; adeòque his explicatis, manet quoque apud homines ea intenſio ex-

pli-

plicata. V.g. quando aliquis occidens inimicum, non contentus homicidio, poſteà illum in fruſta ſecat,& multiplicat vulnera,manifeſtando, inquam, humanos actus externos,ſatis declarat magnitudinem actus interni. Si autem magis extraordinaria,& diſcernibilis à peccatore aliquando eſſet, teneretur eam intenſionem aperire. Si autem diſcernibilis non ſit, jam manet in eadem confeſſione incluſa juxta Trident.cit.num.101.

117. Beneficia autem determinata majora vel minora, major vel minor advertentia, longior duratio actus abſque ulla interruptione, & id genus alia, etſi ad varios pœnitiæ fines aſſignatos num.490.de virtut.convenienter explicari poſſint; non tamen eſt obligatio ex vi ſacramenti ea explicandi. Ratio eſt, quia determinata beneficia, advertentia, & tempus ex ſe ſunt indifferentia, & ad actũ bonum, & ad malum, ideòque nullam ſecundùm ſe malitiam formalem continent: Deus enim neque tempus, neque advertentiam, neque ſua beneficia prohibet, ſed confert:adeòque ita non redduntur prohibita per conjunctionem cum actu pravo: neque gratitudo obligat ſub gravi ad compenſandum be-

beneficium,eliciendo actum bonum,& omittendo malum: aliter non esset gratitudo, sed justitia: inclinat verò extra gravem obligationem, & movet ad correspondentiam, adeòque non correspondere dicitur circunstantia intra eandem speciem, & numerum; & physicum, & æquivalentem peccati,ut benè notavit Esparza quęst.90.art.3.ad 8.Quam circunstantiã pœnitens cõfiteri non tenetur, ut magis infrà constabit. Neque innotescit nobis temporis constitutio; An scilicet per indivisibilia,an per partes constituatur, adeòq; neque innotescit duratio actus non interrupti. Undè, talis qualis sit, manet verè in ea confessione comprehensus.

118. Quapropter satisfacit pœnitens,declarando in confessione numerum peccatorum modo à nobis exposito; ita tamen, ut teneatur manifestare peccata mortalia, quę cõfitetur, esse commissa post ultimam confessionem: tali nempè modo, ut nequaquam indicet,esse aliàs ritè confessa. Quinimò etsi suo confitendi modo nequaquam intendat, neque dicat, neque indicet peccatum novum fuisse antiquum, & jam confessum; si tamen advertat confessarium decipi, & putare pec-

ca-

catum jam fuisse confessum, debet illum monere, & detegere apertiùs veritatem, ut tenet Castro Palao, Hurtadus, & Moya cũ omnibus antiquis, & ferè omnibus Recentioribus contra aliquos modernos. Ratio est, quia si peccata nova confiteantur, ut antiqua, ea confessio potiùs erit palliata, quàm aperta, qualem exigit Tridentinum ea sess. 14. cap. 5. dicens: *Verùm cùm universa mortalia peccata etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant, necessarium est, omnium etiam veniam, cum aperta, & verecunda confessione, à Deo quærere.* Sine aperta autem confessione non posset cõfessarius pœnam, quam oportet, pro illis peccatis imponere: ergo &c. Confirmatur: quia ex adversa sententia sequerentur varia absurda, quæ vel ipsi adversarii non auderent concedere: v.g. qui singulis diebus peccaret contra Luxuriam, posset quotidiè confiteri de venialibus; addendo insuper: accuso me ex vita præterita de uno peccato luxuriæ: talis enim non negaret per ea verba peccatum esse novum; indicaret autem modo loquendi, esse antiquum, & jam aliàs ritè confessum: adeòque ex adversariorum principiis satisfaceret obligationi confitendi: sed hoc absurdum est,

&

& manifestissimè pugnans contra Tridentin. citat. ergo &c.

119. Quapropter audiendi non sunt qui dicunt, posse pœnitentem sine gravi peccato sive spontè, sive interrogatum à confessario, positivè dicere, novum peccatum jam esse antiquum, & confessum, ea ratione ducti, quòd substantia peccati est eadem in novo, & antiquo; adeòque circunstantia novitatis est res levis non pertinens ad confessionem. Cùm autem mendacium de re levi, quando apponitur materia gravis, non invalidet sacramentum, ea de causa, ajunt, mendacium illud nequaquam invalidare sacramentum. Quantùm verò hæc opinio à veritate distet, facilè patet ex dictis: nam pœnitens non tenetur iterùm confiteri peccatum jam ritè confessum, & remissum; benè verò non remisum; adeòque circunstantia novitatis in casu nostro, cùm sit ea, quæ per se affert obligationem confessionis sub gravi, omnino liberè, & absque fundamento vocatur res levis: est enim res gravissima, ac proindè peccaret mortaliter, qui ita confiteretur, nullumque esset sacramentum: quænam enim major excogitari posset perversio hujus sacramentalis judicii?

cii? Ad quid deſerviret poteſtas à Chriſto collata ſuis miniſtris ad retinendum, ſi in re adeò gravi poſſent pœnitentes confeſsarium decipere, ut nunquam poſset peccata retinere? Sanè pro naturæ lumine apparet ea nova opinio hujus ſacramenti inſtitutioni omninò contraria: magiſq; conducens ad ipſum pœnitentem in æternum damnandum, quàm ad ſe oſtendendum coràm miniſtro, qualem ſe agnoſcit coram Deo.

§. III.

120. Suppono ſeptimò, circa tertium membrum diviſionis: circunſtantias, quæ ad præſens pertinent inſtitutum, ſeptem communiter numerari, hoc verſiculo comprehenſas. *Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando*. Quarum brevis expoſitio hæc eſt. *Quis* inquirit ſtatum perſonæ, quæ peccavit, an liberaſit, an vinculo matrimonii, vel caſtitatis voto ligata. Quocircà conſiderandum eſt, an peccet quis per puram delectationem, & complacentiam; an verò per deſiderium præſertim de re venerea: nam deſiderium, cùm ſit ex ſe inductivum operis, affert obligationem manifeſtandi ſtatum perſonæ

de-

desideratæ; pura verò complacentia, & delectatio ex se inductiva non est; adeòque non esse obligationem manifestandi tunc personam, circa quam complacentia versatur, docent nō improbabiliter Vazquez, Sayrus, Diana, pluresque alii: saltem si complacentia mente præscinderet statum à persona, solùmque attenderet ad personam secundùm se, ut benè probat Card. de Lugo omninò videndus disp. 16. sect. 6. à num. 363. usque ad 390.

121. Ratio est, quia si complacentia versetur circa conjugatam v.g. non ut conjugatam, sed mente præscindendo personam à statu, delectatio habebit ex objecto illam solam malitiam, quæ desumi potest à malitia objectiva, quæ non præscinditur: status enim in alterius mente præcisus delectationem suam non prohibet, quæ statum non inducit; sed malitia, quæ non præscinditur est illa, quę communis est omnibus, qui in illa materia intemperatè versantur: ergo illa complacentia non contraheret adulterii malitiam; adeòque ultra communem se habentem ex parte objecti, solùm adderet peculiarem se habentem ex parte personæ, quæ complacet: nam si hæc habeat votum castitatis, cùm ratione

voti

voti prohibita ſit habenti quæcumque ſimilis complacentia; ſive præſcindens, ſive non præſcindens à voto habentis; quæcumque ſatis erit ad ſacrilegium. Exindè Lugo docet peccare contra votum, qui inducit ad luxuriam eos, qui non habent votum caſtitatis, ſecùs qui non inducit; quamvis non impediat debens ex obligatione charitatis impedire. Ratio eſt, quia qui inducit, peccat contra caſtitatem, ad quam ex voto tenetur, adeòque non ſolùm obligatur directè ad ſervandam caſtitatem propriam, ſed etiam indirectè ad non violandam alienam; at verò qui non impedit, quando ex charitate tenetur, non peccat contra caſtitatem, ad quam obligatur ex voto, ſed contra charitatem, ad quam ex voto non tenetur: oppoſitum autem defendit Sanchez, judicans, votum caſtitatis, neque directè, neque indirectè obligare ad non violandam alienam, ſed ſolùm ad conſervandam propriam. Nihilominùs Lugo juxta principia theologica conſequentiùs procedit.

122. *Quid* inquirit factum ipſum commiſſum, & materiã, circa quam, ad dignoſcendum cui, vel quibus virtutibus opponatur. *Ubi*: circunſtantiam loci, ut ſi in loco ſacro.

Qui-

Quibus auxiliis: utrùm nempè alios ad hoc, vel simile factum invitaveris, utrùm pecuniam abstuleris, percutiendo, aut vulnus alteri infligendo, aut simoniacè agendo &c. *Cui*: quo fine: si enim prȩter opus illicitum v.g. furtũ, addatur ulteriùs malus finis, ut ad explendã libidinem: finis hic est in cõfessione explicandus: quinimò malus finis sufficit ad operationem aliàs honestã vitiandam: v.g. restituere ensem amenti, ex fine, ut se interficiat. *Quomodò*: utrùm ex ignorantia, & quali, vincibili scilicet, vel invincibili; utrùm te defendendo alium occideris, &c. *Quando*, circunstantiam temporis, an scilicet eo tempore, quo actio illa fuit ab Ecclesia prohibita, &c. Quæ omnia explicanda sunt juxta doctrinam datam circa expositas species, & numerum peccatorum; ne ob culpabilem defectum integritatis confessionis sacramentum sit nullum. Si verò sint causæ legitimè excusantes ab integritate materiali confessionis, sacramentum erit validum, cùm tunc sit formaliter, etsi non materialiter integrum, ex dictis num. 85.

123. Causȩ autem ab integritate materiali confessionis excusantes contingere possunt, vel ex parte confessarii, vel ex parte pœniten-

tentis. Ex parte confeſsarii v.g. quando omnes per tẽpus audire non licet in caſu neceſſitatis, ut imminente naufragio, vel quando morbo aliquo contagioſo laborantes adit, eſtque periculum ratione anguſtiarum loci, ne à pœnitente, ſi diutiùs maneat confeſſarius, inficiatur, vel quando morbus ipſi cõfeſſario ſubitò obveniret cum periculò mortis inſtantaneæ. Ex parte verò pœnitentis, ut ſi ſubitò obmuteſcat poſt unum, vel alterum peccatum manifeſtatum, & omni ſenſu deſtituatur, ſitque periculum, ne moriatur ante abſolutionem; ſi prudenter timeat pœnitens, ne confeſſarius violet ſigillum confeſſionis; quando non poteſt confiteri, niſi alius audiat, de quo diximus à num. 37. vel quando adeſſet periculum alicujus gravis extrinſeci nocumenti temporalis, vel ſpiritualis, quod ſibi, vel alteri pœnitens prudenter timet ex confeſſione alicujus peccati: v.g. ſi pœnitens prudenter timeret, ſe, vel alium occidendum à confeſſario, ſi ei detegat aliquod peccatum, vel aliquod ſimile grave damnum extrinſecum eventurum: quę omnia reducuntur ad impotentiã phyſicam, vel moralem. Ratio horum eſt: quia præceptum confeſſionis eſt morale poſitivum, quod non

ſolùm cum phyſica, verùm etiam cum morali impoſſibilitate, aut gravi damno extrinſecùs adveniente præcepto, non obligat: ex vi enim talis præcepti ſolùm tenemur ad incommoditates, & damna præcepto illi intrinſeca; v. g. ad infamationem propriam coram confeſſario, qualem affert peccatorum manifeſtatio, & ad id genus alia, vel quæ ex tali manifeſtatione per ſe ſequuntur, aut juri pœnitentis non prævalent. Aliæ verò minores cauſæ non excuſant. Unde Innocent. XI. damnavit 59. propoſitionem, quæ ſic habebat: *Licet ſacerdotaliter abſolvere dimidiatè tantùm confeſſos ratione magni concurſus pœnitentium, qualis v.g. poteſt contingere in die magnæ alicujus feſtivitatis, aut indulgentiæ.*

124. Quapropter licèt quando quis facilè poteſt adire confeſsarium, non cognoſcentem perſonam complicis, teneatur id facere, ſi aliquæ cauſæ non excuſent, de quibus ſtatim dicemus; attamen ſi non adſit confeſsarius, cui manifeſtari poſsit peccatum, niſi revelato complice, teneris non obſtante illo detrimento complicis confiteri peccatum, nec potes confeſsionem facere dimidiatam, ut contra Dianam, Navarrum, Victoriam, Bañes,

ñes, & alios, docet Exim. Doctor, Vazquez, Coninck, Lugo, & alii cum S. Thoma, & S. Bernardo, qui in formula honestæ vitæ ait: *De nullo prorsùs sinistrè loquaris, quantumcumque sit verum, vel manifestum, nisi in confessione, & hoc ubi non potest aliter manifestari peccatum tuum.* Ratio est, quia præceptum charitatis, & jus naturale complicis ad suam famam solùm se extendit ad casum, in quo bonum manifestationis non prævaleat bono suæ famæ; secùs autem ad casum, in quo prævaleat bonum manifestationis; in quo pœnitens habet jus.

125. Qua de causa, ut benè notat Lugo disp. 16. sect. 8. num. 424. Dicastillo disput. 9. dub. 12. num. 946. & alii, etiamsi peccatum possit declarari cum omnibus suis circunstantiis, non declarato complice; tenetur pœnitens ad complicem, vel ipsi confessario, vel alteri declarandum, prout opus sit ad pœnitentis emendationem; vel ad correctionem ipsius complicis, vel ad evitationem scandali, & ruinæ aliorum, vel ad infamiam, aut alia damna communitatis, aut reipublicæ præcavenda: ad hæc enim tenetur pœnitens ex præcepto charitatis, utpotè prævalentia bono

juris proximi, adeòque si declaratio complicis sit medium necessarium, nolitque pœnitens illud adhibere, non est benè dispositus, nec debet, nec potest absolvi; quare cogendus est, ut declaret complicem, vel ipsi confessario, vel superiori, vel alteri, prout charitas postulaverit.

126. Bonum autem integritatis confessionis à Christo præceptæ secum affert, tanquam onus sibi intrinsecum, manifestationem delicti, adeòque modo, quo delictum manifestari non valet, non manifestato complice, affert secum complicis manifestationem. Undè si utilius sit pœnitenti, confessario noto complicis personam declarare, ob consolationem, quam sentit, aut expectat à confessario pio, amico, & docto, vel si dubitans de sua contritione, velit se cum Deo reconciliare, & alium confessarium non habeat, nisi cui persona complicis nota est, potest illi complicem manifestare. Idem est in aliis similibus: v. g. si absque scandalo non possit communionem omittere, ut benè advertunt Reginaldus, & Tamburinus.

127. Ratio est, quia infamatio complicis sub sigillo confessionis apud confessarium non

non eſt tanta,ut in his caſibus non prævaleat jus pœnitentis ad hunc fructum juri complicis ad ſuam famam. Undè ſi tunc pœnitens non faceret confeſſionem integram, peccaret mortaliter: quia dum pœnitens confitetur, tenetur facere confeſſionem integram, ſi licitè poteſt: atqui tunc pœnitens dum confitetur, poteſt licitè facere confeſſionem integram: ergo &c. Si autem nulla eſſet neceſſitas faciendi tunc confeſſionem; neque ullum ſpecialem fructum expectaret pœnitens à confeſsario noto præ ignoto; ordo charitatis poſtularet, ut confiteretur confeſſario, cui complicis perſona ignota eſſet. Quinimò, ſi intra duos dies talis confeſſarius poſſit facilè haberi, judicat Eximius Doctor diſput. 34. ſect. 2. num. 13. charitatem obligare ad expectandum; ſecùs autem ſi neceſſaria eſſet dilatio longi temporis, aut nimia intermiſſio utilis conſuetæ frequentiæ.

128. Exindè communior Theologorum ſententia cum D. Thom. Exim. Doctore, Coninck, Lugo, & aliis, contra Paludanum, & alios, docet, nunquam licere, præcisè propter caſus reſervatos, dimidiare confeſſionem, confitendo nimirùm ſola mortalia non reſer-

vata inferiori, & posteà sola reservata superiori. Ratio est: quia si pœnitens confiteatur superiori, debet omnia lethalia ei manifestare, ut ab eis directè absolvatur, cùm superior possit ea omnia directè absolvere. Si verò confiteatur inferiori, tenetur, vel per se, vel per confessarium, aut quemvis alium facultatem obtinere, ut ab omnibus directè absolvatur. Si autem confessio absque scandalo omitti non possit, vel pœnitens debeat communicare, aut celebrare, aut ex quocumque alio capite confessio non possit omitti, & tunc solùm adsit confessarius inferior, tenetur pœnitens omnia sua lethalia reservata, & non reservata confiteri inferiori, ut status ejus confessario innotescat, & servetur præceptum divinum de integritate confessionis, quamvis solùm absolvatur directè à non reservatis, & indirectè à reservatis, adeòque reservata debeant posteà superiori manifestari. Ratio est, quia licèt inferior tunc non habeat jurisdictionem ad absolvendum directè reservata, habet tamen jus ad cognoscendum, utrùm pœnitens sit dispositus hìc, & nunc ad absolutionem directam de non reservatis, adeòque habet jus cognoscen-
di

di integrè pœnitentis ſtatum, etiam quoad reſervata, quatenùs poſſunt impedire abſolutionem de non reſervatis, ad quam pœnitens non erit diſpoſitus, niſi extendat dolorem, & propoſitum ad non reſervata; relinquat occaſionem eorum, & proponat ſatisfacere, ſi exindè debet: ergo &c.

129. Suppono octavò: iterandam eſſe confeſſionem, quando ſacramentum fuit irritum, undecumque proveniat. Ex parte autem integritatis tunc provenit, quandocumque quis ſcienter peccatum aliquod mortale in confeſſione reticet ſine legitima cauſa: tunc enim nihil divinæ bonitati remittendum proponitur ex num. 101. Simulque additur novum peccatum ſacrilegii. Quando verò confeſſio fuit invalida, ſi fiat eidem ſacerdoti memori adhuc illorum peccatorum, ſufficit uno verbo, ea iterum repetere, dicendo: accuſo me de iis omnibus, quæ aliàs confeſſus ſum, explicando, ſi fuit commiſſum novum peccatum ſacrilegii: Immò ſufficit, juxta plures, ſi confeſſarius generatim meminit ſtatum pœnitentis. Quod ſi confeſſio poſteà alteri fiat, debent omnia peccata quoad ſpeciem, & numerum repeti, ac ſi nunquam eſ-

ſent confeſsa, idque ex quocumque capite contingat, ſacramentum fieri irritum. Si autem aliquis validè fuit confeſsus, non tenetur, per ſe loquendo, peccata illa iterum in confeſſione aperire; aliquando verò teneri poteſt per accidens, ut ſi integrè confiteatur, & ſolùm indirectè abſolvatur à reſervatis, juxta dicta numero ſuperiori, tenetur poſtea reſervata iterum confiteri ad habendam directam abſolutionem de illis, vel ſi opus ſit ad pœnitentis conſuetudinem agnoſcendam. Undè Innocentius XI. damnavit 58. propoſitionem; quæ ſic habebat: *Non tenemur confeſſario interroganti fateri peccati alicujus conſuetudinem.*

SECTIO II.

Qualis debeat eſſe ſacramentalis Confeſſio?

§. I.

130. ASSERO primò. Nullum eſt validum pœnitentiæ Sacramentum, abſque confeſſione formaliter integra, neque abſque confeſſione integra materialiter, quoad ſpecies, & numerum peccatorum, ſi nulla ſit cauſa rationabilis excuſans ab ea inte-

integritate. Probatur facilè Conclusio ex dictis. Confessio formaliter integra est necessaria necessitate Sacramenti; Confessio verò integra materialiter est necessaria necessitate præcepti, ex num. 85. atqui absque confessione necessaria necessitate Sacramenti, non potest dari validum Sacramentum; aliter daretur Sacramentum, absque sua parte essentiali, quod evidenter repugnat. Insuper quando nulla causa rationabilis excusat ab adimpletione præcepti de integritate confessionis materiali, tenemur sub gravi ad eam integritatem; ita ut omissio unius solius lethalis satis sit ad frustrationem Sacramenti, sive ad hoc, ut nihil Deo remittendum proponatur, ex num. 101. & 108. Quandò autem Sacramentum Pœnitentiæ frustratur, non est validum: ergo &c.

131. Assero secundò, cum Exim. Doctore, & omnibus antiquis videndis apud Cardenas tom. 2. Chrisis Theologicæ tract. 6. disputat. 46. contra Caramuelem, & aliquos Recentiores: Peccata strictè, & negativè dubia declarari debent in confessione. Probatur primò. Tunc datur peccatum strictè, & negativè dubium, quando aliquis dubitans an

an peccaverit, non habet motiva ſufficientia ad prudenter judicandum, quod non peccaverit, vel ſaltem manet intellectus anceps inter utramque rationem, quin alterutri parti poſſit prudenter aſſentiri, ſicuti non habemus fundamenta ſufficientia, ad aſſentiendum alterutri parti, quando quærimus, an grana arenæ ſint paria, vel imparia: etenim quod in hoc caſu præſtat ignorantia, in caſu noſtro præſtat dubium: ſi enim ſint rationes ſufficientes, ad prudenter judicandum, peccatũ re vera eſſe commiſſum, jam non dicitur ſtrictè, & negativè dubium, ſed verè probabiliter commiſſum, ſive, ut alii vocant, dubium poſitivè; ſicuti ſi adſint rationes ſufficientes ad prudenter judicandum, re vera non eſſe commiſſum: dicitur verè, & probabiliter non commiſſum, de quo agemus poſteà: atqui quando aliquis dubitans, an peccaverit, non habet motiva ſufficientia ad prudenter judicandum, quod non peccaverit, vel manet anceps, tenetur peccatum illud confiteri: ergo &c.

132. Probatur Mi: qui ita dubitat, tenetur, quantum eſt ex ſe, agere pœnitentiam, ut illud peccatum ei remittatur, ſi fortè quid

com-

commiſit: qui enim cum eo dubio diligentiam illam omitteret, imprudentiſſimè ſe gereret, & contra charitatem propriam peccaret: atqui pœnitentia hominis Chriſtiani, vel eſt Sacramentalis confeſſio in re, vel in voto, quo obligatur ad ſacramentalem Confeſſionem: ergo qui ita dubitat, tenetur ad confeſſionem. Probatur Mi: ex Tridentino ſeſſ. 6. cap. 14. dicente; *Vndè docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum, multò aliam eſſe à baptiſmali, eâque contineri non modò ceſſationem à peccatis, & eorum deteſtationem, aut cor contritum, & humiliatum, verùm etiam eorundem Sacramentalem Confeſſionem, ſaltem in voto, & ſuo tempore faciendam*: ergo &c. Confirmatur primò. Non minùs requiritur ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ, quod peccata ſint commiſſa poſt Baptiſmũ, quàm quod peccata ſint verè commiſſa, ut adverſarii fatentur, & conſtat à num. 71. ſed qui dubitat, an commiſerit hoc peccatum mortale ante, vel poſt Baptiſmum, tenetur cum eo dubio illud confiteri, & ſub conditione abſolutionem ſuſcipere: ergo &c. Confirmatur ſecundò, ex Catechiſmo citato num. 109. Concluſionem noſtram expreſsè docente.

133. Re-

133. Reſpondebis primò: hominem dubitantem de peccato commiſſo, præſumendum eſſe innocentem, cùm poſſeſſio ſit pro Innocentia, ut conſtat in regulis Iuris, ex quibus, *in dubiis melior eſt conditio poſſidentis, & in obligationibus, pœniſque imponendis benignior interpretatio eſt facienda, ſtatque pro libertate Innocentia, & poſſeſſio.* Contra tamen primò. Ex his regulis juris ad ſummum, poteſt eſſe in dubio pro libertate poſſeſſio, quoad effectus oneroſos, v.g. reſtituendi, ſubeundi condemnationem, ſolvendi pœnam, aut quoduis aliud ſimile onus; ſecùs verò quoad effectus favorabiles, ex quorum omiſſione ſumma reo infelicitas prudenter imminere poſſet: atqui in caſu noſtro obligatio pœnitendi, adeòque & confitendi, eſt effectus reo favorabilis, ex cujus omiſſione ſumma ipſi infelicitas prudenter imminere poſſet: ſi enim moreretur abſque pœnitentia de eo peccato, quod re ipſa fuerit commiſſum; damnaretur in æternum, quæ ſumma eſt omnium infelicitas: ergo &c. Contrà ſecundò, ad homines: licèt de dubio quoad effectus purè oneroſos non teneatur ex regulis juris homo ex naturali charitatis præcepto pœnitere, attamen

tamen de dubio peccati commiſsi, tenetur ſaltem præcepto naturali charitatis pœnitere, ut aduerſarii fatentur: ergo illæ regulæ Iuris inutiliter adducuntur ad caſum noſtrum.

134. Reſpondebis ſecundò. Pœnitere ex ſolo præcepto charitatis, non eſſe tantùm onus, quantùm obligari ad confeſsionem: cùm autem per hujuſmodi pœnitentiam præcaveatur malum illud imminens; iſte ſolus eſt effectus reo favorabilis; adeòque obligatio ad confeſsionem, jam eſſet effectus onerosus, ad quem homo non tenetur, propter ſolum dubium. Qua de cauſa Tridentinum ſolùm obligat ad confitenda peccata, quorum quis conſcientiam habet, ex num. 101. Conſcientia autem idem eſt, ac cognitio cum ſcientia, quæ ex dubio non habetur. Vndè ſi ad hanc obligationem confeſsionis teneretur homo, obligaretur ad pœnam certam, propter delictum non certum; adeòque contingere poſſet, quod innocens teneretur ad ſubeundam pœnam, quod naturæ lumine eſt planè diſſonum. Contra tamen primò. Nullus eſt actus pœnitentiæ, cui ratione ſui debeatur remiſsio peccati; ut

con-

conſtat ex num.305. de Virtute, niſi ex acceptatione, & promiſſione divina, ut ipſi adverſarii, cum quibus diſputamus, fatentur, adeòque Fidelis non poteſt præcavere mala ex peccato imminentia, niſi pœniteat modo, quo Deus exigit pœnitentiam ad remiſſionem; atqui pœnitentia, quam Deus exigit, eſt confeſſio ſacramentalis in re, vel ſaltem in voto, quo pœnitens obligatur ad confeſſionem, ex num.132. ergo pœnitentia favorabilis Fideli pro peccato dubio nunquam datur, abſque Sacramentali illius confeſſione, vel obligatione illud confitendi.

135. Contrà ſecundò. Non ſolùm poteſt homo habere ſcientiam de eo, quod peccavit, ſed etiam de eo, quod dubitat, an peccaverit: etenim non eſt minùs certus, quod ſcit id, quod ſcit, quàm quod dubitat de eo, de quo dubitat: atqui utraque certitudo ſufficiens eſt ad ſcientiam, & conſcientiam, iuxta Tridentinum: ergo &c. Probatur Mi: utraque certitudo ſufficiens eſt, ut homo non poſſit ſe excuſare à facienda pœnitentiâ, ex num. 132. ſed pœnitentia fit de peccato, prout eſt in ſcientiâ, & in conſcientiâ, ita nimirùm, ut ſi peccatum ſit in conſcientià

cer-

certum, pœnitentia fiat de peccato, ut certo; ſi autem ſit in conſcientia dubium, pœnitentia fiat de peccato, ut dubio: ergo &c. Contra tertiò. Vtraque certitudo ſufficiens eſt, ne dicatur, quod peccatum illud memoriæ non occurrit: atqui pœnitens tenetur confiteri peccatum, prout memoriæ occurrit, ſolùmque excuſatur à confeſſione illius, quod poſt diligens conſcientiæ examen memoriæ non occurrit, ut conſtat, ex 6. principio dato num. 101. ergo &c. Vndè juxta Tridentinum, idem omninò eſt, meminiſſe peccati, ac peccatum memoriæ occurrere.

136. Contra tertio: quia Conſcientia in jure Canonico, nihil aliud ſignificat, niſi certitudinem prout à nobis expoſitam: Sic in Decretalibus cap. *Petitio de Homicidio voluntario*, Honorius Tertius ita ait: *Mandamus, quatenùs ſi de interfectione cujuſdam in illo conflictu tua conſcientia te remordeat, à miniſterio Altaris abſtineas reverenter, cùm ſit conſultius in hujuſmodi dubio abſtinere, quàm temerè celebrare*: & capite Inquiſitioni de ſententia excommunicationis, Innocentius Tertius, ita habet: *Inquiſitioni tuæ reſpondentes,*

tes, credimus distinguendum, utrùm alter conjugum certò sciat impedimentum conjugii, propter quod sine mortali peccato non valeat carnale commercium exercere; quamvis illud apud Ecclesiam probare non possit: an non sciat pro certo, sed credat. In primo casu debet potiùs excommunicationis sententiā humiliter sustinere, quàm per carnale commercium peccatum operari mortale. In secundo distinguimus, utrùm habeat conscientiam hujusmodi, ex credulitate levi, & temerariâ, an probabili, & discretâ. En ex ore Pontificis haberi conscientiam, ex credulitate levi: *Verùm cùm conscientia pulsat animum ex credulitate probabili &c.* En iterùm conscientiam ex credulitate probabili: ergo, cum certò aliquis scit, se dubitare, an peccatum commiserit, verè habet conscientiam de peccato dubio; adeòque obligatio confitendi non erit tunc effectus purè pœnalis, sed favorabilis pœnitenti.

137. Probatur secundò Conclusio: Christus Dominus ita potuit hoc pœnitentiæ Sacramentum instituere, ut fideles, non solùm essent obligati ad confitendum peccata certa, sed etiam peccata dubia: atqui ex vniuersâ Ecclesiæ praxi colligitûr, hoc modo instituis-

tuiſſe hoc pœnitentiæ Sacramentum: ergo &c. Probatur Mi: Uſus confitendi peccata dubia, ac perſuaſio de obligatione ea confitendi, ſemper rejecta eſt ab Eccleſia omnibus retrò ſæculis, nec ullus Sanctorum Patrum, aut antiquorum Theologorum, de hoc unquam dubitavit: Dubium enim apud modernos Theologos 40. ab hinc annis incœpit; ſed dici non poteſt, Eccleſiam tot ſæculis fuiſſe deceptam eâ exiſtimatione: ergo dicendum eſt, ita fuiſſe à Chriſto inſtitutum hoc Sacramentum, univerſæque Eccleſiæ ita fuiſſe traditum per Apoſtolos. Hæc ratio adeò efficax eſt, ut Arriaga, Oviedus, Moya, aliique quamplures eâ ſolâ nitantur, quam inſolubilem judicant, & confirmant ex regulâ Auguſtini tradita, numero 59.

138. Reſpondebis: ex uſu fidelium non inferri traditionem: quia de tali uſu ſemper retento non conſtat, cùm antiqui Patres de eo non meminerint. Quinimò licèt retentus fuiſſet; non conſtat, eum ortum ex obligatione, & non ex aliis capitibus devotionis, aut majoris ſecuritatis conſcientiæ. Contra tamen: traditio præcepti Chriſti per Apoſto-

los, & iste usus semper in Ecclesia retentus; clarè constat, ex antiquis Patribus,& Conciliis: ergo &c. Probatur Antecedens: *Universa Ecclesia semper intellexit institutam fuisse à Christo integram peccatorum confessionem*, ut definit Tridentinum citatum num. 101. ad quam integram confessionem tenentur fideles aperire omnia lethalia, quorum conscientiam habent, ut definit idem Tridentinum ibidem citatum; atqui non solum sunt in conscientiâ peccata certa, sed etiam peccata dubia, ex num. 135. ergo &c.

§. II.

139. Assero tertiò. Non tenentur fideles ad aperiendas circunstantias, intra eandem speciem aggravantes; benè verò ad declaranda peccata, sive formaliter, sive æquivalenter peccatorum numerum augentia. Probatur primò. Circunstantiæ, quæ intra eandem speciem puræ circumstantiæ sunt, superaddunt substantiæ actus malitiam venialem, quam in confessione pœnitens exprimere non tenetur: Supposito enim, quod ad furtum grave requirantur quatuor julii; qui furaretur quinque, superadderet peccato

gra-

gravi circunſtantiam unius julii intra eandē ſpeciem aggravantem. Si autem furaretur octo, quatuor illi ſuperadditi jam non eſſent pura circunſtantia, ſed novum æquivalenter peccatum, ſupra alios quatuor julios, quod pœnitens teneretur explicare: ergo &c. Probatur Antecedens: eatenùs circunſtantiæ intra eandem ſpeciem ſunt circunſtantiæ puræ, quatenùs rectum, & neceſſarium judicium confeſſarii circa pœnitentem non immutant: ſi enim immutarent, jam non eſſent circunſtantiæ, ſed peccata confitenda, ut in pœnis imponendis poſſet æquitas ſervari in iſto Sacramentali judicio, ex Tridentino citato num. 101. in principio ſecundo: atqui circunſtantiæ, quæ malitiam dumtaxat venialem ſuperaddunt, non immutant neceſſarium, & rectum confeſſarii judicium circa pœnitentem; benè verò illæ, quæ æquivalenter peccatorum numerum augent: ſiquidèm diverſiſſima injungenda eſt pœnitentia illi, qui furatus eſt centum millia, quàm illi, qui furatus eſt ſolùm quatuor: ergo &c.

140. Reſpondebis: Nomine circunſtantiarum intra eandem ſpeciem intelligi ab

Authoribus, non ſolùm illas, quæ venialem malitiam ſuperaddunt, ſed eas etiam, quæ æquivalenter augent numerum peccatorum, ut conſtabit authoritates legenti. Cùm autem Trident. ex profeſſo explicans obligationem pœnitentis ſolùm doceat, teneri ad confitenda peccata, quoad ſpeciem, & numerum, & quoad circunſtantias mutantes ſpeciem, nullamque obligationem proponat, quoad circunſtantias intra eandem ſpeciem aggravantes, nulla eſt obligatio pœnitentis ad eas in confeſſione aperiendas; ac proindè, ſi ſemel pœnitens furatus eſt quatuor, ſatisfaciet dicendo, ſe ſemel commiſiſſe furtum grave; eodemque modo ſatisfaceret, ſi ſemel furatus eſſet centum millia, dicendo, ſe ſemel commiſiſſe furtum grave, quin quantitatem illam magnam furti teneretur aperire. Contra tamen primò: circunſtantiæ, quæ æquivalenter augent numerum peccatorum, nunquam vocantur ab Authoribus circunſtantiæ nudè ſumptæ, ſed cum addito extrahente eas à pura ratione circunſtantiarum: Sic vocantur à pluribus circunſtantiæ, non quidèm aliqualiter, ſed abſolutè, intra eandem ſpeciem notabiliter aggravan-

vantes, ideſt peccatorum numerum æquivalenter augentes, ut antiquos legenti planum fiet, & conſtabit ex D. Tho: num. 143. ergo licèt non ſit obligatio confitendi eas puras circunſtantias, cùm neceſſarium confeſſarii judicium non immutent; neceſſarium erit confiteri circunſtantias non puras, ſive peccatorum numerum æquivalenter augentes, utpotè neceſſarium confeſſarii judicium immutantes.

141. Contra ſecundò. Non ſolùm tenetur pœnitens confiteri, ſe peccaſſe; ſed tenetur ex Tridentino aperire ſingillatim peccata ſua, declarando, unum ab alio diſtingui, ex num. 108, atqui ſi unâ vice aliquis furatus fuiſſet quatuor, & alterâ vice furatus fuiſſet centum millia, non aperiret ſingillatim ſua peccata, ſolùm dicendo, ſe bis commiſiſſe furtum grave: Licèt enim actus ſolùm fuerint duo, objecta tamen per eos actus ablata, ſunt plus quàm duo furta gravia, ut per ſe notum eſt: ergo pœnitens, qui tenetur ſingillatim aperire peccata, tenetur aperire quantitatem illam magnam, per ſecundum furtum ablatam. Contra tertiò ad homines: qui per unum actum decem homines interfe-

quidèm, ſed non mortalis peccati, non ſunt de neceſſitate confeſſionis, tamen eadem confiteri perfectionis eſt, ſicut, & de venialibus dictum eſt. Statimque addit. *Ad primum ergo dicendum, quòd :::::: de venialibus, & circunſtantiis, quæ venialibus æquivalent, poteſt homo ſine confeſſione exire.* Vndè juxta antiquos, ſicut aliqua venialia ſunt aliis graviora, ita aliquæ circunſtantiæ, addunt aliquam notabilem quantitatem, quæ ſemper manet in genere venialis; adeòque ſicut non tenemur confiteri venialia; ita neque eas circunſtantias, utpotè æquivalentes venialibus; ex quo magnam accipit lucem Aſſertio noſtra.

144. Probatur ſecundò Concluſio. Pœnitens, qui taceret circunſtantiam furti facti in Eccleſia, non confiteretur integrè peccatum, dicendo ſolùm, ſe furatum fuiſſe quantitatem gravem: ergo qui taceret quantitatem centum aureorum, quos furatus eſt, non confiteretur integrè peccatum ſuum, dicendo ſolùm, ſe furatum eſſe quantitatem gravem. Probatur Conſequentia: circunſtantia mutans ſpeciem in unico actu furti ſacrilegii non facit, quod ſint duæ malitiæ ſpecificè realiter diſtinctæ; aliter eſſent duo peccata reali-

realiter distincta, sed solùm facit, quod in eo peccato sint duæ malitiæ specificæ æquivalenter distinctæ; altera quidèm furti, & altera sacrilegii: atqui in furto centum aureorum sunt etiã æquivalenter plura peccata numero distincta: ergo &c. Confirmatur ex variis absurdis, quæ ex adversâ sententiâ sequuntur. In primis enim nulla esset obligatio aperiendi in confessione opus ullum externum, cùm juxta probabiliorem, & communiorem sententiam, tota malitia peccati desumatur ab affectu interno, non autem ab opere externo, à quo solùm potest sumi æquivalentia ad duo, vel plura peccata specie, vel numero distincta, ex num. 139. Insuper: qui immaniter amputasset alicui aures, brachia, & pedes, linguamque ei abscidisset, atque oculos effodisset, satisfaceret præcepto confessionis, dicendo, se graviter aliquem vulnerasse; tum qui displosione tormenti bellici occidisset mille homines, sufficienter delictum suum explicaret, dicendo, se semel occidisse; Item: qui edicto injusto, bona totius Reipublicæ expilasset, & cives omnes bonis propriis expoliasset, satisfaceret, dicendo, se semel grave furtum commisisse; idemque esto de aliis simi-

cit, non satisfacit in confessione dicendo, semel occidi; sed tenetur dicere, occidi decem homines: ergo qui per unum actum furatus est quantitatem per se sufficientem, ad constituendam decem furta gravia, non satisfaciet in confessione, dicendo, semel commisi furtum grave; sed tenebitur dicere quantitatem sufficientem ad decem furta gravia.

142. Contra quartò: Simulque impugnantur adversariorum responsiones: Nullus ex Authoribus antiquis, usque ad tempus D. Thomæ, vocavit puram circunstantiam actus, illam, quæ numerum lethalium æquivalenter auget, sed eam, quæ malitiam solùm venialem superaddit, neque de hac, sed de illa erat apud antiquos controversia, quoad obligationem confitendi: ergo Tridentinum docens, singillatim confitenda esse peccata, pariter docet, juxta antiquorum sententiam, obligationem confitendi æquivalentem numerum peccatorum; ac proindè, quando de circunstantiis intra eandem speciem nihil addit, ex eo silentio, dumtaxat excluduntur circunstantiæ, quæ æquivalenter non augent numerum peccatorum. Conse-

ſequentia tenet, quia Concilia in ſuis definitionibus ſupponunt terminos notos, & admiſſos apud Theologos. Antecedens patebit, inquit Eſparza lib.10. quæſt.90. artic.3. ad octauum, ſi legantur Alexander Alenſis par.4.quæſt.18.memb.4.artic.3. D.Thom. in quartum,diſtin.16.quæſt.3.art.2. quæſtiun.4. & 5. & Scotus in quartum, diſtin. 17. quæſt. unica, artic.2. Cæterùm ut clariùs appareat, en D.Thomæ verba eâ quæſtiunc.5.

143. *Ad quintam quæſtionem dicendum, quod omnes circunſtantias confiteri, eſt impoſſibile: quaſdam autem confiteri eſt neceſſitatis: ſed in hoc eſt differentia opinionis. Quidam enim dicunt, quod omnes circunſtantiæ, quæ aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, confiteri, neceſſitatis eſt, ſi memoriæ occurrant. Alii verò dicunt, quod non ſint de neceſſitate confitendæ, niſi circunſtantiæ, quæ ad aliud genus peccati trahunt, & hoc probabilius eſt, ſed addendum eſt, quæ ad aliam ſpeciem mortalis trahunt, cujus ratio eſt, quia venialia non ſunt de neceſſitate confeſſionis, ſed ſolùm mortalia, quæ quantitatem infinitam quodammodò habent. Et quia circunſtantiæ aggravantes, quæ aliam ſpeciem peccato non tribuunt, vel quæ tribuunt*

quidèm, sed non mortalis peccati, non sunt de necessitate confessionis, tamen eadem confiteri perfectionis est, sicut, & de venialibus dictum est. Statimque addit. *Ad primum ergo dicendum, quòd :::::: de venialibus, & circunstantiis, quæ venialibus æquivalent, potest homo sine confessione exire.* Vndè juxta antiquos, sicut aliqua venialia sunt aliis graviora, ita aliquæ circunstantiæ, addunt aliquam notabilem quantitatem, quæ semper manet in genere venialis; adeòque sicut non tenemur confiteri venialia; ita neque eas circunstantias, utpotè æquivalentes venialibus; ex quo magnam accipit lucem Assertio nostra.

144. Probatur secundò Conclusio. Pœnitens, qui taceret circunstantiam furti facti in Ecclesia, non confiteretur integrè peccatum, dicendo solùm, se furatum fuisse quantitatem gravem: ergo qui taceret quantitatem centum aureorum, quos furatus est, non confiteretur integrè peccatum suum, dicendo solùm, se furatum esse quantitatem gravem. Probatur Consequentia: circunstantia mutans speciem in unico actu furti sacrilegii non facit, quod sint duæ malitiæ specificè realiter distinctæ; aliter essent duo peccata

reali-

realiter distincta, sed solùm facit, quod in eo peccato sint duæ malitiæ specificæ æquivalenter distinctæ; altera quidèm furti, & altera sacrilegii: atqui in furto centum aureorum sunt etiã æquivalenter plura peccata numero distincta: ergo &c. Confirmatur ex variis absurdis, quæ ex adversâ sententiâ sequuntur. In primis enim nulla esset obligatio aperiendi in confessione opus ullum externum, cùm juxta probabiliorem, & communiorem sententiam, tota malitia peccati desumatur ab affectu interno, non autem ab opere externo, à quo solùm potest sumi æquivalentia ad duo, vel plura peccata specie, vel numero distincta, ex num. 139. Insuper: qui immaniter amputasset alicui aures, brachia, & pedes, linguamque ei abscidisset, atque oculos effodisset, satisfaceret præcepto confessionis, dicendo, se graviter aliquem vulnerasse; tum qui displosione tormenti bellici occidisset mille homines, sufficienter delictum suum explicaret, dicendo, se semel occidisse; Item: qui edicto injusto, bona totius Reipublicæ expilasset, & cives omnes bonis propriis expoliasset, satisfaceret, dicendo, se semel grave furtum commisisse; idemque esto de aliis simi-

ſimilibus: ſed hoc ipſo naturæ lumine apparet abſurdum : ergo &c.

145. Probatur tertiò. Qui neceſſitatus eſſet ad eligendum unum è duobus furtis inæqualibus ejuſdem ſpeciei, v.g. ad furandum quatuor,vel centum,ſi eligeret majus furtum, præ minori, peccaret ſine dubio, & teneretur confiteri tale peccatum, atqui tantùm peccaret eligendo illum malitiæ exceſſum,quo non augetur formaliter, ſed ſolùm æquivalenter numerus peccatorum in actu, quo quis ea centum omninò liberè furaretur: ergo qui omninò liberè furatur centum, non ſolùm tenetur confiteri, ſe commiſiſſe furtum grave, ſed tenetur declarare, ſe furatum fuiſſe centum. Confirmatur primò, quia alioquin in caſu prædictæ neceſſitatis, qui furaretur centum, non teneretur peccatum furti confiteri, ſed hoc dici nõ poteſt:ergo &c.Probatur Ma: volitio furandi illũ exceſſum ſupra quatuor æquè libera eſt, & moraliter mala,ſive detur, ſive non detur neceſſitas ad furandum quatuor: atqui ſi non datur neceſſitas, non tenetur ad confitendum exceſſum:ergo neque teneretur,quando daretur neceſſitas ad furandum quatuor. Probatur Conſeq. Homo ille

non

non teneretur fateri, ſe furatum eſſe materiam gravem: erat enim, ut ſupponimus, neceſſitatus ad eam furandam; adeòque prout furatus eſt quatuor, non peccavit: atqui juxta adverſarios non tenetur confiteri exceſſum, quamvis æquivaleat furto gravi: ergo &c. Confirmatur ſecundò. Qui furatus eſt centum millia, non ſatisfacit in confeſſione, dicendo, ſe furatum eſſe quatuor: ergo non ſatisfacit, quin declaret numerum æquivalentem peccatorum. Probatur Conſeq. quia tacere materiam confeſſioni non neceſſariam, non reddit confeſſionem invalidam: atqui ſi non eſſet obligatio confitendi illum numerum æquivalentem peccatorum, qui confiteretur, ſe furatum fuiſſe quatuor; & omnem aliam quantitatem taceret, taceret materiam confeſsioni non neceſſariam: ergo &c.

146. Aſſero quartò: licèt neceſſaria non ſit neceſſitate ſacramenti confeſſio propriâ pœnitentis voce facta; quando tamen ita fieri poteſt, eſt neceſſaria neceſſitate præcepti, Eccleſiaſticâ ſaltem conſuetudine introducti. Probatur primò. Ex praxi, & uſu Eccleſiæ, pœnitens voce deſtitutus, per ſigna, & nutus petens abſolutionem, licitè, & validè abſolvitur,

tur, adeòque certum omninò eſt, confeſſionem propriâ pœnitentis voce factam neceſſariam non eſſe, neceſſitate ſacramenti. Inſuper licèt ſit dubium, an ex præcepto Chriſti, quando fieri poteſt, debeat confeſſio fieri propriâ voce, juxta ea, quæ tradit author de vera, & falſa pœnitentia apud Auguſt. tomo 4. cap. 10. dicens: *Quem ergo pœnitet, omninò pœniteat, & dolorem lacrymis oſtendat, repræſentet vitam ſuam Deo per ſacerdotem, præveniat judicium Dei per confeſſionem; præcepit enim Dominus mundatis, ut oſtenderēt omnia ſacerdotibus, docens corporali præſentiâ confitenda peccata, non per nuncium, non per ſcriptum manifeſtanda.* Hæc enim verba cum eò tendant, ut explicent, confeſſionem non faciendam eſſe abſenti ad recipiendam abſolutionē ab abſente, poſſunt etiam rectè intelligi de nuncio, & ſcripto ad abſentem miſſo, ut conferat abſolutionem, de quo agemus infra; adeòque ex illis verbis non arguitur certò præceptum divinum de confeſſione ore facienda. Cæterùm de Eccleſiaſtica conſuetudine, quâ ſcimus, confeſſionem fieri propriâ voce pœnitentis, quando pœnitens propriâ voce confiteri poteſt, non eſt dubium, ſed res certa omni-

omnibus fidelibus nota; quam consuetudinem sub gravi obligare, censent communiter Doctores in Ecclesia, ut constabit numero sequenti; sed nemini licet talet consuetudinem violare: ergo &c. Exindè.

147. Probatur secundò: Ecclesiastica consuetudo, quæ sub gravi obligatione, aut introducta, aut recepta est, sub gravi obligat, licèt sub gravi non obliget illa, quæ ut liberè implenda proponitur, & ut talis admittitur, & agnoscitur: atqui ecclesiastica consuetudo confitendi propriâ voce, quando pœnitens potest, sub gravi obligatione est recepta: ergo &c. Probatur Mi: judicium de obligatione ortâ ex consuetudine, nullo aptiori modo colligi potest, quàm ex communi omnium, & præcipuè Doctorum consensu: atqui ex communi Doctorum consensu consuetudo in casu nostro ita est obligatoria, ut certissimè obliget ad minus sub levi, teste Arriaga disput. 51. sect. 8. num. 59. & valdè probabiliter sub gravi, quandoquidem esset nimia levitas animi contra talem communem consuetudinem in re adeò gravi agere: ergo &c. Confirmatur: licèt ex nullo textu possit certò probari, talem consuetudinem inductam esse ad

obli-

obligandum ſub gravi,ut notavit Card.deLugo;attamen communis Doctorum conſenſus gravem obligationem agnoſcens, ſatis eſt, ut ea conſuetudo vim legis obtineat obligantis ſub gravi, quando nullum eſt grave fundamentum pro oppoſito, ut contingit in caſu noſtro.Ex dictis.

§. III.

148. Fit primò: nullum eſſe peccatum, ſi pœnitens paucis verbis ſe accuſet,omnia ſua peccata ſufficienter clavibus ſubjiciendo. Ratio eſt, quia plures ſunt caſus, quos Doctores admittunt, in quibus paucis verbis ſervari poteſt conſuetudo confitendi verbaliter:ergo ſi pœnitens tradat omnia ſua peccata ſcripta in ſchedula confeſſario, cui poſtquam legerit dicat pœnitens:de his omnibus me accuſo, ut notavit Lugo diſp.15. ſect.2. num.80. & cum eo Arriaga ſupra cit. tum etiam ſi confeſſarius extra confeſſionem noverit peccatum pœnitentis, ſufficiet,ſi pœnitens dicat: *accuſo me de peccato, quod ſcis me commiſiſſe*, ut notavit Exim.Doctor diſput.22.ſect.6.num.5. qui etiam notat,ſufficere, quando quis in confeſſione invalida omnia ſua peccata declaraverat, ſi eidem confeſſario eorum peccatorum

me-

memori dicat, *accuso me de omnibus peccatis, quæ in præcedenti confessione dixi*, ut præmonui num. 82. & 129. Quod idem est de aliis similibus casibus, qui excogitari possunt: cùm autem nulla verecundia excusare possit à prolatione eorum verborum: *accuso me de his peccatis, quæ nosti, vel legisti*, quæ satis sunt ad confessionem vocalem, ea de causa à confessione vocali excusare nequit verecundia, ut Lugo, Arriaga, & Martinus Perez distinctè notarunt. Quinimò cùm hoc sit onus sacramento intrinsecum ex num.123.ex nullo capite patitur exceptionem.

149. Fit secundò: illum, qui confiteri non potest, nisi publicè, vel per interpretem, non teneri ad declaranda singillatim omnia sua peccara, saltem extra articulum mortis ex num.37. Si tamen pœnitens velit, quoties præcepto naturali confessio publica prohibita non sit, ut quando ex ea scandalum, vel quid simile oriretur, poterit publicè singillatim omnia sua peccata confiteri. Ratio est, quia ut constat ex Tridentino eo n.37.confessio publica per se non est jure divino prohibita, licèt non sit præcepta. Unde quando jure naturali prohibitum esset, aliqua peccata pu-

publicè confiteri, si pœnitens aliter non posset, quàm publicè confiteri, posset ea peccata confiteri, quæ jure naturæ non prohiberetur declarare, & dicere: *de his, & de omnibus meis peccatis me accuso*. Teneretur autem postea, quando posset, in confessione secreta confiteri directè ea peccata, quæ tacuit. Quando verò pœnitens scripto dat confessario legenti omnia peccata, & posteà dicit: *de his omnibus me accuso*, non tenetur ea posteà iterùm confiteri, cùm omnia in ea confessione directè confiteatur. An verò confessio per litteras facta confessario absenti licita sit, vel prohibita? constabit, cùm de absolutione agamus disputatione sequenti.

150. Fit tertiò: multipliciter posse reddi invalidum sacramentum, & vitiosã confessionem. Ratio est, quia quotiescumque deficit materia proxima sacramenti, nempè contritio præscindens à perfecta, & imperfecta, deficit sacramentum; cùm talis materia proxima sit pars essentialis, ut constat à num. 75. atqui materia proxima, sive talis contritio multipliciter potest deficere ex vitiosa confessione: ergo &c. Probatur Mi: Si aliquis in confessione mentiatur advertenter, addendo ali-

aliquod mortale, quod non commisit, vel tacendo aliquod, quod commisit, cùm tunc mortaliter peccet, impedit veram contritionem, & attritionem, quæ cum actuali lethali componi non possunt. Pariter si aliquis confiteretur solùm unum veniale, absque ullo dolore de illo, peccaret contra institutionem Sacramenti, exigentem actum pœnitentiæ circa materiam, quæ ad conficiendum Sacramentum, ita apponitur necessaria, ut sine illâ tale Sacramentum extare non possit: licèt enim ex se veniale leve sit, in hoc casu est quid grave, in ordine ad finem Sacramenti. Sic paucissima aqua, quæ vino admiscetur, in se est quid leve, in ordine tamen ad finem præcepti, significantis conjunctionem Christi cum Fidelibus, sive membrorum cum capite, ut diximus in Tractatu de Eucharistiâ, est res gravissima: adeòque graviter peccaret, qui ad conficiendum Sacrificium, nollet aquam vino immiscere. Sic etiam tenuis cibus in se est res levis; in ordine tamen ad servandum jejunium naturale requisitum ab Ecclesiâ, ad recipiendam Eucharistiam, est res gravis: ergo etiam dolor requisitus ad retractationem venialis, quod

unicè apponitur pro materia Sacramenti, eſt res gravis in ordine ad conficiendum Sacramentum; adeòque qui ſolùm unum veniale confiteretur, illudque dumtaxat apponeret pro materiâ Sacramenti, peccaret mortaliter, ſi non doleret de illo, ad conficiendum Sacramentum.

151. Fit quartò: Mendacium in confeſſione de re levi, non pertinente ad materiam Sacramenti, per ſe loquendo, non eſſe mortale; adeòque neque invalidare Sacramentum. Ratio eſt: quia tale mendacium nequaquam impedit materiam remotam, & proximam neceſſariam ad Sacramentum; adeòque ex nullo titulo poteſt per ſe inducere malitiam gravem. Pariter qui aliis confeſſariis confitetur omnia ſua mortalia, & poſteà ſuo ordinario confeſſario confitetur ſolùm venialia, non peccat mortaliter, ut contra Sylveſtrum docent Exim. Doctor, Navarrus, Reginaldus, Lugo, & alii communiter. Ratio eſt, quia pœnitens ritè confeſſus eſt mortalia, ut ſupponimus, nec per ſe loquendo, tenetur ea bis confiteri; adeòque cùm non dicat, ſe ſolùm commiſiſſe venialia peccata ab ultima confeſſione facta, apud ipſum ordina-

narium confeſſarium, nequaquam mentitur in re gravi. Quòd autem dicat, ſe nihil aliud habere pro materia confeſſionis, nullum eſt crimen, cùm nullam aliam materiam teneatur apponere, neque per ſe loquendo, teneatur declarare ordinario confeſſario peccata commiſſa ab ultima confeſſione, apud ipſum facta. Per accidens tamen poteſt eſſe lethale, negare confeſſario interroganti, ea peccata commiſſa, ſi neceſſarium ſit ad cognoſcendam pravam conſuetudinem pœnitentis, ejuſque occaſionem, & periculum peccandi mortaliter, ex propoſitione damnata ab Innocentio XI. num. 129.

152. Fit quintò: Facilè reſolvi poſſe ex dictis difficultatem, quam aliqui longè controvertunt, nimirùm an reddatur nulla confeſſio, quando intentio confitendi, & recipiendi Sacramentum pœnitentiæ, vitiatur ex aliquo alio fine, aut motivo malo, v. g. quando quis vult confiteri, & recipere Sacramentum, referens hoc ad turpem finem inanis gloriæ, aut vanæ exiſtimationis apud confeſſarium, aut alios? Etenim quando intentio confitendi, ex motivo malo, redditur mortaliter mala, tunc Sacramentum eſt nul-

lum, quia tunc datur actuale peccatum mortale; atque adeò deficit debitus dolor, & propositum, ex dictis. Quando autem intentio solùm redditur venialis, hoc motivum leviter malum tunc per se non invalidat confessionem, cùm non impediat debitum dolorem versantem circa materiam, quæ apponitur ad conficiendum validum Sacramentum; dolor enim supernaturalis, licèt componi non possit cum actu naturali pravo mortaliter peccaminoso, potest componi cum actu naturali venialiter malo. Vndè ex illo non invalidatur Sacramentum. Quod idem dicendum est de quocumque alio peccato de se levi commisso in confessione; peccatum quidèm leve non solùm habituale, sed etiam actuale, stare potest simul cum vera generali attritione, & vera confessione de mortalibus, sive de aliis venialibus; atqui peccatum veniale, quod stare potest cum verâ confessione, & contritione requisitâ ad valorem Sacramenti, non invalidat Sacramentum: ergo &c.

SE-

SECTIO III.

Solvuntur opposita.

§. I.

153. OBJICIES primò, contra primam Conclusionem. Poteſt aliquando fieri confeſſio non integra materialiter, quoad ſpecies, & numerum peccatorum pro ſolo libito pœnitentis: ergo &c. Probatur Antecedens: Quando pœnitens magnam habet Sanctitatis exiſtimationem apud confeſſarium, & alios, ſi committat peccatum mortale, poteſt confiteri venialia, & tacere mortalia: ergo &c. Probatur Antecedens. Plus amitteret ille pœnitens, quoad ſuam famam, & exiſtimationem, quàm perderet alius, cui ob revelationem peccati pœnitentis apud confeſſarium, prudentiſſimè immineret grave detrimentum in pecunia, aut re familiari, cùm bonum famæ æſtimabilius ſit bono pecuniæ: atqui quando prudenter immineret alteri detrimentum in pecunia, aut re familiari, non teneretur pœnitens illud peccatum declarare confeſſario: ergo &c.

154. Resp. nego Antecedens: ad probat. nego Antecedens. Ad probat. distin. Ma: plus amitteret ratione oneris intrinseci Sacramento, concedo: extrinseci, nego Ma:& permissâ Mi: nego Consequentiam. Ratio est, quia ex institutione Sacramenti pœnitentiæ, non tenentur fideles ad onera Sacramento extrinseca, sed ad intrinseca, ex num. 123. illud autem detrimentum famæ pœnitentis apud confessarium, est onus intrinsecum Sacramento exigenti manifestationem delicti pœnitentis: Detrimentum autem in pecuniâ, aut re familiari non est onus Sacramento intrinsecum, sed valdè extrinsecum Sacramento, ad quod Christus ex sua institutione non obligavit: quapropter licèt hoc sufficiens esset, ne homo teneretur ad integritatem materialem confessionis; secùs illud.

155. Objicies secundò, contra secundam Conclusionem. Obligatio confitendi per se gravis non est imponenda fidelibus, absque fundamento claro; sed præceptum clarum, & certum non datur confitendi peccata dubia: ergo &c. Ma: communis est inter Authores, eamque tenent Thomas Sanchez lib. 1. summæ cap. 10. num. 32. pluresque alii,

& su-

& ſumitur ex lege, quidquid aſtringendæ ff. de verborum obligationibus: *Quidquid adſtringendæ obligationis causâ dictum eſt, id ni palam exprimatur, omiſſum eſſe cenſendum eſt*. Conſtat etiam ex cap.1. de jurejurando, in quo dicitur: *Ubi agitur de obligatione inducenda, interpretatio debet eſſe mitis*, & ex Cap. grave 22. quæſt.3. Tum etiam ratione, quia præceptum dubium non videtur ſatis promulgatum, ſive intimatum intellectui, ut homo cenſeatur illo adſtrictus. Mi:autem probatur: nam tale præceptum, nec conſtat authoritate; Scriptura enim Concilia, & Patres docent obligationem quidèm confitendi peccata; ſed de dubiis nihil loquuntur.

156. Inſuper Tridentinum, quod accuratiùs de confeſſione egit, huic ſententiæ potiùs favet, cùm ſeſſ.14. cap.5. dicat, ſolùm teneri pœnitentem confiteri *ea peccata, quibus Dominum, & Deum ſuum mortaliter offendiſſe, meminerit*: Meminiſſe autem certam ſcientiam ſignificat. Qua de causâ, qui meminit, ſe recitaſſe officium, non tenetur recitare; ſecùs qui dubitat. Pariter qui meminit, ſe confeſſum tale peccatum à ſe commiſſum, non tenetur confiteri; ſecùs qui dubi-

tat,& ſic de aliis. Pariter nemo poteſt iurare, ſe meminiſſe de hoc, quod dubitat, adeòque, qui dubitat,non meminit:ergo &c.Confirmatur, quia ut ex Ariſtotele lib.1. de memoria, tradit ibi S. Thomas, ſemper cùm anima memoratur, pronunciat, ſe priùs vel audiviſſe, vel ſenſiſſe, vel intellexiſſe, ſed qui de his dubitat, non pronunciat, ſe audiviſſe, ſeu ſciſſe, aut intellexiſſe, ſed dubius eſt, an audierit, ſenſerit, vel intellexerit: ergo, qui dubitat, non meminit. Vndè dixit Plato, meminiſſe, eſſe quoddam ſcire.

157. Reſpondeo, permiſsâ majori,cujus examen pertinet ad Tractatũ de Conſcientiâ, nego Mi: ad probat. nego Antecedens: quia ut docet Tridentinum citatum nu.101.tenentur Fideles confiteri omnia lethalia, quorum conſcientiam habent: conſcientia autem habetur, non ſolùm de peccato certo, ſed etiam de peccato dubio, ex num.136. Undè peccaret lethaliter, qui de tali peccato dubio non ageret pœnitentiam; adeòque nec confiteretur, nec eliceret votum confitendi, ex num. 132. quapropter *meminiſſe*, etſi aliquando ſignificet ſcientiam directam de objecto; aliquando autem ſignificat ſcien-

tiam

tiam reflexam de probabilitate, vel de dubio, quod habemus, ex num. 135. Quando ergo aliqua testimonia, ut ea, quæ in argumento adducuntur, significant scientiam directam, assumunt ly *meminisse* in uno sensu; quandò verò significant scientiam reflexam, sumitur ly *meminisse* in alio sensu. Vndè non sufficit quodlibet meminisse, sive quævis memoria, ut aliquis excusetur à recitatione Officii, sed ea, quæ sufficiens sit, ad deponendum prudenter scrupulum de opposito, juxta ea, quæ tradunt Theologi in Tractatu de Conscientia. Ad Confirmat. distin. Ma: pronunciat, vel per memoriam reflexam, vel directam, concedo, semper directam, nego Ma: & distin. Mi: nego Conseq. ut constat ex dictis.

158. Obijcies tertiò. Præceptum confessionis, quoad totam suam integritatem, obligat ante susceptionem Eucharistię, adeòque quæ non sunt ex necessitate præcepti confitenda ante sumptionem Eucharistiæ, non cadunt per se sub præceptum confessionis: sed per Tridentinum non sunt confitenda ante sumptionem Eucharistiæ, nisi omnia peccata, quorum quis habet conscientiam

cer-

certam, & directam: ergo &c. Probatur Mi: nam sess.13. cap.7. sic proponit præceptum confessionis ante susceptionem Eucharistiæ: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissâ Sacramentali Confessione, ad Sacram Eucharistiam accedere debeat*: ubi verbum *conscius* solam notitiam certam, & directam denotat, non autem dubiam, aut reflexam: etenim qui dubitat de Sacrilegio commisso, non dicitur conscius Sacrilegii cõmissi: inauditum quidèm est, ait Cardenas, quod nomen *conscius* dicatur de eo, qui dubitat: nihil enim absurdiùs, quàm quod quisque velit dare vocibus significationem, in qua nunquam usurpantur. Confirmatur: si esset obligatio confitendi peccatum dubium, etiam esset obligatio confitendi peccatũ probabiliter non commissum, cùm eadem sit de utroque ratio; sed non est obligatio confitendi peccatum probabiliter non commissum: ergo &c.

159. Resp. concedo Ma: & nego Mi: Ad probat. concesso textu Tridentini, nego quod ly *conscius* sumatur ibi pro solâ notitiâ certâ, & di-

& directà. Ratio est, quia conscius est qui habet conscientiam, undè quot modis potest quis habere conscientiam, tot modis potest dici conscius, ex dictis num. 136. Quod etiam patet ex ipso Tridentino sess. 13. Can. 11. ubi doctrinam cap. 7. recolligens, hæc habet: *Statuit, atque declarat ipsa Sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habitâ copiâ confessarii, necessariò præmittendam esse confessionem Sacramentalem.* Ubi Concilium pro eodem sumit, habere conscientiam, & conscium esse. Quapropter absurdum valdè esset, nomen conscium non assumere in ista significatione, quæ neque nova est, neque inusitata, utpotè à Conciliis, & Jure Canonico sæpiùs assumpta, quod adversarii notare debuissent.

160. Ad Confirmat. distin. Ma: Si etiam esset probabile, quod fuit commissum, concedo; si non sit probabile, sed imprudenter ita judicetur, nego Ma: & distin. Mi: nego Conseq. Ratio est, quia si sit verè probabile, quòd fuit commissum, cùm non possit prudenter deponi, manet in conscientiâ, adeòque talis tenetur agere pœnitentiam de illo,

de-

debetque confiteri, ex num. 132. Si verò non ſit verè probabile, quantumvis ſcrupuloſè ita judicetur, ſicut imprudenter formatur judicium, ita prudenter deponitur, quod notandum maximè pro iis, qui ſcrupulis laborant: tales enim ex conſilio confeſſarii prudenter deponunt ſcrupulum; adeòque nulla manet eis obligatio pœnitendi. Undè depoſito prudenter ſcrupulo, liberantur licitè ab onere confeſſionis, cùm ſolùm teneamur confiteri peccata, prout ſunt in conſcientia, & tunc jam illa in conſcientiâ non manerent. Si autem ita prudenter deponi non poſſent, deberent confiteri, ut benè notavit P. Salas primâ 2. tract. 8. quęſt. unicâ, num. 6. pluresque cum ipſo.

161. Objicies quartò. Omnia jura clamant, in delicto dubio, reum eſſe abſolvendum, & conſequenter eſſe liberum ab obligatione, quam ratione delicti ſubiturus erat, à quâ regulâ juris, utpotè rationi conſona, non eſt recedendum, abſque textu expreſſo; ſed nullus eſt textus pro obligatione confitendi peccatum dubium: ergo &c. Confirmatur primò: *In dubiis melior eſt conditio poſſidentis*: ergo in dubio, an peccaveris, decer-

cernendum eſt pro libertate. Confirmatur ſecundò: in Tribunali forenſi non admittuntur delicta dubia: non enim admittitur accuſator, qui dicat: accuſo Petrum, ſi fortè occiderit Joannem: ergo neque in Tribunali confeſſionis tenetur quis ſe accuſare de peccato dubio. Reſp. diſtin. Ma: Omnia jura Tribunalium forenſium, Concedo, Tribunalis pœnitentiæ, nego Ma: & diſtin. Mi: nego Conſeq. Ratio eſt, quia accuſatio apud Tribunal forenſe tendit ad damnandum reum; in Tribunali autem pœnitentiæ tendit ad reum abſolvendum; adeòque diverſæ leges inſtitutæ ſunt pro uno, quàm pro alio; undè quamvis nulla eſſet lex de accuſando reo pro delicto dubio, apud Tribunal forenſe; malè infertur exindè, non apponendam legem de accuſatione rei in Tribunali pœnitentiæ. Quinimò cùm leges hujus Tribunalis appoſitæ ſint à voluntate Chriſti inſtituentis, hancque legem appoſuerit, ut patet ex Tridentino num. 132. exindè nulla eſt paritas in præſenti ab aliis ad hoc Tribunal.

162. Ad primam Confirmat. diſtin. Antecedens: in dubiis, quæ ſolùm afferunt onus

pœ-

pœnitenti, transſeat, quæ afferunt favorem, & impediunt magnum detrimentum, nego Antecedens, & Conſeq. Sic quando dubitatur, ad quem pertineat dominium rei, cæteris paribus, ſtandum eſt pro eo, qui poſſidet, nam perſeverantia in poſſeſſione nullum ei affert detrimentum, & aliundè eſt jus prævalens; at verò in eo, qui dubius eſt, an peccaverit, poſſeſſio de non agenda pœnitentia pro eo peccato, maximum ei afferre poſſet detrimentum. Contingere quidèm poteſt, quod peccaverit. Si autem peccaverit, & moriatur abſque pœnitentia, in æternum damnabitur, quod detrimentum evitat per confeſſionem; undè nulla tenet paritas ex illo ad noſtrum caſum. Ad ſecundam Confirmat. concedo Antecedens, & nego Conſeq. quia ut conſtat ex dictis numero ſuperiori, accuſatio in Tribunali forenſi tendit ad damnationem, quæ non eſt imponenda certa pro delicto incerto; at verò accuſatio in foro Sacramentali tendit ad liberandum pœnitentem à graviſſimo malo imminente, adeòque poteſt poni certa pœna pro certâ ſecuritate, quam exindè habet.

§. II.

§. II.

163. Objicies quintò. Præceptum confessionis, tam jure Divino, quàm humano solùm est præceptum confitendi mortalia: ergo dubitare, an culpa sit mortalis, est dubitare, an culpa sit sub præcepto; sed quando constat de præcepto, & dubitatur, an res aliqua sub illo contineatur, nemo illo tenetur, ut docent Sanchez in summa cap.10. num.32. Salas de Legibus tract.8. disput.unica sect.25. num.258. aliisque cum ipsis: ergo qui dubitat, an peccaverit mortaliter, non tenetur præcepto confessionis. Confirmatur primò. Omne dubium facti pertinentis ad materiam præcepti reducitur ad dubium juris, ut videri potest apud Castro-Palaum de conscien. punct.34.num.4.& puncto 35.nu.2. In dubio autem Juris nemo tenetur, ut docent communiter Theologi. Quapropter dubitans post sufficientem diligentiam, an hodiè sit dies Veneris, vel an dies Festus, vel an 21. annum compleverit, nullo præcepto ligatur abstinendi à carnibus, audiendi Sacrum, vel jejunandi, quia materia horum præceptorum est abstinentia à carnibus die Veneris,

audi-

auditio Sacri in die Festo, & jejunium 21 .anno completo; ac proindè de prædictis dubitare, est dubitare de præceptis, eo quod sit dubium facti pertinentis ad materiam præcepti, quod proindè ad dubium juris reducitur: atqui peccatum mortale est materia præcepti confessionis: ergo dubitare de peccato mortali est dubium facti pertinentis ad præceptum confessionis,adeòque ad dubium juris reducitur.

164. Confirmatur secundò, ut docent Exim. Doctor,Navarrus, Sanchez, Arriaga, aliique quamplures,quandocumque dubium est circa actionem, ex quâ primò lex nascitur, sive primò incurritur legis obligatio, standum est pro libertate, & negandum quem teneri lege:sed commissio peccati mortalis est actio, ex quâ primò nascitur lex confessionis, seù primò ejus obligatio incurritur: ergo qui de eo dubitat, non tenetur lege; Sic qui dubitat de voto, aut juramento emisso, non tenetur lege naturali ad implenda vota, & juramenta. Item qui dubitat de peccato reseruato commisso, non tenetur præcepto confitendi superiori peccata reseruata, & sic de aliis. Confirmatur tertiò, ex Regula 65. de

de Regulis juris in ſexto: in dubiis melior eſt conditio poſſidentis: quod Juris principium non ſolùm habere locum in materia Juſtitiæ, ſed generaliter verum eſſe in aliis materiis, & præceptis, probat cum communi ſententia Exim. Doctor tom.2. de Relig.lib.4. cap.5.& Oviedus primâ 2.tract.5.controverſ.4.punc.6. ſed qui dubitat, an primò contraxerit obligationem præcepti alicujus, præſupponitur cum libertate à tali obligatione; aliter non præſupponeretur liber: ergo in hoc dubio melior eſt conditio poſſidentis libertatem, & pro ejus poſſeſſione debet ſtari, à quâ non deturbatur per dubium ſuperveniens: etenim qui dubitat de facto, per quod obligatio præcepti primò contrahitur, dubitat de obligatione: ſic obligari quem ad confitendum reſervatum ſuperiori, ſtat in duobus; in eo nempè quod præceptum adſit obligans confiteri ſuperiori reſervata, & quod reſervatum commiſerit, adeòque ex cujuſcumque dubio, obligatio adveniens eſt dubia, nec debet vincere poſſeſſionem libertatis certam.

165. Reſp. diſtin. Ma: eſt præceptum confitendi mortalia, utcumque, nego, quorum habemus conſcientiam, concedo Ma: &

distin. Mi: Si præceptum non ſe extendat ad dubium,concedo; Si ſe extendat ad dubium, ut in caſu noſtro, nego Mi:, & Conſeq. Ratio eſt, quia Tridentinum citatum num. 101. definit,præceptum confitendi peccata, ſe extendere ad ea, quorum pœnitens conſcientiam habet. Cùm autem conſcientia non ſolùm habeatur de peccato certo, ſed etiam de peccato dubio, ex num. 136. exindè ſi quis habet peccatum dubium, adeſt certum præceptum de obligatione confeſſionis, & non poteſt dubitare de præcepto, niſi dubitet, an peccatum ſit in conſcientia, de quo ſanè dubitare non poteſt, exiſtente conſcientia dubia: nam dubitanti evidens eſt ſe dubitare, ex num. 135. Explicatur exemplo: quia irregularitas impoſita eſt, non ſolùm ex homicidio ſecundùm ſe, ſed etiam ex homicidio, ut dubio; dubitare de homicidio non eſt dubitare de irregularitate. Rem ampliùs explico: dubitat quis, an ex actione ſuâ Clericum occiderit? Conſequenter dubitat de excommunicatione, & ideò non tenetur excommunicatione, juxta communem ſententiam, quia hæc imponitur ex percuſſione Clerici ſecundùm ſe, adeòque ubi per-

cuſ-

cuſſio Clerici eſt dubia, dubia eſt excommunicatio, & ideò illam non contrahit: contrahit tamen irregularitatem: quia hæc impoſita eſt, non ſolùm ex homicidio ſecundùm ſe, ſed etiam ex homicidio dubio. Pariter ergo in noſtro caſu.

166. Ad primam Confirmat. diſtin. Ma: dubium facti reducitur ad dubium Juris, quando obligatio non eſt impoſita pro facto, ut dubio, omitto; quando impoſita eſt pro facto etiam, ut dubio, nego Ma: & diſtin. Mi: nego Conſeq. Nam in caſu noſtro, cùm præceptum confeſſionis obliget ratione peccati dubii, ubi adeſt peccatum dubium, adeſt certa obligatio, præceptumque eſt in poſſeſſione obligandi, neque dubitans gaudet libertate, utpotè ratione dubii deturbatus ab illa. Ad ſecundam Confirmat. diſtinctis eodem modo præmiſſis, & probationibus, nego Conſeq. Ad tertiam Confirmat. diſtinctis eodem modo præmiſſis, nego Conſeq. Illa enim exempla ab adverſariis adducta nihil probant, cùm non imponant obligationem ex dubio, quæ in noſtro caſu clarè appoſita eſt in dubio per præceptum confeſſionis, ut conſtat ex dictis. Undè aduertenter di-

xerunt, Sanchez, & Lugo, in nostro casu possessionem certam stare pro obligatione confitendi peccata dubia.

167. Objicies sextò. Dubium, quod vinci non potest, æquivalet ignorantiæ invincibili, ut docet Sanchez lib. 1. de Matrimonio disputat. 41. num. 46. §. 2. ergo dubium de peccato lethali, quod factâ sufficienti diligentiâ vinci non potest, æquivalet ignorantiæ invincibili de culpa mortali: sed tacere in confessione culpam, quæ ex ignorantiâ invincibili non existimatur commissa, vel mortalis, non opponitur præcepto confessionis, ut omnes fatentur: ergo tacere culpam mortalem dubiam, cujus dubium, factâ diligentiâ, vinci non potest, non opponitur præcepto confessionis. Confirmatur: qui habet dubium peccati negativum, re verâ non scit se commisisse peccatum: ergo habet ignorantiam de tali peccato: ad ignorantiam enim negativam opus non est scire, aut judicare prudenter, peccatum non esse commissum, sed satis est, non scire, peccatum esse commissum, cùm ignorantia hæc in solâ negatione scientiæ consistat; aliter nemo ignoraret peccatum, nisi qui errans existimaret, se

non

non habere peccatum, quod re verâ habet: hoc autem apertè eſt falſum, cùm poſſit eſſe ignorantia ſine errore: aliundè verò ea ignorantia fit invincibilis, quando poſt ſufficientem diligentiam veritas inveniri non poteſt, neque ignorantia poteſt expelli, adeòque tunc dicitur ignorans non poſſe illam vincere: ergo &c.

168. Reſp. diſtin. Ma: æquivalet in aliquibus, concedo: in omnibus, nego Ma: & diſtin. Mi: nego Conſeq. Ratio eſt, quia dubium non æquivalet ignorantiæ invincibili in ordine ad excludendam conſcientiam de peccato, licèt æquivaleat in ordine ad excludendam ſcientiam directam: cùm autem ex eo, quod quis habeat conſcientiam de peccato, obligetur præcepto confeſſionis; exindè non excuſatur à confeſſione, ratione dubii, quamvis excuſetur ratione ignorantiæ omninò invincibilis. Ad Confirmat. diſtin. Antecedens: non ſcit, ideſt, non habet conſcientiam de peccato, nego; ideſt non habet ſcientiam directam, concedo Antecedens, & nego Conſeq. Dubium enim nequaquam æquivalet, quoad omnes effectus, ignorantię invincibili, ex dictis; aliter ſicut, qui cum

ignorantia omninò invincibili non poteſt confiteri peccatum, adhuc ut dubium, imò peccaret, ſi ita confiteretur; ita pariter, qui habet peccatum dubium, non poſſet, quantumvis vellet, confiteri peccatum, ut dubium, ſed peccaret, ſi ita confiteretur, quod ipſi adverſarii dicere non audebunt: eſſet enim in Eccleſia Dei omninò inauditum.

169. Objicies ſeptimò: Peccatum dubium non eſt materia certa confeſſionis, neque ſatis eſt, ut detur certò validum Sacramentum: ſi enim re ipsâ non præceſſit peccatum, abſolutio erit nulla: ergo ex peccato dubio non oritur obligatio confitendi. Confirmatur primò: pro peccato dubio non poteſt quis obligari ad pœnam certam, qualis eſt ipſa confeſſio, & pœnitentia à confeſſario imponenda: contingere quidèm poſſet, quòd ille homo eſſet innocens: innocenti autem nulla debet imponi pœna: ergo &c. Confirmatur ſecundò. Si hoc dubium ſatis eſſet ad obligationem confitendi, qui multis ab hinc annis fècit confeſſionem generalem, & modò dubitat, an confeſſus fuerit hoc peccatum, nec ne, teneretur illud confiteri: ſed hoc valdè arduum eſt, & difficile: ergo &c.

Reſp.

Resp. distin: Antecedens: Si non sit certò commissum, concedo: si sit, nego Antecedens, & Conseq. Ratio est, quia sivè sit, sivè non sit certò commissum, est verè in conscientia; adeòque adest obligatio confitendi: ut autem non irrogetur injuria Sacramento, quando solùm peccatum dubium apponitur prò materia, debet impendi absolutio sub conditione, quo & confessarius fungitur suo munere, & pœnitens adimplet suam obligationem.

170. Ad primam Confirmat. distin. Antecedens: Ad pœnam certam correspondentem peccato certo, concedo; peccato dubio, nego Antecedens, & Conseq. Ratio est, quia sicut habetur beneficium certum, & deobligatio pœnitentis, ex confessione peccati dubii, ex num. 158. ita ex Christi institutione debet haberi correspondens pœnitentia. Ad secundam Confirmat. distin. Ma: Si solùm dubitat negativè, nego Ma: verè probabiliter, concedo Ma: & distin. Mi: nego Conseq. Ratio est, quia ille, qui multis ab hinc annis fecit confessionem generalem, ex animo adimplendi totam quantam habebat obligationem, præsumendus est, eam adimplevisse, dum prudenter contrarium positi-

vè non constat: Interìm autem possessio est pro confessione facta, in quâ omnia sua peccata remissa fuere, non solùm, quæ memoriæ tunc occurrere, sed etiam ea, si quæ fuere inculpabiliter oblita: Undè deturbandus nunquam est à sua possessione, quâ prudenter gaudere præsumitur, sine ullo periculo se exponendi æternæ damnationi. Hoc autem non evenit respectu illius, qui dubius est, an peccaverit, & nunquam confessus est peccatum, quod habet in conscientia. Hic enim neque contritionem elicere potest, quę non sit votum suscipiendi Sacramentum pœnitentiæ, vt definit Tridentinum citatum nu. 132.

171. Objicies octavo, contra tertiam Conclusionem: Tridentinum sess. 14. cap. 5. doctrinaliter definiens obligationem pœnitentis, quoad confessionem Sacramentalem, meminit solùm earum circunstantiarum, quæ speciem mutant, non autem earum, quæ æquivalenter augent numerum peccatorum: ergo non est obligatio confitendi tales circunstantias. Confirmatur: Tridentinum post allatam ibi doctrinam, ait: *Nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi*; atqui si esset obligatio confitendi æquivalentem numerum peccatorum, ali-

aliquid aliud in Ecclesia exigeretur: ergo &c. Resp. nego Antecedens, quoad secundam partem, nam ut constat ex num. 121. Tridentinum ibi docet, peccata declaranda esse in specie, ac singillatim, quo satis ostendit, non solùm declaranda esse peccata realiter, quoad numerum distincta, sed etiam distincta æquivalenter.

172. Quod manifestum fit ex ipsa ratione ibi à Tridentino assignata, quæ hæc est: *Constat enim, Sacerdotes judicium hoc incognitâ causâ exercere non potuisse, neque æquitatem quidèm illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potiùs in specie, ac singillatim sua ipsi peccata declarassent.* Judicium autem confessarii valdè diversum esse, quando sunt plura æquivalenter peccata, quàm quando unum solùm est, nemo est, qui dubitet; adeòque satis clarè hæc obligatio colligitur ex Tridentino, quamvis non sit obligatio manifestandi puras circunstantias, intra eandem speciem. Ad Confirmat. concedo Ma. & nego Mi: quia ut constat ex dictis, satis apertè docuit ibi Tridentinum hanc obligationem. Undè quando dicimus, non esse obligationem confitendi

cir-

circunſtantias, intra eandem ſpeciem, ſermo eſt de circunſtantiis, quà circunſtantiæ ſunt; non autem quatenùs augent, vel minuunt æquivalentem numerum peccatorum; quoad iſtum namque reſpectum, non ſunt circunſtantiæ, ut per ſe patet.

§. III.

173. Objicies nonò: Ex S. Thoma citato num. 143. non eſt obligatio confitendi circunſtantias, niſi quæ ad aliud genus, & ſpeciem peccati mortalis trahunt: ergo non eſt obligatio confitendi illas circunſtantias, ſolùm æquivalenter augentes numerum peccatorum. Reſp. diſtin. Antecedens: quæ ſolùm ad aliud genus, & ſpeciem peccati mortalis trahunt, comprehendendo eas, quæ purè dicuntur circunſtantiæ, concedo: quæ æquivalenter augent numerum peccatorum, nego Antecedens, & Conſeq. Ratio eſt, quia ut habet D. Thomas eo num. 143. ſolùm excluduntur ab obligatione illæ circunſtantiæ, quæ ſuperaddunt malitiam levem, quales non ſunt illę, quæ æquivalenter augēt numerum peccatorum mortalium: iſtæ enim apud antiquos non vocabantur purę circunſtantię.

174. Quod

174. Quod ex fine D. Thomæ, manifeſtius apparet. Fuerunt enim quidam tempore D. Thomæ, qui docebant, aliquas circunſtantias, quæ æquivalenter non augebant numerum peccatorum mortalium, eſſe neceſſariò confitendas, ut ſi ille, qui commiſit peccatum, eſſet Epiſcopus, vel Generalis Ordinis, vel ſi commiſit peccatum in die Feſto; quia exiſtimabant, illas circunſtantias notabiliter aggravare, adeòque afferre obligationem confitendi: contra quos ait D. Thomas, eas circunſtantias ſolùm addere malitiam levem, adeòque non adeſſe obligationem eas in confeſſione aperiendi. Vndè inferes, Sotum, Canum, & alios Thomiſtas, non benè expoſuiſſe D. Thomam, dicendo, hæc fuiſſe dicta à S. Doctore, non in propriâ, ſed in alienâ ſententiâ.

175. Objicies decimò. Circunſtantiæ intra eandem ſpeciem non addunt novum peccatum, ſed unicum conſtituunt: ergo non eſt obligatio eas confitendi. Confirmatur. Non obligatur pœnitens ad id, de quo nullum extat præceptum: ſed nullum extat præceptum de confitendis circunſtantiis intra eandem ſpeciem: ergo &c. Reſp. diſtin-

An-

Antecedens: non addunt novum peccatum realiter, concedo, æquivalenter, nego Antecedens, & Conſeq. ut conſtat ex dictis, à num. 139. Ad Confirmat. concedo Ma: & nego Mi: nam ut habet Tridentinum citatum num. 101. extat præceptum confitendi omnia lethalia ſingillatim, & prout ſunt in conſcientiâ: cùm autem æquivalens pluribus peccatum verè ſit in conſcientiâ, prout diſtinctum ab illo, quod pluribus non æquivalet, ex num. 139. exindè adeſt præceptum confitendi tale peccatum.

176. Objicies vndecimò. Si adeſſet obligatio confitendi circunſtantias augentes æquivalenter numerum peccatorum, etiam eſſet obligatio confitendi circunſtantias æquivalenter minuentes numerum peccatorum; ſed hoc videtur falſum, cùm Sacramentum pœnitentiæ non ſit ad excuſandum, ſed ad accuſandum: ergo & illud. Confirmatur primò. Non eſt obligatio confitendi majorem, vel minorem actûs intenſionem: ergo, neque circunſtantias augentes, vel minuentes æquivalenter numerum peccatorum. Confirmatur ſecundò. Beneficia Divina majora, vel minora, major, vel minor

adver-

advertentia, longior duratio actûs, absque interruptione, immutant judicium confessarii, non minùs, quàm illæ circunstantiæ, quæ æquivalenter augent, vel minuunt numerum peccatorum: sed non est obligatio confitendi illas circunstantias: ergo neque istas.

177. Resp. concedo Ma: & nego Mi: quia hoc necessarium est ad declarandum singillatim peccata, ex num. 171. Undè ex hoc capite potiùs roboratur, quàm infirmetur nostra sententia, licèt enim Sacramentum pœnitentiæ non sit ad se excusandum, sed ad accusandum, est tamen ita ad se accusandum, ut ex ipsa accusatione possit confessarius agnoscere mensuram delicti, & juxta eam, debitam tantùm, & non excedentem satisfactionem imponere. Undè si hæc æquivalens multiplicitas, vel æquivalens peccatorum diminutio se habeat, vel ex parte objecti, vel ex parte actus pravè tendentis, duplicatâ quasi libertate sibi intrinseca, probabilius est, totum hoc deberein confessione explicari, si totum hoc per opus externum non explicetur, ut cum Exim. Doctore notavimus num. 116. Ex quo non solùm plures

res noſtri, ſed etiam plures Thomiſtæ, cum Gonet docent, eodem modo de aliis ſimilibus caſibus diſcurrendum eſſe. U. g. ſi mulier metu mortis conſenſerit in fornicationem, debere talem circunſtantiam explicare in confeſſione; ſicuti & qui peccat ex ignorantia, vel ex aliqua vehementi tentatione, ad hoc, ut Sacerdos poſſit de ejus crimine rectum judicium ferre.

178. Cæterùm cùm hæc raro diſcernibilia ſint, quoad æquivalentem numerum augendum, vel minuendum, niſi per opus externum, quod factum fuit, vel fieri intendebatur, exindè raro adeſt obligatio, ad majorem explicationem, quàm ad eam, quam in eis circunſtantiis ſecum affert opus externum. Ad primam Confirmat. diſtin. Antecedens: Si non ſit aliter diſcernibilis, quàm per opus externum, concedo, ſi ſit, nego Antecedens, & Conſeq. ex num. 116. Ad ſecundam Confirmat. diſtin. Ma: Si ſint ex ſe diſcernibilia, ut augentia, vel minuentia æquivalenter numerum peccatorum, concedo; Si non ſint, nego Ma: & diſtin. Mi: nego Conſequentiam: quia illa per ſe nudè ſumpta ſunt puræ circunſtantiæ, niſi ex alio capi-

capite ab eis per pravam tendentiam actus vitietur. Quando igitur actus novam acciperet ab eis malitiam, vel augeret numerum æquivalentem, deberet explicari, vel per se, vel per opus externum; secùs quando ita non eveniret, ex num. 117.

179. Objicies duodecimò: Difficile est discernere inter illas circunstantias, quæ sunt puræ circunstantiæ, vel quæ augent, vel minuunt æquivalenter numerum peccatorum: quis enim definiet, saltem in communi modo operandi, utrùm ex parte actus, vel quoad libertatem, vel quoad intensionem augeatur, vel minuatur æquivalenter numerus peccatorum; atqui jugum confessionis non est adeò difficile: ergo quoad istum numerum æquivalentem, vel minuentem, nulla datur obligatio confessionis. Resp. distin. Mi: Regulariter loquendo, transeat; semper, nego Ma: & distin. Mi: non est adeò difficile, ut exigatur, quod declarentur ea, quæ discerni non possunt, concedo, quæ per diligens examen possunt discerni, nego Mi: & Conseq. Ex eo enim confessionis jugum facile est: quia ea, quæ post diligens examen memoriæ non occurrunt, ex misericordi Christi Domi-

ni

ni institutione, eâdem confessione, quoad absolutionem inclusa esse intelliguntur, ut ait Tridentinum cit. num.101. Cùm autem istud non sit intolerabile, sed facile jugum, eâ de causâ Tridentinum sess. 14. cap. 5. hæc superaddit: *Sed & impium est, confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare.*

180. Objicies tertiodecimò, contrà quartam Conclusionem. Plures sunt consuetudines in Ecclesia, quæ non obligant sub gravi, neque adhùc sub levi, qualis est consuetudo confitendi venialia, quam pii, & timorati homines observant: ergo ex consuetudine faciendi confessionem verbalem, non rectè inducitur obligatio confitendi verbaliter. Resp. distin. Antecedens: Plures consuetudines, quæ communiter in Ecclesiâ acceptatæ sunt, ut obligatoriæ, nego, ut liberè implendæ, concedo Antecedens, & nego Conseq. quia consuetudo confitendi venialia semper cognita fuit à Fidelibus, ut liberè implenda; secùs autem consuetudo confitendi verbaliter, ex numero 146. Quo in sensu debet intelligi Concil. Florent. in decreto Eugenii, ubi

ubi explicans partes Sacramenti Pœnitentiæ, nempè contritionem, confeſſionem, & ſatisfactionem, de confeſſione ait: *Secunda eſt oris confeſſio, ad quam pertinet, ut peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, ſuo Sacerdoti confiteatur integraliter.* Undè oris confeſſio requiritur ex præcepto, ſaltem ex conſuetudine introducto, aliter non vocaret illam oris confeſſionem, ſed abſolutè confeſſionem. Exindè Trident. ſeſſ. 14. cap. 3. ut omnem æquivocationem auferret pro confeſſione requiſitâ neceſſitate Sacramenti, non vocavit illam oris confeſſionem; ſed purè confeſſionem. Cæterùm quia ex præcepto, quando poteſt, facienda eſt ore, non licet extra caſum neceſſitatis eam aliter facere, ut expreſsè habet Benedictus XI. Extravag. inter cunctas, de Priuil. cap. 1. dicens: *Niſi articulus neceſſitatis occurrat, Sacerdoti facienda eſt confeſſio, prout ſcriptum eſt: corde ad juſtitiam creditur, ore autem confeſſio fit ad ſalutem.*

DISPUTATIO III.

De Absolutione, & adæquato Sacramenti essentiali constitutivo.

181. PLVRES sunt sententiæ circa essentiale constitutivum absolutionis. Prima est Durandi existimantis, omnia illa verba; *Ego te absolvo à peccatis tuis, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, nullo prætermisso, esse de essentiali constitutivo. Secunda est Gabrielis docentis, ea verba, *absolvo te ab omnibus peccatis tuis*, esse essentialia. Tertia est Dominici Soto in quartum distin.22. quæst.1. artic.1. docentis, sufficere hoc solum verbum *Absolvo*. Quarta est Goneti, & aliquorum Thomistarum docentium, sufficere ista *absolvo te*. Quinta dicit, sufficere pro forma essentiali dicere: *absolvo te à peccatis*: ita Paludanus, Petrus Soto, & & alii quamplures apud Lugo disputat. 13. sect. 1. §. 2. Ante resolutionem, certum est apud omnes, preces illas, quæ præcedunt formam, scilicet *Misereatur tui &c.* & quæ sequuntur, ut *Passio Domini Nostri Jesu Christi*,

non

non esse de substantia formæ, licèt utiliter, vel ut plures docent, ex obligatione adhibendæ sint, quando nulla causa excusat. Constat ex Trident. sess. 14. cap. 3. dicente: *Docet præterea Sancta Synodus, Sacramenti pœnitentiæ formam, in quâ præcipuè ipsius vis sita est, in illis Ministri verbis positam esse: ego te absolvo, &c. quibus quidèm de Ecclesiæ Sanctæ more, preces quædam laudabiliter adjunguntur; ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ.* Quærimus modò, an, & quæ verba ad essentiam absolutionis requirantur.

SECTIO I.

De verbis Absolutionis.

§. I.

182. ASSERO primò, cum omnibus hujus temporis Theologis contra aliquos antiquos citatos num. 234. Absolutio Sacramentalis, sive forma Sacramenti pœnitentiæ necessariò requirit verba propriè dicta, & humano modo prolata. Proba-

tur primò. Talia verba exigit necessariò Christi institutio nobis nota per Concilia: ergo &c. Probatur Antecedens, ex Concilio Florentino in decreto Eugenii, & ex Tridentino citato numero superiori, in quibus dicitur, formam hujus Sacramenti consistere in verbis illis: *Ego te absolvo &c.* Hæc autem intelligenda esse de verbis propriè sumptis, non verò de impropriè acceptis, ut sunt nutus, & Scriptura, constat ex ipso Florentino, quod cùm generaliter dixisset, omnia Sacramenta perfici verbis, postea de Matrimonio specialiter subdit, regulariter perfici verbis, indicans, aliquando posse perfici, absque verbis propriè sumptis, & cum solis nutibus, aut Scriptura, sicuti perfici solent alii contractus propter rationem, quam dedimus, num. 31. de Sacramentis: ergo quando agit de aliis Sacramentis, manifestè loquitur Florentinum de verbis propriè sumptis, aliter sine fundamento dixisset de solo Matrimonio, regulariter perfici verbis: nam sine verbis propriè, vel impropriè acceptis nunquam perfici potest.

183. Probatur secundò, ex traditione, & perpetuo usu Ecclesiæ; quæ est in hac materia

teria efficaciſſima ratio, ut ait Exim. Doctor diſputat. 19. ſect. 1. Ex tali quippè uſu, & praxi ſemper in Eccleſia obſervatâ infertur, fuiſſe voluntatem Chriſti Domini, ut abſolutio non eſſet valida ſine verbis propriis, undè ceſſant omnes conjecturæ, quæ objici poterant: Nam illis non obſtantibus potuit, & voluit Chriſtus abſolutionem Sacramentalē debere perfici per verba propriè accepta, ſicuti ex iiſdem capitibus colligimus, formam aliorum Sacramentorum: (uno dempto Matrimonio) v.g. Baptiſmi, Confirmationis, Ordinis &c. perfici verbis: Sicut enim Chriſtus inſtituit pœnitentiam his verbis: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, &c.* ita inſtituit Baptiſmum his aliis, *Baptizantes eos in Nomine Patris, &c.* ergo ſicut Chriſtus, quamvis ex vi verborum inſtituentium non expreſſerit, proferenda eſſe in Baptiſmo hæc verba: *Ego te baptizo &c.* & tamen ex uſu, traditione, praxi Eccleſiæ, & ſuprà citatis Conciliis conſtat, hanc fuiſſe Chriſti voluntatem, idem etiam dicendum eſt de Pœnitentia Sacramento, cùm eadem fundamenta militent.

184. Quapropter licèt in aliis judiciis

possit validè dari sententia sine verbis, & ita etiam conferatur absolutio à censuris, remissioque offensæ inter homines possit fieri scripturâ, aut nutibus; in hoc tamen judicio Sacramentali à Christo instituto, præscripsit ipse, formam constituendam esse ex verbis propriis, quæ si non apponantur, nullum erit Sacramentum, ut patet in aliis Sacramentis, præter Matrimonium. Undè sustinenda nequaquam est sententia Paludani, Medinæ, & Soti apud Lugo disputat. 13. sect. 1. num. 1. qui significare videntur, absolutionem Sacramentalem non requirere indispensabiliter verba propriè sumpta, sed sufficere scripturam, vel nutus, quibus Sacerdos significet, se remittere peccata pœnitentis: hæc enim sententia opposita est totius Ecclesiæ praxi; & insolubilibus supra positis fundamentis, quæ ulteriùs roborantur decreto Clementis VIII. declarantis, absolutionem datam absenti per Epistolam, vel Jnternuncium in nullo casu esse licitam: Si autem fieri posset per Scripturam, nihil esset, cur absenti non posset in aliquo casu licitè dari: nam per Scripturam possumus loqui cum absente; ut patet in absolutione à censuris, quæ da-
tur,

tur, quin requiratur præſentia abſolvendi.

185. Aſſero ſecundò: Abſque his verbis: *Abſolvo te à peccatis*, aut aliis perfectè æquivalentibus ſtare nequit eſſentia Sacramentalis abſolutionis; in illis verò, etſi alia non ſuperaddantur tota eſſentia reperitur. Probatur primò. Et inprimis, quod pronomen *ego* expreſsè prolatum non requiratur, patet: quia in verbo abſolvo includitur, & nihil expreſsè ſignificat, quod etiam expreſsè non ſignificet Verbum *Abſolvo*, ex ſe, & independenter à quacumque circunſtantia: id enim eſt proprium verborum in prima, & ſecunda perſona, quæ abſque ullo alio addito ſignificant perſonam abſolventem, aut agentem: ergo ſufficit verbum abſolvo, non prolato pronomine ego, ut de forma Baptiſmi, & aliorum Sacramentorum docent communiter Doctores, cum S.Thoma. Quia verò ejus omiſſio eſt contra uſum, & praxim obſervandam in formis,eo modo, quo à Conciliis præſcribuntur, eſſet peccatum ſaltem veniale talis omiſſio; Rurſus, quod verba illa duo: abſolvo te: ſint neceſſaria, præterquam-quod ferè omnes aſſerunt, facilè oſtenditur,

quia absolutionis verba debent exprimere remissionem peccatorum, & personam præsentem, cui illa remittuntur: sed hoc exprimi non potest sine dictis verbis, aut aliis perfectè æquivalentibus: etenim absque verbo absolvo deficit significatio actus judicialis sententiæ remissivæ, & sine pronomine te deficit significatio practica talis remissionis, seu sententiæ remissivæ: non enim significatur practicè remissio judicialis, quando non significatur, cui fit: ergo sine istis verbis absolvo te deficit sensus formæ.

186. Prætereà quòd illa particula *à peccatis*, sit etiam necessaria, patet: quia Tridentinum citatum num. 181. assignans formam hujus Sacramenti dicit, esse illa verba *absolvo te &c.* quo modo loquendi clarè indicat, aliquid aliud requiri ad formam, præter illa verba *absolvo te*, aliter otiosè addita esset particula *&c.* Ratio autem Theologica est: quia verba formæ debent determinatè, & practicè significare, non quamcumque absolutionem, sed absolutionem à peccatis: atqui hoc non præstant absque particula *à peccatis*: ergo hæc requiritur: Probatur Mi: Illa duo verba *absolvo te*, sunt ex se indifferentia ad significan-

ficandam remiſſionem culpæ, vel cenſuræ, vel alterius delicti: ergo ut verba ex ſe, & determinatè ſignificent remiſſionem peccati, debet apponi illa particula, *à peccatis*.

187. Reſpondebis, verba illa *abſolvo te* prolata in his circunſtantiis, & ſuppoſitâ confeſſione peccatorum, determinari ad ſignificandam abſolutionem à peccatis, adeòque per ſe ſola eſſe adæquatè conſtitutiva formæ eſſentialis. Contrà tamen primò: verba neceſſaria ad formam abſolutionis debent ſe ſolis, & per ſe, independenter à circunſtantiis extrinſecis, ſignificare remiſſionem peccatorum: atqui non ſignificant hanc per ſe illa duo verba *abſoluo te*: ergo &c. Probatur Ma: Circunſtantiæ extrinſecæ non concurrunt partialiter ad ſignificationem formæ abſolutionis, aliter, cùm ſignificatio ſit de eſſentia, circunſtantiæ illæ eſſent de eſſentia; quod abſurdum eſt, neque admittitur ab ipſis adverſariis. Voluit enim Chriſtus Dominus, ut forma abſolutionis conſtaret ſolis verbis, & non rebus, quales ſunt illæ circunſtantiæ extrinſecæ: ergo verba formæ ſe ſolis, & per ſe debent habere ſignificationem determinatam,

tam,

tam, & perfectam independenter à circunstantiis.

188. Contrà secundò: Ideò Verbum *absolvo* sine particula *te* non sufficit apud adversarios ad formam absolutionis, quia per se solùm non significat absolutionem personæ præsentis, licèt illam significet in his circunstantiis personæ præsentis: sed eadem est ratio de his verbis *absolvo te*, absque particula *à peccatis*, ut per se patet: ergo. Contra tertiò. Si pœnitens post confessionem peccatorum interroget ita confessarium: *Absolvis me à peccatis*? & confessarius respondeat, *absolvo*, vel respondeat *etiam*, jam ex circunstantiis, ly *absolvo*, vel ly *etiam*, determinaretur ad significandam absolutionem à peccatis personæ præsentis confessæ; sed apud adversarios verbum *absolvo* non sufficit, & particula *etiam* in nullius sententia sufficit: ergo verba, quæ hanc determinationem, & significationem ex se non habent, sed à circunstantiis extrinsecis, non sufficiunt ad essentiam formæ absolutionis: verba enim, & non circunstantiæ instituta sunt à Christo in formam hujus Sacramenti.

189. Respondebis secundò: voluisse Christum,

ſtum, ut exprimeretur perſona ipſa, cui Sacramentum confertur; quoad ſignificationem verò remiſſionis peccati fuiſſe contentum, ut ex verbis, & aliis circunſtantiis conſtaret. Contra primò, quia in rebus adeò gravibus non eſt fingenda Chriſti voluntas; ſed ex nullo capite conſtat, voluiſſe Chriſtum unum, & non aliud; imò ex inſtitutione hujus Sacramenti apparet, voluiſſe Chriſtum utrumque verbis ſignificare: verba enim, quibus hoc Sacramentum inſtituit, fuerunt iſta: *quorum remiſeritis peccata remittuntur eis &c.* quæ verba expreſsè ſignificant remiſſionem peccatorum in particula *quorum peccata*, & perſonam remittentem incluſam in verbo *remiſeritis*, & perſonam, cui remittuntur in particula *quorum*: ergo &c. Contra ſecundò. Si pœnitenti interroganti: *abſolvis me à peccatis?* vel roganti Sacerdotem, *abſolve me à peccatis*, Sacerdos reſpondeat, *facio tibi, quod petis*, jam verbis iſtis exprimeretur perſona, cui conferretur abſolutio, & eadem illa verba ex circunſtantiis ſignificarent remiſſionem à peccatis; ſed hoc non obſtante talia verba ſunt inutilia pro forma abſolutionis: ergo dicendum eſt, voluiſſe Chriſtum

for-

formam hujus Sacramenti eſſe verba, ex ſe, & expreſsè ſignificantia remiſſionem à peccatis perſonæ præſentis; ad quod omninò neceſſaria ſunt illa verba: *abſolvo te à peccatis*.

190. Probatur ſecundò Concluſio: iſta verba *abſolvo te à peccatis* neceſsaria ſunt ad eſſentiam abſolutionis, ſed nulla alia præter iſta requiruntur: ergo in iſtis ſtat tota, & adæquata eſſentia abſolutionis; Ma: conſtat ex dictis à num. 185. Probatur Mi: nam particula ego, vt eodem numero conſtat, nequaquam requiritur. Propter eandem rationem particula *tuis* non requiritur, quia includitur in particula te. Idemque expreſsè ſignificant hæc verba *abſolvo te à peccatis tuis*, quàm iſta *abſolvo te à peccatis*. Deinde nec requiritur particula *omnibus*, quia licèt à Concilio Moguntino cap. 24. apponatur ea particula in forma abſolutionis, hoc tamen non fit, quia ſit de eſſentia formæ, ſed quia tunc erat talis conſuetudo abſólvendi, quam obſervari monet prædictum Concilium; ea autem particula expuncta eſt à forma abſolutionis à Rituali Romano reformato: & hic mos eſt doctiſſimorum, & piiſ-

piiſſimorum Confeſſariorum. Deindè, quia multa ſunt peccata venialia pœnitentis, quæ non abſolventur, vel quia pœnitens non doleat de illis, vel quia non confitetur de illis. Dicitur autem à peccatis tuis, quia unum mortale non deletur ſine altero, & verba abſolutionis indirectè extenduntur ad peccata, ſi quæ ſint inculpabiliter oblita, cùm in eadem confeſsione incluſa eſſe intelligantur, ex Tridentino citato num 101. Unde particula *peccatis* rectè apponitur, quantumvis pœnitens unum ſolum lethale declaret.

191. Prætereà neque eſt neceſſaria invocatio Trinitatis, quia ex nullo capite id conſtat: Chriſtus enim in inſtitutione hujus ſacramenti invocationem Trinitatis non appoſuit, neque ex ullo Concilio conſtat, eſſe neceſsariam, vt ex inſtitutione Chriſti, & Conciliis conſtat, requiri in Baptiſmo, ex ibi dictis num 51. Quare qui ſine cauſa omitteret nomen Trinitatis in adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, non omitteret quidquam eſſentiale formæ, etſi faceret contra Eccleſiæ conſuetudinem, ratione cujus non licet illam omittere: neque opus eſt mentio Trinitatis, vel Chriſti, ex eo quod Miniſter

ope-

operatur nomine Christi: nam in omnibus sacramentis ita operatur, & non requiritur hujusmodi mentio, vel invocatio in multis sacramentis, vt certum est apud omnes: ergo ista verba *absolvo te à peccatis* necessaria sunt, & sufficientia ad essentiam sacramentalis absolutionis. Ex dictis

§. II.

192. Fit primò: mutationem horum verborum substantialem invalidare sacramentum; secùs accidentalem, ex num. 67. de sacramentis; non autem judicatur ab Auctoribus substantialis mutatio, si Sacerdos auctoritatis gratiâ dicat: *Nos te absolvimus*, aut si absolvens Papam, aut Regem, dicat: *absolvo sanctitatem vestram*, *&c.* vel si utatur verbis æquivalentibus, ut *condono, remitto tibi peccata*, *&c.* Ratio est, quia Christus non determinavit materialiter verba quoad essentiam, sed quæcumque expressè significent absolutionem à peccatis pœnitentis, factam à Confessario: omnes autem prædictæ formæ idem significant: ergo, &c. Cæterùm quamvis hoc non impediat sacramenti valorem; non exinde potest Confessarius sal-

ſaltèm latinus licitè uti aliâ formâ, quàm hâc conſuetâ, nempè: *ego te abſolvo à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti*, neque licitè poteſt omittere, aut mutare aliquam ejus particulam. Ratio eſt, quia Eccleſia ſaltem latina ſemper utitur his omnibus verbis, & plura Concilia ponunt expreſsè particulam *ego*, & *tuis*. Vtrùm autem ſit mortale, vel veniale, aliqua ex his omittere, vel mutare,

193. Sotus, & alii tenent, per ſe loquendo, eſſe veniale; Vazquez, ait, ſe mortale judicaturum, ſaltem in mortis articulo ob aliquale periculum nullitatis ſacramenti, & damnationis pœnitentis. Granadus ait, vix excuſari poſſe à mortali, qui omitteret invocationem Trinitatis, quam graves Authores judicant, eſſe de eſſentia formæ, ut Major, Gerſon, & alii apud Lugo diſput. 13. ſect. 1. §. 2. quod majorem vim habet poſt Innocentium XI. ex dictis num. 298. de ſacramentis; tùm quia ſub gravi peccato tenemur nos in re gravi generali Eccleſiæ praxi cõformari: etenim ſi cuilibet liceret mutare, vel omittere verba pro ſuo libito, in re tanti momenti; magna ſequeretur confuſio, & ſæpe ma-

gna

gna pericula, vt infra dicemus juxtà Græcorum consuetudinem; tum etiam quia peccare mortaliter Sacerdotes, qui omittunt formas, & materias consuetas Sacramentorum, aliasque similes substituunt, ait Cardenas in Chrisi Theologicâ disputat. 23. cap. 5. num. 64. esse certum apud Authores, cujus rationem, ait, ex Diana, non provenire ex defectu opinionis, aut ratione periculi, & irreverentiæ Sacramenti, sed quia contravenitur Ecclesiæ consuetudini, quæ vim præcepti habet. Verius autem judico, illicitam esse, ex his omnibus capitibus, mutationem, ut latè diximus ab eo num. 298. de Sacramentis. Vndè quando D. Thomas 3. par. quæst. 84. artic. 3. ad 3. dixit: *relinqui invocationem Trinitatis arbitrio Sacerdotis*: intelligendus est de probabilitate speculativa, de quâ agit; secùs de practicâ.

§. III.

194. Objicies primò, contra primam Conclusionem ex Paludano, Medina, & Soto. Ad conferendam absolutionem in aliis judiciis non requiruntur verba propriè dicta, sed conferri potest per Scripturam,

aut

aut nutus: ergo neque requiruntur verba propriè dicta ad conferendam absolutionem Sacramentalem. Retorqueo Argumentum. Ad conferendam absolutionem in aliis judiciis, non requiritur confessio, neque retractatio pœnitentis, neque quod pœnitens, aut Judex præsentes sint: ergo neque ad conferendam absolutionem in Sacramento pœnitentiæ. Resp. deindè concedo Antecedens, & nego Conseq. quia absolutio in aliis judiciis instituta est, ex libito Principum, qui neque requisierunt præsentiam pœnitentis, neque ejus confessionem, aut retractationem, neque verba formalia ad absolutionem, ut constat ex praxi; at verò absolutio Sacramentalis instituta fuit ex libito Christi, qui, ut ex totius Ecclesiæ praxi constat, verba propria requisivit. Undè sicut ista esset inepta argumentatio. Alii Principes hoc voluerunt: ergo voluit Christus; pariter & hæc est argumentatio omninò nulla; Alii Principes voluerunt posse validè conferri per Scripturam absolutionem: ergo & voluit Christus.

195. Objicies secundò, contra secundam Assertionem. Ista verba *absolvo te* in circunstantiis confessionis pœnitentis signifi-

cant remiſſionem à peccatis: ergo adæquatè conſtituunt eſſentiam abſolutionis. Confirmatur. Ex eo quod iſta verba: *Ego te Baptizo in nomine Patria, & Filia, & Spiritua Sancta*, corruptè prolata à balbutiente ſignificent in illis circunſtantiis Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, ſunt ſufficientia ad conſtituendam adæquatam, & eſſentialem formam Baptiſmi, ut declaravit Zacharias Papa, cap. Retulerunt de Conſecrat. diſtin.4. ergo ex eo quod iſta verba: *Abſolvo te*, in iſtis circunſtantiis ſignificent abſolutionem à peccatis, ſatis erunt ad conſtituendam adæquatam, & eſſentialem formam abſolutionis Sacramentalis.

196. Reſp. diſtin. Antecedens: Significant per ſe ſola, nego: per circunſtantias extrinſecas, omitto Antecedens, & nego Conſeq. quia Chriſtus ſolùm inſtituit in Sacramentalem abſolutionem verba, quæ per ſe ſola ſignificarent remiſſionem à peccatis ex num.187. Ad Confirmat. diſtin. Antecedens: ex eo quod iſta verba tunc per ſe ſignificent, concedo: ab extrinſecis circunſtantiis, nego Antecedens, & Conſeq. ex dictis à num.70. de Sacramentis. Ratio autem eſt: quia non ſo-

ſolùm ſunt inſtituta ab hominibus verba prolata ab illis, qui expeditè loquũtur, ſed etiam prolata à balbutientibus, vel ab illis, qui non perfectè callent linguam, quam loquuntur, ut ex communi omnium exiſtimatione conſtat: aliter illa non eſſent verba, ſed ſonus, quod nemo dixit: adeòque licèt illa verba prolata à balbutiente ſatis ſint ad conſtituendam formæ Baptiſmalis eſſentiam; iſta verò *ego te abſolvo*, ſufficientia non ſunt ad conſtituendam adæquatam eſſentiam formæ Sacramenti Pœnitentiæ, hæc enim per ſe ſola non ſignificant abſolutionem à peccatis, ſed indifferentia ſunt ad abſolutionem, vel à peccatis, vel à cenſuris, vel ab alio debito ex num. 186.

SECTIO II.

De ſenſu legitimo verborum abſolutionis Sacramentalis.

§. I.

197. SACERDOS per abſolutionem non ſolùm declarat, peccata eſſe remiſſa, ſed verè illa remittit, ut conſtat ex

Chriſti inſtitutione per totam primam diſputationem, & ex num.442. de Virtute. Dubium ergo eſt, caſu, quo peccata jam ſint pœnitenti remiſſa, vel per contritionem, vel per aliam præcedentem abſolutionem, quomodò poſſunt verificari verba formæ abſolutionis, non enim tunc videntur peccata remitti, cùm jam ſupponantur remiſſa. Quomodò ergo verum eſt, quod dicit Sacerdos: *Ego te abſolvo à peccatis*. Difficultas enim magna eſt, quæ ad hunc ſyllogiſmum tota reduci poteſt. Vincula deſtructa diſſolvi non poſſunt: atqui per primam abſolutionem vincula peccati ſunt deſtructa: ergo per ſecundam abſolutionem ſolvi non poſſunt. Quomodò ergo tunc dicit Sacerdos: *Ego te abſolvo à peccatis?* Variæ ſunt ſententiæ Doctorum quærentium varios ſenſus his verbis, ut poſſint in his caſibus rectè verificari.

198. Prima Sententia eſt Magiſtri Sententiarum, & aliorum antiquorum apud Exim. Doctorem diſputat. 14. ſect. 2. num. 6. qui exiſtimant, Sacerdotes verbis abſolutionis non abſolvere pœnitèntem, ſed ſolùm declarare, eſſe abſolutum, ita ut ſenſus ſit:

Ego

Ego te abſolutum oſtendo, & declaro. Secunda eſt docentium, per verba abſolutionis non remitti peccata, ſed ſolùm remitti vinculum pœnæ æternæ, alii dicunt pœnæ temporalis, alii dicunt exilii à Gloria, alii demùm obligationem confitendi. Vide hos apud Exim. Doctorem loco citato, & Lugum diſput. 13. ſect. 2. Tertia Sententia eſt Cajetani dicentis, caſu, quo remiſſa ſit culpa, & tota pœna temporalis, pœnitentem liberari à peccati commiſſi reliquiis, quibuſdam ſcilicet inclinationibus pravis à peccato relictis. Quarta eſt recentiorum Thomiſtarum aſſerentium, ſenſum eſſe hunc: *Ego tibi Sacramentum Abſolutionis impendo.* Quinta eſt Coninck diſputat. 4. dub. 8. num. 52. dicentis, hominem per peccatum fieri magis indignum ad divina beneficia, quàm foret, ſi nunquam peccaſſet, ac proindè per abſolutionem ſemper liberari, vel à culpa, vel à pœna, vel ab obligatione confitendi, vel à prædicta indignitate, quam, etſi inextinguibilem in hac vita, minuit, & aliqualiter tollit abſolutio, quoties ea confertur, quia conferendo judicialiter gratiam, reddit hominem minùs indignum ad beneficia Divina.

 199. Sex-

tum, adeòque non ſatis eſt dicere, quod Miniſter, quantum eſt ex ſe, abluit, dummodò verè non abluat. Quapropter ſi Sacerdos verè non abſolvat, parum referret, quod quantum eſt ex ſe, abſolveret: adeòque ut ſignificatio habita ex inſtitutione Chriſti cadat ſupra ea verba, ita debet habere ſuam ſignificationem, ut quando proferuntur à Miniſtro, miniſter per illa verè abſolvat. Si enim nihil abſolvitur, neque inſtitutio Chriſti ſupra illa cadet.

202. Suppono ſecundò, per peccatum Mortale (idem ſuo modo de Veniali) non ſolùm manere peccatorem uno vinculo moraliter ligatum, ſed multiplici. Ratio eſt, quia ligatur vinculo inimicitiæ, & pœnæ æternæ: ligatur vinculo pœnæ temporalis, & ligatur vinculo amaritudinis, & privationis ſolatii animæ. Qua de cauſa ſoluto vinculo culpæ, & pœnæ æternæ, manere poteſt vinculum pœnæ temporalis, ut definit Tridentinum ſeſſ.6. cap.14. ubi docet, imponendam eſſe pœnitentiam: *Non quidèm pro pœnâ æternâ, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto unà cum culpa remittitur, ſed pro pœna temporali, quæ, ut Sacræ Litteræ docent, non*

tota

tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati Spiritum Sanctum contristaverunt, & Templum Dei violare non sunt veriti, de qua pœnitentia scriptum est: Memor esto, unde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac.

203. Insuper quando absoluta essent hæc duo vincula culpæ & pœnæ æternæ, & pœnæ temporalis, semper superest in viatoribus aliud vinculum amaritudinis, & privationis solatii animæ, juxta illud Hieremiæ secundo: *Vide quia malum, & amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum*. Hoc autem vinculum potest magis, & magis solvi secundùm majorem tranquillitatem, solatium, & serenitatem animæ, quæ ex vi hujus Sacramenti per absolutionem confertur, ut ait Tridentinum sess. 14. cap. 3. dicens: *Sanè verò res, & effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris piis, & cum devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, & serenitas cum vehementi Spiritus consolatione consequi solet.* Quapropter cùm nunquam in hac vita sit tanta serenitas animæ, ut major, & major esse non pos-

possit, nunquam tantùm solvitur amaritudo de peccato commisso, ut ampliùs,& ampliùs per absolutionem ex vi hujus Sacramenti dissolvi non possit.

204. Suppono tertiò, vinculum inimicitiæ, & poenæ æternæ contractum per peccatum lethale impedire remissionem vinculi pœnæ temporalis: hæc enim à Deo nunquam remittitur, pœnâ æternâ non remissa. Qua de causa, qui est in peccato mortali, nunquam lucratur Indulgentias pœnæ temporalis remissivas. Vinculum verò pœnæ temporalis etiam impedit solatium ex vi hujus Sacramenti communicatum, quoad serenitatem conscientiæ,de absolutione debiti pœnæ. Verùm hoc pœnæ debito remisso, non exindè remittitur totum debitum, sive vinculum amaritudinis relictæ ex minori solatio: Sicut enim in hac vita semper possumus dolere magis, & dolere de eo, quod Deum offendimus, absque minori, & minori animæ tranquillitate; ita possumus magis, & magis ab hoc tertio vinculo semper absolvi; cùm ab his omnibus absolvi possimus virtute hujus Sacramenti,ut ex Trid.cit.à n.202. clarè constat,ex quo facilis est resolutio nostra.

§. II.

§. II.

205. Aſſero primò ex dictis: Senſus verborum abſolutionis eſt iſte: Abſolvo te à vinculo peccatorum, abſtrahendo à qualitate vinculi. Probatur primò. Abſolutio à peccatis, juxta Chriſti inſtitutionem ſemper operatur in Anima effectum ſolutionis alicujus vinculi, quo conſtringebatur ratione peccati: remittit enim, ſi inveniat, reatum culpæ, & pœnæ æternæ, ſin autem, reatum, ſi inveniat, pœnæ temporalis: ſin autem, reatum, quem ſemper invenit, amaritudinis, deſtitutionis majoris, & majoris ſolatii animæ, ex dictis num.203. Sed ex eo quod ſemper operetur effectum alicujus ſolutionis vinculi peccatorum, habet ſenſum, quem requirit ſignificatio impoſita ab hominibus: hæc enim verba *abſolvo te à peccatis* verè verificantur, dummodò operentur ſolutionem alicujus vinculi à peccatis habiti, adeòque optimè ſupra ipſa cadere poteſt ſignificatio à Chriſto impoſita: ergo ſenſus verborum abſolutionis eſt iſte &c. Probatur Conſequentia, quia ille eſt ſenſus verborum abſolutionis, quo deficiente, verba verificari non poſ-

possunt; quo verò præcisè apposito, verba optimè verificantur: sed sic se habet sensus à nobis expositus: ergo &c. Probatur Mi: nullo soluto vinculo, non est verum dicere, quod Sacerdos absolvit, aliquo verò ab ipso soluto, verum est, quod absolvit: sed absque sensu à nobis exposito nullum intelligeretur vinculum, quod à Sacerdote solveretur: ergo &c.

206. Probatur secundò. Gratia per se remissiva peccatorum, per Sacerdotis absolutionem collata, aliquem debet habere effectum, per quem remissiva peccatorum per se vocetur, & absolutiva peccati, & Sacerdos actu dicatur absolvens: atqui non semper debet habere effectum solvendi à debito culpæ, & pœnæ æternæ, neque effectum solvendi à debito pœnæ temporalis; quandoque enim potest peccator accedere ad pœnitentiam, his omnibus debitis remissis, ex Tridentino sess. 14. cap. 2. dicente: *Alius est prætereà baptismi, & alius pœnitentiæ fructus: per Baptismum enim Christum induentes nova prorsùs in illo efficimur creatura, plenam, & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen novitatem, & integri-*

gri-

gritatem per Sacramentum pœnitentiæ ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, divina id exigente juſtitia, pervenire nequaquam poſſumus. Ex quo conſtat, pervenire nos poſſe appoſitis iſtis magnis fletibus, & laboribus per Sacramentum pœnitentiæ ad obtinendam remiſſionem totius culpæ, & pœnæ: adeòque tunc non manebit vinculum peccatorum, quo ligemur reatu culpæ, & pœnæ, ſive temporalis, ſive æternæ: ergo ſolùm manebit vinculum, quo ligemur, reatu amaritudinis ſuprà dictæ, qui magis, & magis per abſolutionem poteſt abſolvi, adeòque & per hunc effectum verificantur optimè verba abſolutionis.

207. Quamvis autem hæc, quæ hùc uſque dicta ſunt in prima Aſſertione, ſatis ſint, ad intelligendum ſenſum verborum abſolutionis, quæri nihilominùs inſuper poteſt, an attento ſolummodò reatu culpæ, & pœnæ æternæ, quo ratione peccati commiſſi ligatur peccator, poſſint verba abſolutionis aliquem verum habere ſenſum, quantumvis peccata eſſent jam verè remiſſa? Moveor ad hanc quæſtionem ita proponendam, quia video communem Theologorum ſententiam

tiam id affirmare, quod mihi magni ponderis fundamentum ſemper eſt, etſi ſpeciali via communem aliorum ſententiam exponam. Pro cujus reſolutione. Suppono primò, verba abſolutionis eſſe judicialia, cùm Sacramentum iſtud inſtitutum ſit per modum judicii, ut definit Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 6. dicens: *Quamvis autem abſolutio Sacerdotis alieni beneficii ſit diſpenſatio, tamen non eſt ſolùm nudum miniſterium, vel annunciandi Evangelium, vel declarandi, remiſſa eſſe peccata, ſed ad inſtar actus judicialis, quo ab ipſo, velut à judice, ſententia pronunciatur.*

208. Suppono ſecundò: vincula peccatorum, in judicio diſſolvenda, aliqua dici vincula in re ligantia, alia ligantia in retrotractione juris, ſive ex natura judicii ad ulteriorem, & ulteriorem eorum ſolutionem. Ratio eſt, quia de natura judicii eſt, ut ille, qui ſemel verè abſolutus eſt à judice competente, poſſit, ſi velit, ad alium æqualem judicem recurrere, ſe tanquàm reum coram ipſo ſiſtendo, declarando delictum, & quærendo ſecundam abſolutionem, tunc enim ille non appareret ligatus in re, ſed in retrotractione juris, quâ poſitâ retrotractione, ſatis

tis eſt, ut abſolvatur non fictè, ſed verè. Ratio eſt, quia ſi in hoc caſu detur à Judice vera abſolutio, quamvis per poſſibile, vel impoſſibile, prima abſolutio revocaretur, dummodò iſta ſecunda non revocaretur, maneret ille homo verè abſolutus; undè ut vera, & realis judicii abſolutio præſtet verè, & realiter ſuum effectum, ſatis eſt, quod reus appareat, vel in re ligatus cum ſuis delictis, vel ligatus ex retrotractione juris.

209. Quod ut clarius percipiatur, apponam exemplum omnibus notiſſimum, & ab omnibus admiſſum, & admittendum. Sicut enim per peccatum ligatur homo, ita & per votum Deo factum, caſtitatis, v.g. homo ligatur. Vndè ſicuti libertas, quæ ante votum erat, non ita manet poſt votum; ità libertas, quæ antè peccatum erat, non ità manet poſt peccatum: ſed hoc non obſtante ex retrotractione libertatis poteſt homo iterum vovere, & ligare iterùm libertatem, quam in re non habet, ſed ex retrotractione: ita ut, quamvis diſpenſaretur in primo voto, ſi non diſpenſaretur in ſecundo, libertas non fictè, ſed verè maneret ligata voto: ergo ex retrotractione juris peccator

appa-

apparens in judicio iterùm ligatus, non fictè, ſed verè, & realiter abſolvitur, ita ut ſi per poſſibile, vel per impoſſibile, prima revocaretur ſolutio, ſi non revocaretur ſecunda, maneret, non quidèm fictè, ſed verè, & realiter ſolutus. His poſitis.

210. Aſſero ſecundò. Verba abſolutionis Sacramentalis ſupra peccata ritè confeſſa ſemper habent verum hunc ſenſum: *Abſolvo te à peccatis juxta Chriſti inſtitutionem*, ſive, quod idem eſt, *confero tibi gratiam per ſe remiſſivam tuorum peccatorum*. Probatur primò. Iſta verba: *abſolvo te à peccatis*, verum habent ſenſum impoſitum ab hominibus, dummodò ſit vera remiſſio cadens ſupra peccata, ſive in re, ſive in retrotractione juris ligantia: atqui quoties pœnitens verè confitetur ſua peccata, verba abſolutionis cadunt ſupra illa peccata ligantia, vel in re, ſi antea non fuerunt remiſſa, vel in retrotractione juris, ſi antea remiſſa fuere, dummodò veram, & realem afferant remiſſionem peccatorum: ergo quomodocumque verè confiteatur ſua peccata, verba abſolutionis ſecundùm ſignificationem, quam habent ab hominibus, verè cadunt ſupra talia peccata:

Un-

Undè cùm significatio imposita à Christi institutione verè cadat supra verba, quæ habent sensum impositum ab hominibus, cadet supra illa verba ita prolata. Modò sic. Verba absolutionis, supra quæ cadit significatio institutionis Christi sunt illa, vi quorum constituitur Sacramentum, & confertur gratia per se remissiva peccatorum, adeòque & quæ verè peccata remittunt, sive remissa priùs fuerint, sive non: etenim, ut verè remittant, satis est, quod peccata, vel ut in re, vel ut in retrotractione juris existentia, apponantur, tanquam materia hujus judicii, sive hujus Sacramenti per modum judicii instituti, ut patet ex num. 208. ergo &c.

211. Probatur secundò, ex Benedicto XI. in Extravag. inter cunctas de Privileg. dicente: Salubrem esse, atque adeò validam confessionem peccati iterùm validè confessi, ac proindè condonati: en ejus verba: *Cæterùm, licèt (sicut prædicitur) de necessitate non sit, iterùm eadem confiteri peccata, tamen quia propter erubescentiam, quæ magna est pœnitentiæ pars, ut eorundem peccatorum iteretur confessio, reputamus salubre, &c.* Sed salubris non esset talis confessio, si verba absolutionis supra ea pec-

cata jam remissa non haberent suam significationem impositam ab hominibus: ergo ut habeant suam significationem impositam ab hominibus, satis est, quod cadant supra peccata, quantumvis pridem ritè confessa, & condonata: ac proindè talia verba absolutionis verè, & realiter ea peccata iterùm remittunt, quantumvis in re jam sint remissa, si ex retrotractione juris iterùm remittenda proponantur: ergo illa verba verè significant: *Absolvo te juxta Christi institutionem, sive confero tibi gratiam per se remissivam tuorum peccatorum*. Confirmatur: si in aliis judiciis, quando iterùm remittenda proponuntur delicta, judex veram, & realem non conferret remissionem delictorum, ea verba judicis non haberent significationem impositam ab hominibus: ergo si Sacerdos absolvens non conferret veram, & realem remissionem peccatorum, non haberent ea verba significationem ab hominibus impositam; adeòque neque supra illa caderet significatio imposita ab institutione Christi: atqui si Sacerdos absolvens non conferret gratiam per se remissivam peccatorum, juxta Christi institutionem, non conferret ve-

ram,

ram, & realem remiſſionem peccatorum: ergo &c. Ex dictis.

SECTIO III.

Illationes doctrinæ Moralis.

§. I.

212. FIT primò. Abſolutionem Sacramentalem conferri non poſſe per verba purè deprecatoria, v.g. ſi Sacerdos dicat: *Abſolvat te Chriſtus: Deus condonet tibi peccata: abſolvatur Servus Dei: Rogo Deum, ut te abſolvat*. Ratio eſt: quia abſolutio in hoc judicio eſt ſententia judicialis, ut definit Tridentinum citatum num. 207. Sed ſententia judicialis debet à judice proferri, non quidèm verbis purè deprecatoriis, ſed enunciativis, & auctoritativis: ergo &c. tùm quia abſolutio eſt actus potentiæ remittendi peccata, quæ data fuit à Chriſto verbis illis: *quorum remiſeritis &c.* non verò eſt uſus poteſtatis ſolius orandi: ergo debet dari verbis ſignificantibus, remiſſionem dari à Sacerdote, qualia non ſunt verba purè deprecatoria. Sicut enim datâ poteſtate obligandi per leges, ni-

hil faceret Pontifex vi hujus poteſtatis, ſi ſolùm diceret: vobis præcipiat Deus, vel rogo Deum, ut vobis præcipiat; ſic nihil faceret vi poteſtatis abſolvendi, ſi ſolùm diceret: Deus vos abſolvat. Alia eſt ratio extremæ unctionis, cujus adminiſtratio eſt uſus rogandi Deum, ut patet ex forma, quam docet Eccleſia.

213. Fit ſecundò: abſolutionem in aliquibus regionibus datam à Græcis, modo deprecatorio, non eſſe validam, niſi adjungantur alia verba enunciativa, ut peritiores eorum ſolent, quorum omnium formulas invenies apud Arcudium lib. 4. de Sacramento Pœnitentiæ toto cap. 3. Si autem aliqua verba, quæ apparent deprecatoria, talia non eſſent, ſed imperativa, vel ſaltem haberent ſenſum verè imperativum, valida eſſent: quod apud modum loquendi eorum aliquandò contingere, apparet certum ex forma Baptiſmi, quâ dicunt: *Baptizetur ſervus Chriſti in nomine Patris, &c.* Nam, ut poſt aliquos notavit Buſſembau tract. 2. de Baptiſ. dub. 3. artic. 2. ly *baptizetur* ex Græcorum phraſi per ſe ipſum ſignificat: *Baptizetur à me*. Undè abſolvatur, ſignificare forſan valebit: *abſolvatur*

tur à me, adeòque habebit modum imperativum. Quod autem talem habeat significationem, credibile apparet ex eo, quod in Concilio Florentino, vbi contrà Græcos objecta fuere ea, in quibus ab Ecclesia Latina discordes erant circa formam Sacramenti Pœnitentiæ, nihil contra ipsos objectum fuit: Quapropter si hanc habeat significationem, & Sacerdos intendat facere, quod facit Ecclesia, prævalet intentioni peculiari Ministri, ex dictis num. 130. de Sacramentis circa baptismum hæreticorum negantium Trinitatem Divinarum Personarum. Cæterùm cùm certum non sit, an ea verba per se ipsa talem habeant significationem, non licet eis vti in Sacramentis conferendis, ut constat ex prima ex 65. propositionibus ab Innocentio XI. damnatis. Quapropter tenentur Græci vti forma, quæ perfectè æquivaleat formæ Ecclesiæ Latinæ.

214. Fit tertiò: absolutionem sub conditione de futuro invalidam esse, v.g. *Absolvo te, si cras restitueris*. Ratio est; quia nullum est tempus, in quo Sacramentum datum sub conditione de futuro esset validum: non enim quando existit contritio, confessio, & ab-

ſolutio, cùm Sacramentum non ſit validum, quando intentio miniſtri non eſt de faciendo tunc Sacramento, ſed de faciendo poſteà, quando ponatur conditio. Deindè neque eſſet validum poſteà, quando poneretur conditio, quia miniſter non poteſt facere, quod Sacramentum ſit poſtea validum, quod modò validum non eſt: & ſi modò illæ partes non habent virtutem ad cauſandam nunc gratiam, non poteſt miniſter facere, ut poſteà habeant talem virtutem: non enim dedit Chriſtus Miniſtro poteſtatem ad ſuſpendendam virtutem Sacramenti, ſed ad conficiendum, vel non conficiendum Sacramentum, hæc autem ratio non militat, ſi conditio ſit de præſenti, v.g. *abſolvo te, ſi modò Deus ſcit, te manè reſtituturum*, cùm opus non ſit ullâ Sacramenti ſuſpenſione. Quinimò apponere conditiones impertinentes in re adeò gravi, omninò illicitum eſt: quod licèt aliqui Authores admittant in Matrimonio propter rationem aſſignatam num. 31. de Sacramentis. Plures autem negant, poſſe Matrimonium validè celebrari ſub conditio ne, quæ ſit futura reſpectu voluntatis actualis, quamvis concedi poſſet, validè celebrari ſub conditio-

tio-

tione futura, quæ poſtea conjungatur cum voluntate virtuali ſufficiente ad conſtitutionem Matrimonii, coëxiſtente conditioni tunc verificatæ, ut evenit in aliis contractibus. Cætera autem Sacramenta cùm non habeant rationem contractus, neque poſſunt ita validè conjungi cum illis conditionibus.

215. Fit quartò: non poſſe Sacerdotem ſuſpendere remiſſionem culpæ in futurum, licèt remiſſio pœnæ temporalis ſuſpendatur in futurum, vſque ad ſatisfactionis adimpletionem. Ratio eſt, quia culpa remittitur pet Sacramentum eſſentialiter completum, quo ita completo, non eſt in voluntate Sacerdotis, quod culpa non remittatur. Pœna verò remittitur per Sacramentum integraliter completum, quo integraliter completo, non poteſt facere Sacerdos, quod non remittatur pœna temporalis, nec poteſt eam ſuſpendere uſque ad aliam conditionem futuram. Quapropter licèt remiſſio pœnæ ſuſpendatur, hoc non eſt, quia à Sacerdote pro libito ſuſpendatur, ſed quia ex inſtitutione divina differtur, uſque ad poſitionem partis integralis Sacramenti, per quam illa remittitur,

ſicut in Sacramentis, quæ reviviſcunt ablato obice, non provenit ea virtus à voluntate Miniſtri ſuſpendentis, ſed à voluntate Chriſti inſtituentis: ergo ſicut poſita ſatisfactione, per quam remittitur pœna temporalis, non poteſt Sacerdos ſuſpendere remiſſionem ejus uſque ad conditionem aliam contingentem; ita neque poſitis partibus eſſentialibus Sacramenti poterit ſuſpendere remiſſionem culpæ.

§. II.

216. Fit quintò: non poſſe licitè offerri Sacrificium Miſſæ pro eo, quem Deus ſcit primò oblaturum eſſe eleemoſynam. Ratio eſt: quia hic modus offerendi prohibitus eſt à Congregatione Concilii, aſſentiente Pio V. ad inſtantiam Cardinalis de Guevara Archiepiſcopi Hiſpalenſis, ut periculoſus, & ſcandaloſus, atque contrarius Eccleſiæ conſuetudini. Vndè quamvis validè poſſet offerri, ſi Sacerdos applicet pro neceſſitate præſenti, & non pro futurâ, ut defendunt plures cum Lugo, quia ſic non ſuſpenderetur fructus Sacrificii, qui ſuſpenderetur, ſi neceſſitas de re futura nondum eſſet præſens: at ex illicito uſu, offerendi Sacrificium; cùm fructus ſuſpenderetur

in-

infertur quàm optimè illicitus usus absolvendi sub conditione omninò impertinente, sive conditio sit præsens erga rem contingentem, sive erga rem futuram.

217. Fit sextò: posse absolutionem Sacramentalem licitè, & validè aliquandò conferri à duobus Sacerdotibus. U. g. si pœnitens bonâ fide duobus, vel pluribus Sacerdotibus confiteatur eadem peccata, vel quia bonâ fide putat, id sibi licitum, vel quia in incendio, aut naufragio absolutionem petit coram duplici Sacerdote, & ambo eum absolvunt; vel quia morti proximus confessionem petit, & postea duo Sacerdotes accedentes, invenientes illum sensibus destitutum, ambo illum absoluunt. Ratio est: quia si uterque Sacerdos simul perficit formam Sacramentalem, utraque est à Ministro legitimo, utraque supra materiam debitam, & subjectum benè dispositum. Neque est major ratio, cur una præ alia habeat valorem, & effectum: ergo utraque valida est, & suum effectum sortitur. Quo in casu est duplex Sacramentum physicè inadæquatè distinctum: quia materia proxima est eadem in utraque, & formæ sunt physicè distinctæ; sicuti evenit

in

in duabus hoſtiis conſecratis, in quibus Chriſtus idem eſt in utraque, etſi ſpecies, & verba ſint diſtincta, ex dictis in tractatu de Euchariſtia. Quod idem ſuo modo dicendum eſt, ſi eadem hoſtia à duobus Sacerdotibus ſimul conſecraretur.

218. Fit ſeptimò. Quod ſi duo Sacerdotes dicant ſimul: *Nos te abſolvimus*, ita ut unjuſcujuſque intentio ſit abſolvendi, ut cauſa partialis, nullius abſolutio eſt valida: Ratio eſt, quia Chriſtus non dedit poteſtatem Sacerdotibus, ut concurrant, tanquam cauſa partialis, ſed ut cauſa totalis, & judex in ſolidum: ex eo enim quod data ſit poteſtas, ad hoc, & non ad cauſam partialem, invalidum eſſet Sacramentum; ſi ut cauſa partialis unuſquiſque vellet concurrere. Caſu autem, quo ſeorſim, & totaliter abſolvant ſimul eundem pœnitentem, eandem gratiam cauſant: Sacramentum enim illud, etſi ſit duplex inadæquatè diſtinctum, eſt unum Theologicè, cùm ad eundem finem tendat, & cum æquali efficaciâ utriuſque abſolutio. Sic caſu, quo duo Sacerdotes ſimul eandem hoſtiam conſecrarent, Sacramentum illud eſſet unum Theologicè, idemque effectus, qui

ab

ab uno ſolo præſtaretur , præſtaretur etiam ab alio , etſi phyſicè eſſent duo Sacramenta inadæquatè diſtincta .

219. Fit octavò . Sine juſta cauſa illicitum eſſe repetere formam Sacramentalem abſolutionis in eadem confeſſione , etiam ſub conditione ; *Si non rectè pronunciavi , ſi non abſolvi &c.* quando non eſt ulla prudens dubitandi ratio . Ratio eſt : quia ſine nova materia non licet repetere formam : ſed quando nulla adeſt prudens dubitandi ratio in eadem confeſſione , nulla apponitur nova materia , & prudenter dubitari non poteſt de valore præuiæ formæ : ergo &c. Videatur Bonacina diſputat. 1. de Sacramentis quæſt. 2. puncto 1. num. 36. poſt Valentiam , Coninck , & alios , quos ſequitur Gobat. tract. 7. Plurimi tamen ex iis , qui eam ita repetunt, excuſantur ab omni , aut certè à gravi peccato , eo quod non apprehendant inanitatem ſui ſcrupuli invincibiliter ſuborientis ; aut in eas redigantur anguſtias , ut apprehendant peccatum, ſi formam non repetant. Aliam etiam rationem tradunt aliqui , nimirùm , quia illi, qui formam ita repetunt, non habent otium examinandi , ſine tædio , aut rubore pœniten-

tentis, vtrùm liceat iterare, ex quo eligunt minus malum: minus quippè malum eſt repetere formam, quando non eſt repetenda, quàm non repetere, quando eſt repetenda: non enim temeritas intervenit præſumptionis, ubi eſt diligentia pietatis, inquit S. Leo cap. ſi nulla, de Conſecrat. diſtinct. 4. Quin etiam Tamburinus lib. 1. de Sacramentis cap. 1. §. 3. abſolutè damnat de ſolo veniali eum, qui mero ſcrupulo, dubioque levi laborans, an formam ſubſtantialem ritè protulerit, repetit illam ſub conditione ex ſolâ causâ amovendi à ſe ſcrupulum: ſic enim non irrogat gravem, ſed ſolùm levem imprudentiæ injuriam Sacramento, dum repetit ex metu offendendi Deum, & nocendi proximo. Quam doctrinam extendit Gobat cum Leandro etiam ad Sacramenta imprimentia characterem.

220. Fit nonò: confeſſarium totiès teneri formam ſub conditione repetere, quotiès rationabiliter dubitat, utrùm eam protulerit, nec ne, quæ conditio, vel mente, vel verbis exprimi poteſt. Ratio eſt, quia confeſſarius tenetur non exponere Sacramentum fruſtrationi, vt latè conſtat ex dictis à

num. 298.

num.298. de Sacramentis. Poteſt autem rationabile adeſſe dubium ad dandam abſolutionem ſub conditione his caſibus. Primò, quando dubitatur, an Perſona abſolvenda adhùc vivat, an expiraverit. Secundò, an ſit prædita ſufficiente uſu rationis ad peccandum. Tertiò, an ſit benè diſpoſita quoad dolorem, propoſitum, & integritatem, modo ſtatim explicando. Quartò, an verè peccaverit. Quintò, an Confeſſarius veram habeat juriſdictionem in illam. Sextò, an ſuper ejus peccatis. Septimo, an forma ſit rectè pronunciata. In primo caſu abſolvenda eſt ſub conditione; ſi adhuc vivat. In ſecundo, tam in caſu neceſſitatis, ſive præcepti confeſſionis, ſiue in articulo mortis, quàm extra caſum neceſſitatis, abſolvenda eſt ſub conditione, quod capax ſit; etiamſi ſolùm fateatur veniale: fortè quippè habet aliquod mortale occultum, quod indirectè remittetur per eam abſolutionem, & licèt mortale non habeat, non debet privari beneficio, & gratia abſolutionis, cùm ſuppetat ſufficiens cauſa eam exhibendi ſub conditione. In tertio, dãda itidem eſt abſolutio ſub conditione, ſi adhibitâ confeſſarii diligentia, nequeat tolli dubiũ.

221.In

221. In quarto caſu, ait Leſſius in Auctuario, verbo Confeſſarius cap. 6. pueri videntur capaces rationis, ſi ſciant, quid eventurum ſit malè agentibus, quid benè agentibus: tunc enim incipiunt timorem Dei, & affectum ſecuritatis erga Deum habere. Itaque de hoc interrogandi ſunt. Si autem dubitetur, docent aliqui, abſolvendos non eſſe. Cæterùm Dicaſtillo diſputat. 9. num. 758. ait abſolvendos ſub conditione, ſi fateantur aliquod veniale, ne priventur fructu Sacramenti, quod priùs docuerat Cardinalis de Lugo. Ratio eſt, quia habent jus ad abſolutionem, quinimò fortè habent occultum aliquod mortale, à quo indirectè abſolventur. In quinto, vel novit, ſe aliquandò habuiſſe juriſdictionem, nunc autem ambigit; & in hoc caſu deberet abſtinere, niſi adveniat caſus neceſſitatis, vel prudenter poſſit dubium deponere. In ſexto, vel ſciviſti, te habere juriſdictionem in omnia peccata, nunc autem dubitas in aliqua, & neceſſitas urget, v.g. ſi cæpiſti bonâ fide audire confitentem, & poſtea oritur tibi dubium ſupra unum, alterumque peccatum, quando pœnitens deberet communicare ſine omni confeſſione, vel omitte-

re

re confeſſionem annuam, vel manere diù in ſtatu peccati, quibus in caſibus docent plures, poſſe abſolutionem impendi, monendo pœnitentem, ut poſteà accedat ad alium confeſſarium habentem juriſdictionem certam. Verùm in his,& ſimilibus caſibus oportet Confeſſarium cautiorem eſſe. In ſeptimo eſt repetenda ſub conditione.

SECTIO IV.

Solvuntur oppoſita.

§. I.

222. OBJICIES primò, contra primam Concluſionem. Abſolutio Sacramentalis verè remittit, & ſolvit peccata: ſed deſtructo peccato, quamvis maneat aliquod ex duobus ultimis vinculis, non manet peccatum: ergo non eſt abſolutio à peccatis, adeòque non verificatur forma abſolutionis. Reſp. diſtin. Ma: verè remittit, & ſolvit peccata, quoad omnia, nego, quoad aliqua, concedo Ma: & diſtin. Mi: non manet peccatum, quoad omnia,concedo,quoad aliqua, nego Mi: & Conſeq. quia licèt tunc

non

non maneat peccatum, quoad culpam, & pœnam æternam, manet tamen quoad aliquod vinculum ſolubile per Sacramentum Pœnitentiæ, ut conſtat ex dictis.

223. Objices ſecundò, contra ſecundam Aſſertionem. Remiſſo peccato, quoad culpam, & pœnam æternam, manet deſtructum jus totum in ordine ad culpam, & pœnam æternam, nullumque manet vinculum culpæ, & pœnæ æternæ: ſed deſtructo omni vinculo culpæ, & pœnæ æternæ, non poteſt ampliùs per novam abſolutionem diſſolvi, quod enim jam omninò deſtructum eſt, deſtrui jam ampliùs non poteſt: ergo &c. Reſp. diſtin. Ma: manet deſtructum in re, concedo, in retrotractione juris, nego Ma: & diſt. Mi: nego Conſeq. Ratio eſt, quia jus inditum naturæ rationali affert poteſtatem ad adducenda iterùm in judicium peccata in re omninò deſtructa. Cùm autē illa iterata adductio proponat peccata, qualia fuerunt, quando verè ligabāt vinculo culpæ, & pœnæ æternæ, dicitur retrotractio peccatorum quoad vincula culpæ, & pœnę ęternę. Hęc autem retrotractio ſatis eſt, ut detur in judicio vera, & realis eorum iterata ſolutio, ex dictis num. 208.

224. Ex

224. Ex quo ſatis probabile eſt, Chriſtum Dominum ſemel, & iterùm remiſiſſe verè, & realiter peccata Magdalenæ, quando Lucæ cap. 7. dixit primò Simoni: *Propter quod dico tibi, remittuntur ei peccata multa*; & quando ſecundò Magdalenæ dixit: *Remittuntur tibi peccata*. Ratio eſt, quia id, quod fieri poteſt, & licet, ex vi retrotractionis juris fieri etiam poteſt, & licet Chriſto Domino, ex vi ſupremæ Poteſtatis Suæ; Cùm autem ex vi retrotractionis juris peccata jam ſemèl remiſſa valeant iterùm, iterùmque verè, & realiter remitti, pariter ex vi ſupremæ poteſtatis ſuę iterùm, iterùmque Magdalenę verè, & realiter potuit peccata remittere. Vndè non exigua ſumitur ſententiæ noſtræ roboratio.

225. Objicies tertiò. Forma non poteſt bis cadere ſuper eandem materiam: ſic enim non poteſt quis ſuper hoſtiam conſecratam ſecundò verba conſecrationis proferre, adhùc retrotrahendo ſubſtantiam panis deſtructam: ergo pariter in noſtro caſu. Confirmatur: ſi Sacramentum Pœnitentiæ circa eadem peccata iterari poſſet, etiam poſſet iterari Sacramentum Matrimoni circa eaſdem perſonas Matrimonio iàm ligatas: ſicut enim

per novam Sacramentalem Confeſſionem, & dolorem eorundem peccatorum ponitur nova materia proxima, & retrotrahuntur peccata verè commiſſa, ut poſſit cadere abſolutio Sacramentalis, ita per novos actus, & conſenſus conjugum ſuper eadem corpora, ponitur nova materia proxima, & retrotrahitur libertas capax novi Sacramenti Matrimonii: ſed iſta retrotractio non ſufficit ad conſtituendum novum Matrimonii Sacramentum: ergo neque retrotractio peccatorum ſufficiens erit, ut appoſito novo dolore, poſſit confici validum pœnitentiæ Sacramentum.

226. Reſp. diſtin. Ma: ſuper eandem materiam remotam, nego; proximam, concedo Antecedens, & nego Conſeq. peccata enim ſunt materia remota, ſpecies Sacramentales panis ſunt materia proxima; & quamvis ſuper eandem materiam proximam non cadat bis forma eadem Sacramentalis, cadere quàm optimè poteſt ſuper eandem materiam remotam. Sic cum eâdem aquâ poſſunt plures baptizari, eo quòd mutetur materia proxima, quæ eſt ablutio, quamvis maneat eadem materia remota, quæ eſt

aqua:

aquâ: Pariter in noſtro caſu, materia proxima pœnitentiæ ſunt Confeſſio, & contritio; peccata verò ſunt materia remota: ac proindè appoſita novâ confeſſione, & contritione, poteſt impendi abſolutio ſupra eadem peccata. Ad Confirmationem, nego Ma: quia in rebus Sacramentalibus non debemus quærere, quid fieri potuit, ſed quid de facto factum fuerit, ſive quid inſtituerit Chriſtus.

227. Potuit enim Chriſtus inſtituere Sacramentum Matrimonii, ita ut illa retrotractio libertatis ſatis eſſet ad ſecundum Sacramentum ſuſcipiendum: ſed noluit ita inſtituere, quia noluit, Sacramentum Matrimonii ſuper eaſdem perſonas poſſe iterari: materia enim proxima Sacramenti Matrimonii à Chriſto inſtituta, eſt prima ſui traditio Conjugi per verum contractum: prima autem traditio non poteſt iterari circà eandem perſonam. In Sacramento verò pœnitentiæ materia proxima non eſt prima confeſſio, & primus dolor de peccatis, ſed indifferenter, prima, vel ſecunda confeſſio, primus, vel ſecundus dolor, ut conſtat ex Benedicto XI. citato num. 211. tùm etiam ex Eccleſiæ pra-

xi; tùm etiam ex Canone. *Quem pœnitet*: de Pœnitentia, diſtin.1.ubi ſic dicitur: *Undè patet, quod quantò pluribus confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tantò faciliùs conſequetur indulgentiam remiſsionis*: Quapropter forma abſolutionis non ſignificat determinatè primam remiſſionem peccatorum, ſicut Matrimonium primam ſui traditionem conjugi, ſed indifferenter, primam, vel ſecundam remiſſionem, juxtà capacitatem ſubjecti.

§. II.

228. Objicies quartò, contrà Jllationes. Hieronymus ſupra illud Matth.12. *Tibi dabo claves Regni Cœlorum*, hæc habet: *Hunc locum quidam non intelligentes, aliquid ſervant de ſupercilio Phariſæorum, ut damnare innoxios, vel ſolvere ſe putent noxios, cùm apud Deum non ſententia Sacerdotum, ſed eorum vita quæratur. Jn Levitico ſe oſtendere Sacerdotibus jubentur Leproſi, quos illi non faciunt leproſos, vel mundos, ſed diſcernunt, qui mundi, vel immundi ſint*. Quibus verbis videtur, Sacerdotes evangelicos legalibus æquiparare in hoc, quod ſicut illi non mundabant le-

pro-

prosos, sed eos mundos esse judicabant; ita Sacerdotes Evangelici non justificant peccatores, nec eos mundant, sed eos mundos esse ostendunt: ergo sensus formæ absolutionis est iste præcisè: *Ego declaro, te esse absolutum, & à peccatis mundatum*: quod non solùm per sententiam auctoritativam, sed etiam per deprecativam fieri potest. Confirmatur exẽplo Lazari, qui priùs fuit à Christo resuscitatus, & posteà à discipulis vinculis solutus: ex quo colligit Augustinus, peccatorem priùs à Deo intùs per gratiam vivificari, quàm à Sacerdote à vinculis absolvi: ergo &c.

229. Resp. Hieronymum comparare Sacerdotes evangelicos legalibus, non quidèm in eo quod, sicut legales non mundabant, sed tantùm mundatos declarabant, sed in eo solùm, quòd, sicut legales non poterant suo arbitrio discernere inter lepram, & lepram, sed solùm juxta merita causæ; ita neque Sacerdotes evangelici judicare debent, aut possunt de peccatis juxtà suum beneplacitum, ita ut damnare possint innoxium, vel absolvere indispositum; in reliquis verò nulla est inter legales, & evangelicos Sacerdotes comparatio, ut constat ex Tridentino sess. 14.

Can. 9. dicente: *Si quis dixerit, absolutionem Sacramentalem Sacerdotis non esse actum judicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti, modò tantùm credat, se esse absolutum, aut Sacerdos non seriò, sed ioco absolvat, aut dixerit, non requiri confessionem pœnitentis, ut Sacerdos eum absolvere possit, anathema sit*, & cap. 3. *Res, & effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo*. Undè sententia Sacerdotis judicialis esse debet, & auctoritativa, non autem purè deprecatoria.

230. Quod ex ipso Tridentino sess. 14. cap. 3. manifestè convincitur; ibi enim docet, *Sacramenti pœnitentiæ formam, in quâ præcipuè ipsius vis sita est, in illis Ministri verbis positam esse: Ego te absolvo &c. quibus quidèm de Ecclesiæ Sanctæ more preces quædam laudabiliter adjunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ*. Si enim preces satis essent ad absolvendum; illæ, quibus Ecclesia utitur ante absolutionem, nimirùm: *Absolutionem, & remissione m omnium*

pec-

peccatorum tuorum tribuat tibi Omnipotens, & Misericors Dominus, ſatis eſſent ad verè abſolvendum, quod manifeſtè eſt contrà Tridentinum. Nec fieri poteſt paritas à Sacramento Extremæ Unctionis, cujus forma debet eſſe per modum Orationis, ut conſtat ex forma, quam apponit Florentinum in decreto Eugenii per hæc verba: *Forma hujus Sacramenti eſt hæc: Per iſtam Sanctam unctionem, & ſuam piiſsimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid per viſum &c.* Et conſtat ex Jacobi quinto, ubi de illa dicitur: *Oratio fidei ſalvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & ſi in peccatis ſit, remittentur ei.*

231. Ad Confirmat. Reſpondeo cum D. Thoma Opuſc. 22. cap. 2. negando Conſeq. Ratio eſt, quia comparatio illa peccatoris cum Lazaro moralis eſt, non litteralis; ſubindèque ex illâ nullum firmum argumentum poteſt deduci. Quandò verò Auguſtinus, & alii Sancti Patres dicunt, peccatorem priùs à Deo vivificari per gratiam, quàm à Sacerdote abſolvatur, non loquuntur de vivificatione amicabili habitâ per gratiam habitualem, ſed de vivificatione conſiſtente in

auxiliis vitalibus ſupernaturalibus à Deo collatis, quibus peccator fit potens ad eliciendam veram pœnitentiam, ſive perfectam contritionem, ut juſtificetur extra Sacramentum, antequàm in re abſolutionem ſuſcipiat, ut loquitur Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 4. vel ſolam attritionem generalem, ſive contritionem imperfectam, quâ juſtificetur per Sacramentum: illa quidèm vivificatio habita per auxilia gratiæ certiſſimè habetur ante abſolutionem Sacerdotis, adeòque ita priùs vivificatur peccator, quàm per abſolutionem Sacerdotis à vinculis peccatorum abſolvatur. Vivificatio autem habita per gratiam habitualem, quæ in Sacramento pœnitentiæ recipitur, nequaquam confertur priùs à Deo, quàm à Sacerdote abſolutio impendatur.

DISPUTATIO V.

An abſolutio poſſit abſenti conferri.

232. CELEBRIS fuit apud Antiquos iſta controverſia. Docuerunt aliqui, confeſſionem, & abſolutionem Sacramen-

mentalem validè poſſe abſenti conferri, adeóque pœnitentem poſſe, ſive per epiſtolas, ſive per internuncium Sacerdoti abſenti confiteri peccata, & ab ipſo abſente Sacramentalem abſolutionem ſuſcipere: quam ſententiam meritò condemnavit Clemens VIII: per hæc verba: *Propoſitâ quæſtione, utrùm liceat per litteras, ſeù internuncium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere? Sanctiſſimus Dominus Noſter auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis DD. Cardin. contrà hæreticam pravitatem Generalibus Inquiſitoribus maturè, ac diligenter conſiderata, hanc propoſitionem, ſcilicet: licere per litteras, ſeu internuncium Confeſſario abſenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere, ad minus, uti falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnavit, ac prohibuit, præcepitque, ne deinceps iſta propoſitio publicis, privatiſque lectionibus, concionibus, & congreſſibus doceatur, neque unquam, tanquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo deducatur. Quod ſi*

quis

quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut etiam de ea disputativè tractaverit, nisi forsan impugnando, vel ad praxim, sivè directè, vel indirectè deduxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, & à quo non possit præterquàm in articulo mortis ab alio, quacumque etiam dignitate fulgenti, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ majori Pœnitentiario, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis subjaceat. Ex hoc Decreto plura decidenda modò sunt ad praxim conducentia, simulque exponenda.

SECTIO I.

De statu, & progressu controversiæ.

§. I.

233. SVPPONO primò, damnatam propositionem duas continere partes, alteram de confessione facta absenti, alteram de absolutione absenti collata: non enim dicitur in decreto, damnari duas, sed unam propositionem. Cùm autem propositio

ſitio continens duas partes ſanctiſſimè damnetur, ſive illarum utraque, ſive alterutra ſolùm falſa ſit, quærendum eſt in præſenti, an utraque pars ejus propoſitionis falſa ſit, & damnata, an verò una ſolùm ex illis, & quænam? Suppono ſecundò: Sententiam, quæ modò doceret, utramque partem poſſe nos licitè ſequi, certò manere damnatam; adeòque qui modò doceret, confeſſionem Sacramentalem poſſe fieri abſenti, ſimulque ab abſente poſſe abſolutionem Sacramentalem haberi, incurreret pœnas ab ipſo decreto latas. Quærendum modò à nobis eſt, quinam fuerint illi Authores, qui propoſitionem illam, quoad utramque partem, defendebant, nec ſuam ſententiam retractarunt ante huiuſmodi damnationem?

234. Tres fuerunt præcipuæ apud Antiquos ſententiæ. Prima docebat, Confeſſionem Sacramentalem poſſe fieri abſenti, ſimulque ab abſente poſſe abſolutionem Sacramentalem conferri. Ita graves Theologi Paludanus in quartum, diſtin. 17. quæſt. 2. artic. 1. S. Antoninus 3. par. tit. 14. cap. 19. §. 9. & tit. 17. cap. 21. qui refert, in Concilio Baſilienſi tractatam eſſe quæſtionem, quid faciat

ciat Sacerdos, qui ſine juriſdictione audivit confeſſionem, & abſolvit pœnitentem, multoſque dixiſſe, poſſe poſteà petere juriſdictionem, & abſolvere illum, ubicumque ſit. Eandem opinionem tenet Sylveſter verbo *confeſſio*; Author Margaritæ confeſſorum, cùm agit de modo, quo fieri debet confeſſio, Turrecremata in caput: *Quem pœnitet* de pœnitentia, diſtinct.1. artic.2. Petrus de Tarantaſia (poſtea Innocentius V.) in ſumma de Confeſſione, quem adducit, & ſequitur Rainerius in Pantheologia par.1. tract. de confeſs.cap.9. Fumus verbo confeſſio, nu.23. Tabiena eodem verbo, num.34. Petrus Soto lect. 11. de confeſs. dicens, hanc ſententiam poſſe ſecurè teneri, quam tenent, inquit, plures noſtrûm. Magiſter Peña apud Henriquez cap.2. §.7. in eventu abſolutionis collatæ præſenti, abſque juriſdictione, poſtea comparata, cùm jam procùl abeſt pœnitens, qui putetur benè diſpoſitus; eoſque ferè omnes Authores citat, & impugnat Eximius Doctor diſputat. 19. de Pœnitentia, ſect. 3. num. 2.

235. Quæ cùm ita ſint, non ſatis mirari poſſum, quàm negligens ſit Magiſter Gonet

net in legendis noſtris Authoribus : nam diſput. 12. de abſolutione Sacramentali artic.4. §.1. ait, nullum ex Thomiſtis hanc ſententiam tenuiſſe, idque, ait, oſtenſum eſſe à Vincentio Barone, & eam ſententiam ab antiquis traditam, & jam obſoletam, à Jeſuitis fuiſſe in Scholas revocatam, & typis, & libris mandatam; & num.54.addit, quod hæc quæſtio, magno animi ardore, & contentione agitabatur in Hiſpania inter Dominicanos, & Jeſuitas (aſſerentibus Jeſuitis, & negantibus Dominicanis) hancque ait fuiſſe occaſionem, cur Clemens VIII. cauſam ad ſe avocavit, & ediderit decretum citatum num. 232. quo damnavit ſententiam, quam Jeſuitæ libris defendebant, & ut rumor erat, ad praxim deducebant. Sed in his omnibus Magiſter Gonet valdè peregrinum ſe oſtendit à veritate, & puncto quæſtionis, quæ tùnc temporis verſabatur inter Dominicanos, & Jeſuitas.

236. Quæſtio enim tùnc erat. An qui ſcripto, vel internuncio confeſſus eſt peccata confeſſario abſenti, & poſteà veniens confeſſarius, inueniensque pœnitentem morbo correptum, & ſenſibus jam deſtitutum, poſ-

ſet

ſet eum abſolvere? Item, an moribundus, qui in abſentia confeſſarii petiit confeſſionem, & dedit ſigna doloris, idque reſciens confeſſarius teſtimonio adſtantium, poſſet eum in præſentia abſolvere? hæc inquam erat quæſtio. Negabant tunc temporis aliqui Dominicani, affirmabant aliqui Jeſuitæ, & ad praxim deducebant, hancque ſententiam defendit Exim. Doctor interpretans Decretum Clementis, diſputat. 21. ſect. 4. & aſſerens, confeſſionem abſenti factam non damnari à Clemente, ut illicitam in omni caſu, ſed ſolam abſolutionem.

237. Neque ſententiam contrariam, quam defendebant antiqui illi Doctores, defendit unquam Author ullus è Societate tàm poſt, quàm ante decretum Clementis citatum, præter Patrem Sà, qui ante decretum Clementis tot antiquorum authoritate ductus aſſeruit, in caſu neceſſitatis poſſe practicari eorum ſententiam. Cæterùm dictum hoc retractavit etiam ante ipſum Decretum in ſecunda editione, Matriti, Anno 1600. antè duos annos, quàm Clemens edidiſſet ſuum Decretum. Eandem illam antiquorum ſententiam defenderunt plures extra Scholam Tho-

Thomiſticam, nimirùm Adrianus, Palacius, Vivaldus, pluresque alii, quos citant, & impugnant, Eximius Doctor disputat. 19. sect. 3. & Theophilus Rainaudus in dissertatione de Epistolari confessione, cap. 2.

238. Cæterùm adversarii in hac controversia novam litem excitarunt. Doctor enim Eximius typis tunc dabat tractatum de Pœnitentia; in quo, ut diximus antiquam illam sententiam latè impugnabat, nec audebat illam censurâ inurere, quia ab Ecclesia nondùm erat damnata. Cæterùm dùm opus hoc sub Typis sudabat, accessit Decretum Clementis. Qua de causa disputat. 19. ad calcem sect. 3. hæc addidit Exim. Doctor. Tandem etenim quæri potest, quam censuram contraria opinio mereatur. Respondeo: hactenùs ego non audebam aliam inferre, preter eam, quę ex assertione sumitur (scilicet esse falsam) idque præcipuè propter authoritatem antiquorum; nùnc autem verbis Sanctissimi Domini Nostri Clementis VIII. respondendum est: *Ille enim authoritate suâ illi opinioni sequentem censuram apposuit*. Et post traditum supra dictum Decretum subjungit.

In

In quo Decreto directè solùm videtur Pontifex prohibere, dicere, aut docere, licitum esse absentem absolvere in aliquo casu, vel id facere, an verò si fiat, factum teneat, non declarare. Credo tamen, mentem ejus fuisse, hoc etiam declarare, & contrarium in eodem gradu damnare; tùm quia in hoc Sacramento hæc duo per se non separantur; tùm etiam quia hic erat cardo controversiæ, nam si ex se non licet, ideò est, quia Sacramentum non potest ita perfici. Undè clarè apparet, qualis fuerit tùnc temporis inter Patres Dominicanos, & Nostros controversia.

239. Ex occasione hujus Decreti novam exagitavit quæstionem Exim. Doctor disputat.21. sect.4. in qua quærit, utrùm de necessitate confessionis sit, ut pœnitens Sacerdoti præsenti immediatè, & per se ipsum revelet peccata sua, & resolvit, non esse ita essentiale Sacramento Pœnitentiæ, quod Sacerdos in præsentia ejus confessionem audiat, ut in aliquo extremo necessitatis casu non possit aliter contingere. V.g. in eo casu, in quo Sacerdos veniens ad absolvendum pœnitentem morti vicinum, & inveniens illum

itá

ità priuatum uſu omnium ſenſum, ut nullum ſignum peccati, aut doloris ab eo poſſit obtinere, tunc enim poſſet eſſe contentus aliorum relatione ad abſolvendum illum, quamvis non audierit Confeſſionem in præſentia, & nihilominùs ſufficit hæc confeſſio, vt licitè, & validè detur abſolutio. Hæc fuit Eximii Doctoris reſolutio, quam eâ Sect. 4. latè probauit, eamque abſolvit his verbis. *Nihilominùs declarationem hanc eiuſdem Pontificis cenſuræ ſubiicio, ſicut cætera omnia, quæ tàm in hoc, quàm in cæteris operibus meis continentur*. Hæc pro ſua in S. Sedem veneratione Exim. Doctor. Ex hac reſolutione occaſionem arripuere æmuli Exim. Doctoris dicentes, fuiſſe in Clementem irreverentiam, ipſius mentem, ipſo vivente, interpretari, adeòque duxerunt illam ad Legatum Pontificis, qui Matriti aderat; ipſe autem eam detulit ad Clementem.

240. Clemens verò morte præoccupatus non potuit mentem ſuam per decretum novum exponere. Cæterùm æmuli Exim. Doctoris fortiter iterùm inſtiterunt apud Paulum V. qui Clementis mentem optimè norat, timens, ne eo tempore, in quo adeò exar-

deſcebat controverſia, permittendo, quod doceretur poſſe confeſſionem abſenti fieri, anſam arriperent DD. contrarii, qui defendebant totum Sacramentum Pœnitenriæ poſſe confici in abſentia, ad tuendum ſuum errorem, noluit hanc locutionem eo tempore permittere. Ratio eſt: quia confeſſio aliquando ſumitur pro toto Sacramento. Nihil enim Catholicis frequentiùs, quàm dicere, ſe acccedere ad confeſſionem, vel obire velle ſacramentum confeſſionis, per ſynecdochen enim nomen Confeſſionis totum Sacramentum Pœnitentiæ deſignat: eſtque id adeò receptum in Eccleſia iam olim, vt S. Aug. ſer. 48. *De temp.* adactus fuerit dedocere, Afros ſuos, ne exiſtimarent, quoties ſcriptura meminit Confeſſionis, & ad eam hortatur, agi de Sacramento Pœnitentiæ; ut rudes illi arbitrabantur; qui cùm S.P. inter concionandum protuliſſet *confitendi, aut confeſſionis vocabulum*, illicò tundebant pectora, rati Sermonem eſſe de Sacramento Pœnitentiæ. Propria ſanè hujus ſacramenti appellatio eſt *Sacramentum confeſſionis*, eamque appellationem, licèt non benè, præfert Durandus in 4. diſt. 14. quæſt. 1. num. 5.
no-

nolens dici *Sacramentum Pœnitentiæ*, sed Sacramentum confessionis. Ne igitur adversarii ansam erroris haberent ad iudicandum eo tempore permitti à Pontifice sententiam docentem, integrum Pœnitentiæ Sacramentum posse in absentia Sacerdotis fieri, noluit permittere, quod tùnc temporis diceretur, posse confessionem fieri in absentia.

§. II.

241. Quod autem hæc fuerit Pontificum mens, testatur Exim. Doctor litteris suis apud Tamnerum quæst 9. *de Pœnit.* dub. 1. num. 16. dicens, se Clementis, ac Pauli mentem ex ore utriusque percepisse, & sibi certè constare, nunquam venisse illis in mentem, vt vellent obstare absolutioni ægri, qui absente Sacerdote, ante oppressionem expetiisset Confessarium, & signa doloris Sacerdoti per aliorum testimonium significata edidisset: additque eisdem litteris Exim. Doct. de hujusmodi absolutione nunquam fuisse excitatam controuersiam. Tantùm itaque Pontificis Ministros Auctores posteriorum decretorum, de quibus statim agemus, vel si lubet, Pontifices ipsos noluisse, ut diceretur, Confessionem in eo eventu fieri ab-

ſenti propter rationẽ ſupra à nobis attactam. Ratio eſt: quia cùm in decreto Clementis ſermo non ſit de quacumque declaratione, vel confeſſione peccatorum, ſed de confeſſione ſacramentali: confeſsio autem ſacramentalis non dicatur talis, dumtaxat intrinſecè, prout ordinatur ad ſuſcipiendum præſente Sacerdote integrum Pœnitentiæ Sacramentum, uti in circunſtantiis præſentis controverſiæ accipitur, ſed etiam dicatur ea, quæ actu denominatur ab abſolutione, quâ conficitur ſacramentum, exindè, ſi permitteretur, quod poſſet confeſsio ſacramentalis fieri abſenti, dabat tunc temporis anſam errori dicentium, totum Sacramentum poſſe fieri inter abſentes.

242. Hæc eſt ratio, propter quam Paulus V. præcepit, ut amoveretur eo tempore à ſuo Tomo expoſitio Exim. Doctoris: Prodiit enim decretum factum in generali Inquiſitione his verbis expreſſum. *Die* 14. *Julii* 1605. *propoſitâ causâ P. Franciſci Suarez Jeſuitæ, & conſideratis his, quæ ſcripſit tom.* 4. *in* 3. *par. Divi Thomæ ſect.* 4. *diſput.* 21. *interpretando decretum felic. recordat. Clementis Papæ VIII. die* 20. *Junii* 1602. *quo da-*

damnavit hanc propositionem : videlicèt, licere per litteras, seù internuncium Confessario absenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absolutionem obtinere, ac etiam maturè discussis his, quæ idem Pater Suarez adduxit in defensionem suæ interpretationis, auditis votis Illustrissimorum Dominorum Cardinalium, SS. decrevit, dictam interpretationem non subsistere, & ideò amovendam esse ab ejus libris juxtà decreta aliàs facta à felicis recordationis Clemente Papa VIII. de quibus in actis S. Officii. Item in alio decreto ejusdem Congregationis 20. Iulii ejusdem anni sic habetur. *Ex lib. Francisci Suarez Jesuitæ tomo 4. ad 3. par. disput. 23. sect. 1. num. 12. amoveantur infrascripta verba, videlicet; Atque ex hac resolutione usque in absentia Confessoris: Idem P. Suarez corrigat suum librum, & antequam evulget, ostendat huic Congregationi.* Et rursùs die 18. Augusti ejusdem Congregationis aliud editum fuit decretum hujus tenoris. *SS. decreuit ex tomo 4. Pater Suarez Jesuitæ in 3. par. S. Thom. disput. 21. de confessione sect. 4. cui titulus est. Utrùm de necessitate confessionis sit, ut pœnitens Sacerdoti absenti immedia-*

diatè, & per ſe ipſum revelet peccata ſua? Totam eſſe amovendam, nec aliam ejus loco ſubrogandam.

243. Cæterùm cùm deficiente fine legis, lex deficiat, & finis horum decretorum nequaquam fuerit prohibere, ne abſolutio conferretur ægro deſtituto ſenſibus, qui in præſentia teſtium petierat confeſsionem, & poſteà adveniens Sacerdos jam nullum in ægro ſignum aduertere poteſt, ea de cauſa cùm frigeſcente fervore controverſiæ, & admiſsis ubique Pontificis decretis, jam nullum eſſet periculum, ut admitteretur ea antiquorum ſententia, quæ docebat, integrum Pœnitentiæ Sacramentum poſſe confici inter abſentes, ceſſavit exindè vis horum decretorum contra doctrinam illam novis iſtis circunſtantiis veſtitam, ut ex teſtimonio ipſorum Pontificum, ex doctrina antiquorum Conciliorum ſect. ſequen. demonſtrabimus. Quapropter, cùm antequam è vivis diſceſsiſſet Eximius Doctor, iterùm ejus opera typis data eſſent Lugduni anno 1613. tota ea doctrina, & integra ſect. 4. diſp. 21. in totum reſtituta ſunt: illa enim verba, in quibus dicebatur, P. Suarii expoſitionem

non

non poſſe ſubſiſtere, non tendebant contra ſoliditatem doctrinæ ab Exim. Doctore propoſitæ, neque illam ut à nobis expoſitam reprobabant, ſed prout adiunctam in illis circunſtantiis decreto Clementis, quibus deficientibus circunſtantiis, nullo manente timore à ferè omnibus Theologis illa doctrina, ut ſolida, fuit admiſſa, & propugnata quidquid reclamet ſecunda ſententia. Ad eum modum, quo homo in circunſtantiis ſanitatis comprehenditur ſub præcepto prohibente comeſtionem carnis die Veneris; ſecùs autèm in circunſtantiis infirmitatis, & ægritudinis.

244. Secunda ergo in hoc puncto modernorum aliquorum ſententia docet, nunquam poſſe, neque validè conferri abſolutionem ægroto, qui in abſentia Confeſſarii petiit abſolutionem, quamvis per litteras peccata ſua abſenti Confeſſario declaraverit, niſi poſtea, adveniente Confeſſario, in eius præſentia dicat pœnitens, quod de omnibus illis peccatis ſe accuſat. Ita plures, quos citat Raynaudus per totam diſſertationem de confeſsione epiſtolari, & fatetur Gonet. diſp. 12. de abſolutione artic.4. §. 1.

Sic docuerunt Victoria, Canus, Ledesma, Candidus, & alii quamplures. Tertia Theologorum sententia docet cum Eximio Doctore, in eo casu licitè, & validè posse conferri absolutionem ægroto, qui confessionem petiit, nec animum retractaverit, quando accedit Sacerdos. Ità omnes nostri, quos citat, & sequitur Moya disp. 6. quæst. 1. & hac tempestate ferè omnes externi, adeò ut F. Ludovicus Caspensis Ordinis Capucinorum, tract. de pœnit. disp. 4. sect. 22. post approbatam per omnia Eximii Doctoris de hoc puncto doctrinam contra Sotum, opponens sibi, quod ea doctrina fuerit à Clem. VIII. damnata, & expungi jussa, respondet, doctrinam Exim. Doctoris de absolutione moribundi sensibus destituti per Sacerdotem præsentem, cui per internuncium voluntas consequendæ absolutionis sit intimata, nequaquam esse damnatam à Clemen. VIII. quia alioqui tot Sapientes DD. post Clementem ei doctrinæ non adhæsissent: & ipse Clemens non dixisset (ut certò postea dixit) se nihil tale unquam vetuisse: imò in eo eventu se omninò impensurum ægro absolutionem; & puniturum Parochum, qui

ab-

absolutionem negaret. Quomodò hæc omnia vera sint, comprobabit subsequens

SECTIO II.

Resolvitur Controversia.

§. I.

245. ASSERO primò contrà antiquos citatos num. 234. Absolutio absenti collata ex natura sua, & ex Sacramenti institutione invalida est: atque adeò etiamsi pœnitens Confessario præsenti confiteretur, si tamen postea à Sacerdote absente absolveretur, absolutio esset invalida, & Sacramentum nullum. Probatur primò, quia absolutio; sicut & formæ aliorum Sacramentorum (excepto matrimonio) ex Christi institutione consistit in verbis v. g. *Absolvo te à peccatis*, aut aliis perfectè æquivalentibus, quæ materiam præsentem significant: etenim particula *te* est pronomen demonstrativum personæ pœnitentis, quod ad absentem per voces dirigi non potest: quare sicut non potest Sacerdos consecrare materiam absentem, quia pronomen demon-

monſtrativum ; *hoc eſt corpus*: *hic eſt calix* contentum in forma conſecrationis ſignificat materiam præſentem; ita neque poteſt abſolvere abſentem, quia pronomen demonſtrativum *te* incluſum in forma abſolutionis ſignificat perſonam præſentem : ergo ſicut conſecratio materiæ abſentis eſt invalida, ità abſolutio perſonæ abſentis eſt invalida.

246. Probatur ſecundò : de ratione formæ abſolutionis eſt, quod verbis propriè dictis proferatur,& ſine illis eſt nulla,ex numero 182. idemque patet ex perpetua Eccleſiæ traditione, & praxi, ita ut per ea verba verè Sacerdos pœnitentem alloquatur, illum demonſtrando, ita ut poſſit dicere : hic eſt pœnitens, quem abſolvo, quæ omnia requiruntur ad verificationem horum verborum : *abſolvo te*: Sed ad hujuſmodi locutionem requiritur præſentia pœnitentis : ſi enim præſens non eſſet, non diceret, abſolvo te, ſed abſolvo illum ex dictis num.76. de Euchariſtia : ergo &c. Confirmatur ex Tridentino ſeſſ.14. cap. 2. ubi de baptizatis dicit : *Nam hos, ſi ſe poſtea crimine aliquo contaminaverint, non jàm repetito baptiſmo ablui, cùm id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante*

hoc

hoc Tribunal, tanquam reos ſiſti voluit, ut per Sacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quotiès ab admiſſis peccatis ad ipſum pœnitentes confugerint, poſſent liberari. Quibus in verbis clarè oſtenditur, ex inſtitutione Divina pœnitentes, ut reos, ante Sacerdotum Tribunal ſiſti debere, ut poſſint per eorum ſententiam abſolvi: Sed ſiſti ante hoc Tribunal eſt pœnitentem præſentem eſſe Sacerdoti: ergo niſi ſit præſens non poterit per ſententiam, ideſt per abſolutionem liberari.

247. Probatur tertiò. Abſolutio Sacramentalis eſt actus judicis proferentis, & promulgantis ſententiam abſolutoriam criminis, non quolibet ſigno, ſed verbis propriè dictis: nullus autem judex promulgat ſententiam inter homines verbis, nullo alio homine præſente: ergo neque poteſt Sacerdos proferre ſententiam abſolutionis, nullo alio præſente: Sed ex Chriſti inſtitutione nullus eſt, qui debeat eſſe præſens coràm Sacerdote, niſi ipſe pœnitens, cùm judicium hoc ex Chriſti inſtitutione non ſit publicum, ſed ſecretum; ipſe enim pœnitens eſt teſtis, accuſator, & reus, & propter ipſum non propter alios, ſententia profertur: ergo &c. Confir-

firmatur: positâ valida Sacramentali absolutione, ponitur validum Sacramentum: sed validum Sacramentum inter absentes poni non potest, ut constat ex decreto Clementis citato num. 233. ergo absolutio Sacramentalis dari non potest absenti.

248. Respondebis: Clementem non decrevisse in suo decreto, absolutionem datam absenti esse invalidam, sed esse illicitam, ut constat ex illis verbis: *Utrùm liceat per litteras*: clarè autem patet, posse absolutionem esse illicitam, quamvis aliundè sit valida, & Sacerdos peccet eam conferendo, uti contingit, quando Sacerdos in peccato mortali existens absolvit. Contrà tamen: quia hæc responsio manifestè pugnat contrà tenorem decreti, quia in eo decreto præcipitur, quod ea opinio nunquam, & in nullo casu, tamquam probabilis defendatur: atqui si absolutio absenti collata non esset invalida, posset in aliquo extremo necessitatis casu absenti conferri: ergo ex tenore decreti talis absolutio, non solùm est illicita, verùm etiam invalida. Confirmatur: in casu urgentissimæ necessitatis, in quo æterna animæ salus periclitatur, omnia media valida sunt licita, id exi-

exigente ſupremo periculo æternæ damnationis, ut ſi aliter moribundus ſalutem conſequi non valeat, adeòque ſi validè quis confiteri, & abſolvi ab abſente poſſet, hoc nulla humana poteſtate, nec pontificia prohiberi poſſet in tali caſu, cum diſpendio ſalutis æternæ: atqui ex vi illius decreti eſt prohibita abſolutio abſentis in omni caſu: ergo ex vi talis decreti manifeſtè conſtat, eſſe invalidam.

249. Aſſero ſecundò contra modernos citatos num. 244. Si ægrotus dedit ſigna doloris, quando abſens erat confeſſarius, petens confeſſionem, & veniens poſteà confeſſarius inveniat illum ſenſibus deſtitutum, ſatis eſt, quod teſtes affirment illam petitionem confeſſionis non retractatam, ut licitè, & validè, ſaltem ſub conditione, abſolvat. Vide Auctores apud Dianam par. 3. tract. 3. reſolut. 4. qui duos ſupra triginta Auctores pro hac ſententia adducit. Alios præthereà invenies apud Raynaudum in diſſertatione de confeſſione epiſtolari cap. 4. Plures alios apud Moyam diſput. 6. quæſt. 1. eſtque expreſſa ſententia D. Thomæ opuſc. 65. quod eſt de officio Sacerdotis, ubi hæc habet: *Si*

infir-

infirmus , qui petit unctionem , amisit notitiam, vel loquelam , antequam Sacerdos veniat ad eum , nihilominùs unget eum Sacerdos : quia in tali casu debet etiam baptizari , & à peccatis absolvi .

250. Probatur igitur Conclusio ex Conciliis. Concilium enim Arausicanum primum cap. 11. (& refertur cap. qui recedunt, 26. quæst. 6.) sic statuit: *Subitò obmutescens baptizari , aut pœnitentiam accipere potest, si voluntatis præteritæ testimonium , aliorum verbis habet,aut præsentis in suo nutu .* Pariter Concilium Carthaginense tertium cap. 34.(& refertur cap.ęgrotantes de consecratione dist.4.sic definit : *Ægrotantes, si pro se respondere non possunt , cùm voluntatis eorum testimonium sui dixerint, baptizentur : Similiter & de pœnitentibus agendum est .* Ita refert hunc Canonem contextus Concilii Carthaginensis,ac Concilii Africani , & Jvonis citantis Isidorum , ut notant emendatores editionis Gratiani , apud quem pro verbis illis: *Cùm voluntatis eorum testimonium sui dixerint* , corruptè habebatur. *Cum voluntas eorum testimonium sui dixerunt* : Sed omnes vetusti codices Gratiani legunt eo modo , quo priùs retuli : Sicque adest in sum-

ſumma Conciliorum apud Caranzam.

251. Rursùs Concilium Carthaginenſe quartum cap. 76. (& refertur cap. is qui 26. quæſt. 6.) hæc habet: *Is, qui pœnitentiam in infirmitate petit, ſi caſu, dum ad eum Sacerdos invitatus venit, oppreſſus infirmitate obmutuerit, vel in phreneſim verſus fuerit, dent teſtimonium qui eum audierunt, & accipiat pœnitentiam, & ſi continuò creditur moriturus, reconcilietur per manùs impoſitionem, & infundatur ori ejus Euchariſtia. Si ſupervixerit, admoneatur à ſupradictis teſtibus petitioni ſuæ ſatisfactum, & ſubdatur ſtatutis Pœnitentiæ legibus.* Pariter Synodus Vitenſis in Luſitania Anno 1617. celebrata ſub Joanne Emmanuele lib. 1. tit. 5. Conſtitut. 2. num. 10. præcipit, ut is, ad quem jam planè ſopitum Sacerdos pervenerit, abſolvatur, ſi qui adfuerunt, cùm is ſui compos eſſet, teſtentur, quod petierit confeſſionem: ergo &c.

252. Probatur ſecundò, ex S. Leone Papa, epiſt. 89. aliàs 91. quæ eſt ad Theodorum Forojulienſem Epiſcopum, ubi hæc habet: *Si aliqui ægritudine ità fuerint aggravati, ut quod paulò ante poſcebant, ſub præſentia Sacerdotis ſignificare non valeant, teſtimonia*

eis

eis fidelium, & circunstantium prodesse debebunt, ut simùl, & Pœnitentiam, & reconciliationis beneficium consequantur, servatâ tamen regula Canonum Paternorum circà eorum pœnitentiam, qui in Deum à fide discedendo peccarunt. Modò sic: tales ægroti non vult S.Leo, ut maneant absque Sacramento Pœnitentiæ, neque absque reconciliatione, sive absolutione à censuris, si fortè sint innodati juxta ea, quæ præscripserat Concilium Carthaginense quartum citatum num. superiori: ergo in tali casu licitè ægrotus absolvitur. Mirum est, quot, & quantas tentaverint vias adversarii, ut testimoniis citatis, tum ex Conciliis, tum ex S. Leone respondeant.

253. Respondet primò Dominicus Soto in 4. distin. 18. quæst. 2. artic. 1. in prædictis testimoniis solùm agi de absolutione à censuris, quæ conferri potest ab absente, non verò de absolutione à peccatis. Respondet secundò Alvarez quæst. 2. disput. 8. in difficultate Appendice, sive Additicia num. 27. & 28. solùm agi in illis testimoniis de absolutione Cæremoniali; non verò de Sacramentali. Respondet tertiò Canus in Relectione

de

de Pœnitentia par. 5. concedendo ibi agi de abſolutione à peccatis, verùm non quoad omnes, ſed quoad eos dumtaxat pœnitentes, qui priùs explicitè peccata ſua omnia confeſſi fuiſſent Sacerdoti initio Quadrageſimæ, non tamen accepiſſent abſolutionem ſacramentalem, differri ſolitam uſque ad tempus ſub Paſcha, hoc eſt ad feriam 5. in Cœna Domini. Cæterùm quàm malè exponant Conciliorum, & Pontificis mentem iſtæ reſponſiones, facilè conſpicitur. Quapropter

254. Contrà primò: in prædictis teſtimoniis ſermo eſt *de Pœnitentia*, ad quam vocandus erat Sacerdos, adeoque non ſatis erat Diaconus: atqui ad abſolutionem à cenſuris ſatis erat, quod facultas committeretur Diacono: ſic enim S. Cyprianus ep. 13. teſtatur, ſe commiſiſſe Diacono abſolutionem ægroti: quæ non poterat eſſe abſolutio à peccatis, cùm hæc ſit actus proprius ſolius Sacerdotis; & in illis teſtimoniis ſermo eſt de abſolutione à peccatis: ergo, &c. Cōtrà ſecundò: in illis teſtimoniis, ſermo eſt de quocumque ægroto ſubitò obmuteſcente, poſtquàm petierat confeſſionem: ſed plures ex illis neque habebant cenſuras, neque ad tempus

Paschale distulerant absolutionem. Absurdum quidèm maximum est, cogitare esse censurâ irretitos omnes ægrotos in articulo mortis obmutescentes, vel omnes eos non suscepisse usque ad Pascha absolutionem, vel sacramentaliter confessos fuisse sua peccata, ante ægritudinem, Sacerdoti: ergo omnes datæ responsiones manifestè pugnant contra mentem Conciliorum, & S. Leonis.

255. Contra tertiò, quia Clemens VIII. interrogatus de moribundo, qui post præmissa pœnitentiæ signa, saltemque postquàm jussit vocari Sacerdotem, subitò obmutuit, essetne absolvendus? Respondit, se hunc eventum à S. Leone propositum non intendisse comprehendere in suo decreto citato num. 232. & talem moribundum omninò debere absolvi à Sacerdote, cùm venerit, seque, si occasio se daret, absolutionem impensurum. Ita respondisse Clementem, testati sunt Cardinalis Bellarminus, & Archiepiscopus Armacanus, quorum uterque id testatus est Francisco Flerontino, & Leonardo Lesio Societatis Iesu, cùm Romæ essent, & scripto etiam manu sua obsignato id firmauit. Posteaque Armacanus Antistes simile

mile ſcriptum, quo de reſponſo illo Clementis teſtabatur, miſit Lovanium ad aliquos illius Academiæ Doctores. Quod quidèm ſcriptum verbatim refert Ægidius Coninck lib. *De abſolutione moribũdi ſub fine*: ergo expoſitio adverſariorum pugnat contra antiquas, & recentes Eccleſiæ definitiones.

256. Probatur tertiò ex Rituali Romano titulo *de Sacramento Pœnitentiæ §. Ordo miniſtrandi Sacramentum Pœnitentiæ*, verſiculo, *quid ſi inter*, ubi agens de abſolutione ægro impendenda ſic præſcribit: *Quod ſi inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox, & loquela ægrum deficiat; nutibus, & ſignis conetur, quoad ejus fieri poterit, peccata pœnitentis cognoſcere, quibus utcumque, vel in genere, vel in ſpecie cognitis, vel etiam ſi confitendi deſiderium, ſive per ſe, ſive per alios oſtenderit, abſolvendus eſt*. Habentur iſta non modò in anterioribus Ritualibus, ſivè Romanæ, ſive aliarum Eccleſiarum, puta in Paſtorali Leonis X. & in ſimili opere Cardinalis Ludoviſii (poſtea Gregorius XV.) quod confecit pro Eccleſia Bononienſi, cui tunc præerat, ſed etiam in Rituali per Paulum V. recognitum, & approbatum 17. Junii 1614.

contestatur enim Pontifex, visum sibi esse è re Ecclesiæ, ut volumen unum de ritibus, cùm in aliis Ecclesiasticis functionibus, tùm præsertim in Sacramentorum administratione servandis, ab his, qui curam animarum gerunt, Apostolica auctoritate prodiret, ad cujus voluminis præscriptum in tanta Ritualium multitudine sua illi ministeria, tanquam ad publicam, & obsignatam normam peragerent, unoque, ac fidei ductu inoffenso pede ambularent cum consensu. In hoc namque Rituali Pauli V. prædicta verba pro absolutione ægroti continentur: cujus Ritualis tanta est auctoritas, ut Paulus V. in Brevi expedito Romæ die 17. Junii 1614. testetur, illud à Congregatione plurium Cardinalium ad hoc deputatorum compositum fuisse, ordinetque, ut omnes Archiepiscopi, Episcopi, &c. ab omnibus Parochis faciant inviolabiliter observari, ut patet in Bulla illi Rituali affixa. Ex dictis

§. II.

257. Fit primò: etiamsi testes in absentia infirmi exponant Confessario pœnitentiæ signa ab illo data, antequàm esset sensi-

bus

bus destitutus, posse Confessarium, posteà advenientem talem infirmum sensibus destitutum absolvere. Ratio est, quia quod internuncius manifestet Confessario signa doloris, quæ dedit infirmus, eaque manifestastatio fiat in præsentia infirmi sensibus destituti, vel in absentia, nihil facit ad rem præsentem. Nec etiam facit, ut Sacerdos magis certus fiat de statu Pœnitentis, & de ejus permanentia in proposito concepto, neque ut confessio fiat à pœnitente in præsentia infirmi: Nam licèt testis deponat in præsentia corporali infirmi; hic tamen moraliter est absens: Etenim sensibus destitutus in ordine ad loquendum moraliter absens est, cùm depositionem testis confirmare, aut ratificare aliquo signo exteriori nequaquam valeat; ideoque Canones, & Concilia supra adducta non exigunt testimonium dari Sacerdoti in præsentia infirmi, ut patet ex eorum tenore, quod satis firmavit responsio Clementis VIII. supra adducta, de qua Ægidius Coninck in opusculo de absolutione moribundi: ergo &c.

258. Fit secundò: sufficere ad eam absolutionem, quod Sacerdoti constet de vo-

luntate infirmi, non per ipsos, qui immediatè audierunt ab infirmo, sed mediatè ab aliis, qui ab illis audierunt. Ratio est, quia Conciliorum testimonia supra adducta non exigũt immediatã auditionem. Si enim semel non requiritur, id immediatè à Confessario audiri, parùm refert, quod uno, vel duobus gradibus mediatè audiatur: semper enim desiderium confitendi exteriori signo ostenditur, sivè per testes, qui immmediatè, vel mediatè audierunt, Sacerdoti referatur. Quapropter Jo. Sanchez, Diana, Lugo, & alii non requirunt plures testes, sed ajunt unum sufficere. Quando enim non agitur de præjudicio alicujus, creditur uni testi. Undè sicut nõ requiritur probatio juridica per testes oculatos; ita neque requiritur probatio plena per duos testes, nec requiritur, quod testis juret, quia maximè impium esset, in casu moribundi mentiri: adeoque neque requiritur, quod testis sit fidelis, sed infidelis sufficeret, vel etiam Hæreticus, nisi præsumeretur mentiri ad illusionem Sacramentorum. Neque obstat, quod Concilia loquantur in plurali de testibus, cùm requirunt testimonium aliorum, nam id intelligi de-

debet in sensu distributivo, non copulativo: sicut etiam cùm dicitur in Conciliis, animam defuncti aliorum fidelium suffragiis juvari, intelligitur distributivè, quia singulorum suffragiis juvari possunt.

259. Fit tertiò: non posse absolvi infirmum, qui nec confessionem petiit, nec dedit in ordine ad illam ulla certa, aut dubia signa doloris, quantumvis Sacerdos attenderet ad alias actiones antecedentes, quæ ab aliquibus vocantur signa, v.g. Si Christianè vixerit, Sacramenta frequentaverit, & fidelis, ac pius habitus sit. Est illatio ista contra aliquos Doctores citatos num. 252. de Sacramentis, quorum Sententia, ut ibi dixi, non parùm conducit ad praxim: Speculativè verò loquendo, tenenda omninò est doctrina nostra. Ratio est: quia Ritualia, & Concilia permittentia absolvi agonizantem, requirunt testes petitæ absolutionis, aut manifestationem doloris, quæ accusatio anteactæ vitæ sit: confessio enim, ut per se patet, debet esse externa accusatio anteactæ vitæ, quâ peccator se reum manifestat, & peccata sua, ut potest, declarat, fatendo se hìc, & nunc pecatorem: sed qui nec con-

fessionem petiit, nec in ordine ad illam dedit ulla certa, aut dubia signa doloris, talem non exercet accusationem: ergo &c.

260. Respondebis: vitam Christianam anteactam esse accusationem sufficientem pro hoc casu tantæ necessitatis, cùm non possimus prudenter non censere, talem ægrotum in eo articulo non petiturum absolutionem, si posset. Undè illam censendum est petere per vitam Christianam. Contrà tamen: quia hominem fuisse Christianum, sivè malè, sive benè vixerit, non est signum voluntatis præsentis sufficiens ad veram accusationem de peccatis commissis, licèt sit signum præsumptionis talis voluntatis, & accusationis habendæ, si posset: ergo, &c. Probatur Antecedens: Homo Christianus semper, etiam quando actu peccat, præsumitur habere voluntatem recipiendi absolutionem in articulo mortis, vel antequam exeat de vita: adeoque illa voluntas compossibilis est cum actuali peccato: sed voluntas composibilis cum actuali peccato non est sufficiens accusatio de omnibus peccatis commissis: ergo &c.

261. Contra secundò, & explicatur ulte-

teriùs hæc ratio fundamentalis. Voluntas confitendi, & obtinendi abſolutionem per mores Chriſtianos, & vitam anteactam in Eccleſia Dei non eſt ſufficiens accuſatio, quæ requiritur pro materia hujus Sacramenti, quod cùm judicium ſit, eſſentialiter conſtat accuſatione, & abſolutione. Undè accuſatio ſufficiens ad hoc Sacramentum debet eſſe talis, ut fiat poſt peccatum, eâque homo confiteatur ſe reum peccati, quæque incompoſſibilis ſit cum peccato: qua de cauſa debet eſſe doloroſa, & dolorem internum ſignificare: atqui voluntas recipiendi Sacramenta, externè ſignificata per vitam Chriſtianam, nec ſignificat hominem alicujus peccati reum, nec ullum dolorem verum efficacem ſignificat: quandoquidem eſt compoſſibilis cum actuali peccato: ergo ſufficiens non eſt ad abſolutionem, ſivè ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ. Exinde Raslerus tract. *de Pœnitentia* cap. 5. docet, priorem opinionem eſſe improbabilem: Et Gobat tract. 7. num. 602. notat, paucis abhìnc annis fuiſſe prohibitum à Superioribus Societatis, ne quis doceret hanc propoſitionem. *Moribundus, etſi nullum ſignum det,*

aut

aut dederit contritionis, adeò ut Sacerdos, nec ſciat, nec prudenter putare poſſit, præceſſiſſe ſenſibilem aliquam confeſſionem, abſolvi poteſt. Hæc omnia intelligenda ſunt de quæſtione ſpeculàtivè ſumpta, quam propter aſſignatas rationes veram judico.

262. Cæterùm practicè loquendo, exiſtimo, Confeſſarium non ſolùm poſſe licitè, verùm etiam teneri in prædicto caſu moribundum abſolvere ſub conditione. Ratio eſt, quia Præceptum Charitatis obligat ad ſuccurrendum proximo conſtituto in extrema neceſſitate, & periculo æternæ damnationis, remedio ſaltem dubio, quod ſine peccato poteſt adhiberi, quãdo aliud nõ ſuppetit. Abſolutio autem in tali caſu poteſt dari ſine peccato: quia licèt aliqui improbabilem putent hanc opinionem, alii tamen exiſtimant probabiliſſimam, ſaltem ob auctoritatem Doctorum eam defendentium, contrà quam metaphyſicam evidentiam non habemus: & quamvis ſententia iſta ſpeculativè vera, aut probabilis non eſſet, negari non poteſt, eſſe in eo caſu remedium dubium, adeoque ahdibita abſolutione ſub hac conditione, *ſi capax es*, vel *ſi ſis diſpoſitus*, præca-

cavetur irreverentia: periculum enim nullitatis, ubi periclitatur ſalus æterna hominis; in cujus remedium ſunt inſtituta Sacramenta, non eſt irreverentia ex dictis num. 300. de Sacramentis: ergo practicè loquendo, debet dari abſolutio ſub conditione.

263. Vide P. Moya diſp. 6. quæſt. 4. §. 1. & 2. afferentem pro hac ſententia plures DD. quos inter P. Bonagratia Franciſcanus in ſummula quæſt. Regularium extendit ſuam opinionem etiam ad caſum, quo ille moribundus laborat infamiâ maledicti. Vide etiam Leandrum à Sacramento tract. 5. diſp. 5. quæſt. 46. Delgadillum de pœnitentia cap. 13. Ludovicum à Conceptione tract. 5. quæſt. 1. qui omnes ſententiam iſtam defendunt, pro qua citant Auguſtinum tom. 6. de adulterinis conjugiis, ubi docet, infirmum, qui repentè deſtituitur ſenſibus, nec ulla ſigna dare poteſt, ſi Catechumenus eſt, eſſe baptizandum; ſi verò baptizatus eſt, eſſe reconciliandum, quod de Sacramento Pœnitentiæ ab Auctoribus iſtis intelligitur. Exindè pro praxi

264. Fit quartò: validè, & licitè abſolvi moribundum, qui non poteſt in ſpecie ullum

lum

lum peccatum declarare; attamen ab ipſo Sacerdote præſente petit abſolutionem. Tùm etiam ſufficere ad abſolutionem dandam, ſi moribundus coram Sacerdote edidit ſigna contritionis, & doloris in ordine ad abſolutionem; tunc enim præſumendum eſt, niſi contrarium conſtet, ea ſigna doloris tendere in ordine ad abſolutionem. Quinimò juxta Layman lib. 5. tract. 6. cap. 8. ſigna ſunt contritionis, quandò æger percutit pectus, aut quandò manus, oculoſve in Cœlum tollit, & juxta Dianam tract. 3. Reſolut. 2. quandò aliquam imaginem intentè reſpicit, vel juxta Lugo diſp. 17. ſect. 2. quandò dicit *Miſerere mei Deus*, ſi videlicèt hæc faciat, ſciens eſſe periculum mortis, ſitque mentis compos, eſto ſolitus idem facere, nihil cogitans de morte. Si verò omnibus penſatis, dubium ſit, an hæc faciat in ordine ad abſolutionem, abſolvendus eſt ſub conditione, ſi ſit capax juxtà citatos Doctores.

265. Fit quintò: rectè abſolvi morientem, licèt prædicta ſigna dederit confeſſario abſente, ſed aliis præſentibus, qui confeſſario retulerunt, ſivè in præſentia ægroti, ſivè in abſentia, ſi quandò accedit Sacerdos,

nul-

nullo alio modo possit ægrotus animũ suum manifestare: re enim vera si præsens præsentem absolvis, adest quidquid requiritur ex institutione Sacramenti ad ejus valorem. Quinimmò sufficienter diceris absolvere confitentem tibi in præsentia, vel tibi præsenti, quia quandiù vivit, tandiù continuat moraliter confessionem peccatorum suorum: vivit autem adhuc coràm te, ut benè notavit Gobat. Tùm etiam moribundum sensibus destitutum debes absolvere, tametsi nemo expresse testetur, illum edidisse signa doloris, modò prudenter præsumi possit, dedisse re ipsa: quia fas est administrare Sacramenta in necessitate, quandò deficientibus aliis probationibus, prudenter præsumitur, adesse omnia essentialiter requisita: etenim præsumptio habetur pro veritate, quandiù ea non eliditur, & demonstratur hìc, & nunc fallere, ut habent Doctores in cap. *Semel malus*, de Regulis juris in sexto. Prudenter autem præsumi potest de quolibet bono Christiano, qui prævidit periculum instantis mortis, quod dederit signum contritionis in ordine ad confessionem: illud quippè prudenter præsumitur factum, quod plerùmque fieri

ri ſolet, ut habent Doctores in legem *in Obſcuris*, tit. de Regulis juris. Immò id videtur etiam præſumendum de eo, qui perditè vixit, ſi advertit, ſe eſſe in mortis diſcrimine: quia etiam tales homines, ubi vident ſe in extremæ damnationis periculo, etiam ſolent ad Deum converti, ſaltem timore pœnæ.

266. Fit ſextò: etiam eſſe abſolvendum eum, de quo non conſtat, an vitæ diſcrimen præviderit, ſivè benè, ſivè malè vixerit, & invenitur ſenſibus deſtitutus, & morti proximus: quia vita, & fides Chriſtiana, quam profeſſus eſt, fundamentum præbet, ut judicemus, eum, ſi vitæ periculum advertit, in tali diſcrimine velle abſolutionem, & Sacramentum, ſine quo credidit, vel timet non poſſe ſalvari, & ex alia parte neſcimus, an id advertit, vel voluerit, aut aliquibus ſignis ſignificaverit, quantùm potuerit, neq; ſcimus, an externis ſenſibus ſit deſtitutus, an etiam internis: ſæpè enim hujuſmodi homines in eo periculo eas actiones agunt ex fine petendæ abſolutionis, quę à circunſtãtibus non advertuntur, aut putantur fieri vi morbi; nec denique conſtat, an prædicta voluntas ſufficienter

ter

ter significetur vitâ anteactâ, & fide Christiana. Undè absolvendus est sub conditione, *ut si sit satis dispositus, beneficium absolutionis consequatur*. Quapropter etsi fortè quis actualiter peccando, subitò destituatur sensibus, regulariter sine absolutione dimittendus non est: cùm rarissimè contingat, ut morti vicinus non velit suæ saluti consulere, saltem per attritionem, quâ non constat internè carere, quamvis externè sit sensibus privatus: per conditionem enim evitatur injuria Sacramenti, & ex alia parte consulitur, quantum fieri potest, saluti moribundi, qui per mores Christianos anteactos in tali articulo, & attritus, & satis, superque confessionem petere præsumitur. Sic Bonagratia supra citatus. Vide Gobat. tractat.7. numer. 597. usque ad 625.

SECTIO III.

Solvuntur Opposita.

§. I.

267. OBJICIES primò contra primam Conclusionem. In aliis judiciis

diciis abſolutio poteſt abſenti conferri: ergo etiam in judicio Sacramentali pœnitentiæ. Confirmatur ex hiſtoria, quam Scotus refert de S. Thoma Cantuarienſi, dicens, eum petiiſſe à Pontifice Romano abſente abſolutionem. Sic Cyprianus epiſt. 13. aliàs lib. 1. epiſt. 17. ſignificat, ſe recepiſſe confeſſiones aliquorum abſentium per Scripturam, & in eum modum aliqui interpretantur hiſtoriam, quæ eſt apud Euſebiū lib.6. cap.34. aliàs 36. de Serapione ægrotante, qui miſit ad Presbyterum etiam ægrotantem, ut eum abſolveret, & per aliquem miniſtrum Euchariſtiam mitteret: Euſebius autem refert miſiſſe Euchariſtiam, adeòque videtur ſupponere, datam fuiſſe in abſentia abſolutionem. Præterea hiſtoria de Concilio Baſilienſi adducta à Sancto Antonino citato num. 234. oſtendit, illos Patres fuiſſe in illa ſententia: ergo &c.

268. Reſp. concedo Antecedens, & nego Conſequentiam; quia ſicut alia judicia habent peculiares conditiones, & requiſita, ut ſint valida, juxta voluntatem Principum potentium hæc, vel alia apponere requiſita; ita abſolutio in hoc Sacramentali judicio pœnitentiæ habet requiſita appoſita à Chriſto,

qui

qui potuit, & voluit ea apponere: unum autem ex requisitis, ut sit valida, est, quod præsenti conferatur, ut constat à num. 245. quamvis non sit requisitum pro aliis iudiciis à suis Principibus appositum: unde in hac parte nulla est paritas ex illis ad istud judicium. Sic esset ineptissima ista argumentatio: in aliis judiciis absolutio non remittit peccata contrà Deum: ergo neque in isto. Ad Confirmationem, nego Conseq. quia Historia de S. Thoma Cantuar. neque apparet, undè accepta sit, neque id Scotus refert. Quinimò per absolutionem ibi optimè intelligimus indulgentiam aliquam plenariam, & Pontificiam benedictionem, pro qua fortasse S. Thomas Romam misit, vel fortè etiam pro absolutione à quacumque censura, quæ ad cautelam sæpè peti, & dari solet, etiamsi non agnoscatur.

269. Rursùs locus Cypriani posset potiùs in contrarium induci; nam receptis libellis confessionum eorum, qui absentes erant, non dicit, se absolvisse illos, sed commisisse; ut aliquis Presbyter ex iis, qui præsentes aderant, pacem eis daret, ubi omninò videtur requirere præsentiam. Attamen dùm nego-

tium illud commiſit Diacono, dicens, ut ſi Presbyter non adeſſet, Diaconus id faceret, argumentum eſt, non loqui de abſolutione Sacramentali, ſed de aliqua reconciliatione ad publicam pœnitentiam pertinente. Ex quo à fortiori poteſt induci argumentum: ſi illam reconciliationem commiſit Miniſtro præſenti, quantò magis Sacramentalem: & ferè idem reſponderi poteſt ad factum Serapionis apud Euſebium: nam ille etiam erat velut in ſtatu pœnitentium, quoniam propter metum coram tyranno fidem negaverat. Et hoc modo intelligitur Canon *Qualis* 30.quæſt. 5. ubi dicitur, confeſſionem quandam ſuſcipiendam eſſe per ſcriptum, ubi ſermo non eſt de abſolutione Sacramentali, ſed de alia judiciali, quo in ſenſu intelligendi ſunt PP. illi Concilii Baſilienſis: quamvis nihil obſtaret contrà noſtram Concluſionem, quod aliqui, ut Auctores privati, contrarium ſenſerint; quandoquidem jam noſtra ſententia eſt definita à Clemente VIII. ex num.232.

270. Objicies ſecundò contrà ſecundam Concluſionem ex Nuño. Concilium Florentinum in tract. *de Confeſſione*, ait, confeſſio-

ſionem, quæ eſt pars Sacramenti Pœnitentiæ fieri ore: ergo in caſu moribundi non potentis loqui, non datur valida confeſſio, adeòque neque impendi poteſt valida abſolutio. Ex hoc argumento manifeſtè patet, adverſarium non vidiſſe Florentinum, ſed ad ſummum vidiſſe citatum in aliquo Auctore: Florentinum enim non habet tract. *de confeſſione*, ſed in decreto pro inſtructione Armenorum explicat materias, & formas omnium Sacramentorum. Unde ſicut ex eo non poteſt dici, quod habeat unum tractatum de Baptiſmo, alterum de Confeſſione, &c. ita neque dici poteſt, habere tractatum de confeſſione. Hoc prænotato. Reſpodeo: diſt. Antecedens, fieri ore, neceſſitate præcepti, concedo, neceſſitate Sacramenti, nego Antecedens, & Conſeq. ex dictis num. 146. & expreſsè habet Benedictus XI. citat n. 180.

271. Objicies tertiò: materia, & forma Sacramentorum debent eſſe indiſtantes, ſic non poſſum hodiè abluere puerum, ut eum baptizem, & intra aliquas horas proferre formulam: ergo neque poteſt infirmus modò petere confeſſionem, & intra aliquas horas, quando advenit Sacerdos, accipere ab-

ſolutionem. Reſpondeo: diſt. Antecedens, debent eſſe indiſtantes phyſicè, nego, moraliter, concedo Antecedens, & nego Conſeq. Ablutio enim, quæ tangit puerum, & verba, quæ proferuntur à Miniſtro, non ſunt phyſicè indiſtantes, ſed ſolùm moraliter: indiſtantia autem moralis debet eſſe talis, qualis requiritur, ut forma verè cadat ſupra materiam: cùm autem in baptiſmo (idem de aliis ſimilibus Sacramentis) non poſſet cadere forma ſupra materiam, ſi quando profertur forma, non apponeretur materia: forma enim dicit: *ego te baptizo*, ſive *te abluo*, quod verum non eſſet, ſi tunc non ablueret: ea de cauſa non poteſt modo ablui, & intra aliquas horas proferri forma: tanta enim diſtantia non eſt ſufficiens, ut in judicio prudentum eſſet verum dicere, quod Miniſter proferens verba, tunc ablueret.

272. In Sacramento verò Pœnitentiæ contrà contingit: nam materia non apponitur à Miniſtro, ſed à pœnitente, adeòque poteſt cadere forma ſupra materiam, quin tunc à Miniſtro apponatur, dummodò appoſita fuerit à pœnitente, & perſeveret moraliter, quod adeò notum eſt ex univerſa praxi Eccle-

clesiæ, ut non possim non mirari valdè Auctorem sic arguentem: Quis enim dubitat sæpe sæpiùs in Ecclesia Dei pœnitentes, qui de tota vita conficiunt confessiones generales, quandoque impendere unum, vel plures dies, & rectissimè cadere absolutionem supra omnia illa peccata confessa, cùm confessio tunc virtualiter perseveret, sitque verus verborum sensus, quando tunc Minister dicit: *Ego te absolvo*. Quænam ergo in hac re est paritas ex Baptismo ad pœnitentiam? Vide num. 66. de Sacramentis.

273. Objicies quartò ex Nuño, & Alvarez: Confessio sumpta pro expositione Sacramentali peccatorum, est actus personalis æquè, ac absolutio: ergo non potest per alium obiri, sed tantum à præsente præsenti fieri. Respondeo, concedo Antecedens, & nego Consequentiam. Ratio est, quia sicut absolutio non potest dari ab alio, nisi à Sacerdote, ita confessio pœnitentis non potest fieri ab alio, nisi à pœnitente: sed quid indè? Quod modo quærimus valdè diversum est: quærimus enim, utrùm illa confessio facta à pœnitente, vel per litteras, vel per nutus, vel per signa possit per testes manifestari Sacer-

doti? quod certum esse dicimus ex praxi Ecclesiæ, ex definitionibus Conciliorum, & Pontificum. Nec video cohærentiam doctrinæ in adversariis, quandoquidem ipsi docent id, quod dicimus: docent enim prædicti Auctores sufficere expressionem doloris concepti de peccatis, & voluntatis ea confitendi, quæ est virtualis eorundem expositio, si in præsentia ægroti fiat Sacerdoti ab iis, qui adfuerunt, cùm æger voluntatem suam aperuit. Quis, quæso, tam ineptus erit, ut non videat, verba prolata à testibus non esse actionem personalem infirmi, sivè ea verba proferantur in absentia, sive in præsentia infirmi? Unde difficultas desumpta ab actione personali, si non fallor, voces continet, præterea nihil.

274. Objicies quintò ex Nuño, & Alvarez. Ex perpetuo usu Ecclesiæ confessio est secreta, fitque soli Sacerdoti: sed si fieret per litteras, internuncium, aut testes, neque esset secreta, neque fieret soli Sacerdoti: ergo, &c. Confirmatur à Nuño: quia Rex Castellæ Ildefonsus, cognomento sapiens, vetuit, confessionem per litteras, aut internuncium fieri: ergo non satis est ad absolutionem.

nem. Respondeo: dist. Ma: soli Sacerdoti, idest ut absolvat solus Sacerdos, concedo, idest, ut sit invalida, si in alterius notitiam veniat, nego Ma: & dist. eodem modo Mi: nego Conseq. Aliter si quando adversarii confitebantur Sacerdoti sua peccata, alter audiret, confessio eo ipso esset nulla, quod est ridiculum. Quinimò nemo posset confiteri per interpretem, quamvis aliter se non posset explicare, quod inauditum est in Ecclesia Dei. Ad Confirmationem nego Conseq. quia Rex Castellæ Ildefonsus solùm prohibuit, ne ministraretur integrum Sacramentum pœnitentiæ absenti, præcipiens, quod docebat Ecclesia. Cæterùm in quem finem adducit Regem, si contrarium dixisset? An ne Rex Castellæ in mente adversarii erat Summus Ecclesiæ Pontifex?

275. Objicies sextò ex Coquetio, Goneto, & recentioribus Thomistis: ista propositio: *Licet per litteras, seù internuncium Confessario absenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere*, condemnata est ad minus ut falsa, temeraria, & scandalosa à Clemente VIII. ex n. 232. ergo condemnata sunt utraque mem-

bra propoſitionis, quorum unum eſt, poſſe confeſſionem abſenti fieri. Confirmatur primò ab Alvarez: Particula *eſt* in rigore ſermonis ſumitur complexivè, niſi ponatur ex parte ſubjecti, eique correſpondeat verbum pluralis numeri: nam tunc ſumitur diviſivè, ut in iſta: *tria, & quatuor ſunt ſeptem*: atqui in propoſitione damnata particula *&* non ita ponitur: ergo ſumitur complexivè, & non diviſivè, adeoque utraque propoſitionis pars manet damnata. Confirmatur ſecundò: ſi non maneret damnata utraque pars illius propoſitionis, nulla maneret damnata, cùm non ſit potior ratio de una, quàm de alia: adeoque eſſet deriſoria prohibitio pontificia: ergo, &c.

276. Reſpondeo: concedo Antecedens, & nego Conſeq. quia ibi ſolùm condemnata fuit propoſitio contrà Auctores intendentes, poſſe integrum Sacramentum pœnitentiæ, confici inter abſentes: non autem comprehenſus fuit caſus, de quo agebat S. Leo, Concilium Arauſicanum, Rituale Pauli V. ex num. 250. Quod manifeſtè patet ex ipſo Clemente VIII. id atteſtante, ut conſtat ex teſtibus omni exceptione majoribus, nimirùm

Car-

Cardinali Bellarmino, & Archiepiſcopo Armacano citatis num. 255. ex quo manifeſtè patet, eam propoſitionem in ſenſu à nobis expoſito condemnatam fuiſſe, non quidèm complexivè, ſed diviſivè ratione ſecundi membri, cùm abſolutio abſenti collata invalida ſit: Imò nequit eſſe valida, quin validum foret Sacramentum: Si enim pœnitens validè eſſet abſolutus: pœnitentiæ Sacramentum eſſet validè confectum: cùm autem per eam prohibitionem hoc condemnetur, planè fit, condemnatam eſſe ratione ſecundi membri. Vide num. 279.

277. Ad primam Confirmationem, nego Ma: nam illa doctrina adverſarii non ſolùm eſt contrà bonos ſummuliſtas, verùm etiam contrà S. Scripturam, ut conſtat ex illo Marci 10. *Quicumque dimiſerit uxorem ſuam, & aliam duxerit, adulterium commiſit ſuper eam*, ubi ly *&* non ponitur ex parte ſubjecti, aliter quàm in propoſitione damnata in decreto Clementis: nec ei conjunctioni à Marco adhibitæ correſpondet verbum pluralis numeri, & tamen *&* ſumitur complexivè; non diviſivè. Certum quidèm eſt, non eſſe adulterum illum, qui præcisè dimiſit uxorem

ſuam,

ſuam, niſi inſuper aliam ducat, quâ committat adulterium, Undè evidens eſt, diſcurſum Alvaris manifeſtè diſſolvi ex ſcriptura.

278. Idem conſtat in hac propoſitione damnabili: *licet dare mutuum infideli, & aliquod ab eo ultrà ſortem accipere*, ubi conjunctio & ſumitur complexivè, ita ut ſecunda tantùm pars propoſitionis, ſi diviſim ſumatur, damnari debeat, & tamen conjunctioni & non correſpondet verbum pluralis numeri, nec ponitur ex parte ſubjecti, ſèd nectit utramque enunciationem partialem reſpectu totalis copulatæ ex duabus integræ. Idem omninò eſt in decreto Clementis.

279. Ad ſecundam Confirmationem, nego Antecedens: nam pro damnatione ſecundæ partis habemus graviſſima fundamenta adducta à num. 245. Quinimò cùm damnatum ſit, quod integrum pœnitentiæ Sacramentum confici poſſit inter abſentes, manifeſtè deducitur, condemnatum eſſe, abſolutionem abſenti datam eſſe validam, cùm non poſſit eſſe valida, cùm Sacramentum invalidum ſit. Quæ ratio nequaquam militat in confeſsione: quandò enim pœnitens re-

rectè ſua peccata confitetur, confeſſio illa valida eſt ante abſolutionem, & tamen ante abſolutionem non eſt validum Sacramentum. Quomodò ergo adverſarii ex uno ad alterum damnatæ propoſitionis membrum, vel minimam invenire poſſunt umbram paritatis?

280. Objicies ſeptimò ex iiſdem. Doctrina Eximii Doctoris explicantis damnationem à Clemente factam intelligendam eſſe complexivè, & non diviſivè, prohibita fuit ſub Paulo V. ex num. 242. ergo certum eſt, eam propoſitionem prohibitam eſſe, non complexivè, ſed diviſivè, hoc eſt quoad utrumque illius membrum. Reſpondeo: diſt. Antecedens: prohibita fuit, ſecundùm ſubſtantiam doctrinæ, ut à nobis expoſitæ, nego: ut conjunctæ cum periculo illius temporis, concedo Antecedens, & nego Conſeq. quia ut conſtat ex num. 240. eo tempore periculum erat, ut per confeſſionem integrum acciperetur pœnitentiæ Sacramentum, quod periculum intendebat removere Paulus V. At illo periculo ceſſante, nulla in primo propoſitionis membro permanſit prohibitio, ut conſtat ex ipſo Paulo V. qui poſteà in ſuo

Ri-

Rituali eam primam partem propositionis toti Ecclesiæ proposuit, ex num. 256. tùm ex Cardinali Bellarmino, atque Armacano, qui testes sunt omni exceptione majores.

281. Objicies octavò ex Nuño: Clemens VIII. vivæ vocis oraculo testatus est, *ut scit universalis Ecclesia*, declarationem peccatorum per litteras, aut internuncium referentem pœnitentis voluntatem, non esse sufficientem, ut Sacerdos adveniens conferat in præsentia absolutionem: ergo, &c. Respondeo, nego Antecedens: nam universalis Ecclesia oppositum scit, ut constat ex Rituali Pauli V. successoris Clementis, & ex ipso Clemente suam mentem declarante testibus num. superiori citatis.

282. Undè nisi nomine totius Ecclesiæ veniat solus unus, exprimendo figuratè totum pro parte, non apparet, qua verisimilitudine Auctor iste verba ea typis dederit. Scio non esse singulare, in his materiis, ut ab iis, quorum interest, multa referantur prodita vivæ vocis oraculo à Pontificibus, de quibus ipsi ne cogitaverunt quidem. Exempla quamplura signant P. Annatus in

quæ-

quæſtione hiſtorica de auxiliis ſubjecta operi de Scientia media, & P. Joannes Martinez de Ripalda tom.2. de Ente ſupernaturali, diſput. 113. ſect. 8. 11. & 13.

DISPUTATIO VI.

An dari poſſit Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe?

283. PLVRA quæſtionem hanc concernentia dedimus à num.463. de Virtute, ex quibus facilè in præſenti controverſiam iſtam decidemus. Pro majori autèm claritate, ſcire oportet, Sacramentum validum, & informe tale dici, non quidèm, quia careat forma intrinſecè ejus conſtitutivâ (ſic enim non eſſet validum); ſed quia cùm ſit conſtitutum adæquatè in ſua eſſentia, cum omnibus ſuis partibus eſſentialibus; illud tamen defectu diſpoſitionis in ſubjecto, aut ratione obicis, non cauſat gratiam, quæ eſt effectus, & fructus Sacramenti, & forma Animam ſanctificans. Sic poteſt quis ſuſcipere cum actuali peccato Baptiſmum, Confirmationem, Ordinem, & tamen exiſtet

tota

tota eſſentia Sacramenti, ex dictis num. 24. de Baptiſmo: quærimus ergo in præſenti, an etiam Pœnitentiæ Sacramentum poſſit conſtare omnibus ſuis partibus eſſentialibus à Chriſto inſtitutis, quin gratiam conferat, adeòque ſic maneat informe.

SECTIO I.

Reſolvitur Controverſia.

§. I.

284. ASSERO cum pluribus Noſtris. Nullum eſt Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe. Ita Adrianus, Medina, Gabriel, quos citat, & ſequitur Vazquez diſputat. 92. de pœnitentia artic. 2. Tum etiam Coninck, Fagundez, pluresque alii, quos citat, & ſequitur Arriaga diſputat. 13. de Sacramentis in genere ſect. 2. nu. 9. Probatur primò. Si poſſet dari Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe, vel tale eſſet ex aliquo defectu ſe habente, ex parte Miniſtri, vel ex parte pœnitentis: ſed ex neutro capite, id contingere poteſt: ergo &c. Probatur Mi: Ex parte Miniſtri haben-

bentis facultatem abſolvendi ſolùm requiritur, quod proferat formam cum intentione ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia, ita ut ſi hoc modo ſe gerat, apponat quidquid neceſſarium eſt ad valorem, & fructum ex parte ſui; Si autem deficiat, vel in ea intentione, vel in prolatione formæ, Sacramentum erit invalidum. Ex parte autem pœnitentis ſolùm requiritur confeſſio eorum, quæ memoriæ occurrunt inculpatè facta, & contritio, prout præſcindens à perfecta, & imperfecta, addendo dolorem de veniali, ſi hoc ſolum apponatur pro materia neceſſaria, iuxta dicta à num.486. de Virtute. Si enim aliquis accederet omiſſo culpabiliter examine, aut omiſſa contritione, Sacramentum eſſet nullum: Si autem nulla ſit culpa, neque ex parte confeſſionis, neque ex parte contritionis, apponitur ex parte pœnitentis quidquid requiritur non ſolùm ad valorem, ſed etiam ad fructum: ergo &c.

285. Reſpondebis primò, cum aliquibus Doctoribus. Ex parte Miniſtri, poſſe dari Sacramentum Pœnitentiæ validum,& informe, caſu, quo Confeſſarius pœnitentem ex parte ſui rectè diſpoſitum vellet abſolvere tan-

tantùm de uno peccato, & non de alio: Tunc enim in pœnitente daretur dolor de omnibus commiſſis, & eorum confeſſio; inſuper daretur vera abſolutio: nam confeſſarius proferret verba abſolutionis, cum intentione abſolvendi ab uno mortali, adeòque darentur omnes partes eſſentiales Sacramenti Pœnitentiæ. Ex alia parte Sacramentum illud eſſet informe, cùm non cauſaret gratiam: etenim cùm Sacerdos nollet abſolvere ab aliis peccatis, & gratia non conferatur, quin omnia remittantur, tunc non conferretur gratia. Contra tamen: quia vel ille Sacerdos haberet intentionem faciendi, quod facit Eccleſia prævalentem ſuæ particulari intentioni, vel non haberet intentionem faciendi, quod facit Eccleſia, niſi caſu, quo ipſe poſſet unum peccatum abſque alio remittere? Si primum: Sacramentum eſſet validum, & fructuoſum, ut conſtat in Hæretico baptizante, & non credente Trinitatem, ex numero 130. de Sacramentis. Si ſecundum: Sacramentum eſſet invalidum: ergo ex parte Miniſtri Sacramentum nunquam poteſt eſſe validum, quin gratia conferatur.

286. Reſpondebis ſecundò ex Lugo, poſ-

posse ex parte pœnitentis dari Sacramentum validum, & informe: nam ad valorem sufficit dolor de peccatis, quæ memoriæ occurrunt, & pœnitens confitetur; ad fructum verò requiritur dolor etiam de peccatis oblitis, & quæ pœnitens non confitetur: exindè potest Sacramentum illud esse validum, & informe. Ratio ejus est, quia dolor, qui est pars Sacramenti pœnitentiæ, est ille, qui est sensibilis per confessionem, per quam solùm fit sensibilis dolor de peccatis, quæ confitetur: adeòque dolor de oblitis non requiritur ad valorem, sed ad fructum: ad eum modum, quo, si adultus susciperet Baptismum sine dolore sufficiente de mortalibus commissis, & postea in Sacramento pœnitentiæ reciperetur gratia, deberet habere dolorem de illis: dolor autem de peccatis ante Baptismum commissis non est pars Sacramenti Pœnitentiæ; adeòque non requiritur ad valorem, sed solùm ad fructum. Hæc est communis Doctorũ solutio, in qua plura invenio non modò falsa, verùm etiam minùs rectè examinata. Quapropter.

287. Contra primò. Dolor, qui est pars Sacramenti pœnitentiæ, non debet fieri sensibi-

ſibilis per confeſſionem nudè ſumptam, ſed ut ordinatam ad reconciliationem cum Deo: ſed confeſſio quæcumque valida ordinata ad reconciliationem cum Deo ſignificat dolorem neceſſarium ad remittenda omnia mortalia: ergo &c. Mi: & Conſeq. tenent, & Ma: eſt evidens: etenim ille, qui nullum in particulari peccatum confitetur, ob inſtantem mortem; vel per ſola ſigna petit abſolutionem, certum eſt, manifeſtare ſatis ſuum dolorem: atqui non manifeſtat illum per ullum particulare peccatum, ſed per eam confeſſionem ordinatam ad reconciliationem cum Deo: ergo &c. Contra ſecundò: dolor neceſſarius ad reconciliationem cum Deo ſe debet extendere ad omnia commiſſa, non iterùm committenda, qui quidèm continetur in propoſito non peccandi de cætero, dolorosè procedente, ex dictis num. 463. de Virtute, ſine quo propoſito Sacramentum eſt invalidum; adeòque eſt formalis dolor de illis, quæ memoriæ occurrunt, & virtualis de illis, quæ non occurrunt, quantumvis ſint ante Baptiſmum commiſſa, cùm dolorosè proponat ea iterùm non committere: ergo quæcumque confeſſio valida ſignificans

cans dolorem ſufficientem ad valorem, ſignificat etiam dolorem ſufficientem ad fructum Sacramenti: cum hoc tamen diſcrimine, quod ſi notaſſent, depoſuiſſent æquivocationem, quâ laborant adverſarii; nimirùm, quod ad peccata ante Baptiſmum commiſſa ſe extendit ille dolor, quamvis pœnitens nolit illa examinare, cùm non ſint materia confeſſionis, adeòque non adſit præceptum ea examinandi. Ad peccata verò poſt Baptiſmum commiſſa ſe extendit, tanquam ad materiam liberam, ſi aliàs ſint jam ritè confeſſa, vel tanquam ad materiam neceſſariam, quam ex præcepto tenetur pœnitens examinare, & declarare Sacerdoti, ſi nondùm ſint ritè confeſſa.

288. Probatur ſecundò Concluſio. Idem dolor, qui requiritur ad valorem Sacramenti; ſatis eſt ad illius fructum, idemque eſto de confeſſione, & ſatisfactione, ut habet Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 3. *Sunt autem quaſi materia hujus Sacramenti ipſius pœnitentis actus, nempè contritio, confeſſio, & ſatisfactio, qui quatenùs in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenam, & perfectam peccatorum remiſſionem, ex Dei inſtitutione requiruntur,*

 hac

hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur: ſed implicat, quod dolor, & reliqui actus pœnitentis, qui requiruntur ad Sacramenti valorem, ſufficientes ſint ad fructum ipſius Sacramenti, & quod ſimùl ex parte Pœnitentis poſſit Sacramentum iſtud eſſe validum, & informe: ergo &c. Reliqua, quæ ad hanc rationem roborandam adduci poſſent, latè dedimus à num.464.de Virtute.

289. Probatur tertiò. Forma abſolutionis *abſolvo te à peccatis* non poteſt eſſe valida, niſi gratiam conferat: ergo Sacramentum Pœnitentiæ nunquam poteſt eſſe validum, & informe. Probatur Antecedens: Non poteſt eſſe valida forma abſolutionis, niſi Chriſti inſtitutio cadat ſupra illam: ſed inſtitutio Chriſti non cadit ſupra illam, ſi gratiam non conferat: ergo &c. Probatur Mi: Inſtitutio Chriſti non cadit ſupra verba, niſi ipſa habeant ſignificationem impoſitam ab hominibus: atqui ea verba formæ non haberent ſignificationem impoſitam ab hominibus, niſi gratiam conferrent: ergo &c. Conſequentia tenet: Ma: autem eſt certa, & conſtat, ex dictis à num.201. Mi: verò patet, quia hæc verba: *abſolvo te à peccatis* ſecundùm ſigni-

ſignificationem,quam habent ab hominibus, ſignificant Miniſtrum remittentem peccata: atqui Miniſter, ſi gratiam non conferat, peccata non remittit: ergo &c.

290. Reſpondebis primò: Rationem iſtam non tenere, quia in Sacramento Ordinis dicitur: *Accipite Spiritum Sanctum &c.* & tamen etiamſi quis in peccato accedat, & conſequenter non accipiat Spiritum Sanctum, verba ſunt vera, & validè confertur Sacramentum Ordinis. Quapropter poterit eodem modo abſolutio eſſe vera, & valida in caſu præſenti, licèt actu non remittatur peccatum.

291. Contra tamen primò. Si in Sacramento Ordinis per ea verba non conferretur Spiritus Sanctus, Sacramẽtum non eſſet validum, eo præcisè quòd ea verba non haberent ſignificationem impoſitam ab hominibus: ergo reſponſio adverſariorum pugnat contra ipſos. Probatur Antecedens: Duobus modis Spiritus Sanctus poteſt conferri: primùm, quoad inhabitationem ipſius per gratiam in Anima: Secundò, quoad effectum recipiendi poteſtatem conficiendi Corpus Chriſti, & remittendi peccata, quæ pote-

ſtas ſpecialiter Spiritui Sancto tribuitur: Sicut enim ea, quæ pertinent ad Omnipotentiam tribuuntur Patri, quæ ad Sapientiam Filio, quæ ad gratiam pertinent cuicumque conferendam, tribuuntur Spiritui Sancto: atqui, ſi Spiritus Sancti non conferretur in Sacramento Ordinis, neque quoad inhabitationem per gratiam in anima, neque quoad effectum recipiendi eas poteſtates, Sacramentum Ordinis eſſet invalidum: ergo &c.

292. Contra ſecundò: Receptio Spiritûs Sancti, quæ ſignificatur per ea verba, eſt quoad poteſtatem remittendi peccata: dicitur enim: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata &c.* Sed ſi Spiritus Sanctus ita ſignificatus non reciperetur, Sacramentum Ordinis eſſet invalidum: ergo ſi remiſſio peccatorum ſignificata per iſta verba: *Ego te abſolvo* non conferretur à Sacerdote, Sacramentum Pœnitentiæ eſſet invalidum: adeòque nunquam poteſt eſſe validum, & informe. Quomodò autem hæc verba intelligantur, quando peccata, quæ quis confitetur, ſunt jampridem remiſſa, conſtat ex dictis à num. 210.

293. Reſpondendis ſecundò. Verba Baptiſ-

ptiſmi ſignificare primariò, & per ſe interiorem ablutionem per gratiam à peccato: Non enim credendum eſt, Chriſtum Dominum ſolùm voluiſſe directè ſignificare ablutionem phyſicam: id enim eſſet quaſi ridiculum, & identicum. Quid enim eſſet neceſſarium dicere, *ego te lavo exteriùs*, cùm id ipſum clariùs oſtendatur per ipſam ablutionem. Vndè ſenſus ſolùm verborum: *Ego te baptizo &c.* eſt iſte: *Ego te abluo à macula Originalis peccati, & aliorum, quæ contraxiſti*: id autem non eſt verum, quandò Baptiſmus ſuſcipitur in peccato, & tamen tunc Sacramentum eſt validum. Idem ergo dicendum eſt de illis verbis: *Ego te abſolvo &c.* Ne autem ea verba maneant ſine ſenſu proprio vero, explicari poſſunt: *Ego te abſolvo, quantum eſt ex parte mea à peccatis tuis, & ego te abluo quantum eſt ex parte mea ab Originali &c.*

294. Contra tamen primò. Licèt illa verba: *Ego te baptizo*, ex ſignificatione à Chriſto impoſita ſignificent ablutionem internam; ex ſignificatione tamen impoſita ab hominibus ſignificant externam, quâ ſignificatione non poſita, non cadit ſuper ea ver-

ba ſignificatio impoſita à Chriſto: Si enim Miniſter diceret: *Ego te abluo*, & non ablueret, reverâ non baptizaret: atqui iſta verba: *Ego te abſolvo à peccatis*, ſignificant remiſſionem peccatorum: ergo ſi Miniſter peccata non remittat, ſignificatio Chriſti non cadet ſuper ea verba; adeòque ſi gratiam non conferat, Sacramentum erit invalidum: undè nunquam poterit eſſe validum, & informe. Contra ſecundò. Verba abſolutionis abſoluta ſunt, & non limitata ea limitatione *quantum eſt ex me*: hoc enim verba non dicunt, ſed abſolutè ait, *Ego te abſolvo à peccatis*: ergo ſi abſolutè non abſolvat, non conficiet validum Sacramentum. Contra tertiò. Licet Miniſter Baptiſmi diceret: *Quantum eſt ex me te abluo*, ſi reverâ non ablueret, non daretur validum Sacramentum Baptiſmi: ergo ſi Miniſter Pœnitentiæ dicat, *quantum eſt ex me te abſolvo*, ſi reverâ non abſolveret, non daretur verum Sacramentum Pœnitentiæ. Vndè inſtantia de Baptiſmo clarè pugnat contra adverſarios.

295. Quapropter paritas de Baptiſmo nulla eſt: nam licèt intentum Chriſti fuerit hominem purgare à peccato, & abluere per

Ba-

Baptiſmum, ſicut & in aliis Sacramentis conferre gratiam; id tamen verba formæ, prout eſt pars Sacramenti, non exprimunt: ergo abſolutè dicunt: *Ego te Baptizo in nomine Patris &c.* ideòque ſolùm immediatè ſignificant, ablutionem illam fieri à Miniſtro in nomine Patris &c. quod ablutio ipſa per ſe non ſignificat. Rursùs, ſi ea verba ſignificarent immediatè, & directè eam interiorem ablutionem per gratiam, poſſet validè ita conferri Baptiſmus (quod nemo concedet): *Ego te abluo interiùs per gratiam à peccato Originali, & aliis peccatis, quæ commiſiſti*, quia verba immutata, dùm ſubſtantialem ſenſum non immutent, non invalidant Sacramentum, ex dictis num. 68. de Sacramentis.

296. Præterea: aliud eſt abluere, & aliud eſt mundari: poteſt enim Æthiops ablui, & non mundari, & veſtis ablui, & non mundari: potuit ergo anima ablui verè, & in re, & non mundari ab Originali: ergo in fictè baptizato poterit eſſe verum, quod abluitur, & verè ablui, ex qua ablutione remanet impreſſus character, & non mundari: atque adeò verba illa *ego te baptizo*, potuerunt eſſe ve-

vera, & quod vera detur ablutio externa, & interna, quin tamen ſuſcipiatur gratia; at verò verba abſolutionis immediatè, & directè ſignificant remiſſionem peccati: undè & poſſet validè conferri his verbis (etſi non licitè) *Remitto tibi peccata*, quæ non poſſunt remitti, niſi per infuſionem gratiæ expellentem peccata: ergo verba non poſſunt eſſe vera, niſi infundatur gratia, & conſequentèr ſine ejus infuſione Sacramentum non eſt validum. Ex dictis

§. II.

297. Fit primò contrà Bernardum de Gammaco, Canum, & alios, non poſſe dari Sacramentum validum, & informe ſine ullo, vel ſine debito dolore, aut propoſito, licèt defectus doloris inculpabiliter ignoretur, quia pœnitens exiſtimat, ſe jam habere dolorem, quandò re ipſa non habet, neque ſatis eſt, ut intendebat Riccardus, quandò talis defectus, & ignorantia eſt mortaliter culpabilis, quamvis in eadem confeſſione ſe accuſet de tali defectu. Ratio eſt: quia tunc non datur dolor, qui eſt pars eſſentialis Sacramenti Pœnitentiæ à Chriſto inſtituta, videlicèt

licèt dolor, ac deteſtatio de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cætero: atqui deficiente parte eſſentiali à Chriſto inſtituta, non datur Sacramentum Pœnitentiæ validum: ergo, &c.

298. Fit ſecundò contrà Navarrum, Henriquez, Ledeſma, & alios: non poſſe dari Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe, ob defectum intenſivum doloris, ſivè defectum intenſionis. Ratio eſt, quia non eſt à Chriſto inſtitutus dolor remiſſus pro valore, & intenſus pro fructu: hoc enim gratis excogitatum eſt ab adverſariis, & contrà definitiones Florentini, & Tridentini, ex quibus conſtat, ſufficere, & ad valorem, & ad fructum ex parte doloris, actum, qui ſit contritio à perfecta, & imperfecta præſcindens, quin diſtinguat inter intenſionem, & remiſſionem: ergo, &c.

299. Fit tertiò contrà Dianam, & alios: non poſſe eſſe informe Sacramentum Pœnitentiæ, eo quòd aliquis obliviſcatur in confeſſione alicujus mortalis ob inſufficiens examen, etiam mortalitèr culpabile. Ratio eſt, quia pœnitens accedendo ad abſolutionem cum negligentia, vel oblivione mortaliter cul-

culpabili, mortaliter peccat in ipsa confessione, omittendo peccatum ex culpa sua; ideòque non habet dolorem efficacem de omnibus suis peccatis, sivè excludentem omnem voluntatem peccandi, qui requiritur à Tridentino ad valorem Sacramenti, & qualis non est ille, qui componitur cum actuali peccato mortali illius negligentiæ; tùm quia pœnitens, vel advertit malitiam illius ignorantiæ, aut oblivionis, vel non advertit? Si non advertit, saltem dubitando, vel formidando malitiam ejus ignorantiæ, non peccat mortaliter, & sic non est iste casus, de quo loquimur: adeòque potest fieri Sacramentum formatum, vel nullum, juxta modum pœnitentis. Si autem advertit, & confitetur, ea non est confessio, sed jactantia: quia confitetur peccatum absque ejus dolore, & retractatione, imò cum voluntate efficaci illius: si non confitetur, deficit formalis integritas confessionis; tacet enim peccatum, quod advertit: ergo, &c.

300. Fit quartò contrà Gasparem Hurtado: non posse dari Sacramentum validum, & informe ex defectu fidei, & spei, quandò aliundè datur vera confessio, & contritio

præ-

præſcindens à perfecta, & imperfecta. Ratio eſt, quia ſine prælucentia fidei, ex parte intellectus, non prorumpit voluntas in deteſtationem ſupernaturalem peccatorum, neque unquam quis accedet ad confeſſionem, ut reconcilietur cum Deo, niſi cum ſpe veniæ. Quinimò, ut conſtat ex Tridentino, & latè diximus à num. 303. de virtute, attritio non eſt à Chriſto inſtituta pro conſtitutivo Sacramenti Pœnitentiæ, niſi quandò datur actus ſpei, ſivè ſpes veniæ, ad quam ſpem eliciendam prælucet fides: atqui abſque attritione à Chriſto inſtituta non datur validum Sacramentum: ergo in caſu adverſarii nunquam poteſt eſſe Sacramentum Pœnitentiæ validum.

301. Fit quintò contrà Lugum, Dicaſtillo, Gobat, & alios: non poſſe eſſe Pœnitentiæ Sacramentum validum, & informe ex defectu doloris non ſe extendentis ad peccata invincibiliter oblita. Ratio eſt, quia dolor contritionis conſtitutivæ Sacramenti, non ſolùm eſt formalis de illis peccatis, quæ memoriæ occurrunt, ſed etiam virtualis de oblitis, quatenùs eſt propoſitum doloroſè procedens ex num. 467. de Virtute: ergo,

vel

vel dolor pœnitentis non eſt ſufficiens ad valorem Sacramenti, vel ſi ſufficiens ſit ad valorem, ſufficiet quoque ad fructum Sacramenti ſuſcipiendum.

302. Fit ſextò contrà Ioannem à S. Thoma: non poſſe dari Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe, ex defectu integritatis, ex ignorantia invincibili v. g. caſu, quo quis in examine ſe negligenter gerat, putans invincibiliter, ſe ſatisfeciſſe examini, & poſteà confiteatur peccata, quæ meminit cum dolore univerſali, & propoſito non peccandi de cætero. Ratio eſt: quia diligens examen neceſſarium non eſt neceſſitate medii ad juſtificationem, ſed ſolùm neceſſitate pręcepti ad confeſſionem integrè faciendam: ergo ex quocumque capite excuſetur quis à culpa in defectu examinis, defectus iſte non impediet gratiam, & remiſſionem peccati, ſi cætera neceſſaria ad valorem Sacramenti exiſtant. Conſequentia tenet, & Antecedens patet in moribundo non potente examinare conſcientiam, & tamen apponente omnia neceſſaria neceſſitate Sacramenti. Quo in caſu datur examen in voto, & confeſſio formaliter integra, quamvis non materialiter,
in

in qua omnia peccata includuntur ex dictis num. 466. de Virtute.

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

§. I.

303. OBJICIES primò: qui commisit duo peccata, & invincibiliter oblitus unius, fatetur alterum, cum dolore particulari ipsius, apponit quidquid requiritur ad valorem Sacramenti: sed non apponit quidquid requiritur ad fructum, cùm non remittatur sine retractione peccati obliti: ergo in illo casu Sacramentum poterit esse validum,&informe. Confirmatur: baptismus potest esse validus, & informis ex defectu doloris, & similiter alia Sacramenta cum obice ad gratiam: ergo similiter Sacramentum Pœnitentiæ. Respondeo: distin. Ma: si non habeat cum illo dolore propositum non peccandi de cætero, nego, si habeat,concedo Ma: & dist. Mi. non apponit, si non adsit illud propositum, conc. Mi. si adsit, nego Mi. & Conf. Ratio est, quia ut constat ex num.

467. de Virtute propoſitum illud, utpotè doloroſè procedens, eſt dolor virtualis: Undè non ſolùm ſatis eſt ad valorem, ſed etiam ad fructum.

304. Si autem propoſitum illud deficiat, deficit pars eſſentialis Sacramenti, cùm contritio ad Sacramentum requiſita includat tale propoſitum, ut conſtat ex Trid. ſeſs. 14. cap. 4. adeòque Sacramentum erit invalidum. Undè nunquam erit validum, & informe. Ad Confirmationem: concedo Antecedens, & nego Conſeq. Ratio eſt: quia dolor in aliis Sacramentis non eſt pars conſtitutiva Sacramenti, ſed ſolùm diſpoſitio ad gratiam: adeoque ſine illo poteſt eſſe tota eſſentia Sacramenti. In Sacramento verò Pœnitentiæ dolor eſt pars conſtitutiva Sacramenti, adeòque nulla eſt paritas.

305. Objicies ſecundò: Si non poſſet dari Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe; maximè quia idem dolor requiſitus ad fructum Sacramenti, requireretur etiam ad valorem: ſed hoc eſt falſum: ergo &c. Probatur Mi: Qui ex juxta cauſa tacet aliquod peccatum v. g. Homicidium, & confitetur alia, dolens de ſingulis propter ſpeciales tur-

pitudines, tunc dolor peccati commissi requiritur ad fructum Sacramenti, sed non ad essentiam ejus: ergo, &c. Probatur Mi. quia dolor, qui est materia Sacramenti, & spectat ad ejus essentiam, debet fieri sensibilis per confessionem: atqui per confessionem solus fit sensibilis dolor peccatorum, quæ quis confitetur, non autem dolor aliorum: ergo dolor aliorum, quæ tacet, non est pars Sacramenti, neque spectat ad ejus essentiam: adeoque etiamsi ille deficeret, maneret tota essentia Sacramenti.

306. Resp. conc: Ma: & ne: Mi. Ad prob. nego Mi. Ad probat. distin. Ma: debet fieri sensibilis per confessionem, nudè sumptam, nego, ut est ordinata ad reconciliationem cum Deo, concedo Ma: & distin. Mi. nego Cons. Ratio est, quia confessio nudè sumpta dolorem non significat: potest enim dari nuda declaratio peccatorum, sine dolore. Confessio autem, ut est ordinata ad reconciliationem cum Deo, significat dolorem requisitum ad essentiam Sacramenti, quem ex parte sua debet apponere peccator, ut eam reconciliationem obtineat: cùm autem ad eam reconciliationem non solùm requirat

Christus Dominus dolorem de peccatis, quæ quis confitetur, sed etiam universalem se extendentem ad omnia commissa, etiam oblita invincibiliter, saltem ratione propositi universalis dolorosè procedentis, ut sæpè diximus, ea de causa per validam confessionem manet dolor ille significatus: quod velint, nolint, tenentur dicere adversarii, & omnes Catholici, ut patet in moribundo, qui nullum peccatum potest declarare, solùmq; confitetur per signa: quæ confessio significat dolorem omnium peccatorum, non ex alio titulo, nisi quia est ordinata ad reconciliationem cum Deo.

§. II.

307. Objicies tertiò, supponendo casum, quo adultus, postquam suscepit Baptismum validum, & informem, ob defectum inculpabilem doloris peccatorum mortalium, quę commiserat, ideoque quin ista fuerint ei remissa; postea verò confiteatur peccata mortalia, vel solùm venialia commissa post Baptismum cum attritione istorum ob eorum specialem turpitudinem, v.g. in ratione furti non communi peccatis ante Baptismum, vel quia ista sunt commissa ab homine christia-

no cum proposito non peccandi, ob idem motivum malitiæ furti, vel reincidentiæ, vel peccati hominis christiani, & prætereà habeat etiam dolorem de commisso ante Baptismum ob suam specialem turpitudinem. Quo posito, sic formatur argumentum. In hoc casu ad effectum remissionis peccati commissi post Baptismum requiritur in Sacramento Pœnitentiæ etiam dolor de commissis ante Baptismum, quia sine tali dolore non delerentur illa, & consequentèr nullum: atqui ad valorem, & essentiam Sacramenti Pœnitentiæ non requireretur, nec spectare posset dolor de commissis ante Baptismum: ergo ad remissionem peccatorum per Sacramentum Pœnitentiæ requiritur aliquis dolor, qui non requiritur, tanquam pars, ad essentiam Sacramenti: adeoque sine illo Sacramentum esset validum, & informe, cum solo dolore de commissis post Baptismum, nec virtualiter se extendente ad commissa ante Baptismum. Probatur Minor, quia commissa ante Baptismum non possunt esse materia Sacramenti Pœnitentiæ: ergo neque eorum dolor. Hoc argumentum magni faciunt adversarii, at si advertissent, in-

venissent jam solutionem in Tridentino. Quapropter.

308. Respondeo: admisso casu, conc. Ma: & ne: Mi: Ad prob. & conc. Ant. & ne: Cons. quia juxta Trident. n. 288. dolor, qui ex institutione Christi requiritur ad fructũ hujus Sacramenti, est pars illius: in casu autẽ proposito dolor de commissis ante Baptismum requiritur ad fructum Sacramenti Pœnitentiæ; adeoque est pars hujus Sacramenti. Item in casu proposito requiritur propositum universale non peccandi de cætero dolorosè procedens, qui est dolor virtualis, non solùm de commissis post Baptismum, sed etiam ante Baptismum, cùm debeat excludere omnem voluntatem conditionatam committendi ea peccata, quamvis homo baptizatus non esset; sine cujus voluntatis conditionatæ exclusione, non excluderet illa contritio omnem voluntatem peccandi, quam excludere debet, ut definit Tridentinum sess. 14. cap. 4.

309. Undè dolor ille requisitus ad valorem Sacramenti est virtualis dolor de omnibus commissis, quæ memoriæ non occurrunt, siuè commissa sint ante, sivè post Baptismum. Quapropter, quandò adversarii dicunt,

cunt, ſufficere propoſitum non reincidendi, vel non committendi peccatum, quod denominet hominem chriſtianum peccantem; ſimulque docent, dolorem illum non ſe extendere ad peccata ante Baptiſmum, vel ante illam confeſſionem commiſſa, manifeſtam implicantiam in terminis docent. Ratio eſt: quia illa contritio excludit omnem affectum peccaminoſum ad peccata præterita; aliter non eſſet incompoſſibilis cum omni voluntate peccandi: atqui eſt manifeſta in terminis implicantia, dicere; quod excludit omnem affectum ad peccata præterita, & quod non ſe extendit ad illa: ergo implicatoria manifeſtè docent.

310. Undè licèt reincidere, vel committere peccatum poſt Baptiſmum, non ſit primò committere peccatum, vel committere tempore infidelitatis; eſt tamen excludere affectum ad peccatum, quod commiſit tempore infidelitatis, & tempore, quo non erat reincidentia, ſed prima peccati commiſsio: Undè quæcumque apponatur conditio in motivo doloris, exponenda eſt, ut intelligatur, an dolor ille ſufficiens ſit ad valorem Sacramenti. Si enim illa conditio non tollit

rationem motivi universalis, adeoque neque quod affectus ille excludat omnia peccata, talis dolor erit sufficiens ad valorem, simulque ad fructum Sacramenti; si verò ea conditio tollat talem rationem motivi universalis, dolor elicitus, neque sufficiens erit ad fructum, neque ad valorem: adeoque ex eo capite omninò repugnat Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe.

311. Ratio autem Theologica pro adversariis, simulque pro nobis est, quia actus ille universalis non solùm excludit peccata commissa, quæ fuerunt peccata reincidentiæ, sed ea, quæ fuerunt primæ commissionis, sive quod idem est, non solùm excludit peccata reincidentiæ præsuppositivè, sed quæ essent reincidentiæ constitutivè: cùm autem sub hujusmodi reincidentia, non solùm comprehendantur peccata post Baptismum, sed etiam ante Baptismum commissa, neque solùm ea, in quæ quis relapsus fuit, sed etiam ea, in quæ lapsus fuit; ea de causa ejusmodi affectus universales excludunt omnem voluntatem peccandi, & sunt sufficientes non solùm ad valorem, sed etiam ad fructum Sacramenti. Quod ulteriùs eviden-

denter demonſtratur: nam ſi aliquis ſolùm excluderet, & deteſtaretur ſola peccata, in quæ relapſus fuit, non autem ea, quæ ſolùm ſemel commiſit, talis actus nequaquam excluderet omnem voluntatem peccandi, adeoque neque ſatis eſſet, juxta Tridentini doctrinam, ad valorem Sacramenti. Si autem eam voluntatem excludat, ſufficiens eſt, & ad valorem, & ad fructum Sacramenti, ſivè ad Sacramentum validum, & formatum. Undè ex nullo titulo reperiri poteſt unquam Sacramentum Pœnitentiæ validum, & informe.

312. Objicies quartò: Quamvis Tridentinum de dolore dicat, eſſe partem hujus Sacramenti, quatenùs ex inſtitutione divina ad integritatem Sacramenti, & peccatorum remiſſionem requiritur, adhùc tamen eſt dubium, an loquatur de parte eſſentiali, an de integrali: etenim de ſatisfactione Sacramentali idem dicit, & tamen non eſt pars eſſentialis, ſed integralis, ſine qua poteſt eſſe Sacramentum in tota ſua eſſentia, & valore: ergo manebit etiã locus in Trid. ut dicamus, dolorem de oblitis, aut de iis, de quibus eſt juſta cauſa tacendi, ſcilicèt de commiſſis an-

te Baptiſmum, eſſe quidèm partem hujus Sacramenti, quatenùs ad remiſſionem culparum gravium requiritur; non tamen eſſe partem eſſentialem, ſed integralem, ſine qua poteſt eſſe tota eſſentia, & valor Sacramenti.

313. Reſpondeo: nego Antecedens, nimirùm poſſe eſſe tale dubium: nam ſi ſemel admittatur, dolorem eſſe partem neceſſariam ad remiſsionem, neceſſariò debet concedi, eſſe partem eſſentialem Sacramenti, ſine qua Sacramentum non poſſit eſſe validum. Ratio eſt: quia pars eſſentialiter requiſita ad veritatem abſolutionis eſt eſſentialiter requiſita ad veritatem, ſivè ad valorem Sacramenti: cùm autem ea, quæ eſſentialiter requiritur ad remiſſionem, eſſentialiter requiratur ad veritatem abſolutionis; requiritur etiam eſſentialiter ad valorem Sacramenti. Nulla autem eſt paritas de ſatisfactione: hæc enim ita eſt pars Sacramenti, ut nequaquam requiratur eſſentialiter ad remiſſionem, ut conſtat à num. 75. adeòque non eſt pars eſſentialis, ſed integralis Sacramenti. Cæterùm, ut hæc clariùs appareant, facilè poteſt oſtendi, quàm debile ſit argumentum, &

quan-

quantò magis pugnaret contrà adverſarios, quàm contrà nos: nam ſi liceret arguere ex cerebro noſtro, non attendendo ad Tridentini doctrinam, & praxim Eccleſiæ, facilè poſſemus contrà ipſos ita argumentum retorquere, nimirùm: cur non erit locus in Tridentino, ut dicamus, dolorem de peccatis, quæ quis confitetur, eſſe quidèm partem, quatenùs ad eorum remiſſionem requiritur; non tamen eſſe eſſentialem, ſed integralem, atque adeò ſine ullo dolore poterit hoc Sacramentum eſſe validum, licèt informe? aut cur non idem poterit dici de confeſſione? quæcumque enim ratio aſſignetur ab adverſariis eſt ſolutio argumenti, quod efformant contrà noſtram doctrinam.

DISPUTATIO VII.

De ſatisfactione Sacramentali.

314. SATISFACTIO Sacramentalis, quæ pœnitentia dici ſolet vulgariter, eſt executio pœnæ à Confeſſario injunctæ ob peccata legitimè confeſſa. Vocatur autem Sacramentalis ſatisfactio, quia licèt nõ ſit eſſentia-

tialis; eſt tamen verè pars integralis Sacramenti ex dictis à numero 73. & 75. Quæri tamen ſolet in præſenti circa hujus ſatisfactionis effectum, an ex opere operato cauſet aliquam gratiam actualem, aut habitualem, an verò ſolam remiſſionem pœnæ temporalis: Prima Sententia affirmat non ſolùm cauſare remiſſionem pœnæ, ſed etiam gratiam actualem, & habitualem. Ità Mart. Perez cum aliis, quos ipſe citat quæſt. 56. §. 2. ad 3. Secunda Sententia docet, non cauſare ex opere operato, niſi remiſſionem pœnæ temporalis. Ita cum communi DD. Lugo diſp. 25. ſect. 1. & Arriaga quæſt. 47. ſect. 1. Pro cujus deciſione ſit.

SECTIO I.

De effectu Sacramentalis abſolutionis.

§. I.

315. ASSERO primò cum communi Sententia: ſatisfactio Sacramentalis non cauſat gratiam habitualem ex opere operato, nec actualem in ordine ad præſervandum hominem à peccatis. Probatur primò

mò de gratia habituali: quia nullũ habemus fundamentum ad tribuendum ſatisfactioni vim cauſativam gratiæ habitualis ex opere operato. Etenim Concilia, & PP. quotiès de eâ loquuntur, ſolùm declarant illius vim in ordine ad remiſſionem pœnæ temporalis. Ad hoc autem non requiritur, quod infundat gratiam, ut conſtat in Indulgentiis, & Sacrificio Miſſæ mihi ab alio applicatæ, quæ ſine infuſione gratiæ remittunt pœnam temporalem. Immò ſi ad hanc remiſſionem infuſio gratiæ requireretur, ſufficeret planè ea, quæ datur ex opere operantis, quandò ſatisfactio debito modo expletur: atqui in ſatisfactione non poſſumus admittere eam vim abſque fundamento in Conciliis, & PP. ergo, &c.

316. Probatur ſecunda pars de gratia actuali, quia neque ad hoc datur fundamentum; maximè cùm gratia actualis, & vis ad illam tempore opportuno accipiendam fundetur in habituali, quæ intuitu Sacramenti confertur: atqui ex num. ſuperiori ſatisfactio Sacramentalis non confert gratiam habitualem: ergo, &c. Quapropter, quandò in Tridentino ſeſs. 14. cap. 8. dicitur, ſatisfactionem non ſolùm eſſe in vindi-

ctam

ctam peccatorum, seù ad extinguendam pœnam debitam; sed etiam ad curationem, & medelam in futurum, hoc non ideò dicitur, quia illa ex opere operato det auxilium ad præservandum, aliàs non opus esset, quod Confessarius quæreret medicinalem pœnitentiam, quæ ex se medicinalis esset: si enim vera esset opinio adversariorum, quæcumq; pœnitentia ex se esset medicinalis. Undè ea Concilii verba significant, pœnitentiam impendendam talem esse debere, ut ex se aliquo modo posit frænare peccatorem, ne in eadem pecata labatur. Quapropter gratiæ actuales præservantes non conferuntur ex vi satisfactionis, sed ex vi Sacramenti præcedentis; istud enim, sicut & alia Sacramenta, habet vim causandi in sua susceptione gratiam habitualem, & deindè tempore opportuno auxilia actualia, ut constat à num. 202. de Sacramentis.

317. Assero secundò: satisfactio Sacramentalis ex opere operato remittit pœnam aliquam temporalem. Probatur ex communi Ecclesiæ sensu, & ex Tridentino sess. 14. cap. 3. asserente, contritionem, confessionem, & satisfactionem esse partes materiales hujus

Sa-

Sacramenti, quatenùs ad plenam, & perfectam peccatorum remiſsionem ex Dei inſtitutione requiruntur: atqui ſatisfactio non requiritur ad remiſsionem peccati, quoad culpam; quandoquidèm Sacramentum Pœnitentiæ validum, & formatum reperiri poteſt ſine illa, ut conſtat à num. 75. ergo requiritur ad remiſsionem ejus, quoad pœnam. Confirmatur: ſi ſatisfactio haberet ſolùm vim remittendi pœnam ex opere operantis, nihil ampliùs haberet, ut eſt pars integralis Sacramenti, quàm quodcumq; aliud opus bonum in gratia elicitum: hoc enim ex opere operantis aliquid pœnæ tollit: ſed ſatisfactio, eo quod ſit impoſita à Sacerdote, & ſit pars Sacramenti, habet aliquam ſpecialem vim ex inſtitutione divina ad remittendam pœnam: aliter vera non eſſet doctrina citata Tridentini: ergo ex opere operato remittit pœnam. Exindè

318. Quæri poteſt in præſenti, an quælibet ſatisfactio impoſita à Sacerdote tollat omnem reatum pœnæ debitæ pro peccatis ritè confeſſis? Certum èſt, ſi Sacerdos imponat pœnam, quam judicet multò minorem, quàm qualitas peccatorum requirat,

per

per eam non extingui reatum totius pœnæ temporalis debitæ. Quid autem dicendum esset, quando Sacerdos imponit Pœnitentiam, quam prudenter judicat proportionatam peccatis confessis, licèt re ipsa non sit, tunc enim extinguet totum reatum pœnæ debitæ? Negandum censeo cum Exim. Doctore, Vazquez, & communi Doctorum. Ratio est, quia ad causandos alios effectus Sacramentorum non sufficit prudens æstimatio Ministri. In his enim Minister non operatur ad suum arbitrium, sed juxta Christi institutionem. Sic ut absolutio afferat gratiam, non sufficit, quod Ministér prudenter existimet, pœnitentem esse rectè dispositum: sed requiritur, quod sit rectè dispositus: ergo &c. Confirmatur: Christus Dominus non pro arbitrio, & judicio Sacerdotis, sed pro sua voluntate tantæ satisfactioni tantam annexuit remissionem pœnæ, eò modo, quo in Sacramentis determinatè voluit, ut tanta Gratia, pro tanta pœnitentis dispositione, conferretur: ergo judicium Sacerdotis non potest illam reddere æqualem, si reverâ in se æqualis non sit.

319. Quapropter nullo modo credibile est,

eſt, ex judicio Confeſſarii voluiſſe Chriſtum pendere ſufficientiam Sacramentalis ſatisfactionis, quoad æqualitatem cum debito pœnæ: in cujus confirmationem plures poſſunt eſſe rationes. Etenim Confeſſarius ignorat primò quantitatem peccati in malitia. Secundò, quantitatem pœnæ debitæ. Tertiò, proportionem, & æqualitatem ſatisfactionis Sacramentalis cum pœnis debitis. Quartò, quantitatem contritionis: ex qua etenim pœnitentia debita minuitur. Quintò, cum quanto dolore, & acerbitate pœnitens expleturus ſit pœnitentiam: quò enim majori dolore expletur, eò major pœna remittitur: ergo non poteſt eſſe Sacerdos bonus Judex de proportione Pœnitentiæ cum debita pœna. Ex dictis.

§. II.

320. Fit primò: Satisfactionem Sacramentalem non cauſare ſtatìm ſuum effectum; benè verò poſt collatam abſolutionem. Vndè ſi ſatisfactio impleatur ante abſolutionem, non cauſabit ſuum effectum ex opere operato, quamvis pœnitens ſit in gratia. Ratio ex Lugo, Arriaga, & communi, eſt: quia Sa-

Sacramentum non causat suum effectum ex opere operato; donec ponatur ejus forma, etsi materia jam posita sit: sed satisfactio ex se solùm est pars materialis Sacramenti Pœnitentiæ: ergo debet per formam absolutionis informari, ut causet suum effectum. Confirmatur: remissio pœnæ temporalis per satisfactionem est effectus secundarius subsequens ex se remissionem culpæ per Sacramentum: sed Sacramentum non remittit ex se culpam, nisi ponatur absolutio ex se culpæ remissiva: ergo &c.

321. Fit secundò: cum communi sententia: satisfactionem impletam in statu peccati mortalis sufficere ad adimplendum præceptũ à confessario impositum. Ratio est, quia ad alia præcepta adimplenda, v.g. jejunandi, audiendi Sacramentum, &c. non requiritur status gratiæ, sed sufficit ponere substantiam operis præcepti, ut communiter dicitur in tract. de Legibus: ergo idem erit de præcepto implendi pœnam. Confirmatur. Confessarius, sicut & Legislator, tantùm præcipit opus, non modum, nec finem operis præcepti: Finis enim Legis, juxta commune Theologorum proloquium, non cadit sub

præ-

præcepto. Undè licèt Legislator præcipiat opus ob aliquem finem obtinendum, si subditus facit opus, licèt non obtineat finem, adimplet præceptum: ergo similiter, licèt Confessarius injungat opus satisfactorium ad finem remissionis pœnæ temporalis, si pœnitens faciat opus, adimplebit præceptum, licèt non obtineat eam remissionem. Advertendum tamen est, cum Arriaga, & Tannero, quod licèt alia præcepta adimpleantur per substantiam operis injuncti, etiamsi ea ponantur per actum internum malum; satisfactio tamen debet esse opus ex se bonum elicitum per actum internum ex se bonum, licèt fiat in statu peccati. Ratio est: quia Concilia, & maximè Tridentinum sess. 14. cap. 8. ajunt, satisfactionem esse valdè à Scripturis commendatam, & consistere in operibus satisfactoriis, & moventibus Deum ad avertendum suam iram à nobis: ergo debet esse opus ex se bonum, & elicitum per bonum actum internum: aliter enim erit de se incapax, satisfaciendi, merendi remissionem pœnæ, avertendi iram Divinam à nobis, adeòque & reviviscendi post peccatum ad hos effectus præstandos.

322. Fit tertiò. Satisfactionem impletam in statu peccati mortalis, non conferre pœnitenti suum effectum remissionis pœnæ, durante eo statu. Ratio ex communi sententia est, quia Deus homini inimico suo non facit gratiam aliquam, adhuc in ordine ad remissionem pœnæ debitæ pro peccatis jam remissis, quoad culpam. Undè, si pro illo applicetur Sacrificium Missæ, non remittitur illi poena temporalis, talibus peccatis correspondens: atqui pœnitentia imposita in confessione non remittit ex opere operato pœnam temporalem, nisi ob favorem Christi Domini permutantis acerbas Purgatorii pœnas in levem illam pœnam, cui ad hunc effectum ipse adjungit merita, & satisfactionem suæ Passionis: ergo, cùm Peccator indignissimus sit isto favore, durante eo statu, non fit illi gratia remissionis, etiamsi Christus potuisset id fecisse, tàm in hoc Sacramento, quàm in Missæ Sacrificio.

323. Fit quartò. Recedente peccato, Sacramentalem satisfactionem in statu peccati impletam habere suum effectum remissionis pœnæ temporalis. Ratio est: quia talis pœniten-

nitentia, & satisfactio, cùm sit pars integralis Sacramenti, atque adeò & opus Christi, ex dictis à num. 193. de Sacramentis, non videtur omninò esse opus mortuum, sed tantùm mortificatum; adeòque recedente obice, habebit suum effectum, ut contingit in aliis Sacramentis, quæ, si in peccato suscipiantur, causant deindè gratiam, recedente obice, & fictione. Et licèt ab hac regula excipiatur Sacramentum Pœnitentiæ essentialiter sumptum, eo quòd non possit esse validum, & informe, ex num. 284. eò quòd vel dolor debet sufficere ad effectum Sacramenti, vel non sufficit ad valorem. At satisfactio Sacramentalis, cùm in sui adimpletione non requirat talem dolorem, nec statum gratiæ, poterit validè impleri, & sine fructu, qui posteà obtinebitur vi satisfactionis præteritæ, cùm homo à peccato resurgit.

324. Fit quintò: nullum esse peccatum, ne quidèm veniale, satisfactionem implere in statu mortalis. Ratio est, quia status gratiæ requiritur ratione Sacramenti essentialiter sumpti, quod gratiam confert, & nomine Christi perficitur: adeòque dispositio gra-

tiæ requiritur ex parte pœnitentis, quando essentialiter perficiendum est Sacramentum; satisfactio verò, neque gratiam confert, neque est pars essentialis Sacramenti, sed solùm integralis; ergo nulla est obligatio eam agendi in statu gratiæ. Confirmatur primò: confessio, & attritio sunt partes essentiales Sacramenti, & tamen licitè ponuntur ab homine existente in mortali, & antequàm per absolutionem constituatur in statu gratiæ; ergo etiam licitè in statu peccati poterit adimpleri satisfactio, quæ tamen est pars integralis. Confirmatur secundò ex praxi Fidelium: nam etsi alicui pro pœnitentia injungatur, ut singulis diebus recitet Rosarium, & singulis Hebdomadis die Veneris jejunet, nullus existimat, se ex hoc capite, vel venialiter peccare, quod toto anno non sit in gratia, ad eas pœnitentias adimplendas: ergo nullus supponit, hoc esse peccatum, adhùc leve. Videatur Lugo, Arriaga, Perez, & alii, cum Gobat tract. 7. num. 770. hæc latè prosequentes, & roborantes.

§.III.

§. III.

325. Objicies primò, contra Assertiones, & Illationes. Christus Dominus ita potuit instituere pœnitentiam Sacramentalem, ut ex opere operato augeret gratiam actualem, & habitualem, neque ejus adimpletio in peccato lethali sufficiens esset ad implendum præceptum: ergo absque fundamento negatur talis vis augmentativa gratiæ pœnitentiæ Sacramentali, & asseritur sufficiens ejus adimpletio in peccato. Retorqueo argumentum: Christus Dominus ita potuit instituere satisfactionem Sacramentalem, ut non augeret ex opere operato gratiam actualem, ejusque adimpletio in lethali sufficeret: ergo absque fundamento negatur, ita non instituisse. Resp. deindè: concedo Antecedens, & nego Consequentiam, quia in rebus hujusmodi pendentibus à Christi beneplacito, non debemus discurrere, ex eo quod Christus potuit, sed ex eo quod voluit. Quid autem voluerit, inferendum est non quidèm ex libito nostro, sed juxta doctrinam Scripturæ, Conciliorum, aut PP., vel juxta praxim Ecclesiæ. Hæc autem As-

ſertiones noſtras, & Illationes confirmant ex dictis; ſecùs autem aſſumptum adverſariorum.

326. Objicies ſecundò. Si Pontifex diſpenſet in aliquo voto, vel impedimento, prudenter exiſtimans ſufficientem cauſam, valet diſpenſatio, etſi cauſa reverâ non ſit ſufficiens. Tùm etiam ſi concedat Indulgentiam, prudenter putans, cauſam eſſe ſufficientem, etſi cauſa reverâ ſufficiens non ſit, valet Indulgentia, quæ ſi plenaria ſit, remittit totam pœnam debitam, ſive parva ſit, ſive magna, ſivè conditio requiſita à Pontifice impleatur cum magna devotione, ſivè cum parva: ergo idem dicendum erit de ſatisfactione, quoad vim remittendi totam pœnam debitam pro peccatis, ſi Sacerdos judicet prudenter, ſatisfactionem eam eſſe ſufficientem, etſi reverâ ſufficiens non ſit. Reſp. concedo Antecedens, & nego Conſequentiam. Diſparitas eſt: quia in his rebus, quæ pendent à mera voluntate, & libera inſtitutione Chriſti, non valet paritas ab vna ad aliam, quandò de una conſtat, ita voluiſſe Chriſtum, & id non conſtat de alia.

327. In præſenti autem certum eſt, Pon-

tificem, tanquam dispensatorem, posse Indulgentias concedere, & in votis dispensare: docet enim Universa Ecclesia, hanc Potestatem fuisse à Christo datam Pontifici, tanquam dispensatori immediato, in quo solùm requiritur, quod sit prudens dispensator, & non dissipator, ut ejus dispensatio sit valida. Hanc autem potestatem datam fuisse cuilibet Confessario sine fundamento dicitur: aliter quælibet prudens impositio pœnitentiæ esset quasi Indulgentia Plenaria pœnitenti à Confessario cōcessa; & ità Indulgentia Plenaria concedi solita contritis, & confessis ferè nunquam lucranda esset, eo quòd supponeretur remissa tota pœna temporalis per satisfactionem à Sacerdote impositam, quod dici non potest. Quapropter ex magna illa potestate residente in Pontifice, non infertur, residere similem potestatem in quolibet Confessario, sed potiùs oppositum debet inferri, ut constat, ex dictis numero 318.

SECTIO II.

De Obligatione Confessarii ad injungendam Pœnitentiam, & Pœnitentis ad acceptandam, & implendam.

§. I.

328. ASSERO. Confessarius, per se loquendo, tenetur sub gravi pœnitentiam justam injungere, & pœnitens eam acceptare: Ita communis Theologorũ contra Scotum, Navarrum, & alios asserentes, pœnitentem non habere obligationem acceptãdi, sed solùm acceptatam pœnitentiam adimplendi; tùm etiam contra alios, quos impugnat Lugo disp. 25. sect. 5. dicentes, nec habere obligationem acceptãdi, nec acceptatam implendi. Probatur primò Conclusio ex Tridentino sess. 14. cap. 8. dicente: *Debent ergo Sacerdotes Domini, quantùm Spiritus, & Providentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares, & convenientes satisfactiones injungere, ne, si fortè peccatis conniveant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, levissima*

quæ-

quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Modò sic: Hæc verba, per se loquendo, gravem obligationem significant: peccatum quippè grave esset, Confessarium fieri participem peccatorum pœnitentis; quin immò ly *debent* satis judicat Confessarii obligationem. Hæc autem obligatio Confessarii inanis esset, si pœnitens non teneretur, neque acceptare, neque implere pœnitentiam: ergo &c.

329. Probatur secundò. Confessarius in hoc Sacramento est Judex, & Medicus, ut constat ex Tridentino sess. 14. cap. 8., ubi loquens de satisfactione, quam imponit Confessarius, ait; *Medentur quoque peccatorum reliquiis*: Et ex Lateranen. in cap. omnis utriusque dicente: *Sacerdos autem sit discretus, & cautus, ut more periti Medici superinfundat vinum, & oleum vulneribus sauciato*: ergo, ut Judex, tenetur ex Justitia vindicativa æquitatem in pœnis injungendis servare, pro gravitate, & qualitate criminum; ut Medicus autem curare vulnera pœnitentis, ideòque sæpè obligatur adhibere pœnitentiam præservativam ad medelam pœnitentis contra aliquod

quod peccatum, in quod timetur relapsurus: sed non est minor obligatio pœnitentis, ad acceptandam justam pœnam à suo legitimo Superiore injunctam: ergo &c. Confirmatur. Magis est obligatus pœnitens ex præcepto Confessarii, quàm populus ex lege lata à Principe: sed populus tenetur ad acceptandam legem latam à Principe, quando justa non est causa excusationis, ut constat ex Alexandro VII. qui hanc 28. propositionem damnavit: *Populus non peccat; etiamsi, absque ulla causa, non recipiat legem à Principe promulgatam*: ergo &c. Ex dictis.

330. Fit primò: pœnitentiam à Confessario esse imponendam, per se loquendo, sub gravi, cùm Sacramentum istud per se sit Sacramentum mortuorum, adeòque per se tendat ad compēsandam materiam gravem: per accidens autem obligatio ista potest esse sub levi tàm in Confessario ad injungendam pœnitentiam, quàm in pœnitente ad eam adimplendam. Ratio est: quia, ut benè notat Card. de Lugo disput. 25. sect. 4. sicut pœnitens non tenetur sub gravi adimplere pœnitentiam, quandò ea est levissima, eo quòd tùnc levitèr solùm maneat imperfectum Sacra-

cramentum, neque ulla alia considerari possit imperfectio; nisi ipsa omissio pœnitentiæ, quæ levis est; ita in Confessario nulla alia considerari potest omissio in eo casu, nisi levis: solùmque adest hoc discrimen, quòd Confessarius satisfacit suæ obligationi, injungendo pœnitentiam, quam acceptat pœnitens; at pœnitens non satisfacit solùm acceptando, sed ulteriùs tenetur implere, nisi per accidens excusetur ratione impotentiæ, aut inculpabilis ignorantię, ab ejus adimpletione. Undè quandò, ex prudenti judicio Confessarii, solùm injungenda est pœnitentia levis, dùm non sit contemptûs periculum, dumtaxat datur obligatio sub levi in Confessario ad eam imponendam, & in pœnitente ad acceptandam, & implendam. Utrùm aliquandò pro venialibus imponi possit pœnitentia gravis? Affirmant Lugo, & Arriaga: negant alii cum Eximio Doctore disp. 38. sect. 7. num. 5. Cæterùm omnes fatentur, raró pro venialibus imponi posse pœnitentiam gravem, quia raró erit justa; si veró justa fuerit, tenebitur pœnitens ad eam sub gravi, si velit suscipere Sacramentum.

331. Fit secundò: quandòque per accidens

dens nullum esse peccatum, si Confessarius levissimam, aut nullam injungat pœnitentiam, v.g. quandò pœnitens nullam perficere potest ob ægritudinem, ut si inter confitendum sensum amisit, vel si jam integrè expiarit sua peccata, quod licèt sine revelatione Dei certò constare non possit, satis est, dùm moraliter certò constet, ut ait Petrus Soto lect.ult. de satisfactione. Itèm: quandò pœnitens indulgentiam plenariam mox est lucraturus, vel paulò antè lucratus est, nisi fortè egeat aliqua pœnitentia medicinali; vel si confitetur, inquit Arriaga, ut martyrium subeat: nam cùm per martyrium extinguatur omne debitum pœnæ temporalis ex num.4. de Baptismo, non est cur imponatur pœnitentia.

332. Fit tertiò: Confessarium non posse imponere pœnitentiam sub consilio, sed debere eam imponere sub præcepto. Ratio est, quia obligationem imponendi pœnitentiam probat Trident. ses. 14. cap. 8. his verbis: *Nam claves Sacerdotum non ad solvendum dumtaxat, sed & ad ligandum confessos, etiam antiqui PP. & credunt, & docent*. Quibus verbis manifestè ostenditi, mpositionem pœni-

pœnitentiæ oriri ex poteſtate ligandi: atqui pœnitentia impoſita per modum conſilii non ligat pœnitentem, ergo quandò imponitur ex conſilio, non eſt Sacramentalis pœnitentia. Qua de cauſa idem Tridentinum cit. 328. dicit, Sacerdotes debere injungere pœnitentiam, quæ verba non ſignificant conſilium, ſed præceptum. Pœnitentia autem cùm ſit pars integralis Sacramenti ſuſcepti ab ipſo pœnitente, ſitq; præceptum perſonale, ſicuti præceptum jejunandi, & audiendi Sacrum, ab eo ipſo debet impleri, nec pro libito poteſt ſubſtituere alium, qui loco ipſius eam adimpleat. Qua de cauſa Alexander VII. damnavit 24. Septembris 1665. propoſitionem 15. quæ ſic habebat: *Pœnitens propriâ auctoritate ſubſtituere ſibi aliũ poteſt, qui loco ipſius pœnitentiam adimpleat.*

§. II.

333. Fit quartò: circa pœnitentię quantitatem, debere Confeſſarium pro qualitate criminum, & pœnitentiũ facultate, ſalutarem, & convenientẽ pœnitentiã injũgere, ut ait Trid. cit. nu. 328. Quapropter, ait poſt alios Card. de Lugo, peccat graviter Confeſſarius, ſi pro magnis peccatis imponat pœnitentiã valdè exiguam,

guam, nisi causa aliqua intercedat minuendi pœnitentiam; adeòque omnibus pensatis taxari debet, quæ juxta prudens Confessarii judicium æqualis appareat. Causæ autem, ob quas minui potest pœnitentia, variæ à variis assignantur. Prima: quandò Confessarius credit, pœnitentem ob fragilitatem non adimpleturum pœnitentiam, aliàs justam: nunquam enim debet imponere pœnitentiam, quam credit, pœnitentem ob fragilitatem non impleturum. Ita Exim. Doct. Lessius, Coninck, Gobat, & alii. Secunda: quandò minuendo pœnitentiam, allicitur pœnitens ad frequentiorem, utilemq; confessionem. Ita Bonacina cum aliis disp. 5. quæst. 5. §. 3. puncto 2. Tertia: quandò intervenit difficultas, v.g. in infirmis, quibus non valentibus exequi debitas, injunguntur leviores, nimirùm, quòd pronuncient aliquotiès Sanctissima Nomina JESU, & MARIÆ, quod tundant aliquotiès pectus, quod offerant suos labores, & vitam suo Creatori tèr quotidiè, quod jubeant dari eleemosynas, & quod si convaluerint, audiant tot sacra, &c.

334. Quarta: quandò pœnitens est reipsa valdè contritus, & compunctus: nam

suo

ſuo dolore multũ expunxit ex ſyllabo debitorum. Quinta: quandò novit, pœnitentem ex ſe ſolere præſtare multa bona opera in ſatisfactionem ſuorum peccatorum. Sexta: quandò novit, pœnitentem eſſe lucratum, aut proximè lucraturum indulgentiam plenariam, quo caſu non eſt imponenda, niſi pœnitentia medicinalis ad tollendas peccatorum reliquias, ex num. 331. Septima ex Navarro, & Diana: quandò Confeſſarius reflexè dicit, *quidquid boni egeris, & mali patientèr ſuſtinueris, ſit tibi in remiſſionem peccatorum, &c.* quia valdè probabile eſt, ex vi eorum verborum cum intentione ſatisfactionis, elevari id, quod pœnitens benè agit, vel patienter ſuſtinet. Undè, ut monet Diana 3. par. tract. 4. Reſol. 82. non ſunt ea verba facilè omittenda. Octava: quandò Confeſſarius paratus eſt expiare ſuis pœnitentiis peccata pœnitentis: cujus rei exemplum narrant Turſellinus, & Daniel Bartholus in vita S. Franciſci Xaverii lib. 2. num. 44. Monet autem accuratè Gobat num. 760. debere Confeſſarium præcavere, ne in his caſibus pœnitens, ex levitate pœnitentiæ, cenſeat, ſe leviter peccaſſe, cùm tamen graviter deliquerit.

335. Fit

335. Fit quintò: circa pœnitentiæ qualitatem, debere Confessarium imponere pœnitentiam satisfactoriam, & medicinalem, quandò eâ opus sit: potest autem, ut docet communis sententia, in pœnitentiam injungere quævis opera bona meritoria. Ratio est, quia Tridentinum sess. 14. cap. 8. ita præscribit: *Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantùm ad novæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem.* Illa enim verba, *sed etiam*, utramque partem conjungunt, adeoque, & pœnitentiam satisfactoriam, & medicinalem. Rursùs: eâdem sess. 14. can. 13. ait. *Si quis dixerit, pro peccatis, quoad pœnam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri pœnis ab eo inflictis, & patientèr toleratis, vel à Sacerdote injunctis, sed neque spontè susceptis, ut jejuniis, orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideò optimam pœnitentiam esse tantùm novam vitam, anathema sit.* Quibus ex verbis constat, quævis opera bona meritoria, sivè interna, vti conformitas cum voluntate Dei in laboribus,

bus, oratio, &c. sive externa, ut jejunium, eleemosyna, &c. esse opera satisfactoria: etenim, ut cum Lugo, & Ripalda notavit Martinus Perez disp. 55. sect. 4. nullum est de facto opus meritorium, quod non sit pœnale ob difficultatem, quæ vincenda est in exercitio talis operis contra inclinationem nostram nimis proclivem ad delectabilia, & à bono aversam: atqui Sacerdos potest in satisfactionem injungere quodvis opus pœnale: ergo, &c.

336. Fit sextò: pœnitentem sub gravi teneri non solùm ad substantiam, verùm etiam ad circunstantias implendas operi satisfactorio injunctas, quæ graves sint, vel notabiliter pœnitentiam aggravantes. Ratio est, quia tenetur sub gravi ad satisfactionem, quà satisfactio, sive quà pœnalis graviter est: atqui illæ circunstantiæ notabiliter aggravantes addunt pœnitentiam gravem: ergo, &c. Undè si præcipiat Confessarius recitare Rosarium flexis genibus, vel jejunare in pane, & aqua, tenetur pœnitens sub gravi, quia ea circunstantia aggravat pœnitentiam. Si verò circunstantiæ leves sint, ideſt leviter solùm pœnitentiam aggravantes; ut quod re-

citet Rosarium coràm tali imagine Virginis; tunc tenetur ad circunstantiam sub levi.

337. Fit septimò: teneri pœnitentem non differre satisfactionis adimpletionem per longum tempus, licèt Confessarius terminum non præfigat. Quod si præfigat, tenetur sub gravi non differre notabiliter ultrà illud tempus adimpletionem. Ratio est, quia, quandò Confessarius terminum non præfigit, ex communi fidelium persuasione censetur, solùm adesse obligationem, ut fiat quandò commodè possit, ita, ut in prudentum judicio gravis dilatio non censeatur: Id enim postulat, ait Card. de Lugo, medicinæ, aut justæ sententiæ titulus, quam satisfactio præsefert. Quandò verò Confessarius præscribit tempus, ad id pœnitens obligatur, cùm jam determinatio à sola præsumptione non pendeat, sed à superioris præcepto, adeoque si ultrà hoc tempus notabiliter differatur, erit peccatum grave. Cæterùm quia pœnitentia non est onus temporis, sed onus, quod differri non potest ultra tale tempus: est enim onus ad gravem integritatem Sacramenti, si pœnitentia sit gravis; vel ad levem si sit levis, adeoque transacto tempore, non ideò

ideo transiit onus obligationis. Undè non manet exindè deobligatus, sed debet illam implere, ut de præcepto annuæ confessionis diximus à num. 35. eadem enim ubique ratio militat. Quinimò, ut benè notavit Martinus Perez disput. 57: sect. 3. quamvis non possit pœnitens implere circunstantias, tenetur implere substantiam, si possit, cùm semper maneat titulus obligationis, nec prudenter præsumi possit aliter de mente Confessarii. Undè tenetur recitare v. g. Rosarium, etsi non possit flexis genibus coràm tali Imagine.

338. Fit octavò: pœnitentem omninò oblitum pœnitentiæ impositæ non teneri quidquam aliud loco illius substituere. Ratio est, quia ut constat ex num. 332. pœnitentia sacramentalis descendit ex potestate ligandi, quam Confessarius habet supra peccata, de quibus judicat in judicio sacramentali, quam vim non habet opus, quod pœnitens substitueret; adeoque, neque vim ullam habet ex opere operato. Unde sufficiet, confiteri oblivionem culpabilem, quin opus sit repetere confessionem, ut nova pœnitentia imponatur, cùm non teneatur bis

ſua peccata confiteri. Quod ſi ſtatim poſt confeſſionem obliviſcatur pœnitentiæ, & exiſtimet, Confeſſarium eſſe illius memorem, tenetur eum adire, aut conſulere, ut in memoriam revocet. At ſi nec adire, nec conſulere poſſit, non tenetur quidquam aliud ſubſtituere. Quinimò plures docent cum Gobat num. 769. quod ſi pœnitens conſulat Confeſſarium, & hic nec pœnitentiæ, nec peccatorum ſit memor, caret poteſtate injungendi aliam, quia jam expiravit ejus vis coactiva ſupra pœnitentem, nec illius judicium moraliter perſeverat. Vide num. 340.

339. Fit nonò, cum communi Theologorum, contrà Dianam, Navarrum, & alios: pœnitentem, nec licitè, nec validè poſſe ſibi commutare pęnitentiam in aliud opus, etiam evidenter melius, & excellentius. Ratio eſt, quia ex num. 332. pœnitentia Sacramentalis deſcendit ex poteſtate ligandi in judicio Sacramentali, & ità habet valorem ex opere operato, eſtque à Superiore legitimo præcepta, & pars integralis Sacramenti: ſed hæc habere non poteſt, ſi ab ipſo pœnitente commutetur. Quinimò inferior non habet poteſtatem ad commutandum præceptum ſu-

pe-

perioris; aliter poſſet quiſque in die feſto commutare ſibi auditionem Sacri in communionem, quæ evidentèr melior eſt: ergo, &c. Quapropter ſi pœnitentia impoſita ſit propter peccata reſervata, non poterit commutari à Confeſſario, non habente juriſdictionem in reſervata, ut contra Vazquez, & alios docent communiter Doctores, quia inferior non poteſt commutare legem à Superiore impoſitam, adeoque, neque pœnitentiam correſpondentem peccatis, de quibus ipſe judicare non poterat. Quinimò neque ullus alius Confeſſarius habens juriſdictionem, diſtinctus ab illo, qui pœnitentiam injunxit, poteſt illam commutare, niſi intrà confeſſionem, & auditis peccatis, ob quæ impoſita eſt, ſaltem in communi, ut poſſit formare judicium de illis, v. g. ſi dicat pœnitens, fuiſſe ſimilia iſtis, quæ modò confitetur, aut quæ commiſit alter, de quo confeſſarius habet notitiam, vel quid ſimile. Ratio eſt, quia Confeſſarius dumtaxàt in ſacramentali confeſſione, & auditâ causâ poteſt exercere poteſtatem clavium: ergo & imponere, ſivè pœnitentiam commutare. Exindè

340. Fit decimò: non poſſe eundem Con-

fessarium, qui pœnitentiam imposuit, illam commutare, nisi intrà confessionem moraliter perseverantem, & nonnisi habitâ memoriâ saltèm confusâ peccatorum. Ratio est, quia Judex non potest sententiam ferre incognitâ causâ: commutatio autem pœnitentiæ est judicium revisivum, & lenitivum prioris sententiæ, adeoque requirit notitiam causæ sufficientem ad judicandum. Rursùs: potestas ligandi, à qua satisfactio sacramentalis descendit, non potest exerceri, nisi in judicio. At quia judicium, quoad pœnitentiam imponendam, consideratur, non solùm, ut physicè, sed & ut moraliter perseverans, juxta communem sensum Theologorum, tandiù poterit Sacerdos, qui confessionem audit, & judicium exercuit, pœnitentiam commutare, quandiù moraliter duret, ut Judex, adeòque moraliter duret confessio. Quantum autem comprehēdat temporis hæc moralis perseverantia, valdè incertum est apud Authores, adeoque ex solo prudenti judicio taxari potest, considerato toto eo tempore, quo confessio duravit, & aliis similibus: solet enim quandòque fieri per plures dies generalis confessio. Exindè aliqui docent,

cent, eam perſeverantiam ſe extendere ad longum tempus; alii, nonniſi ad breve; Alii, ad dimidiam horam; alii, ad integrum diem; alii ad triduum. Tandem Vazquez, & Lugo extendũt eam durationem ad totum illud tempus, quo Confeſſarius recordetur confeſſionis, vel ſtatus pœnitentis.

441 Fit undecimò: quandò peccata reſervata non erant Superiori Confeſſario, quemlibet Confeſſarium poſſe intrà confeſſionem commutare pœnitentiam ab alio Confeſſario impoſitam, cognitâ tamen causâ, ſivè peccatis, ob quæ impoſita eſt: Ratio ex communi Theologorum eſt, quia in eo caſu ſecundus Confeſſarius ſuccedit primo in eodem judicio, cum eadem juriſdictione, & poteſtate: ergo ſicut primus Confeſſarius cognitâ causâ poterat in ſacramentali judicio pœnitentiam commutare; ità etiam ſecundus: quamvis enim ſecundus non poſſit eam commutare in judicio ſuo moraliter perſeverante, cùm perſeverare non poſſit judicium ſuum, quod, ut ſupponimus, nunquam extitit; at poteſt judicium inſtituere cum æquali auctoritate, ac inſtitutum fuit à primo. Sic Summus Pontifex mutare poteſt pręcepta

ſui prædeceſſoris,& Epiſcopus ſui prędeceſſoris Epiſcopi.

SECTIO III.

Solvuntur oppoſita.

342. OBJICIES primò: licitè poteſt homo non ſatisfacere in hac vita pro pœna temporali, ſed relinquere totam illam luendam in Purgatorio: ergo licitè poteſt non adimplere ſatisfactionem Sacramentalem, ſivè gravem, ſivè levem, quæ ad illud debitum extinguendum ordinatur. Reſpondeo, diſt. Antecedens: licitè poteſt, dùm non tenetur ad hoc Sacramentum, omitto, dùm tenetur, nego Antecedens, & Conſeq. Ratio eſt, quia dùm tenetur ad Sacramentum; tenetur etiam ad omnia onera Sacramento neceſſaria: ſed licèt independẽter ab hoc Sacramento nõ teneatur ſua peccata alteri manifeſtare, tenetur ea manifeſtare Cõfeſſario, quandò tenetur ſuſcipere hoc Sacramentum. Sic etiam licèt non teneretur adimplere pœnitentiam, quam in hac vita ſolveret pro debito pœnæ temporalis, independenter ab inſtitutione hujus Sacra-

cra-

cramenti, tenetur ad eam ſolutionem ex natura, & obligatione habita in ſuſceptione Sacramenti.

343 Objicies ſecundò: Pœnitens non tenetur ad pœnitentiam; quæ ſe ſola ſit æqualis ſatisfactio ad totum debitum extinguendum: ergo neque ad pœnitentiam, quæ ſe ſola ſit ſufficiens ad extinguendam partem debiti. Reſpondeo cum Card. de Lugo diſp. 25. ſect. 5. num. 73. concedo Antecedens, & nego Conſeq. quia pœnitens ſolùm tenetur ad pœnitentiam juſtam, & rationabilem, ſecùs ad irrationabilem. Suppoſitâ autem fragilitate hominum, & conſuetudine rationabili, quæ propter illam fragilitatem jam eſt introducta, non eſſet rationabilis talis pœnitentia. Quinimò Confeſſarius non debet excedere limites ſuæ poteſtatis, ne præceptum utpotè injuſtum ad nihil obliget. Satisfactio autem ſacramentalis non ſolùm habet valorem ex opere operantis, ſed ex opere operato ex num. 317., ideoque ut juſta ſit, non debet eſſe tanta, ut independenter à Sacramento maneret æqualis debito pœnæ temporalis. Qua de cauſa juxtà prudens Confeſſarii judicium, omnibus penſatis,

in-

injungenda eſt pœnitentia conveniens, ut habet Trid. cit. num. 328. ad quam tenetur ex præcepto pœnitens.

344. Objicies tertiò: Vovens poteſt propria auctoritate commutare ſibi votum in rem evidenter meliorem: ergo & pœnitens pœnitentiam injunctam, adeoque neq; Confeſſarius obligare poteſt ſub præcepto, neque pœnitens tenebitur adimplere pœnitentiam ab illo aſſignatam. Reſp. omitto Antecedens, quod non ſemper eſt verum, & nego Conſeq. Ratio eſt, quia obligatio voti naſcitur ex propria voluntate voventis, ſe ipſum obligantis ad opus, quod credit Deo gratum: Dùm autem de divina voluntate contraria non conſtat, ſemper debet præſumere, Deo gratius futurum, quod in ſe melius eſt, ideoque poteſt mutare rem, quam vovit, in aliam evidenter meliorem. At obligatio præſens ſacramentalis naſcitur ex aliena voluntate Superioris obligantis declarata, & determinata, quam non poteſt mutare ſubditus, ut manifeſtum eſt in aliis præceptis. Undè in prçceptis non poteſt attendere ſubditus, quid in re ſit melius, ſed quid Superior præceperit.

345. Objicies quartò: inſtando ſimùl ſolu-

lutionem. Confèſſarius injungit pœnitentiam ad finem ſatisfaciendi Deo: ergo ſi aliud opus evidenter ſit magis ſatisfactorium poterit ſubſtitui à pœnitente loco pœnitentiæ. Retorqueo Argumentum: Eccleſia præcipit audire Sacrum diebus Feſtis ad finem colendi Deum: ergo ſi aliud opus eſt evidentèr melius ad hunc finem, poterit ſubſtitui à fidelibus loco auditionis Sacri. Reſpondeo deindè, diſt. Antecedens: ad finem ſatisfaciendi pro libito ſuo, nego; obediendo, conc. Anteced. & nego Conſ. Quinimò præceptum pœnitentiæ non ſolùm imponitur, ut pœnitens utcùmque ſatisfaciat, ſed ut ſatisfaciat integrando Sacramentum, quod integrari non poteſt per opus ab eo ſubſtitutum, ſed per illud, quod à Confeſſario præſcriptum eſt ex num. 339.

346. Objicies quintò: Si quis poſt injunctam pœnitentiam plenè ſatisfaceret Deo pro peccatis, per aliud opus magis ſatisfactorium; idque pœnitenti per Dei revelationem conſtaret, jam non opus eſſet peragere pœnitentiam injunctam: ergo poteſt pœnitens propria auctoritate ſubſtituere ſibi opus illud loco pœnitentiæ. Reſpondeo: nego Ante-

tecedens: quia licèt opus non esset pœnitentia ad effectum satisfaciendi, esset tamen opus ad finem integrandi Sacramentum, quod ab initio suæ existentiæ non fuit integrum: tunc enim opus erat pœnitentia ad plenam, & perfectam peccatorum remissionem. Sacramentum autem, quod semèl non est integrum, ex defectu partis integralis, nunquam integratur, nisi posita parte integrali; illud verò opus magis satisfactorium, cùm non descendat à potestate ligandi, nequit esse pars integralis Sacramenti. Undè quamvis posito eo opere jam non sit necessaria pœnitentia ad plenam, & perfectam remissionem peccatorum, satis est, quod fuerit necessaria, quandò conficiebatur Sacramentum, ad ejus integritatem, & ex eo quod fuerit injuncta à Confessario. Quamobrem adhùc in eo casu teneretur pœnitens sub præcepto ad pœnitentiam implendam.

347. Objicies sextò, instando simùl solutionem: si ex obligatione integrandi Sacramentum teneretur pœnitens adimplere pœnitentiam, nunquam posset commutari ab alio Sacerdote: atqui ex num. 340. potest commutari: ergo, &c. Probatur Major:

Con-

Confeſſarius non habet facultatem ad faciendum, ne primum Sacramentum maneat mutilum, mancum, & non integrum: atqui ſi pœnitentia in alia confeſſione commutaretur, quamvis eſſet pars illius novi Sacramenti, non eſſet pars Sacramenti primò ſuſcepti, adeòque iſtud maneret non integrum: ergo, &c. Reſpondeo, nego Major: Ad probationem, conc. Ma: & nego Mi. quia Sacramentum non eſt totum phyſicum, ſed morale, adeoque ut ſatisfactio aliqua ſit pars integralis, ſufficit moralis deſignatio à Miniſtro legitimo, quæ eadem poteſt eſſe reſpectu utriuſque Sacramenti. Sicuti quando Sacerdos conſecrat duas hoſtias, eadem verba ſunt pars moralis eſſentialis Sacramenti ſub utraque hoſtia contenti; ità etiam ſecundus Confeſſarius conficiens ſecundum pœnitentiæ Sacramentum conſulit integritati iſtius ſecundi, & alterius primi, quod licèt confectum omninò ſit, quoad eſſentialia; adeoque quoad hæc independens omninò ſit à ſecundo Confeſſario, non eſt completum, quoad integralia; adeoque & potens eſt, ex praxi Eccleſiæ, & ex auctoritate ſecundi Confeſſarii integralitèr compleri,

quàm

quàm optimè proindè poteſt, vel aſſignare eandem pœnitentiam, tanquam partem utriuſque Sacramenti integralem, vel aſſignare unam pro integritate primi, & alteram pro integritate ſecundi Sacramenti.

348. Objicies ſeptimò: inſtando iterùm ſolutionem. Non poteſt par in parem exercere juriſdictionem: atqui ſi ſecundus Confeſſarius poſſet commutare pœnitentiam à primo ſibi æquali injunctam, par in parem exerceret juriſdictionem: ergo &c. Confirmatur. Appellatio non eſt apponenda coràm æquali, ſed coràm Superiore: atqui ſi pœnitens adiret ſecundum Confeſſarium, ut pœnitentiam commutaret, apponeret appellationem coràm æquali, & non coràm ſuperiore: ergo &c. Reſp. concedo Ma: & nego Mi: quia ſecundus Confeſſarius non exercet juriſdictionem in primum Confeſſarium ſibi æqualem, ſed ſuprà pœnitentem ſibi ſubditum. Sic Pontifex mutans legem prædeceſſoris non exercet juriſdictionem in prædeceſſorem, ſed in ſubditos. Ad Confirmat. concedo Ma: & nego Mi: quia hæc non eſt appellatio, ſed recurſus, per modum reviſionis, ad æqualem judicem, & æquale Tribunal; ſivè

ad

ad idem moraliter Tribunal. Si autem esset appellatio, neque ad primum Confessarium posset recurrere. Sicut ergo potest recurrere ad primum, non quidèm per modum appellationis, sed per modum revisionis ejusdem sententiæ; ita etiam potest recurrere ad secundum.

349. Objicies octavò. Si pœnitens posset recurrere, per modum revisionis, ad secundum Confessarium; posset etiam adire ipsum, licèt peccata fuissent priùs reservata: sed in eo casu recurrere non potest, ex nu. 339. ergo in nullo. Probatur Ma: illa peccata, semel absoluta à superiore, jam non manent reservata: ergo jurisdictionem in illa habet Confessarius inferior, adeòque posset pœnitens ad illum recurrere. Confirmatur. Si superior commutet votum reservatum in materiam non reservatam, poterit inferior commutare hanc secundam materiam: ergo idem erit in nostro casu. Resp. nego Ma. ad probat. distin. Antecedens: non manent reservata, quoad effectus pendentes à reservatione, quam habebant, nego: quoad effectus independentes, concedo Antecedens, & nego Conseq. Ratio est, quia sententia superioris, quo-

ad

ad peccata pendebat à reſervatione, adeò-que & reviſio illius ſententiæ; cùm eſſe debeat ſaltem ab æquali judice, requirit juriſdictionem ſe extendentem ad reſervationem.

350. Ad Confirmat. concedo Antecedens, & nego Conſeq. quia ad commutandam materiam non reſervatam, opus non eſt examinare, aut revidere ſuperioris judicium, ſed ſupponere facultatem ab ipſo conceſſam: commutatio enim illa non eſt præceptum à ſuperiore impoſitum, ſed eſt facultas data ſubdito, ut circà illam materiam ſe poſſit gerere, tanquam circà materiam non reſervatam; at pœnitentia propter reſervata non confert facultatem, ſed eſt obligatoria ex judicio, & præcepto ſuperioris, quod præceptum nequit commutari ab inferiori, neque illud judicium ab inferiori juriſdictione examinari valet, aut revideri. Si autem ſuperior commutaret votum reſervatum, non quidèm conferendo hanc facultatem, ſed præcipiendo, ut ſubditus circà illam aſſignatam materiam ſe exerceret, nequaquam poſſet in eo caſu ab inferiori commutari.

DIS-

DISPUTATIO VIII.

De Ministri Muneribus, & Obligatione.

351. PRINCIPIA generalia ad praxim pertinentia circà rectam Sacramentorum administrationem, ex quibus peculiares resolutiones in hoc, & reliquis Sacramentis, inferendæ sunt, latè dedi in tract. de Sacramentis in genere, à num. 298. usque ad 377. qua de causa, ne actum agamus, opus non est in præsenti ea iterùm repetere. Notare autem oportet octo præcipuè propositiones, nimirùm à 58. usque ad 65. ab Innocentio XI. damnatas, quæ ex principiis ibi præjactis exponendæ sunt, ut statim dicemus.

SECTIO I.

De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

§. I.

352. ASSERO primò: Minister Sacramenti pœnitentiæ est Sacerdos

prædituſ poteſtate expedita ligandi, atque abſolvendi in foro ſacramentali, ſivè poteſtate expedita ad abſolvendum ſacramentaliter pœnitentem. Probatur, & explicatur ſimùl Concluſio. Sacerdos in ſua Ordinatione recipit poteſtatem ad abſolvendum, ſine qua eſſe nequit Miniſter hujus Sacramenti: datur enim ea poteſtas per ea Epiſcopi verba: *Accipite Spiritum Sanctum*, *quorum remiſeritis peccata*, *&c.* ut diximus à n.2. Inſuper: cùm ea poteſtas exerceri non poſſit, niſi in ſubditum, & Sacerdos validè, & licitè ſuam exerceat poteſtatem, eget juriſdictione; ſivè ordinaria, qualem habent alii Confeſſarii. Rursùs: ut ille, qui poteſtate, & juriſdictione præditus eſt, poſſit cum illis validè operari, neceſſe eſt, ut non habeat impedimentum, quo earum effectus invalidetur, ſivè juriſdictio ſuſpendatur, vel auferatur: Canonicum autem hujuſmodi impedimentum eſt defectus approbationis pro confeſſione Sæcularium; adeoque, ut Confeſſarius poſſit eos validè abſolvere cũ legitima juriſdictione, eget approbatione. Undè ut aliquis ità ſit expeditus ad miniſtrandum Sacramentum Pœnitentiæ, ſivè ut ſit Miniſter, debet

ha-

habere poteſtatem, juriſdictionem, & approbationem: hoc autem idem eſt, ac eſſe Sacerdotem prædítum poteſtate expedita ligandi, atque ſolvendi in foro ſacramentali: ergo, &c.

353. Confirmatur ex Tridentino hæc omnia exigente ad valorem abſolutionis in Miniſtro Sacramenti pœnitentiæ. Quod enim, ut habeat poteſtatem, debeat eſſe Sacerdos, conſtat ex ſes. 14. cap. 6. ubi hæc habet: *Circà Miniſtrum autem hujus Sacramenti declarat Sancta Synodus, falſas eſſe, & à veritate Evangelii pœnitùs alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quoſvis homines præter Epiſcopos, & Sacerdotes clavium Miniſterium perniciosè extendunt.* Quod autem debeat habere juriſdictionem, conſtat ex eadem ſeſs. 14. cap. 7. ubi hæc habet. *Quoniam igitur natura, & ratio judicii illud expoſcit, ut ſententia in ſubditos dumtaxàt feratur, perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet juriſdictionem.*

dè unusquisque scire debet, qualem concessam habeat facultatem, seù jurisdictionem, & quomodò; nam possunt esse plures casus reservati, ad quos confessarii jurisdictio non se extendat: ex consuetudine enim Cardinales, sibi, & domesticis eligere possunt Confessarium; Reges etiam sibi; at privilegium non extenditur ad familiam, sicuti, & domestici Pontificis. Verùm ille, qui eligitur, debet esse approbatus ab Ordinario, ut benè Lugo disp. 21. sect. 1. num. 3.

357. Tùm etiam ex consuetudine, Regulares peregrinantes, ex præsumpta voluntate Superiorum, si ordinis socium non habeant, à quocumque Confessario etiam sæculari absolvuntur, exceptis reservatis, in quæ, si extra domicilium inciderint, non potest Confessarius, nisi juxtà tenorem suorum privilegiorum, absolutionem impendere. In aliquibus Religionibus conceditur Confessario etiam sæculari facultas, ut eos ità peregrinantes absolvat, cum onere, ut posteà se sistant suo Superiori. Videatur Lugo disp. 15. sect. 6. & disp. 20. Quin immò, ut habent Suarius, Diana, & alii quem plures cum Lugo disp. 19. quandò communis est error

ror, cum titulo putativo à legitimo Superiore collato, Ecclesia dat jurisdictionem propter publicam utilitatem: adeoque si aliquis simplex Sacerdos communi errore putaretur Parochus à legitimo Superiore institutus, cùm re ipsa non esset, & ex illo titulo colorato se exponeret ad confessiones audiendas, validè absolveret.

358. Si autem aliquis extrà casum necessitatis, cũ sola dubia jurisdictione, absolveret, graviter peccaret; cùm se exponeret periculo frustrandi Sacramentum; secùs autem si jurisdictionẽ haberet verè probabilem, quia tùnc Pontifex dat certam ex dictis à num. 331. de Sacramentis. Qui autem confitetur legitimo Confessario, adeoque habenti veram suprà illum jurisdictionem, non tenetur iterùm adhùc in Paschate confiteri proprio Parocho, ex num 32. Qui autem in articulo mortis absolvitur à reservatis, probabile est, non teneri se sistere posteà suo Superiori, si hæc non habuerint annexam censuram; probabilius autem est oppositum: quia Ecclesia in eo casu solùm confert jurisdictionem, & facultatem cuilibet Sacerdoti ad absolvendum, ne pœnitens ex defectu absolutionis incurrat dam-

mnationem æternam, ut patet ex Tridentino, n. 370. atqui ad hunc finem non eſt neceſſe, ut pœnitens excuſetur ab obligatione ſe poſteà ſiſtendi, ſi potuerit, ſuo Superiori, ſicuti non excuſatur ab obligatione quærendi directam abſolutionem à cenſuris: ergo, &c.

359. Ratio ulterior, & mihi fundamentalis, eſt, quia ſæpè Pontifices, & Eccleſia poſt Tridentinum concedunt privilegia, ut moribundus, à quibuſvis reſervatis, & à quolibet Sacerdote abſolvi poſſit in articulo, ſeù in periculo mortis: periculum etenim mortis abſolutè dictum, & mortis articulus pro eodem ſumuntur in jure, ut habet Diana par. 3. tract. 4. Reſol. 57. 71. & 72. Sic virtute Bullæ Cruciatæ concedit Pontifex ſingulis ſeptenniis hanc facultatem, & privilegium: atqui moribundus, ſine hoc privilegio, verè manet abſolutus ex perpetua Eccleſiæ conſuetudine, quæ vim legis habet, certamque ex illa habet Confeſſarius juriſdictionem ex num 332. de Sacramentis: ergo privilegium circà ea reſervata aliquem afferre debet effectum, quem generalis illa facultas non præſtat: iſte autem nullus alius

eſt,

eſt, niſi quod ille, qui abſolvitur in articulo mortis, ex privilegio, à reſervatis, non tenetur ſe poſteà ſiſtere ſuperiori; benè verò ille, qui ſine privilegio abſolutus fuit ex ſola generali facultate, quam omnes Sacerdotes habent, ad abſolvendum à reſervatis pœnitentem in articulo mortis.

360. Neque dici poteſt, quod iſta privilegia ideò poſt Tridentinum conferuntur, quia non manet jam illa generalis facultas: hoc enim dici non poteſt, cùm per Tridentinum ea generalis facultas ſit potiùs roborata, & ſtabilita: ſic etenim habet ſeſs. 14. cap. 7. *Veruntamen piè admodùm, ne hâc ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, ut nulla ſit reſervatio in articulo mortis: atque ideò omnes Sacerdotes quoſvis pœnitentes, à quibuſvis peccatis, & cenſuris abſolvere poſſint*. Moneo tamen, juxta communem DD. Sententiam, ſervandum eſſe ordinem; ità ut, ſi ſit Parochus, vel proprius Sacerdos ab Epiſcopo approbatus, & habens juriſdictionem, non debeat eligi extraneus, vel ſimplex Sacerdos. Quinimmò ex declaratione Eminentiſs. Cardinalium, quam refert Proſper

Fa-

Fagnanus in cap. non eſt nobis de ſponſal. & Matr. invalidè abſolvit excommunicatus, degradatus, ſuſpenſus, hæreticus, &c. ſi ſit alius carens his vitiis. Ex quo magis roboratur communior ſententia de Ordine ſervando.

361. Approbatio autem eſt authentica, ſeù auctoritativa declaratio, quâ declaratur, perſonam, quæ approbatur, eſſe inſtructam qualitatibus neceſſariis ad fungendum officio Confeſſarii, dummodò accedat juriſdictio. Undè approbare aliquem, eſt declarare, illum eſſe dignum, & idoneum, cui à legitimo Superiore poſſint re ipſa in actu ſecundo committi ſubditi, in quos exerceat poteſtatem clavium. Ex quo apparet, quod licèt Epiſcopus poſſit pro libito ſuo non admittere aliquem ad examen, eo quòd alios nolit in ſua Diœceſi Confeſſarios; ſi jam admittat, non poſſe abſque injuſtitia negare approbationem iis, qui verè digni ſunt. Quod autem juriſdictio, & approbatio, ſolùm durante beneplacito, vel ad determinatum tempus, quandòque concedantur, parùm refert: nam ex eo non negatur aptitudo præſens: ſed quia homines mutabiles ſunt, fieri

pot-

poteſt., ut vel in doctrina, vel in moribus pòſteà aliter ſe habeant. Qua de cauſa non invenio difficultatem, quam aliqui concipiunt, eo quòd aliqui in primo ſuo ad Epiſcopatum ingreſſu, vel revocant, vel ſuſpendunt, uſq; ad novam approbationem licentias ad excipiendas confeſſiones.

§. II.

362. Aſſero ſecundò: Munera propria Confeſſarii tria præcipuè ſunt, nimirùm Medici, Doctoris, & Judicis, juxtà quæ operari tenetur. Probatur, & explicatur ſimùl Concluſio: quia Confeſſarius tenetur præſcribere pœnitentiam medicinalem, quandò rationabiliter credit, pœnitentem indigere hujuſmodi præſcriptione ad alicujus peccati mortalis emendationem ex num. 335. & 329. adeoque tenetur, ut Medicus, operari. Tùm etiam tenetur habere ſcientiam, etſi non ad reſolvenda omnia dubia, quæ occurrunt, ſaltem ad communia, ità ut de difficilioribus ſciat dubitare, & libros, aut peritiores conſulere: etenìm licèt non requiratur tanta ſcientia ad audiendam confeſſionem hominis imperiti; neque tanta ad confeſſionem

pue-

puerorum, vel rusticorum, quanta ad confessionem non rusticorum, judicum, aut aliorum, qui casus habent difficiliores, attamen peccaret graviter, qui absque scientia respectivè requisitâ se exponeret ad audiendas confessiones extrà casum urgentissimæ necessitatis, qualis est articulus mortis, vel quod sæpè evenit, quandò aliquibus Oppidis exiguis,& valdè remotis præficiũtur Parochi indocti,& rudes,quia cùm non inveniatur aptior volens curam illam suscipere, propter penuriam rerum, ac pauperiem incolarum,melius est eo modo,quo potest,illis ovibus succurrere, quàm absq; ullo remedio relinquere, admonendo Parochum de defectu scientiæ, & obligatione, quam habet, illam, prout possit,comparandi : adeoq; ex munere suo tenetur semper, ut Doctor, operari.

363. Quamobrem tenetur instruere discretè pœnitentem, quandò invenit eum laborantem aliquo dubio, vel ignorantia vincibili, quæ est causa plurium formalium peccatorum. Quandò verò ignorantia est invincibilis, solùmque est causa peccatorum materialium, tùnc debet monere, si speratur fructus, & non timentur majora mala.

Si

Si autem prudenter timentur, præſtat communiter, tacendo, illum relinquere in ſua bona fide, ne perſeveret malâ fide in his, in quibus anteà bona fide perſtabat, & peccet formaliter in his, in quibus ſolùm materialiter peccabat, juxta illud Auguſtini in cap. *Si quis* de pœnit. diſt. 7. *Si ſcirem tibi non prodeſſe, te non monerem, te non terrerem.*

364. Non tamen licet talem pœnitentem poſitivè hortari ad proſequendum tale malum, licèt ſolùm materiale. Si autem Confeſſarius de hoc interrogetur à pœnitente dubitante, tenetur illi aperire veritatem, prudenter tamen, non plus dicendo, quàm interrogatur, & ſperatur profuturum, ex dicendis à num. 376. Debet etiam inſtruere laborantem ignorantiâ circà ea, quæ neceſſaria ſunt ad validam, & licitam ſuſceptionem Sacramenti, & circà res fidei neceſſarias, vel certò, vel probabiliter neceſſitate medii. Ratio eſt, quia ſi certò ſunt neceſſaria neceſſitate medii, certum eſt, abſque illis Sacramẽtum non dari; ſi verò probabiliter ſunt neceſſaria neceſſitate medii, probabile eſt, Sacramentum fruſtrari, quamvis inculpabiliter omitterentur: cùm autem Miniſter non poſſit

ſe

ſe exponere periculo fruſtrandi Sacramentū, ea de cauſa Confeſſarius tenetur antè abſolutionem circà iſta pœnitentem inſtruere: Cùm autem probabile ſit, poſt Evangelii promulgationem, neceſſariam eſſe neceſſitate medii ad juſtificationem, fidem explicitam myſteriorum SS. Trinitatis, & Incarnationis, ut defendunt S. Thom. Bonaventura, Durandus, Molina, Valentia, Th. Sanchez, Granado Contr. 1. de fide tract. 10. diſp. 2. ſect. 2. aliiq; quamplures contrà alios, tùm antiquos, tùm modernos; exindè extrà articulū mortis, quādò aliter fieri non poſſet, nequit abſolvi pœnitens cum ignorantia horum Myſteriorum.

365. Hæc autem eſt ratio, propter quam meritò damnata fuit ab Innocentio XI. propoſitio 64. quæ ſic habebat: *Abſolutionis capax eſt homo, quantumvis laboret ignorantiâ Myſteriorum Fidei, & etiamſi per negligentiam, etiam culpabilem, neſciat Myſterium SS. Trinitatis, & Incarnationis D. N. J. C.* & 65. *Sufficit illa Myſteria ſemèl credidiſſe*: licèt enim non teneantur fideles explicitè credere omnia fidei Myſteria: quis enim obligatur ad credendum explicitè, Chriſtum Dominum in Sepulchro novo fuiſſe ſepultum,

& alia

& alia ſimilia, quæ in Evangelio continentur? obligantur autem ad credendum explicitè aliqua neceſſitate medii, nimirùm, & Deum eſſe, & remuneratorem eſſe, ut conſtat ex num. 5. de Deo. Tenentur etiam credere neceſſitate præcepti præcipua fidei noſtræ Myſteria, ità ut ea duo Myſteria Trinitatis, & Incarnationis, valdè probabile ſit, debere credi fide explicita. Undè ea, quæ certò, vel probabiliter credi debent fide explicita, neceſſitate medii, ſi ignorentur, reddunt pœnitentem incapacem abſolutionis; ſecùs autem ea, quæ certò requiruntur neceſſaria ſolùm neceſſitate præcepti, ut plures habent cum Leſſio, dummodò de peccato ignorantiæ doleat, & promittat, ſe daturum operam, ut ea diſcat, primo quoque tempore. Exindè clarè conſtat, quomodò Confeſſarius exercere teneatur munus Doctoris.

366. Tenetur tandèm Confeſſarius munus judicis exercere ex Tridentino ſeſs. 14. c. 2. Exercet autem hoc munus, primò: dùm examinat pœnitentem. Secundò: dùm judicat de ipſius peccatis, ſint ne mortalia, an venialia juxtà dicta à num. 101. Tertiò: dùm

im-

impertitur, aut negat abſolutionem. Quartò: dùm imponit pœnitentiam, aut ſatisfactionem debitam, vel ſoli Deo, aut etiam hominibus: debet enim Confeſſarius in his ſe gerere cum debita prudentia, ut caveat, ne abſolvat indiſpoſitum: debet enim ei moraliter conſtare de bona diſpoſitione pœnitentis; aliter abſolvendo, peccaret mortaliter. Undè non licet abſolvere eum, qui non præbet ſigna doloris, & propoſiti non peccandi de cætero: atque adeò neque eum, qui cùm poſſit, non eſt paratus reſtituere, vel proximas peccandi occaſiones fugere, vel odium inimici deponere, & ſic de aliis. Ad hæc autem meliùs præſtanda, habendæ ſunt præ oculis propoſitiones hùc ſpectantes damnatæ ab Innocentio XI. præſertim ſubſequentes.

367. LVIII. *Non tenemur Confeſſario interroganti fateri peccati alicujus conſuetudinem.* LIX. *Licet Sacramentalièr abſolvere dimidiatè tantùm confeſſos, ratione magni concurſus penitentium, qualis v. g. poteſt contingere in die magnæ alicujus Feſtivitatis, aut Indulgentiæ.* LX. *Pœnitenti habenti conſuetudinem peccandi contrà Legem Dei, naturæ, aut Eccleſiæ, etſi emendationis ſpes nul-*

nulla appareat, nec est deneganda, nec differenda absolutio, dummodò ore proferat, se dolere, & proponere emendationem. LXI. *Potest aliquandò absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimmò directè, & ex proposito quærit, aut ei se ingerit.* LXII. *Proxima occasio peccandi non est fugienda, quandò causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.* LXIII. *Licitum est, quærere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.*

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

§. I.

368. OBJICIES primò contrà primam Assertionem: Cuicumq; Sacerdoti in sua ordinatione conceditur talis potestas absolvendi, ut vi illius verè maneant remissa peccata, quæ ab eo remittuntur: ergo non est necesse, ut superaddatur alia jurisdictio, aut approbatio ad validam, etsi re-

requiratur ex præcepto, ad licitam absolutionem. Confirmatur primò: volente Parocho, potest simplex Sacerdos validè suas oves absolvere: ergo multò meliùs poterit habere approbationem absq; ullo Episcopi authentico testimonio. Confirmatur secundò: simplex Sacerdos validè absolvit à venialibus, vel à mortalibus, jam ritè confessis: ergo in ordinatione recipit omnia requisita ad valorem, licèt non ad licitam absolutionem. Confirmatur tertiò: nullus potest absolvere adhùc in articulo mortis, quin habeat omnia necessaria ad valorem absolutionis: sed quilibet Sacerdos in eo casu absolvere potest, ex num. 358. ergo ex vi suæ ordinationis habet, quidquid requiritur ad validam absolutionem. Confirmatur quartò: si ex vi suæ ordinationis non haberet quicumque Sacerdos quidquid requiritur ad validam absolutionem, Romanus Pontifex non posset habere Confessarium, cùm nulli alii sit subjectus, nec possit dare suprà se jurisdictionem: ergo, &c.

369. Respondeo, dist. Antecedens, ut vi illius, tanquàm necessariò requisitæ, concedo; tanquam unicè requisitæ, nego Antecedens,

dens, & Conſeq. Ratio eſt, quia quandò ad conſtituendam potentiam aliquam expeditam requiruntur plura, futilis valdè argumentatio eſt, ſi dicatur: hoc unum eſt neceſſariò requiſitum: ergo, & unicè requiſitum. Sic ad conſtituendum hominem, eſt corpus neceſſariò requiſitum, ſed non unicè requiſitum, cùm requiratur etiàm anima, & unio. Pariter ad facultatem Confeſſarii expeditam ad validè abſolvendum, ex Tridentino cit. à num. 352. requiruntur tria, nimirùm poteſtas, juriſdictio, & approbatio. Undè inutilis omninò argumentatio eſt, dicere: poteſtas Ordinis Sacerdotalis neceſſariò requiritur: ergo & unicè requiritur. Ad primam Conf. diſt. Antec. Si ſit approbatus, concedo: Si non ſit, nego Antecedens, & Conſeq. quia juriſdictio, & approbatio conferri poſſunt ſeorsìm abſque ulla inter ipſas dependentia. Sic Pontifex aliquibus Religionibus confert immediatè juriſdictionem, non autem approbationem: Epiſcopus autem confert illis approbationem, quin ſua egeant juriſdictione: Parochus verò, cùm in ſpiritualibus ſuarum ovium ſit ſuperior, poteſt ſimplici Sacerdoti conferre circà illas juriſdictio-

nem; secùs approbationem, quam Ordinarius, vel Episcopus debet conferre, ex num. 354. Ex quo patet, talem approbationem necessariam non esse ex Tridentino ad audiendas Confessiones Regularium.

370. Ad secundam Confirmationem: dist. Antecedens: si habeat jurisdictionem, & approbationem concessas ab Ecclesia per consuetudinem, concedo: si non habeat, nego Antecedens, & Consequentiam. Ratio est, quia licèt antè decreta Innocentii XI. tanquàm certa supponeretur à ferè omnibus Authoribus ea facultas concessa ab Ecclesia, ex immemorabili consuetudine, sivè, ut ajebat Vazquez, ex jure divino; at Innocentius XI. in decreto, circà Communionem quotidianam, dato Romæ 12. Februarii 1679. sic præcipit Ordinariis: *Non permittant, ut venialium confessio fiat simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo, aut Ordinario*. Ex quibus verbis aliqui judicant, Ecclesiam non concedere illam jurisdictionem, quæ per consuetudinem, ex tacito Ecclesiæ consensu, habebatur, adeoque non esse jàm validam talem absolutionem; Alii dicunt, dubium esse, an illa facultas revocetur, adeoque du-

bium esse absolutionis valorem.

371. Alii verò cum Cardenas diss. 2. cap. 6. art. 9. & 10. judicant, ex illis verbis solùm inferri, absolutionem esse illicitam, secùs invalidam; adeoque esse adhùc in eo casu certò validam, & exindè manere absolutum directè à mortalibus illum, qui bonâ fide confitetur ea peccata, simulque Sacerdos absolvit bona fide. Quidquid tamen de hoc sit, non habetur ea facultas ex sola potestate Ordinis, sed si habetur, est ex Ecclesiæ concessione, ut reliqui concedunt, præter Vazquez, qui censet haberi ex jure divino, adeoque solâ potestas Ordinis satis non est ad validè ministrandum pœnitentiæ Sacramentum; sed ultrà illam potestatem necessaria est jurisdictio expedita, & non ablata, neque ad effectum illum suspensa.

372. Ad tertiam Confirmationem: concedo Ma: & dist. Mi: potest absolvere, ex jurisdictione expedita concessa ei ab Ecclesia, concedo, absque tali jurisdictione, nego Mi. & Conseq. Ratio est, quia talis expedita jurisdictio pro eo casu conceditur ab Ecclesia simplici Sacerdoti ex num. 358. Ad quartam Confirmationem, nego Anteced. Pon-

tifex enim poteſt dare juriſdictionem Confeſſario juxtà facultatem, quam habet à Christo Domino ad eam conferendam: Cùm autem Chriſtus Dominus ei dederit facultatem, non ſolùm ut inſtituat Confeſſarium pro aliis, ſed etiam pro ſe, cùm non ſolùm alii, ſed etiã ipſe ex inſtitutione hujus Sacramenti ad confeſſionem Sacramentalem obligetur; exindè poteſt ſe alteri ſubjicere in foro ſacramentali, & ad hoc munus ei dare juriſdictionẽ. Sic etiã Epiſcopus ſibi inſtituit Confeſſarium, & illa, quæ poteſt concedere ſubditis, poteſt ſibi ipſi concedere, ſi illi non ſit ſpecialiter prohibitũ.

373. Quamobrem, quandò cum communi populo diſpenſat in aliquibus, v. g. in lege jejunii, ea diſpenſatio comprehendit ipſum Epiſcopum, adeoque poteſt committere ſuo Confeſſario, ut diſpenſet ſecum in iis, in quibus ipſe Epiſcopus poteſt diſpenſare cum ſubditis, de quibus latè Thom. Sanchez tom. 3. de Matr. lib. 8. diſp. 3. Nec refert, quod ſe ipſum deſignare non poſſit ad habendam dignitatem, vel beneficium, quod poteſt alteri conferre, quia hoc eſt illi ſpecialitèr prohibitum in cap. final. de inſtit. ubi dicitur, inter dantem, & accipientem, debere

eſſe

esse distinctionem personalem. In casu autem nostro, nulla quidem requiritur personalis distinctio inter subjicientem, & subjectum: sicuti, quandò aliquis se ipsum humiliat, nulla requiritur personalis distinctio inter humiliantem, & humiliatum.

§. II.

374. Objicies secundò contrà secundam Conclusionem. Si Confessarius teneretur operari juxtà munera à nobis exposita, peccarent Episcopi, qui multotiès Parochos indoctos constituunt: atqui durum est, eam praxim improbare: ergo, &c. Confirmatur primò: munera à Christo data Confessario non redundant per se in pœnam habentis; sunt quidèm gratia, & non supplicium: atqui si Confessarius teneretur operari juxtà ea munera, per se redundarent in pœnam habentis: ergo, &c. Probatur Minor: quandò pœnitens laboraret ignorantiâ invincibili, sivè facti, sivè juris humani, sivè divini, vel naturalis, non posset excusari à peccato, quomodocumq; cum pœnitente se gereret, v. g. quandò conjux, cujus matrimonium est nullum, non vult reddere debitum viro, putans invincibiliter esse validum; Confessarius verò

rò timet plura peccata, si rem aperiat, peccabit, quomodocumque se gerat: nam si dicit, quod reddat debitum, inducit ad peccatum, adeoque peccat; si aperit veritatem, est causa aliorum peccatorum, quæ prævidet: ergo, &c. Confirmatur secundò: quandò Judex confiteretur peccatum suum, quia non satisfacit suo debito condemnandi reum pœnâ capitis, si Confessarius taceret, non adimpleret munus suum, adeoque peccaret; si doceat, & hortetur ad id faciendum, erit causa mortis, adeoque irregularis: ergo, &c.

375. Respondeo: dist. Ma: qui constituunt, nulla cohonestante necessitate, concedo: urgente necessitate, nego Ma: & dist. Mi. nego Conseq. Ratio est, quia quandò aliquis inter duo extrema mala reperitur, quorum unum vitari non potest, nisi amplectendo alterum, non est peccatum amplecti minus, ad vitandum majus; sed est valdè prudens, & naturæ rationali conforme. Cùm autem Episcopi ità se gerant, quandò præficiunt Parochos minùs aptos, & doctos; exindè non peccant, si se gerant, ut diximus num. 362. Quod si præficerent ineptos,

ptos, quandò possunt aptos præficere, manifestè peccarent. Ad primam Confirmationem, concedo Ma: & nego Mi. Ad probationem, nego Antecedens, quia Confessarius, si in eo, & similibus casibus, se gerat, ut debet, nullatenùs peccat: cùm enim ejus munus ordinetur ad bonum poenitentis, considerare, & ponderare debet utrumque malum, nimirùm malum illud violationis legis Dei naturalis, & absque formali peccato, & illud aliud malum, & detrimentum, sivè spirituale, sivè temporale, quod ex admonitione incurreretur: hoc enim potest aliquandò illi præponderare, & tunc absq; peccato omittitur admonitio.

376. Quamobrem Sotus in 4. distin. 18. quæst. 2. art. 4. ad 2. dicit, non posse Confessarium, in casu argumenti, dicere uxori absolutè, quod reddat debitum, cùm id sit consulere fornicationem; sed debere dicere in genere, quod conjuges tenentur reddere debitum. Hanc tamen distinctionem impugnat Sanchez lib. 2. de Matr. disp. 38. quia illa verba in iis circunstantiis eandem vim habent, ac si diceret: *redde debitum.* Undè Cardin. de Lugo, pluresque alii cum Sanchez

do-

docent, posse licitè Confessarium tùnc absolutè dicere: *Tu teneris reddere debitum*: quia in eo statu, & cum ea bona fide tenetur sub peccato reddere debitum. Si verò admonitio redundaret in bonum commune, & ignorantia illa in solum bonum particulare, admonendus foret pœnitens. Exemplum esto, quandò Parochus invincibilitèr habet opiniones erroneas, quas subditis ingerit circà mores; vel quandò aliquis bona fide putat, se esse Sacerdotem, cùm non sit, cujus ignorantia redundat in damnum commune eorum, qui ab eo Sacramenta irrita suscipiunt; vel si esset publica fama, & scandalum de nullitate matrimonii; coniux autem ipse eam ignoraret, & sic de aliis, &c.

377. Ad secundam Confirmationem: nego Antecedens, quia in eo casu Confessarius, neque est irregularis, adimplendo, ut debet, munus suum: Sed quomodò adimplere debet? Henriquez lib.14.de Irregularitate cap. 16. num.4. Avilà part.7. de cens. disp. 5. sect. 2.dub.6. Concl. 2. docent, Confessarium fore irregularem, si in casu aliquo particulari dicat, debere occidi aliquem reum, vel si id pœnitenti consulat. Molina tom. 4. de Just. tract.

tract. 3. dipſ. 34. Bonacina cum aliis, quos ipſe refert diſp. 7. de cenſuris quæſt.4. punct. 1. num. 7. docent, Confeſſarium poſſe dicere quid dictent leges in communi, nihil aut præcipiendo, aut conſulendo in particulari, nec dicendo, quid ipſe ſentiat. Hoc autem quàm difficile ſit, nemo eſt, qui non videat: quia illa verba generalia in illis circunſtantiis æquivalent re vera conſilio, vel præcepto occidendi hunc reum: cur ergo non poterit conſulere, aut præcipere, ſi poteſt impunè in illis circunſtantiis ea verba facere, & talem doctrinam docere?

378. Qua de cauſa probabilior mihi videtur ſententia, quam defendunt P. Vazquez, Luiſius Turrianus lib.9. de Cenſ.diſp. 66. dub. 4. & 2. 2. tom. 1. diſput. 93. dub. 2. Diana par.2. tract. 5. miſcel. Reſol. 80. Card. de Lugo diſp.22. de pœnitentia, ſect. 2. num. 33. & plurimi Recentiores docentes, non incurri irregularitatem à Confeſſario propter tale conſilium, vel præceptum. Ratio eſt, quia Confeſſarius eam obligationem docendo, & præcipiendo, non excedit limites ſui muneris: atque ideò non habet, undè contrahat irregularitatem, quæ muneri Confeſ-

ſa-

ſarii neutiquam eſt annexa. Quinimò, ut cum Vazquez defendit Turrianus ſupracitatâ diſp.66. dub.3. & ſubſcribunt Lugo, Tamburinus, & communitèr Recentiores, irregularitas illa, quæ ex defectu lenitatis provenit, non incurritur à perſonis privatis, ſed à ſolis iis, qui ſpectant ad judicium, & à Miniſtris Juſtitiæ, ut Judice, Tabellione, Advocato, Procuratore, Accuſatore, Teſte, &c. non verò ab aliis, qui ſunt extrà judicium, neque ſunt Miniſtri Juſtitiæ, quia pro illis non invenitur in jure talis irregularitas impoſita. Ex qua doctrina, quæ verè probabilis eſt, nullus manet ſcrupulus in caſu noſtro.

DISPUTATIO IX.

De Sigillo Sacramentali.

379. SIGILLUM Sacramentale tranſlatâ metaphora ab eo, quo ſecreta obſignantur, ne aliis palàm fiant, dicitur, & eſt obligatio juris divini ſervandi ſecreta, & tecta, in omni caſu, illa, quæ accepta ſunt ex confeſſione ſacramentali. Quamobrem vi ſigilli obligatur Confeſſarius jure divino ſtri-

ſtrictiſſimè in omni caſu, etiam quo totius mundi ſalus periclitaretur, ad omninò tacendum, & nullatenùs manifeſtandum, adhùc indirectè, & poſt mortem pœnitentis, omnia audita, & cognita ex confeſſione, quorum revelatio redderet Sacramentum oneroſum, & odioſum: Adeò conſtans, & certum fuit ſemper hoc Divinum præceptum in Eccleſia Dei, ut nec Hæretici hoc unquam negaverint, ideoque neceſſaria non fuit peculiaris definitio Concilii Tridentini in hoc articulo. Qua de cauſa, relictis aliorum probationibus, ex hoc ipſo principio oſtendemus facilè, tale præceptum non eſſe juris humani, ſed divini. Pro quo ſit.

SECTIO I.

De præcepto, & materia Sigilli Sacramentalis.

§. I.

380. ASSERO primò: obligatio Confeſſarii ſervãdi ſecreta, & tecta in omni caſu, quæ in ordine ad claves accepit ex confeſſione Sacramentali, oritur ex præcepto, & jure divino. Probatur primò: plura ſunt in Eccleſia Dei per traditionem, ab Apoſtolis ha-

habita ex jure, & præcepto divino, ut constat ex Paul. 1. ad Corint. 11. dicente: *Ego enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis*, & cap. 15. *tradidi enim vobis in primis, quod & accepi*. Et ad Galat. 1. *Notum enim vobis facio, fratres, Evangelium, quod Evangelizatum est à me, quia non est secundùm hominem. Neque enim ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem Jesu Christi*. Et 2. ad Thess. cap. 2. *tenete traditiones, quas didicistis*. Undè ea, quæ à tempore Apostolorum per continuam Ecclesiæ traditionem habita sunt à fidelibus, non quidèm, ut obligatoria ex jure humano, sed ex jure, & præcepto divino; certissimum est, ex divino præcepto obligare, ut definit Tridentinum sess. 4. in decreto de Canonicis Scripturis: atqui talis est ea obligatio sigilli sacramentalis, ut constat ex num. superiori: ergo, &c.

381. Probatur secundò: Ecclesia Catholica, quandò agit de obligatione sigilli Sacramentalis non innovat, sed supponit certissimam illam obligationem: ergo clarè supponit, eam esse ex jure divino. Probatur Antecedens ex Gregorio Papa in cap. *Sacerdos* de Pœnitentia dist. 6. ubi ait: *Propter nul-*

nullum scandalum vitandum, frangendum esse hoc sigillum. Sic etiàm Conc. Lateran. in cap. *Omnis utriusque sexus*, ait: *Caveat autem omninò, ne verbo, vel signo, vel alio quovis modo prodat aliquatenùs peccatorem; sed si prudentiorum consilio indiguerit, illud, absque ulla expositione personæ, cautè requirat*: ergo, &c. Quapropter licèt ex suppositione hujus Sacramenti maneret Confessarius ad naturale secretum jure naturæ obligatus; Christus Dominus non contentus obligatione orta ex secreto juris naturalis, quod ad evitandum totius Reipublicæ maximum detrimentum aperiri potest, aliisque in casibus apud Authores videndis, voluit strictiorem imponere obligationem ex novo præcepto, cognito à nobis per traditionem, ut in nullo casu secretum hoc revelari posset, ut notavit optimè contrà alios P. Vazquez quæst. 93. art.4.dub.1. n.10. & Coninck disp. 9. de pœnitentia, dub. 2. pluresque alii cum ipsis.

382. Quapropter verissima est persuasio Fidelium de eo, quod revelatio Confessionis esset injuriosa, contrà reverentiam debitam Sacramento, ejusque Institutionem. Ratio est, quia ex hujusmodi Institutione con-

constat, voluisse Christum Dominum, ne ex metu revelationis sigilli retraherentur Fideles ab hoc Sacramento, adeòque de facto excusatur pœnitens à Confessione sui peccati, quandò prudenter timet, Confessarium non observaturum sigillum, ex numero 123. atqui, per revelationem sigilli, Fideles retraherentur, ut per se notum est: quinimmò legimus apud Abissinos, vel Æthiopes, hoc Sacramentum ferè abiisse in desuetudinem propter malitiam Sacerdotum, qui sigillum religiosè non obseruabant: ergo revelatio sigilli esset injuriosa contrà reverentiam debitam huic Sacramento. Undè ex communi Doctorum, in revelatione Sigilli, multiplex malitia contraheretur. Primò, Malitia sacrilegii contrà reverentiam huic Sacramento debitam ex jnre Divino, & in hoc non datur parvitas materiæ. Secundò, Malitia injustitiæ, cùm unusquisque habeat jus, ut ipsi servetur secretum, quod servari debet; & hoc semper debeat servari. Tertiò, Malitia contrà Charitatem ex præcepto non infamandi proximum, cùm nimirùm revelatur peccatum, pœnitentem infamans. Exindè

383. Assero secundò : Obligatio sigilli oritur ex omni, & sola Confessione Sacramentali, qualis est ea, in qua aperiuntur peccata alteri, sivè sacerdoti vero, sivè existimato, qui loco Christi Domini putabatur pollere potestate remittendi peccata, adeoque fiebat confessio in ordine ad absolutionem, & remissionem peccatorum impetrandam, sivè confessio illa sit valida, sivè invalida, ex defectu, vel jurisdictionis, vel integritatis, vel doloris, vel propositi. Probatur primò : quia ità habet communis persuasio Fidelium, ut testantur ferè omnes DD. videndi apud Gobat, tract. 7. Etenim qui ità confitebitur, sivè Sacerdos sit reipsa talis, sivè existimatus, vult illud Sacramentum modo, quo Christus instituit, & eo fine quærit absolutionem, adeoque ex intentione pœnitentis, ea confessio est Sacramentalis: atqui ad obligationem sigilli sufficit confessio ità Sacramentalis, licèt absolutio, vel invalida sit, vel nulla : aliter, quandò Confessarius agnoscens carentiam propositi, vel alium defectum, negat pœnitenti absolutionem, non obligaretur ad sigillum, quod est contrà omnes Catholicos : ergo, &c.

394. Probatur secundò: Obligatio sigilli oritur ex confessione illa, quæ verè comprehenditur sub fine, quem habuit Christus ad imponendum tale præceptum: sed talis confessio verè comprehenditur sub tali fine: ergo, &c. Probatur Mi. finis, quem habuit Christus, est, ne retraherentur homines à confessione Sacramentali, ex num. 382. sed si talis confessio non sufficeret ad obligationem sigilli, facilè retraherentur homines à confessione Sacramentali, cùm scire non possint, an talis Sacerdos sit verus, an solus existimatus: non enim scire possunt, an velit decipere, an sit verè baptizatus, ordinatus: ergo &c. Exindè cùm finis præcepti à Christo impositi tenderet, ut fideles accederent ad eum, quem existimabant Sacerdotem, & potentem remittere peccata, non valet paritas desumpta ab illo, qui accederet ad laicum cognitum, ut talem, etsi per errorem judicaret, posse peccata remittere: ex tali enim confessione, ut contrà Hurtadum, & Navarrum, docent cum Suario, & Vazquez communiter Theologi, non oritur obligatio sigilli, quia ille error, utpotè deceptio in jure, non est satis ad retrahendum homines

à con-

à confeſſione; benè verò alter, qui non eſt ex deceptione in jure, ſed ex ignorantia facti, quæ valdè diverſa ſunt, ut per ſe patet.

385. Quamobrem non oritur obligatio ſigilli ex confeſſione ſimulata, ſeu facta fictè, & non ex animo confitendi, vel illudendi, vel pervertendi Confeſſarium, etſi in hoc caſu prudentèr ſit tacendum; tùm etiam, quandò pœnitens accederet ad Confeſſarium, & diceret, nolo confiteri, ſed volo ſchedulam de confeſſione, ut Parocho tradam; cùm non daretur confeſſio in ordine ad Sacramentalem abſolutionem, non oriebatur obligatio ſigilli. Quinimmò neque frangitur ſigillum, licèt neges ſchedulam indiſpoſito, quem non abſolvis, ut contrà alios defendit Lugo diſp. 23. ſect. 4. num. 87. etſi ex ea confeſſione verè oriatur obligatio ſigilli: etenim negare ſchedulam non eſt reprobare, ſed præcisè non approbare teſtimonio poſitivo, ad quod tùnc Confeſſarius non tenetur. Neque oritur obligatio ſigilli, quandò alicui, ſivè Confeſſario, ſivè non Confeſſario extrà confeſſionem, neque in ordine ad confeſſionem faciendam, dicitur aliquid ſub ſecreto, etſi qui loquitur dicat, ſe hoc di-

cere ſub ſecreto Confeſſionis: quia tùnc cùm nulla re vera detur confeſſio, ſolùm datur obligatio ſecreti naturalis, gravior, aut levior pro rei qualitate.

386. Igitur ut oriatur obligatio ſigilli, requiritur, quod pœnitens non ſolùm conſilii petendi gratiâ veniat ad Confeſſarium, ſicut poſſet venire ad Diaconum, vel ad laicum, ſed tanquam ad Judicem in illo foro, ut judicet de illius diſpoſitione, & dirigat eum in ordine ad id, quod deeſſe judicat, ut poſſit abſolutionem aliquandò obtinere. Sic licèt tùnc pœnitens indiſpoſitus ſit, jam dicitur illa confeſſio facta in ordine ad abſolutionem Sacramentalem. Undè in cap. *quod quidam* de pœnit. & remiſs. dicitur, admittendas eſſe, & audiendas confeſſiones meretricum, & aliorum ſimilium, licèt non ſit danda eis abſolutio. Undè ad obligationem ſigilli oportet, quod per illam confeſſionem velit pœnitens aliquomodò facere id, quod Chriſtus præcepit. Hæc autem intentio à poſteriori colligitur: nam ſi in illa qualicumq; confeſſione graviter mentiretur, putaret, ſe committere ſacrilegium contrà veritatem, ac fidelitatem, & integritatem confeſſioni

ſioni

ſioni debitam: atque adeò apprehendit eam, ut confeſſionem à Chriſto inſtitutam, & ex parte ſua Sacramentalem; licèt ob indiſpoſitionem compleri non poſſit per formam Sacramenti.

§. II.

387. Aſſero tertiò: non ſolùm obligat Confeſſarium Sacramentale ſigillum, verùm etiam omnes illos, ad quos citrà conſenſum pœnitentis, vel immediatè, vel mediatè notitia confeſſionis pervenerit, vel ad quos pervenerit cum pœnitentis licentia, prout in ordine ad obtinendam Sacramentalem abſolutionem. Ità *Suarius* diſp. 33. ſect. 4. *Card. de Lugo* diſp. 23. pluresq; cum illis contrà *Tannerum*, & alios. Probatur primò: quia talis eſt communis Fidelium perſuaſio: quæ in hac materia eſt melior interpres divini præcepti: etenim cùm Sacramentum pœnitentiæ ſit difficillimum, & unum ex difficilioribus, quæ in lege gratiæ præcipiuntur, probabilius eſt, Chriſtum ſuo præcepto prohibuiſſe omnia, quæ illud gravius, & difficilius efficiunt, & præcepiſſe, quæ facilius, & ſuavius reddunt: atqui ſi omnes illi, qui

licentia, quam in tali periculo constitutus reus illi offerebat, coràm Crucifixo Confessarium illum examinabat, à quo scivit, verum esse, quod reus ajebat. Quo audito, S. Præsul, & Confessario acerrimas, quas merebatur, pœnas, & reo libertatem donavit: præcepit enim, ut Ministri justitiæ sisterent, usquedùm ipse Proregem alloqueretur. Zelo itaque Dei armatus Proregem adiit, conquestus acritèr, quod homo innocens condemnaretur. Obstupuit Prorex, delicti rei non ignarus ex juramento testium. At S. Præsul Christum Dominum Regem Regum in defensorem vocavit, qui sacramentale sigillum ità observandum præceperat, ut per notitiam ex illo habitam nemo auderet, neque directè, neque indirectè pœnitentem infamare: qua de causa sub comminatione divini judicii exigebat, ut sententia prolata revocaretur, & de illo homine, tanquam de innocente, judiciū fieret: veritate comprobata annuit libenter Prorex, & summo cum ingentis illius populi plausu, & Ecclesiæ Catholicæ honore, homo ille, tanquàm innocens, & vitæ dignus, libertate donatur. En casum, ex quo

390. Sic

390. Sic formatur argumentum. Notitia, quæ ad Regium Tribunal advenerat, non quidèm per Confeſſarium, ſed per Laicos advenerat: atqui ex doctrina S. Thomæ de Villanova Regium Tribunal, ne Sacramentalis ſigilli violationem incurreret, ita debebat ſe gerere, ac ſi notitiam illam non haberet: ergo &c. Undè licèt ſoli Confeſſario datum fuerit à Chriſto Dño miniſterium clavium, & in hoc ſenſu, ſolus ipſe dicatur habere propriè ſigillum; at ſi ſigillum non ſumatur in hoc ſenſu, ſed pro obligatione ſecreti ex illo orta, modo,quo illud ſumimus in præſenti, non ſolùm ad Confeſſarium, ſed etiam ſe extendit ad Laicos, & ad omnes, qui per Sacramentalem Confeſſionem notitiam habuerint; hancque judico eſſe Angelici Præceptoris mentem, ſi benè expendatur; quidquid Tannerus, & alii reclament: ità enim habet Angelicus Doctor quæſt. 11. Supplementi, artic. 3. *Reſpondeo dicendum, quod ſigillum confeſſionis competit Sacerdoti, in quantum eſt Miniſter hujus Sacramenti, quod nihil aliud eſt, quàm debitum confeſſionem celandi, ſicut clavis eſt poteſtas abſolvendi; tamen ſicut aliquis,*

qui

ſivè ex conſenſu, ſivè ſine conſenſu pœnitentis, notitiam confeſſionis habent, præter Confeſſarium poſſent ſine contraventione præcepti Chriſti, de ſigillo Sacramentali ſervando, confeſſionem revelare, redderetur profectò gravivs, & oneroſius Sacramentum: ergo eos omnes, præcepto ſigilli interpoſito, obligavit Chriſtus ad tacendum. Confirmatur: plures Authores contrariæ Sententiæ, videndi apud Dianam par. 5. tract. 11. Reſol. 11. etſi non dubitent teneri eos omnes jure ſecreti naturalis, at in caſu extremæ neceſſitatis, præſertim publicæ, ad publicum malum avertendum, cenſent, reliquos omnes præter Confeſſarium licitè poſſe revelare, quæ norunt, quæ non poſſent, ſi obligarentur lege ſigilli; ſed ex eo redderetur odioſa, & retraherentur Fideles à confeſſione, contrà finem præcepti, ex num. 382. ergo, &c.

388. Probatur ſecundò, ratione mihi fundamentali. Quandò aliquis caſus occurrit, ex quo deſumi poteſt de ſenſu Catholicorum experimentum; & Eccleſiæ Prælati, & Populus Catholicus cenſent fractorem ſigilli Sacramentalis, illum, qui eam notitiam ex confeſſione habitam, abſq; licentia pœniten-

ten-

tentis manifestat, sivè ab ipso Confessario, sivè à laico, qui ex illo notitiam habuit, manifestetur. Qua de re præclarissimum habemus exemplum in vita S. Thomæ de Villanova Archiepiscopi Valentini: eo quippè tempore, quo Sanctus hic pariter, atque Doctissimus Præsul Ecclesiam illam gubernabat, quidam improbus Confessarius excepit confessionem rei, qui occiderat inimicum: Confessarius verò occisi cognatus rem laicis manifestavit, ut occisorem accusarent coràm Regio Tribunali, & veritatem juramento firmarent: quod cùm ità factum esset, comprehensus fuit reus, & sententia mortis contrà ipsum pronunciata: ductus fuit ad patibulum, ut ibi suspensus pœnam lueret: Reus autem, etsi instanter rogatus à probis hominibus, ut conscientiam suam per sacramentalem confessionem, antè mortem expiaret, omninò renuebat, ratus confessionem sibi esse perniciosam, quia, ut ipse ajebat, soli Confessario factum revelaverat, adeoque testes neutiquam potuisse deponerè contrà ipsum, nisi per notitiam habitam ex Sacramentali Confessione.

389. Eo tempore S. Thom. ex publica

licentia, quam in tali periculo constitutus reus illi offerebat, coràm Crucifixo Confessarium illum examinabat, à quo scivit, verum esse, quod reus ajebat. Quo audito, S. Præsul, & Confessario acerrimas, quas merebatur, pœnas, & reo libertatem donavit: præcepit enim, ut Ministri justitiæ sisterent, usquedùm ipse Proregem alloqueretur. Zelo itaque Dei armatus Proregem adiit, conquestus acritèr, quod homo innocens condemnaretur. Obstupuit Prorex, delicti rei non ignarus ex juramento testium. At S. Præsul Christum Dominum Regem Regum in defensorem vocavit, qui sacramentale sigillum ità observandum præceperat, ut per notitiam ex illo habitam nemo auderet, neque directè, neque indirectè pœnitentem infamare: qua de causa sub comminatione divini judicii exigebat, ut sententia prolata revocaretur, & de illo homine, tanquam de innocente, judiciũ fieret: veritate comprobata annuit libenter Prorex, & summo cum ingentis illius populi plausu, & Ecclesiæ Catholicæ honore, homo ille, tanquàm innocens, & vitæ dignus, libertate donatur. En casum, ex quo

390. Sic

390. Sic formatur argumentum. Notitia, quæ ad Regium Tribunal advenerat, non quidèm per Confessarium, sed per Laicos advenerat: atqui ex doctrina S. Thomæ de Villanova Regium Tribunal, ne Sacramentalis sigilli violationem incurreret, ita debebat se gerere, ac si notitiam illam non haberet: ergo &c. Undè licèt soli Confessario datum fuerit à Christo Dño ministerium clavium, & in hoc sensu, solus ipse dicatur habere propriè sigillum; at si sigillum non sumatur in hoc sensu, sed pro obligatione secreti ex illo orta, modo, quo illud sumimus in præsenti, non solùm ad Confessarium, sed etiam se extendit ad Laicos, & ad omnes, qui per Sacramentalem Confessionem notitiam habuerint; hancque judico esse Angelici Præceptoris mentem, si benè expendatur; quidquid Tannerus, & alii reclament: ità enim habet Angelicus Doctor quæst. 11. Supplementi, artic. 3. *Respondeo dicendum, quod sigillum confessionis competit Sacerdoti, in quantum est Minister hujus Sacramenti, quod nihil aliud est, quàm debitum confessionem celandi, sicut clavis est potestas absolvendi; tamen sicut aliquis,*

qui

qui non est Sacerdos, in aliquo casu participat aliquid de actu clavis, dùm confessionem audit propter necessitatem; ita etiam participat aliquid de actu sigilli Confessionis, & tenetur celare; quamvis propriè loquendo, sigillum confessionis non habeat. Undè ex mente D. Thomæ aliud est habere sigillum, & aliud obligationem ortam ex sigillo. Hanc habet in casu nostro propriè Laicus, licèt sigillum propriè non habeat.

391. Exindè omnes isti habent obligationem sigilli. Primò, interpres pœnitentis. Secundò, Superior, cui se sistit absolutus à reservato, vel ad quem delatus est casus reservatus, pro absolutione, vel licentia absolvendi. Tertiò, Doctor, vel alius, quem ex licentia pœnitentis consulit confessarius, ad rectitudinem sui muneris. Quartò, qui casu, vel nequitèr audit pœnitentem confitentem aliquod peccatum: valdè quidèm molestum esset, si pœnitens deberet attendere, singulo quoque verbo, an audiretur, absque sigilli onere. Quintò, ille, cui confessarius revelavit peccatum pœnitentis, absque hujus licentia. Sextò, omnes universìm, ad quos me-

mediatè, vel immediatè pervenit notitia confeſsionis, citrà conſenſum pœnitentis. Septimò, qui alterius rudis confeſsionem ſcripſit, vel ſcriptam reperit. Octavò, Laicus, qui ſe fingens Sacerdotem, & confeſſarium, confeſsionem audit: ex quibus facilè eſt, alios caſus inferre. Pœnitens autem non obligatur ſigillo Sacramentali; etſi teneatur tacere, quæ audit à Confeſsario, vi legis ſecreti naturalis, quandò res ipſæ poſtularent hujuſmodi ſecretum.

392. Aſſero quartò. Omnia, quæ pœnitens manifeſtat, animo ſe accuſandi in ordine ad Sacramentalem abſolutionem, ſimulque omne illud in ſola Sacramentali Confeſſione cognitum, cujus revelatio meritò poſſet reddere confeſsionem gravem, & odioſam, eſt materia ſigilli Sacramentalis. Ita Bonacina cum communi quæſt.6. ſect.1. par.2. & Valentia diſputat.7. quęſt.13. punct.3. Probatur Concluſio facilè ex dictis: quia præceptum Divinum, de ſigillo Sacramentali, ad id tendit, ut Fideles non retrahantur à Sacramentali Confeſsione, ex timore manifeſtationis eorum, quæ in ordine ad Sacramentalem abſolutionem declarantur, ex num. 381. atqui

atqui ſi timerent manifeſtanda ea, de quibus ſe accuſant, aut quæ in ſola confeſsione cognita redderent illam gravem, & odioſam, meritò retraherentur à confeſsione Sacramentali: ergo &c. Confirmatur. Quamvis confeſſarius ſolùm manifeſtaret peccata venialia, aut alia ſimilia, etſi pœnitens ob ſui humiliationem, quandoque forſan non malè ferret; attamen ſi abſque explicito, & libero ipſius conſenſu fieret, meritò poſſet conqueri, adeòque & confeſsio, quantum eſt ex parte talis revelationis, fieret ei gravis, & oneroſa, ut ex Eccleſiæ praxi, & doctrina tenent omnes Fideles: ergo ea omnia ſunt vera materia ſigilli Sacramentalis. Ex dictis.

393. Cadunt ſub Sacramentale ſigillum hæc omnia. Primò: peccata omnia tàm præterita, quàm futura pœnitentis, nimirùm propoſita peccaminoſa, ſive executioni mandata, ſivè mandanda, aut retractata, vel retractanda, eſto ſint, aut tantùm venialia, aut omnibus cognita, tàm quæ vera peccata ſunt, quàm quæ falsò exiſtimata. Undè reus erit ſigilli Cōfeſſarius, ſi de latrone mox ſuſpendendo dicat: *O' cum quanta contritione*

ne confessus est mihi sua furta; vel si dicat, *Petrum sibi confessum esse aliquod mortale, etiamsi non nominet peccatum*; vel si exprimat *certum aliquod veniale, aut in genere dicat, confessum esse plura venialia*. Quod si dicat, confessum esse aliquod veniale, non exindè franget sigillum, cùm sit materia minor, quæ ad confessionem requiritur, adeòq; perindè est dicere, se illum absolvisse, ac dicere eum ad minus aliquod veniale confessum fuisse.

394. Secundò. Cadunt sub sigillum omnes peccatorum circunstantiæ, immò & objecta, v. g. quandò quis in confessione se accusat, quod dixerit de Petro esse blasphemum, vel de Joanne esse adulterum; non potest ex hac notitia confessarius dicere, Petrum esse blasphemum, aut Joannem esse adulterum, ut notat benè Filiucius tract. 7. num. 321. Pariter cùm quis confitetur, impatienter tulisse, quod Petrus sit incarceratus ob sua crimina, non poterit ex hac notitia dicere, Petrum esse incarceratum, eo quod sit objectum, sivè materia circà quam peccati confessi. Tertiò. Defectus naturales, qui deteguntur in confessione ad explicandam ratio-

tionem ſui peccati, v.g. ſi pœnitens confiteatur, malè ſuſcepiſſe Ordines Sacros, quia eſt illegitimus, non poterit ex hac notitia Confeſſarius hunc defectum manifeſtare, etſi poſſet loqui de circunſtantiis publicis, quæ probro carent. Addit Lugo diſputat. 23. num. 60. diſtinguendum eſſe inter defectus notos ex confeſsione, vel notos, non quidèm ex confeſsione, ſed in confeſsione, v.g. ſi ex modo loquendi notaret Confeſſarius pœnitentem eſſe bleſum, ſurdaſtrum, hebetis, aut pertinacis ingenii, naturæ irreſolutæ, & moleſtæ, ſcrupuloſum, & ſuis næniis, impertinentiis, & minutiis obtundere caput confeſſariis: cùm enim pœnitens de his nequaquam ſe accuſet, non cognoſcuntur ex confeſsione, ſed in confeſsione, atque ideò cenſet Lugo cum Navarro, non eſſe materiam ſigilli. Meliùs autem diſtinguunt Coninck, & Gobat: nam ſi aliqua in confeſsione cognita, etſi publicentur, non reddunt confeſsionem gravem, & odioſam, adeòque non ſunt materia ſigilli; alia verò eam odioſam meritò redderent, adeòque talia ſunt materia ſigilli.

395. Quartò. Cadunt ſub ſigillum peccata

cata complicis, tùm quandò complex nominatus eſt, ad malitiam actus explicandam, ut omnes tradunt; tùm etiam quandò ea nominatio fit, abſque neceſsitate, imò & cum peccato, ut quandò pœnitens dicit: iuvi Petrum, vel fratrem meum in furto, quod patravit. Quinto. Pœnitentia impoſita pœnitenti, ſi gravis ſit, quæ ſolet injungi pro uno mortali, vel quæ imponitur pro veniali magno, aut pro pluribus venialibus. Virtutes autem, quas in Confeſſione, vel ex confeſſione pœnitentis noviſti fixiſſe ſedem in ejus animo, non cadunt ſub ſigillo, ut communiter tenent Doctores cum Sà, verbo *Confeſſio num.* 3. niſi, ut ait Lugo, enarratæ ſint ad declarandam ſuam ingratitudinem erga Deum poſt tot cœleſtia dona. Similitèr votum Religionis, aut propoſitum nubendi, & alia hujuſmodi impertinentia ad confeſſionem, quæ per accidens in ea interponuntur, non cadunt ſub ſigillo, niſi, ut ait Tannerus, pœnitens talia dixerit, in ordine ad explicanda peccata, vel talia eſſent, que ex ſe poſſunt, ſi revelarentur, meritò reddere confeſſionem odioſam, ex numero ſuperiori. Reliqua, quæ hìc poſſent ſuperaddi, meliùs

liùs intelligentur ex ſolutione argumentorum.

SECTIO II.

Solvuntur Oppoſita.

§. I.

396. OBJICIES primò, contrà primam Concluſionem: Non conſtat de ullo Chriſti præcepto in ordine ad ſigillum, contradiſtincto à jure naturali tacendi, quæ audiuntur in confeſſione, ex ſuppoſitione inſtitutionis hujus Sacramenti: ergo obligatio ſigilli non oritur ex jure Divino, ſed ex jure naturali, ſuppoſitâ divinâ hujus Sacramenti inſtitutione. Confirmatur primò: in Concilio Carthaginenſi octavo relato in cap. *Placuit* 9. quæſt. 2. ſupponitur, poſſe Epiſcopum aliquid dicere, quod in confeſſione audivit: ergo &c. Confirmatur ſecundò, ex Concilio Moguntino cap. 10. & 21. ubi ſignificatur, fuiſſe olìm in uſu, ut quædam peccata in confeſſione audita tacerentur, alia verò in publicum proferrentur: ergo, &c.

go &c. Resp.distin. Antecedens: Non constat jure Divino scripto, concedo, tradito, nego Antecedens, & Consequentiam, ex numero 380.

397. Ad primam Confirmat. distin. Antecedens: quæ audivit in confessione Sacramentali, nego: in confessione non Sacramentali, sed publica, quæ olim erat in usu cum consensu pœnitentium, concedo Antecedens, & nego Conseq. quia cùm illa confessio nequaquam tenderet ad absolutionem Sacramentalem, sed ad humiliationem pœnitentium, & ædificationem audientium, non ferebat secum obligationem Sacramentalis sigilli. Quinimò ob inconvenientia, quæ ex illa nascebantur, abrogata fuit ab Ecclesia tùm Latina, tùm Græca, ex numero 52. Exindè ad secundam Confirmationem, distin. Antecedens: proferrentur audita in confessione Sacramentali, nego; in publica, vel de licentia pœnitentis, concedo Antecedens, & nego Conseq. ea enim, quæ in Sacramentali confessione dicuntur, nunquàm revelari potuere in Ecclesia Dei, absque licentia pœnitentis, sine crimine violationis sigilli. Exindè

398. Frangeret ſacrilegè Confeſſarius ſigillum Sacramentale his omnibus modis. Primò, quandò rem comprehenſam ſigillo ità manifeſtaret directè, vel indirectè, verbo, vel facto, ut quiſquam prudenter poſſet, vel opinione, vel ſuſpicione aſſequi, quiſnam in individuo rem illam patraverit, vel ad quem res illa pertineat, cùm ex hoc modo loquendi, vel agendi confeſſio meritò redderetur odioſa. Dixi prudentèr: *Nam de ſuſpicione imprudente, improbabili, & temeraria non eſt habenda cura, cùm impediri non poſſit.* Tùnc autem cenſetur indirectè revelari pœnitens, complex, aut objectum, quandò dicis, facis, aut omittis aliquid, ex quo prævides futurum, ut qui illud dictum, factum, aut omiſſionem mediatè, aut immediatè cognoſcant, ſint probabiliter judicaturi, aut ſuſpicaturi, quiſnam in individuo ſit ille, quem tuum dictum, factum, aut omiſſio tangebat.

399. Frangeret ſecundò: quandò uteretur notitia confeſſionis intrà confeſſionem ipſam cum moleſtia pęnitentis non utili, aut neceſſaria; vel ſi extrà confeſſionem loqueretur de auditis in confeſſione cum pęnitente

te non consentiente, etiamsi loquatur, ut consoletur. Non verò frangis sigillum, quandò, in hodierna confessione, loquens utiliter cum pœnitente de auditis in alia confessione facta ante mensem; vel quandò statim post finitam, datamque absolutionem mones pœnitentem, de aliquo, cujus fueras oblitus, quia meritò hæc non possunt reddere confessionem odiosam, ut contrà Dianam, & alios, docent Lugo, Tannerus, pluresque alii cum Gobat. num. 828.

400. Frangeret: tertiò si diceret: Petrus mihi confessus est, sed negavi absolutionem. Ratio est, quia tùnc prudenter suspicari possunt audientes, an fuerit negata, vel quia attulit casum reservatum, vel quia caruit proposito emendationis; secùs esset si diceret: negavi absolutionem, quia non attulit materiam sufficientem, vel quia non est compos mentis. Quinimmò, etsi Petrus ultrò, & publicè dicat, te ei negasse absolutionem; non ideò ter poteris id fateri, aut confirmare veritatem: quia tu teneris sigillo, non ille. Addunt Diana, Malderus, & alii, violari sigillum, si Confessarius dicat, se in tali Monasterio audivisse grave peccatum, etsi non

nominet personam: quia satis est ad reddendam in eo Monasterio confessionem odiosam, & gravem. Exindè Hurtado, Malderus, & alii docent, non licere Confessario dicere: in hoc Oppido, vel Urbe, si exigua sit, committi solent talia peccata, nec posse absque scandalo Confessarium, qui paucos habet pœnitentes, v. g. moniales unius Monasterii, coràm illis concionari de vitiis auditis in confessione, quia pœnitentes facilè suffunduntur rubore.

401. Quamobrem peccaret Abbas, Guardianus, aut Rector, qui suo Provinciali, Visitatori, aut Generali scriberet, sibi suos subditos esse valdè molestos in casibus reservatis. Peccat etiam contrà sigillum Confessarius, ità altè coràm aliis loquens, absque licentia pœnitentis, ut præsentes intelligant aliquod peccatum; sicut, & injungens pœnitentiam renitenti, faciendam coràm aliis: ex quo hi possent colligere, confessum esse peccatum grave. Quandò autem peccatum fuerit publicum, fas est Confessario, imponere pœnitentiam publicam in satisfactionem aliorum, quam si pœnitens, ut tenetur, acceptet, non adest violatio sigilli peccaminosa, quia consen-

sen-

ſentiente pœnitente fit. At ſi pęnitens habeat rationabilem cauſam non acceptandi, reniti poterit.

402. Objicies ſecundò, contrà ſecundam Concluſionem: ſcriptura continens peccata ad faciendam confeſſionem, vel confeſſionis factæ, non eſt confeſſio, & obligat ad ſigillum ex num. 391. confeſſio invalida, utpotè non ſacramentalis, obligare nequit ad ſigillum: ergo obligatio ſigilli, neque oritur ex ſola, neque ex omni confeſsione facta in ordine ad abſolutionem. Confirmatur primò: quandò Confeſſarius conſulit alterum in ordine ad abſolutionem, Conſiliarius non tenetur ſigillo: etenim ſi conſuleretur à pœnitente, non obligaretur ad ſigillum: quandò autem à Confeſſario conſulitur, perindè eſt, ac conſuli à pœnitente, medio Confeſſario: ſed habet notitiam peccatorum in ordine ad abſolutionem: ergo, &c. Confirmatur ſecundò: ſi aliquis audiret pœnitentem ſe examinantem, ut confiteretur ſua peccata, non obligaretur ſigillo: atqui ea notitia eſt habita in ordine ad abſolutionem: ergo, &c. ex quo videtur, neque teneri ſigillo, qui ſcribit, vel peccata reperit ſcripta, cùm per-

indè se habeat, ac si pœnitentem se examinantem audiret.

403. Resp. dist. Antecedens, quoad primam partem: non est confessio, quæ fit Sacerdoti, concedo: non est confessio disposita juxtà præceptum Christi, ut Sacerdoti fiat, aut quæ facta fuit, nego hanc, & secundam partem Antecedentis, cum Consequentia. Ratio est, quia confessio illa scripta æquivalentèr est manifestatio per interpretem, vel ut accuratiùs fiat, ne peccata è memoria decidant, quod nequaquam fieret, nisi ex animo accuratè satisfaciendi præcepto. Undè sicut interpres, statim atque audit peccatum pœnitentis, & antequàm ipse manifestet illud Confessario, jam obligatur, postquàm peccatum dixit; paritèr peccata, sub ea scriptura contenta, annexam habent obligationẽ sigilli, & antequàm dicantur & postquàm dicta sunt Sacerdoti à pęnitente: utrumque enim sub finem pręcepit cadit; adeoque si revelaretur, meritò redderet cõfessionem onerosam. Undè ut oriatur obligatio sigilli, non est necesse, quod confessio sit sacramentalis, sivè actu constituens Sacramentum, sed sat est, quod à posteriori colliga-

gamus, esse factam in ordine ad absolutionem sacramentalem: ex quo, & confessio invalida inducit veram sigilli obligationem ex num. 386.

404. Ad primam Confirmationem, nego Ma: quia Consiliarius in eo casu habet notitiam ex confessione jam ordinata ad absolutionem, & non ex confessione purè ordinanda, qualem haberet, si consuleretur à pœnitente, ut confessionem suam ordinaret: adeòque licèt tùnc non obligaretur, nùnc autem sigillo obligatur. Sic quandò pœnitens purè consulit Confessarium, ut suam ordinet confessionem, non exindè inducit obligationem sigilli; bene verò, quandò jam ordinatam manifestat illam Confessario, qui antè absolutionem jam tenetur ad sigillum. Quinimmò si incipit illam ordinare, revelando illam modo, quo præcipit Christus, jam est sufficiens ad obligationem illam inducendam, ex num. 386. Cæterùm cùm hæc ordinatio, ex ibi dictis, solùm colligi possit à posteriori, & per actionem peccati manifestativam, sivè formalem, qualis est confessio vocalis, sivè æquivalentem, qualis est nutualis, & epistolaris confessio; exindè istæ

ſolùm manifeſtationes inducunt obligationem ſigilli. Undè ad ſecundam Confirmationem, concedo Ma:& diſt. Mi:in ordine ad abſolutionē per confeſsionē ordinandam, concedo, ordinatam per expreſsionē formalem, aut æquivalentem, nego Mi:& Conſeq. Nam quandò eſt ità ordinata, abſque dubio redderetur onerosa confeſsio, ſi abſque fractione ſigilli unicuique liceret eâ notitiâ uti; ſecùs quandò ordinata non eſt, ut ex ipſa experientia, & communi perſuaſione fidelium unuſquiſque facilè comprobabit, ex quo diſſoluta manet ratio ibi ſubjuncta. Videatur in ſimili Lugo diſp.23.ſect.2.à num.36.

405. Exindè communiter docent Authores cum D. Thom. & Suario, non ſufficere licentiam pœnitentis præſumptam, tacitam, interpretativam, aut virtualem, ſed requiri licentiam pœnitentis formalem, & expreſſam, ut confeſſarius poſſit agere, ſivè cum ipſo pœnitente, ſivè cum aliis, de auditis in confeſsione, etiam quandò cedit in bonum ipſius pœnitentis, eamque licentiam debere eſſe liberam, & ſpontaneam, non autem vi, dolo, injuria, precibus importunis, aut metu etiàm reverentiali erga ipſum

Con-

Confeſſarium extortam, aut obtentam. Prętereà debet eſſe non revocata: nam data à pœnitente ſemper poteſt pro ipſius libito, etiàm ſine cauſa, revocari, etſi opus nō ſit, ut habeatur in ſcripto. Quandò autem dubium ſit, an Sacerdos locutus fuerit eum, vel ſine licentia, Sacerdoti potiùs credēdum eſt, quàm pęnitenti, aut ejus hæredibus, cùm de licentia defuncti revelat reſtitutionem ab eis faciendam: licentia autem expreſſa poteſt dari à pœnitente tàm dicto, quàm facto, quod æquivaleat expreſſæ conceſsioni, ut ſi pœnitens extrà confeſsionem incipiat loqui cum Confeſſario de dictis in confeſsione, tunc poterit Confeſſarius proſequi, quod expedierit circà materiam ſubjectam à pœnitente.

406. Quandò autèm nullum eſt periculum revelationis ſigilli, tùnc Confeſſarius licitè loqui poteſt, ſed cautè omnia pericula præcludendo. Undè etſi dicere poſsis, hunc hominem, cujus excepiſti confeſsionem, eſſe probum, & innocentem, hoc quippè non dicendum eſt comparativè ad alios, aut in circunſtantiis, quibus colligi poſsit, alios eſſe nocentes, aut confeſſos eſſe mortalia. Pariter, etſi quandò nullum eſt periculum, dicere

re

re poſsis, Petrum tibi eſſe confeſſum, aliquandò autem non licet, & præcipuè, quandò pœnitens verbo, aut facto ſignificaret, ſe nolle ſciri, aut cognoſci, v. g. ſi clàm, aut noctu accedat ad confeſsionem, ne ab aliis videatur. Exindè quandò narras peccata, etiàm indicando perſonam, ſola notitia utens, quam habebas extrà confeſsionem; nullo modo potes notitia confeſsionis uti ad rem magis individuandam, aut certiùs aſſeverandam, vel confirmandam. Quandò autem peccata etiam particularia, ità refers, præſcindendo à loco, tempore, aliiſque circunſtantiis, ità ut moraliter loquendo, perſona innoteſcere non poſsit, neq; aliqua communitas infamari, nullum eſt peccatum.

§. II.

407. Objicies tertiò contrà tertiam Concluſionem: ex S. Thom. quæſt. 11. ſuppl. art. 3. §. Sed contrà dicente: homo *tenetur ea, quæ in confeſſione audivit, celare, ſi non ſcit ea, ut homo, ſed ut Deus: ſed ſolus Sacerdos eſt Miniſter Dei: ergo ſolus Sacerdos tenetur occultare*: ergo alii ad quos media-

diatè, vel immediàtè notitia confeſsionis pervenerit, etiam abſque licentia pœnitentis, non obligantur ſigillo ſacramentali. Reſpondeo; concedo totum primum D. Thomæ Syllogiſmum, & nego Conſeq. exindè deductam. Ratio eſt, quia D. Thom. eo ipſo loco in corpore ejuſdem articuli ſuam mentem ſatis explicat, dicens, ſolum Confeſſarium habere ſigillum, quatenùs hoc ſignificat, habere munus claudendi, ſivè miniſterium clavium; alios verò etſi hoc modo ſigillum non habeant; participare tamen de actu ſigilli, ex eo quod obligantur ad ſecretum, ex num. 390. quæ, ut ibi notavimus, eſt expreſſa doctrina noſtra: dicimus, enim miniſterium clavium, adeoque, & ſigillum in hoc ſenſu ſolùm competere Sacerdoti; obligationem autem ad ſilentium, exindè deductam, quæ licèt non ſit ſigillum, eſt vera; & propria obligatio ſigilli, non competere ſoli Sacerdoti, ſed etiam iis omnibus, ad quos citrà pęnitentis licentiam ea notitia pervenerit.

408. Quapropter valdè cautè reſpon. debet Confeſſarius ad aliquas, quæ à probis, vel improbis acutis, vel ſimplicibus hominibus fieri poſſunt, interrogationes. Si enim inter-

interrogetur: utrùm ſciat, an hic, vel ille homo commiſerit tale peccatum, vel illud ab eo audierit in confeſsione? Reſpondere debet, ſe nihil ſcire de iis, quæ audit in confeſsione, & nequaquam recordari, an ullus pœnitens tale peccatum dixerit, vel non dixerit. Quinimmò talem interrogationem indignam eſſe, quæ ab homine Chriſtiano fiat. Si autèm Confeſſarius conjiciat, ſe meliùs conſulturum famæ pœnitentis, negando abſolutè, quod audierit tale peccatum, licitè poteſt negare, & ſi opus fuerit, jurare; ſubintelligens ad revelandum: nullam enim habet talem notitiam, quæ revelari poſsit, ſicuti de die Judicii dixit Chriſtus Marc. 13. *De die illo nemo ſcit, neque filius hominis*. Si autem animus interrogantis non tendat ad explorandum, an pœnitens peccatum illud commiſerit, cùm benè præſciat illud commiſiſse, ſed ad explorandum, an rectè, ut deſiderat, confeſsus fuerit, quâ ratione aliquæ pię, & ſimplices matres nonnunquàm interrogant Confeſsarios, an filiæ confeſsæ ſint hoc, vel illud peccatum, quod probè norunt, filias patraſse; tùnc rectius eſt modo jam expoſito reſpondere, ſe non recordari,

an

an dixerint, vel non dixerint, quàm si absolutè responderet, negando: nam sicuti tùnc affirmando, revelaret confessionem; ità negando induceretur mater ad credendum defectum in integritate materiali confessionis. Qua de causa opus est, illam de Doctrina Catholica certiorem facere, ne unquam tales faciat interrogationes.

409. Objicies quartò, contrà quartam Conclusionem: si ea omnia essent materia sigilli Sacramentalis, nunquàm posset Confessarius uti notitiâ habitâ ex sola confessione, sed ex doctrina plurium Doctorum aliquandò potest: ergo, &c. Respondeo: dist. Ma: nunquàm posset, cum periculo adhùc indirecto revelationis sigilli, vel suspicionis prudentis, quâ pœnitenti reddi posset odiosa confessio, concedo: absque tali periculo, nego Ma: & dist. Mi. nego Consequentiam. Ratio est, quia nunquàm concedunt DD. id posse fieri, si adsit tale periculum, sed solùm dicunt, aliquas actiones nullum ex se afferre periculum, adeoque licitas esse. Quamobrem aliqui docent, nullum esse periculum, adeoque licere, secretò negare suffragium ei, quem, ex sola confessione, scis esse indignum:

Si-

Similiter claudere ostium, per quod quis ingredietur ad peccandum, aut monere de diligenti custodia, cognitâ proditione futura, vel impedire clàm matrimonium, quandò ex confessione scis impedimentum. Cæterùm cùm probabilius sit, aliquod ibi immisceri periculum, & ex ea Doctrina posse absterreri pœnitentem à confessione, probabilius est, eas actiones non licere, ut cum Sanchez, Diana, & Lugo docent plurimi. Quomodò enim subditus non suspicabitur, ei ad Prælaturam negatum fuisse suffragium à suo Provinciali v. g. ex peccato ei in confessione revelato, si nulla alia negandi causa subdito appareat?

410. Cautè propter rationem, quæ ex se efficacissima est, & mihi certissima R. P. Claudius Aquaviva Gen. Soc. ad præcavendum, ne contraria doctrina in Societ. doceretur à anno 1590. decreto suo hrohibuit, ne ullus unquàm eam doctrinam publicè, aut privatim doceret, eâve uteretur. Neque in ordine ad externam saltèm gubernationem possumus jam dubitare de falsitate contrariæ opinionis, postquàm Clemens VIII. à anno 1594. die 26. Maii. decretum edidit pro Prælatis

tis omnibus Regularibus usum notitiæ habitæ ex confessisione prohibet his verbis. *Tàm Superiores pro tempore existentes. quàm Confessarius, cui posteà ad superioritatis tradum fuerit promoti, caveant diligentissimè, ne eâ notitiâ, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur: & infrà atque ità per quoscumque Regularium Superioris, quicumque illi sint, observari maneamums.* Undè ille solus usus erit licitus, qui neque directè, neque indirectè revelet peccatum pœnitentis, vel ille de quo, quamvis solus pœnitens suspicari posset, nequaquam illi redderetur onerosa confessio, quamvis sciret, Confessarium posse ea notitia uti. Exemplum esto. Si Confessarius propter confidentiam, quam pœnitens erga ipsum ostendit confitendo ei peccata gravissima, & cum magnis pœnitentiæ signis, peculiari eum affectu prosequatur, idque beneficiis, & speciali circà ipsum curâ manifestet, licèt pœnitens, intelligat totum id oriri ex confessionis notia, non ideò ægrè feret, nec confessio propterea gravior, aut difficilior reddetur. Ex quo principio censent Enriquez, Coninck, Layman, &

alii,

alii, quandò non eſt periculum ullum revelationis peccati, licere Confeſsario uti notitiâ confeſsionis ad ſui ipſius gubernationem, v.g. abſtinendo à Calice, ubi ſcit eſse venenum, declinando à Sylva, ubi ex unius Latronis confeſsione novit, inſidias ſibi eſse paratas. Ex his enim facile erit in hac materia reliquos, qui occurrere poſsunt, caſus decidere.

LAUS DEO.

IN-

INDEX RERUM

Numerus subindicat marginalem.

A

B

C

DE-

D

E

F

G

HÆ-

H

I

L

M

N

Nul-

H

I

L

M

N

Nul-

O

P

Pœ-

Q

O

P

Pœ-

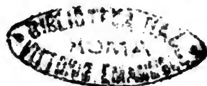
RE-

R

S

Si-

T

V

FINIS.

Pag.	Verſ.	Errata	Corrige.
12	5	erant	erunt
37	12	Confirmetur	conformetur
44	20	quæſtio	quæſtione
57	16	alterius	alteriuſvè
105	2	pœnitentia	pœnitente
135	26	valeat	valet
157	5	pro	ipſo
160	4	*cui*	*cur*
262	13	*Sacerdotaliter*	*Sacramentaliter*
189	4	talet	talem
190	14	ergo	verbi gratiâ
207	12	aliiſque	aliique
246	13	Tunc	tum
307	11	quid	quod
342	26	Reſpondendis	Reſpondebis
365	25	pœnam	pœnitentiam
377	7	judicat	indicat
380	24	Confeſſos	conceſſas
380	26	oſtenditi	oſtenditur
392	20	ſed	ſic
405	8	faciendi	ferendi
462	16	propter	propter hanc
463	14	Superioratis	Superioratus

Reliqua errata, ſi quæ occurrant, ſicuti & in prima parte irrepſere, Lectori emendanda relinquo.